

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JOACHIM WELER

GULDSMED I HOLSTEBRO 1754-92

*JOACHIM
WELLER*

GULDSMED I HOLSTEBRO

1754-92

HOLSTEBRO MUSEUM

1976

INDHOLD

*Tilegnet mindet om
overlærer, cand. mag.
Anders Richard
Andersen Sveistrup*

FORORD af Torben Skov *side 7*

LIV OG LEVNED af Rigmor Lillelund *11*

STILEN af Inge Mejer Antonsen *70*

STEMPLER af Sven Fritz *93*

GRAVERING af Sven Fritz *106*

SIGNETER af Sven Fritz *126*

SKIFTER af Sven Fritz *131*

KATALOG af Sven Fritz og Torben Skov *161*

Kirkesølv *163*

Profant korpus sølv *171*

Bestik og serveringsbestik *203*

Genstande i uædelt metal *239*

PLANCHER *241*

SUMMARY IN ENGLISH *285*

LITTERATURLISTE *305*

PERSONREGISTER *309*

STEDREGISTER *312*

BILLEDREGISTER *313*

FORORD

Af Torben Skov

Gennem de seneste år har man på Holstebro Museum til stadighed erhvervet sølvtøj af Holstebro-mestre. I 1972 fik museet tilbudt en sølvtekande af guldsmed Joachim Weller, og da man samtidig i dagspressen kunne læse om endnu en tekande af Weller, opstod naturligt ønsket om at udarbejde en registrant over bevarede arbejder fra Wellers hånd.

Dette arbejde kunne tage sin begyndelse i foråret 1974, efter at museet havde modtaget en arv efter overlærer Anders Richard Sveistrup, København, hvilken gav den nødvendige økonomiske baggrund.

Der blev hurtigt nedsat et arbejdsudvalg, som ved registreringens begyndelse havde kendskab til ca. 35 arbejder af Weller. Med hjælp fra dagspresse, radio og TV, blev det muligt for os at komme i forbindelse med Weller-ejere, og vi fik så mange henvendelser om Weller-sølv, at det blev nødvendigt at udarbejde en egentlig procedure for registreringen af sølvgenstandene.

Den praktiske del af registreringen er foregået på den måde, at de fleste Weller-ejere i Danmark er blevet besøgt efter forudgående aftale. Sølvgenstandene er blevet beskrevet, aftryk af mesterstemplet taget og arbejdsbilleder optaget på stedet. På den måde er det lykkedes at få registreret 465 stykker Weller-sølv.

Med det store antal registrerede sølvgenstande stod det hurtigt arbejdsudvalget klart, at der på grundlag af dette materiale kunne skrives den første egentlige monografi over en enkelt provinsguldsmed indenfor litteraturen om dansk sølv.

Derfor blev der parallelt med den egentlige registrering foretaget studier, dels over Wellers liv og levned og dels vedrørende Wellers arbejde set i kunsthistorisk belysning.

Undersøgelsen har nu stået på i godt 2 år. Genstandsregistreringen er afsluttet pr. 20. juni 1976, ligesom litteratur, der er udkommet efter dette tidspunkt ikke er anvendt.

Arbejdsudvalget er klar over, at en fremlæggelse som denne må være ufuldkommen, og at der kun har været mulighed for at pege på hovedlinier inden for Wellers arbejder, samt at antyde forskellige problemstillinger.

Enkelte perifere områder er end ikke berørt, da materialet ved en nøjere undersøgelse ikke har kunnet bære de hypoteser, der ved arbejdet med genstandene uundgåeligt dukker op.

Registreringen og undersøgelsen omkring Weller har kun kunnet gennemføres takket være en stor gæstfrihed og velvilje fra mange sider.

Der er grund til i første række at rette en tak til de hundrede af private ejere af Weller-sølv, der med stor velvilje og tålmodighed ikke blot har lukket deres hjem op for os ved registreringen, men også har udlånt genstandene til efterfølgende fotografering på Nationalmuseet, og til udstillingen på Holstebro museum og Nationalmuseet.

En tak til biskopperne over Ribe, Viborg og Ålborg stifter, til sognepræster og menighedsråd ved de kirker, der har stillet kirkesølvet til vores rådighed, en tillid man i disse år ikke kan værdsætte højt nok. Museer og kolleger ved disse takkes ligeledes for beredvilligt at have medvirket med viden og ekspertise fra tidligere afholdte udstillinger om dansk sølv. Her skal en særlig tak rettes til museumsdirektør Erik Lassen, Kunstindustrimuseet, overinspektør Gudmund Boesen, Rosenborg, og museumsdirektør dr. phil. Sigurd Schoubye, Tønder museum, der for arbejdsudvalget har løst en lang række problemer, samt givet inspiration til at tage fat på arbejdet med fornyet arbejdsiver.

Som sædvanligt har Rigsarkivet, Stadsarkivet og landsarkiverne stået til rådighed og tålmodigt fundet de arkivalier frem, der var nødvendige for arbejdet. Desuden har Holstebro bibliotek ydet værdifuld hjælp.

En del af det registrerede Weller-sølv er gennem tiderne blevet handlet gennem de store auktionshuse. Til Arne Bruun Rasmussens kunstauktioner rettes en tak for stor hjælp, ikke mindst med fremskaffelse af fotografier af Weller-sølv solgt gennem auktionshuset.

Medarbejderne på Holstebro museum takkes for tålmodighed og overbærenhed i de godt 2 år arbejdet har stået på og bestyrelsen for Holstebro museum for en aldrig svigtende opbakning af projektet, selvom budgettet for bogen gang på gang måtte revideres på baggrund af det stigende antal registrerede genstande.

En væsentlig grund til at arbejdet økonomisk har kunnet gennemføres er, at der ud over den omtalte arv er ydet tilskud fra Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen, Konsul George Jorck og hustru Emma Jorck's fond, overretssagfører L. Zeuthens Mindelegat, Kjøbenhavns Handelsbank A/S, Fonden af 28/9 1972, Arne Bruun Rasmussens Kunstauktioner, Holstebro håndværker- og industriforening, Holstebro kommune samt Amtsmuseumsrådet for Ringkøbing amt, hvilke hermed takkes på det varmeste.

Det er mig magtpålgende at rette en tak til bogens forfattere, slægtsforsker Rigmor Lillelund, museumsinspektør ved Nationalmuseet, mag. art. Inge Mejer Antonsen og arkitekt Sven Fritz for deres store arbejde med denne bog og for mange givtige og hyggelige diskussioner.

Ligeledes en tak til fotograf ved Nationalmuseet Niels Elswing, tegnerne Preben Gross, Naturhistorisk museum, Århus, arkitekt m.a.a. Th. Ry-Andersen, Århus, og Hanne Skov, Holstebro museum for omhyggeligt udført arbejde.

Det er arbejdsudvalgets håb, at bogen og den dertil knyttede udstilling vil få endnu flere Weller-arbejder frem for dagens lys, så der i et supplementsbind vil kunne drages endnu videre konklusioner, end det har været muligt at gøre på det foreliggende materiale.

LIV OG LEVNED

Af Rigmor Lillelund

Figur 1. Holstebro stavts
signet 1652

Holstebro er en by med gamle handelstraditioner. Her holdtes mange og store markeder, der ofte varede i flere dage.¹ 1345 omtales Midfastemarked og 1552 desuden Sct. Hans og Sct. Olufsmarkeder.² Markedsdagene skabte liv, vognene rullede mod byen med folk, der kom for at handle med heste og kvæg og for at gøre indkøb i de mange boder, der var opstillet på markedspladsen. Håndværkerne havde forud haft travlt med at fremstille varer, der skulle afsættes, når de mange folk kom til byen. Holstebro havde mange skomagere, flere end der skulle til for at forsyne by og omegn med fodtøj. Deres varer solgtes nok for en stor del på marked. Fra Lou syssel i Silkeborg amt kom der vognhjul, træsko og andre ting af træ, der kom grydekoner med lertøj, og kræmmerne havde silkestoffer og andre luksusprægede ting, som ikke kunne fremstilles i hjemmene.

Man tog til marked for at handle, men også for at træffe venner og bekendte og for at more sig. De mange mennesker trak gøglere til, og de satte præg på dagene med optræden og spil. Unge mennesker fra by og land mødtes her, og det var gammel skik, at tjenestefolk skulle have fri for at komme til et årligt marked. Mange benyttede lejligheden til et nyt fæstemål.

Tiden omkring Reformationen synes at have været en god tid for Holstebro, men i 1600-årene begyndte det at gå ned ad bakke. De mange krige bragte fattigdom til landet, og det mærkedes i det lille bysamfund ved åen. Foruden besættelsen af fjenden 1658-60 oplevede byen i dette århundrede flere ildebrande. Der sattes en bremse på udviklingen.

Det var en by i stagnation, der passerede år 1700. Markederne var blevet mindre, og uden for byens

1. Hardsyssels Årbog 1936, s.1-13.

2. Samlinger til jysk historie og topografi. 1 rk. bd. 10, s. 183.

porte fandt livlig forprang sted. Penge, der skulle gå i byens kasse, forsvandt andre steder hen. Det var særlig handel med heste og kvæg, der fandt sted på ulovlig måde, men omegnens bønder handlede også meget med købmænd fra Ålborg, der med deres skibe lagde til ved Holstebro ladeplads i Struer og her solgte salt, tjære, jern og andre varer, uden den toldafgift, som rettelig skulle have været betalt ved byporten i Holstebro.

Holstebro i midten af 1700-årene

1730-erne blev svære år, to ildebrande raserede byen. Stormklokkerne ringede 1733 – „Den største og bedste del af byen, ved Guds vredes ris, den 22. juli sidst er bleven hiemsøgt, og da af den saa ulykkelig paakomne ildsvaade lagt i Aske.“ – Sådan skrev de skadelidte i et brev til kongen.³ Figur 2.

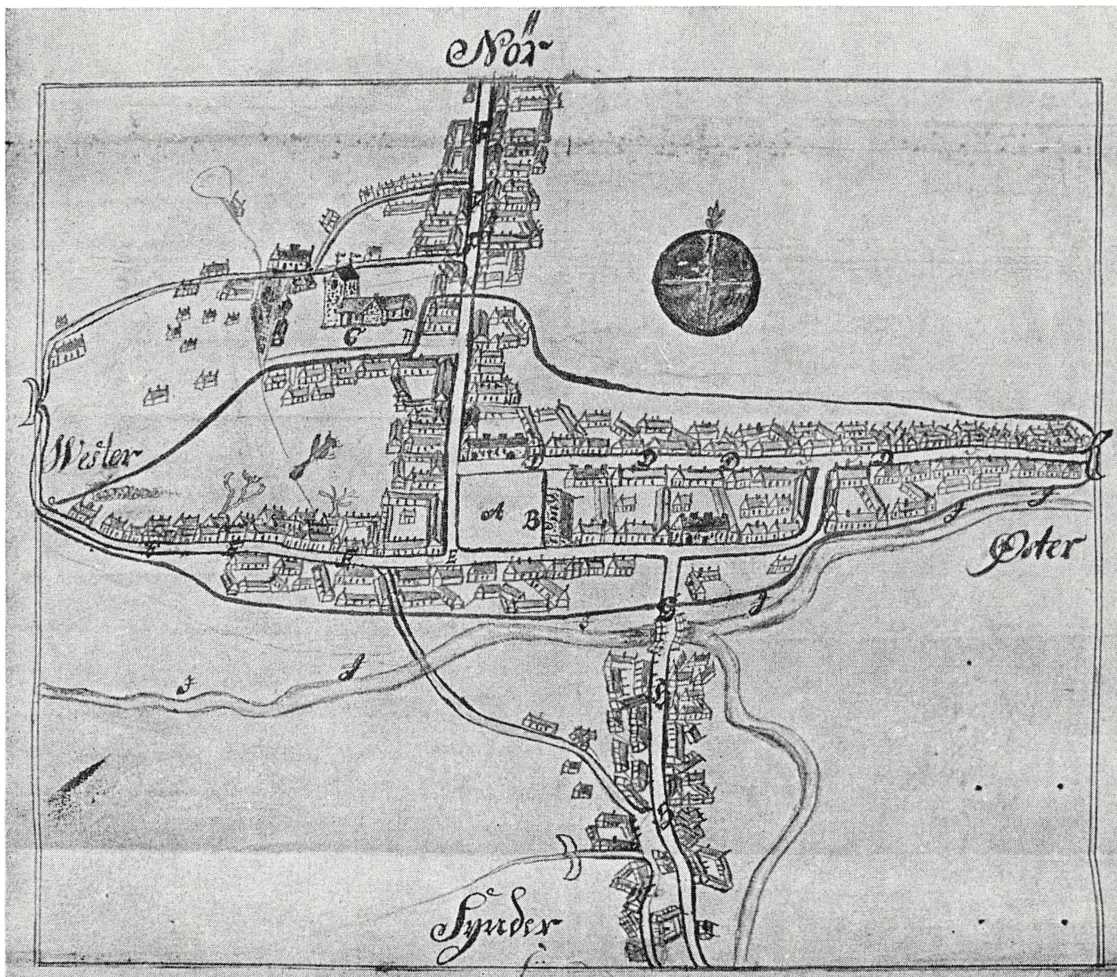
Den 31. juni 1734 var der igen storbrand, der lagde dele af Holstebro i aske. Brandene var en alvorlig sag for byen. Købmandsgårdene og værkstederne var brændte, borgerne manglede husly og fik travlt med at skaffe bolig inden vinteren. Enkelte blev nødt til at flytte på landet.⁴ Der var også optræk til brand i 1762, ilden opstod da i et stræde ved kirken, men blev bekæmpet i tide.⁵

Fra 1700-årene er bevaret flere indberetninger, der fortæller om by og egn. Byfogden Cort Jacobsens indberetninger fra 1743, suppleret med sognepræst Jens Bircherod Meldahls, indeholder oplysninger om egnens bevoksning, dyreliv og vejr, men kun lidt om menneskene. Sognepræsten fortæller dog, at en del af byens borgere rejser til Holland, når de ikke kan ernære sig med „handel og vandel.“

3. Rentekammeret 2245.7. Århus og Ribe stifters ktr.: Kommunicerede kgl. resolutioner 1731-35, nr. 141.28.12.1733. RA.

4. Ad note 3.
20.7.1734.

5. Ribe stiftarkiv. Brandtaksation for Holstebro købstad 1761-92. B.9-1129. LA Viborg.

Figur 2. Kort over Holstebro efter den store brand i 1733. De nedbrændte dele af byen er indrammet med en sort streg.

6. Danske kancelli. D.102b, s. 115. Efterretninger om købstæderne og amterne, indsendt i henhold til oversekretærens skrivelse 6.4.1743. RA.

7. Ribe bispearkiv. Præsteindberetninger til biskop J. Bloch. C.4-775. LA Viborg.

„Håndværk at lære finde de ikke for godt, dels som Byen har liden søgning, næring og aftræk til Almuens Underholdning, dels som mangles fiskerie og indsegling til Byen.“⁶

Provst Ebbe Kynde indberettede 1767 til Ribebispen, at Holstebro da havde 148 gårde og huse, der var af bindingsværk og havde stråtag, kun tre huse var af grundmur. Byen var samlet om kirken og ned mod åen. Indbyggertallet var omkring 700, fordelt på 218 familier, der levede af handel, håndværk og landbrug. Håndværkerne udgjorde 81 familier.⁷

I begyndelsen af 1700-årene var der arbejde til mere end en guldsmed i Holstebro; og i 1730-erne levede

8. Nævnes i J. Aldal: Holstebros Historie 1274-1939. Holstebro 1939, s. 200, 359, 406 ff. Hardsyssels Arbog 1917, s. 72ff. C. A. Bøje: Danske Guld- og Sølvsmedemærker før 1870. Kbh. 1946, s. 253 ff. Tillæg Kbh. 1949, s. 56ff.

9. Holstebro rådstue. Holstebro byes taksation (skatteligning). 1716-50. D.12-229. LA Viborg.

10. Holstebro byfoged. Skøde- og panteprotokol 1728-50. B.78-SP1, s. 136b, 193, 235, 290. LA Viborg.

11. Holstebro by. Regnskaber for visse indkomster og ekstraordinære skatter 1722-61. RA.

12. Ad note nr. 10, S. 229.

13. Holstebro kirkeinspektion. Kirkeregnskaber 1725-97. C.627-8, s. 38b. LA Viborg.

14. Lemvig købstad. Justitsprotokol 1734-59. B77-SP1. LA Viborg.

15. Holstebro byfoged. Auktionsprotokol 1698-1729. B.78-214. LA Viborg.

16. Ad note nr. 8.

17. Lundenæs-Bøvling amters regnskaber, Holstebro købstads regnskaber, kirkeregnskaber (1616-), kirkebøger (1694-), register til Holstebro skifteprotokoller (1694-) og andre skriftlige kilder for perioden 1630-1730, er gennemgået på RA-LA Viborg.

Peder Rasmussen, Villads Lauridsen Lund og Johannes Isachsen Lindschou⁸ side om side.⁹

Guldsmed Peder Rasmussen

Peder Rasmussen havde værksted på Nørregade, byens hoved- eller algade. Han ejede flere gårde¹⁰ og var en anset borger i byen. 1723 var han byens kæmner.¹¹ Peder Rasmussen døde i Holstebro 1765, 70 år gammel.

Guldsmed Villads Lauridsen Lund

Villads Lauridsen Lund boede i Horsstræde syd for kirken.¹² Det var her Joachim Weller senere fik værksted og beboelse. Villads Lauridsen Lund giftede sig 1731 med broforpagteren i Holstebro, Thomas Thomassen Lunds datter, Anna. Da kirkens kalk 1737 trængte til at blive istandsat, blev det guldsmed Lund, der fik arbejdet overdraget.¹³ Han flyttede til Lemvig og fik borgerskab her 21. oktober 1747.¹⁴ Døde 1750 i Lemvig, 50 år gammel.

Guldsmed Johannes Isachsen Lindschou

Johannes Isachsen Lindschou træffes 27. maj 1728 ved den offentlige auktion i Holstebro, hvor han købte en æske. Ved auktionen 3. maj 1729 købtes to par manchetter af kammerdug, en guldring og otte sølvskeer, der vejede 27 $\frac{1}{4}$ lod og kostede over 14 rdl.¹⁵

Ifølge mundtlige kilder skulle Johannes Isachsen Lindschou tilhøre et guldsmededynasti, der menes at have begyndt forretning i Holstebro omkring 1633.¹⁶ Det har ikke været muligt at bekræfte denne teori,¹⁷ tværtimod kan de mangesidede undersøgelser, der nu er foretaget, klart afvise, at der har været et dynasti. Kun Johannes Isachsen Lindschou og sønnen Isach,

18. C. A. Bøje: Danske Guld- og Sølvsmedemærker før 1870. Kbh. 1946, s. 87.

19. Holstebro byfoged. Justitsprotokol 1721-32. B.78-2, s. 615. LA Viborg.

20. Ad note nr. 3.

21. Holstebro byfoged. Skøde- og panteprotokol 1728-50. B.78-SP1, s. 178. LA Viborg.

22. Ad note nr. 21. Ribe stift- amts arkiv. Indkomne breve, Holstebro købstad angående 1732-72. B.9-336. LA Viborg.

der blev guldsmed i København,¹⁸ er der arkivalisk belæg for.

Borgerbrevet, der blev givet i Holstebro den 2. maj 1730, oplyser ikke noget om tilknytning til byen, men fortæller, at – „Velfornehme konsterfarhne Johannis Lindschou, barnefødt her i landet, og i nogle aars tid arbeidet og opholdt sig her i byen og nu i Guds navn har resolveret sig til at nedsætte sig her i byen og til den ende i dag er begierende at tage sit borgerskab, og derefter agter at ernære sig af sin ærlige guldsmed- profession.“¹⁹

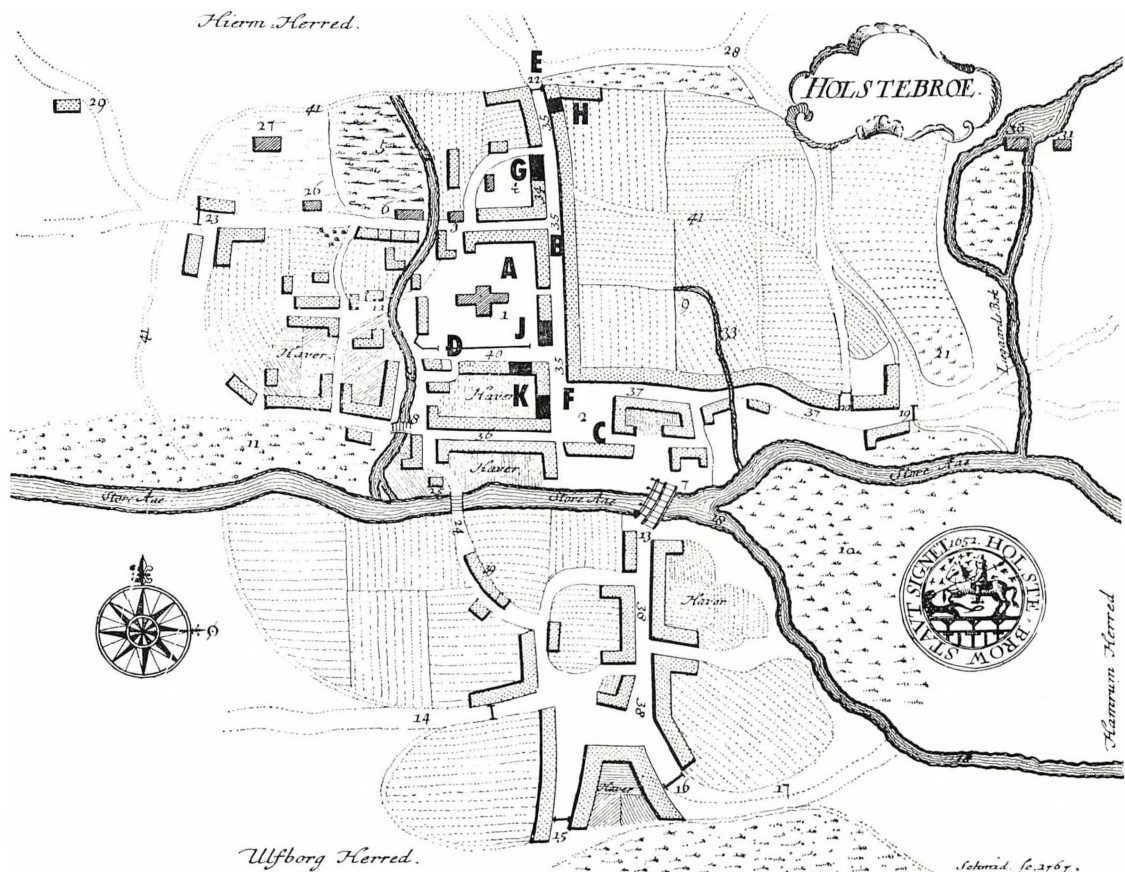
Johannes Isachsen Lindschou lejede en af konsumtionsforpagter Laurids Frandsens gårde på Holstebro torv, og her etableredes værksted. Sct. Hansdag 1732 trolovedes guldsmed Lindschou og Elisabeth Laurids- datter Tørche i Holstebro, og deres vielse fandt sted 30. juli samme år.

Ildebranden 22. juli 1733 havde nær kostet guldsmeden livet. Gården brændte, og han reddede sig ud af bygningen i sidste øjeblik, men mistede alt indboet og fik værktøj og metaller beskadiget.²⁰

Det var meget svært at finde et sted at bo i den brandhærgede by. Egentlig ville Johannes Lindschou helst have lejet bolig og værksted, men da det ikke lod sig gøre, købtes et hus på Nørregades vestside. Det havde tilhørt Peder Madsen Skrædder fra Lyngs på Thyholm. Huset var 10³/₄ alen lang og 7¹/₂ alen dyb, og her flyttede ægteparret Lindschou så ind med deres søn Isach, der var en måned gammel. Værksted blev indrettet og nyt værktøj købt.

En ny ulykke ramte Holstebro. Store dele af byen brændte 30. juni 1734, og Johannes Lindschous hus var blandt de ramte. Han mistede for anden gang indbo og værktøj. Brandtomten solgtes 1736.²¹

Det tredje værksted fik til huse i en lejet bygning længere oppe ad Nørregade.²² Huset, der tilhørte konsumtionsforpagter Laurids Frandsen, lå ved byporten

Figur 3. Byplan af Holstebro 1767 efter Pontoppidans Danske Atlas, med værkstederne indtegnet.

A: Kirken	F: Johannes Isachsen Lindschous værksted fra 1732-33
B: Nørregade	G: Lindschous værksted fra 1733-34
C: Store Torv	H: Lindschous værksted fra 1734-44
D: Horsstræde	J: Lindschous værksted fra 1744-45 (Madam Lindschou fra 1745-47)
E: Nørreport	K: Madam Lindschou og Joachim Wellers værksted fra 1747-1802 og Christian Sahl fra 1802-21

og var 5 fag langt og havde muret facade og gavl. Her arbejdedes fra 1734 til foråret 1744, da familien igen flyttede ned i bymidten. De havde lejet et hus af seign. Opitz. Det lå på Nørregade og fra dets bagside så man mod kirkegårdsmuren, og som nabo mod nord havde de guldsmed Peder Rasmussen. Der var kun en brandtomt mellem værkstederne.²³ Figur 3.

23. Ad note nr. 21, s. 288.

24. Holstebro byfoged. Skifte-
protokol 1735-45. B.78–161,
s. 221b ff. LA Viborg.

De mange flytninger kostede penge, og guldsmed Johannes Lindschou blev nødsaget til at låne kapital. Hos rektor Hans Spleths enke, Ingeborg Møller, låntes 50 rdl., og hos Niels Andersen i Hjern 100 rdl.²⁴

Elisabeth og Johannes Isachsen Lindschou fik seks børn, hvoraf tre døde spæde. Figur 4.

Fra efteråret 1744 til hen på sommeren 1745 var der epidemi i Holstebro, og præsten noterer i kirkebogen, at antallet af døde var meget stort. Måske var guldsmed Lindschou et af ofrene, han døde 18. januar 1745 og begravedes 23. januar.

Den 16. februar 1745 kom byfoged Cort Jacobsen med skriveren Jacob Sonius til hjemmet på Nørregade, hvor madam Lindschou boede med sønnerne Isach, Christen Winther og Hans. Som lavværge havde hun fået købmand Samuel Schytte.²⁵

25. Ad note nr. 24. Se tillæg.

Figur 4. Anetavle over Johannes Isachsen Lindschou.

Isach Lindschou
f. 1733 *i Holstebro*
g. ? *Gertrud Magdalene Hindsel*
d. 1774 *i Holstebro*

Christen Winther Lindschou
f. 1734 *i Holstebro*
d. 1763 *i Hobro*

Johannes Isachsen Lindschou
f. ?
g. 1732 *Elisabeth Lauridsdatter*
Tørche
d. 1745 *i Holstebro*

Lauritz Nicolai Lindschou
f. 1738 *i Holstebro*

Else Margrethe Lindschou
f. 1740 *i Holstebro*
d. 1741 *i Holstebro*

Peiter Nicolai Lindschou
f. 1741 *i Holstebro*
d. 1742 *i Holstebro*

Hans Lindschou
f. 1744 *i Holstebro*
d. 1768 *på Skanderborg ladegård*

Selv om familien Lindschou havde været forfulgt af ulykker, så havde de dog fået skabt et pænt hjem med gode møbler og ting.

Skriveren tog fat på at indføre de registrerede og vurderede genstande i skifteprotokollen, han begyndte med sølvet:

	rdl.	mk.	sk.
„34 lod i gjordt Arbeide a 3 mk. er	17-	0-	0
5 gamle Skeeder veier 15 lod a 3 mk.	7-	3-	0
1 par Ameleret Guld Ærme Knapper veier til	2-	5-	0
1 Sølf Lomme Uhr for	10-	0-	0
1 Sølf Medaille for	1-	2-	0
1 Snuf Tobacks Tønde med Sølf på for	0-	2-	0“

Guldsmederedskeerne vurderedes til 20 rdl.

Åbnede man guldsmed Johannes Lindschous klædeskab, sås en garderobe, der nok var anvendelig, når han skulle møde byens borgere, enten det så var for at snakke forretning, eller det var til selskabelighed.

	rdl.	mk.	sk.
„1 lyse blåe Klædning med Røed Stoffes underfoder	8-	0-	0
underfoder	8-	0-	0
1 violet Kiol med blåe underfoder	2-	4-	0
1 brun under Klædning	2-	0-	0
1 sort Klædning, Kiol, Væst og Buxer	4-	0-	0
1 guulagtig Kiol	1-	4-	0
1 grøn Ryes Kiol med Messing Knapper udi	0-	2-	0
1 brun Væst for	0-	1-	8
1 par Læder Buxer	0-	2-	8
1 grøn Damaskes Nattrøje	1-	2-	0
1 stribet Nattrøje af hjemmegiort tøj	0-	2-	0
1 hvid Canifasses Trøje	0-	2-	8
1 Biørnskinds Muffe	1-	4-	0
1 Spansk Rør med Sølf beslag	1-	2-	0

1 Hatt	0- 1- 0
1 Par Støfler	0- 3- 0
1 Par Skoe af Cordevan	0- 1- 8
1 Par dito andre	0- 0-12
1 sort Hatteflor	0- 2- 8
1 Par hvide Tråestrømper	0- 1- 0
1 Par sorte Vævede Strømper	0- 1- 8
1 Par nye sorte dito	0- 3- 0
1 Par gamle dito	0- 1- 0
1 Par nye Barcket Håndsker	0- 0- 8
1 Par dito hvide	0- 0- 4
1 Par Perle farvet Silke Strømper	0- 3- 0

Lin-Tøj.

2de nye skiorter a stk 2 mk. er	0- 4- 0
2de dito a 2 mk. er	0- 4- 0
2de dito a 28 sk. er	0- 3- 8
2de dito a 28 sk. er	0- 3- 8
2 Par half ærmer a 20 sk. er	0- 2- 8
2 Par dito a 20 sk. er	0- 2- 8
2 Par dito a 20 sk. er	0- 2- 8
2 Halskraver a 1 mk. er	0- 2- 0
2 Halskraver a 1 mk. er	0- 2- 0
2 dito a 12 sk. er	0- 1- 8
2 Netteldugs Halsklude a 1 mk.	0- 2- 0
1 Par dito a 12 sk. er	0- 1- 8
1 Par dito 12 sk. er	0- 1- 8
1 Par Rødtribet ostindiske Tørklæder a stk. 20 sk.	0- 2- 8
1 Par ringere dito a stk. 12 sk.	0- 1- 8"

26. Holstebro byfoged.
Auktionsprotokol 1737-76.
B.78-215, s. 44. LA Viborg.

Ejendelene kom på den offentlige auktion 1. marts 1745, så boets gæld kunne afvikles. Madam Lindschou var tilstede, og hun købte en del bohave og sølv.²⁶ Der kom så mange penge ind ved auktionen, at kreditorerne kunne få deres penge, men der blev ikke nogen arv til enke og børn.

Elisabeth og Johannes Isachsen Lindschous børn

Af Elisabeth og Johannes Isachsen Lindschous børn blev den ældste søn guldsmed. Han hed Isach Johannesen Lindschou og døbttes i Holstebro 29. maj 1733. Gudmoderen hed Cathrine Winther, og kendte borgere var faddere ved guldsmedens førstefødtes dåb; der var købmand Peder Elbech og hustru, konsumtionsforpagter Laurids Frandsen, rektor Spleth, samt guldsmedesvend Christen Stausholm.

27. Københavns borgerskaber. SA.

Isach Lindschou kom til København, hvor han fik borgerskab som guldsmed 26. sept. 1763.²⁷ Den 19. okt. samme år, blev han optaget i guldsmedenes lav.²⁸ Han fik forretning i Springgade nr. 34 i Rosenborgkvarteret.²⁹

28. Guldsmedenes laugsprotokol. SA.

29. Generalmandtal over skatteborgere i København 1764. SA.

I sit ægteskab med Gertrud Magdalene Hindsel havde Isach Lindschou datteren Elisabeth, der blev gift Velling.

30. Magistratens resolutionsprotokol 1764-66, nr. 28, s. 622. SA.

Forretningen i hovedstaden gik nok ikke så godt. Mester kom i gæld til svenden Otto Clemmensen,³⁰ og 9. maj 1769 lånte Isach Lindschou penge af stedfaderen Joachim Weller i Holstebro. Og da han i København ikke havde mulighed for at afvikle gælden, flyttede han til Holstebro og arbejdede på Joachim Weller værksted til han døde 24. maj 1774.

Christen Winther Lindschou fødtes 1734, og ved dåben 3. juledag var guldsmed Villads Lauridsen Lund fadder. Christen Winther Lindschou blev i Holstebro til foråret 1762. Han flyttede da til Hobro, hvor han døde året efter. Han var ugift.

Hans Lindschou var yngste barn, født 2. april 1744. Han blev skriver på Skanderborg ladegård og døde her 1768 efter nogen tids sygdom.

31. Holstebro rådstue. Holstebro købstads skatteligninger 1751-1810. D.12 – 230. LA Viborg.

32. Holstebro byfoged. Skøde- og panteprotokol 1821-32. B.78 – SP5, s. 100a. LA Viborg.

33. Chr. A. Bøje: Danske Guld- og Sølvmedemærker før 1870. Kbh. 1949, s. 360 19.1.1719, skal være 19.1.1720.
J. Aldal: Holstebros Historie 1274-1939. Holstebro 1939, s. 407. Hardsyssels Årbog 1917, s. 73. Trap Danmark, 5. udg., Ringkøbing amt, bd. IX.1, s. 556.

34. Ringkøbing rådstue. Skatteprotokol med borgerskaber 1713-22. D.23 – 226. LA Viborg.

35. Ejnar Poulsen: Hardsyssels Degnehistorie. Viborg 1934, s. 540.

36. Holstebro byfoged. Skifteprotokol 1744-56. B.78 – 162, s. 179ff. LA Viborg.

Efter guldsmed Johannes Isachsen Lindschous død købte enken et hus i Horsstræde. Her havde guldsmed Villads Lauridsen Lund tidligere haft værksted og bolig. Det ejedes nu af Gravers Nielsen Skrædder,³¹ men 21. januar 1747 blev det madam Lindschous.³²

Huset lå midt i byen. Kom man fra Nørregade, byens hovedgade, og drejede ind ad Horsstræde, da havde man kirkegårdsdiget på højre hånd og en række lave bindingsværkshuse med stråtag på venstre hånd. Det andet hus fra Nørregade, nuværende Horsstræde nr. 1, kom til at huse madam Lindschous senere Joachim Wellers guldsmedeværksted og beboelse.

Før at føre forretningen videre måtte madam Lindschou have kvalificeret hjælp på værkstedet. En tid var det Jens Markussen Listo, der var mestersvend, senere blev det Joachim Weller.

Jens Markussen Listo havde tidligere været guldsmed i Ringkøbing.³³ Her fik han borgerskab 19. januar 1720.³⁴ Han giftede sig med Margrethe Carstensdatter, og de fik en søn og to døtre, alle fødte i Ringkøbing. Familien splittedes, Margrethe Carstensdatter tog til Amsterdam sammen med døtrene. Sønnen kom i hjemmet hos fasteren, der var gift med degnen Hans Jensen Brun i Borris.³⁵ Jens Markussen Listo kom til Holstebro, ikke som mester, men som guldsmedesvend. Her døde han 14. september 1747. Hans kone modtog dødsbudskabet i Amsterdam fra svogeren i Borris. Hun skrev til guldsmed Peder Rasmussen i Holstebro, der også hørte til familien, og bad ham tale hendes sag ved skifteforretningen. Hun bad ham sørge for, at sønnen Markus kom til at arve, hvad der var efter hendes afdøde mand. Hun regnede med, at der var så lidt, at der ikke kunne blive noget at fordele til alle fire arvinger.³⁶ – Madam Lindschou sørgede for begravelsen.

37. Holstebro byfoged.
Auktionsprotokol 1737-76.
B.78 – 215, s. 119b. LA Viborg.

Guldsmed Johannes Lindschou havde været en flittig auktionsgæst, der ofte kom hjem med defekt sølv, som var nødvendigt råmateriale til de nye arbejder. Hans enke, Elisabeth Lindschou, kunne også lide atmosfæren på de offentlige auktioner. Hun var ikke bange for at give bud og fik på den måde mange ting til hjemmet i Horsstræde.³⁷ Den 10. juli 1751 forlod hun auktionen i Holstebro med skjorter, forklæder, lærred, halskrans, ærmer uden manchetter, halsbind, samt et rødt skrin med beslag. Der må have været et og andet, der trængte til fornyelse i boligen, for hun købte 15 stk. fjæl. Ved en stor auktion i byen 28. febr. 1752 var madam Lindschou i humør til at byde på varerne. Hun købte thekedel, kurv, mælkekande, spølkum og syltekrukke, ting der kunne anvendes i husholdningen. Til eget brug købtes en rød kattunstrøje og to hørlærreds forklæder. Desuden købtes et stort sølvbæger, der vejede 16 lod og 3 qtin, et mindre bæger på 8 lod og 3 qtin, samt 3 lod udbrændt sølv.

Hun bød på en mandsdragt af blå klæde, og dragten ville hun have, selv om den blev dyr. Vurderingssummen var 8 rdl. – madam Lindschou bød den ind til 14 rdl. Desuden erhvervedes et par blå vævede mandsstrømper til 2 mark. – Hvem havde guldsmede-enken i tankerne? Var det hendes ny svend Joachim Weller – man ved det ikke.

Joachim Weller

I Lundum sogn lidt nord for Horsens boede i første halvdel af 1700-årene Herman Jochumsen og hustru Elisabeth Christensdatter med deres tre børn, Jochum, Dorothea og Sophie. Figur 5.

Elisabeths familie boede i Horsens. Hendes eneste bror, Herman Christensen Grøn, var kommet dertil 1733 fra København, hvor han havde været livgarder.³⁸ Han giftede sig 1737 med Margarethe Sørensen.

38. Horsens kirkebog.

Figur 5. Anetavle over Joachim Weller.

	Jochum Hermansen (Joachim Weller) f. 1724 g. 1754 Elisabeth Lauridsdatter Tørche d. 1792 i Holstebro		
Elisabeth Christensd. Herman Jochumsen	Dorothea Hermansd. f. 1727 g. ? Christen Rasmussen d. 1756 i Hylke	Dorothea Christensd. f. 1756 i Hylke d. 1769 i Hylke	
	Sophie Hermansd. Weller f. 1731 g. 1760 Jørgen Knudsen Kragh d. 1806 i København	Herman Jørgensen Kragh f. 1761 i Horsens g. 1787 Susanne Dortbea Nagel d. 1833 i København	Sophie Franciska Kragh f. 1788 i København g. 1807 Laurits S. Wedel Simonsen

39. Horsens byfoged. Skifteprotokol 1747-65. B.66-258, s. 577 ff. LA Viborg.

datter, der var enke efter en bælgræder og ude over den første ungdom. Hun havde ikke børn fra sit tidligere ægteskab, men Sophie fra Lundum fik et hjem hos morbroderen og hans kone i Provstegyden. Margarethe Sørensdatter døde 1756, 80 år gammel, og Herman, nu kaldet Herman Væver ifølge sin profession, døde 1757, 60 år gammel.³⁹

Herman Jochumsen fra Lundum flyttede til Horsens, hvor han døde 1788, 96 år gammel.

Lundum sogns først bevarede kirkebog begynder 1736, så der savnes bevis for tidspunktet for Herman Jochumsen og Elisabeth Christensdatters børns dåb.

Det ældste barn, Jochum Hermansen, fødtes ca. 1724. Han blev en dygtig guldsmed og agtet borger i Holstebro. Det er ham, der er vores guldsmed Joachim Weller.

40. Nr. 126–482–74.

Dato 13.05 og 29.08. 1974,
30.07. 1975. RA Finland.

41. Svar 30.05. 1974.

42. Svar 22.05. 1974.

43. Nr. 604/74. E79/74.

Jævnfør C. J. Hallgren: Got-
ländska Släkter. Eget Forlag.
Visby 1926. s. 529 ff.

44. Register til Kommercekol-
legiets danske og norske for-
stillinger 1736-71. Opstillet på
læsesal. RA.

Danske kancellie. A.132–33
(Om indfødsret). RA.

Skanderborg og Åkjær amts-
regnskaber. Konsumtions-, samt
familie og folkeskatte-regnskab
1707-60.

Kontributionsregnskaber 1733.
Ekstraordinære skatteregnskaber
1729, 1730 og 1742.

Jordebogsregnskaber 1728-31.
RA.

Danske kancellie. Registre og
tegnelser 1754. RA.

Danske kancellie. D.63. Under-
skrivelsesbøger 1754 D.109.

Suppliquer 1754. RA.

Det skanderborgske rytter-
distrikts arkiv. G. Ryt. 8. Fæste-
og skifteprotokoller. LA Viborg.
Horsens rådstuearkiv. Kopibog
over ind- og udg. breve 1727-58
D.13–98–99. LA. Viborg.

Horsens rådstuearkiv. Dokm.
vedr. skatteoppebørslen 1627-
1790. D.13–66. LA Viborg.

Horsens byfoged. Skifteproto-
koller 1732-65. B.66–256–58.
LA Viborg.

Horsens byfoged. Personal-
register til skøde- og pantepro-

Tidligere teorier om Joachim Wellers fødested

I Hardsyssels årbog, bind II, årgang 1917, findes artiklen „Minder om Holstebro“, bearbejdet og genfortalt af overlærer J. Aldal på grundlag af guldsmed M. Linds mundtlige meddelelser, der dog nok må anvendes med en vis varsomhed, da M. Lind på det tidspunkt var 85 år gammel og det kan derfor ikke udelukkes, at der kan være tale om enkelte erindringsforskydninger. Således kan på side 73 læses, at guldsmed Jokum Vedler (Joachim Weller) var født 4. oktober 1725 i Helsingfors i Finland.

Det har ikke været muligt at bekræfte denne teori. Rigsarkivet i Finland oplyser,⁴⁰ at der i perioden 1720-30 ikke er døbt nogen med navnet Jochum Hermansen Vedler eller Weller i Helsingfors, og at man heller ikke møder navnet i Stadsarkivets arkivalier. Rigsarkivet gjorde opmærksom på, at der kunne være tale om fejlskrivning og foreslog, at man undersøgte Helsingborg i Sverige, som muligt fødested. Kontakt til landsarkivet i Lund gav heller ikke resultat.⁴¹

Et par guldsmede med Weller-navnet motiverede en forespørgsel til stadsarkivet i Malmø,⁴² der oplyste, at Weller-slægten var fra Gotland.

Landsarkivet i Visby på Gotland⁴³ var behjælpelig med fyldige oplysninger om mange personer, der bar navnet Weller. Slægten kom fra gården Weller i Roma sogn på Gotland, men kirkebøger, booptegnelser og mandtaller kunne ikke medvirke til, at der knyttes forbindelse til guldsmed Joachim Weller i Holstebro.

På det danske rigsarkiv og på landsarkivet for Nørrejylland er benyttet en del arkivalier, for om muligt at belyse Joachim Wellers familief forhold.⁴⁴

Der er foretaget henvendelse til Københavns Universitets Institut for Navneforskning⁴⁵ om oprindelsen til navnet Vedler eller Weller. Herfra er der sva-

tokol 1739-66. B.66-SP83.
LA Viborg.
Horsens købstads regnskaber.
Ekstraordinære skatteregnskaber
1729-31, 1743-49, 1751. RA.

45. Nr. 180/75-101.

46. Brev af 03.09.1975.

47. Goldschmiede Niedersachen. Scheffler: Wolfgang
Berlin 1965.

48. Brev af 29.07.1975.

ret, at tanken om, at Vedler kunne være et indbyggernavn til Vedel, den gamle form for Vejle, ikke var brugbar i dette tilfælde. Instituttet gjorde opmærksom på, at der eksisterer et tysk slægtsnavn Wed(e)ler, der dels betyder kostemager (specielt vievandskostemager), dels er et indbyggernavn til tyske lokaliteter ved navn Wedel. En by ved navn Wedel findes i Holsten ved Pinneberg, og man kunne forestille sig den mulighed, at slægten Vedler stammede derfra. For denne teori taler dels det nære samkvem mellem hertugdømmerne og det øvrige Jylland, dels vor viden om, at håndværkere i ældre tid flyttede meget rundt, og endelig Joachim Wellers fornavn Joachim, som er et godt tysk fornavn, men derimod usædvanligt på dansk grund omkring 1725.

Kontakt til Pinneberg provsti i Hamborg gav ikke resultat,⁴⁶ men hundrede år før levede der i Wolfenbüttel en guldsmed Joachim Weler (Wohler).⁴⁷

Også ordbogsredaktør mag. art. Kaj Bom nævner i et brev⁴⁸ muligheden for, at der kan være tale om en tysk indvandret slægt, og at navne som Jochum og Herman peger svagt mod tysk. Navneformen Vedler kan opfattes som – „en ortografisk, overkorrekt, opstadset form for Weller.“

Joachim Weller benyttede Weller-navnet i Horsens 1747 og gennem hele Holstebroperioden 1754-92. Søsteren kaldes 1748 Sophie Hermansdatter Vedler, men 1792 Sophie Weller.

Som det fremgår af ovenstående må det præciseres, at guldsmed Linds udsagn, som overlærer J. Aldal bringer i Hardsyssels Årbog, såvel angående et guldsmededynasti Lindschou, som også at navnet Joachim Weller havde sin barndom i Lundum, hvor hans familie levede.

Joachim Wellers søstre

49. Skanderborg rytterdistrikt.
Fæsteprotokol 1746-64. G. Ryt.
8-19, s. 186b. LA Viborg.

Joachim Wellers søster, Dorothea Hermansdatter, fødtes ca. 1727. Hun giftede sig med skrædder Christen Rasmussen fra Båstrup i Hylke sogn. De fik 1755 fæstebrev på et af det Skanderborgske rytterdistrikts gadehuse i Ustrup i Hylke.⁴⁹ De fæstede huset med den ofte forekommende betingelse, at forrige fæsters enke skulle blive boende i huset, så længe hun levede. Huset var på 10 fag, og der var mulighed for at have et par får og svin samt nogle gæs.

1756 fødte Dorothea Hermansdatter en datter, men fødslen var for svær, hun døde i barselseng. Barnet døbttes ved kisten og fik, som det brugtes, moderens navn.

50. Skanderborg rytterdistrikt.
Skifteprotokol 1754-59. G. Ryt.
8-33, s. 404 ff. LA Viborg.

Skifteforretningen efter Dorothea fremkalder et billede af hjemmet i Ustrup.⁵⁰ I stuen stod et fyrretræsbord med åben fod, og på væggen hang et lille skab af egetræ. Der var et par små kister og to stole af bøgetræ, og til brug ved hjemmefliden var der rok og garnvinde. Det faste sengested havde et omhæng af blågarn, og trak man det til side, sås olmerdugs overdyne med gule striber og bolster underdyne med blå striber. Så nævnes kedler, tønder, kerne og andre ting til husholdningen. I Dorotheas klædeskiste fandtes, foruden de skørter og trøjer, der brugtes til daglig, også ting, der fortalte om en ung kvinde, der gerne ville pynte sig lidt. Hun havde haft en del huer, en var blå med guldgalonier, tre af damask og en af hvid cannifas, desuden var der kyser, muffe og tørklæder. Af bøger nævntes en salmebog.

Christen Rasmussen lovede at sørge godt for barnet – „med Føde, Klæde, Skolegang og ald anden christelig Optugtelse.“ – Barnet døde foråret 1769, 14 år gammel. Christen Rasmussen giftede sig efter Dorotheas død med Karen Andersdatter, og de fik en del børn.

Joachim Wellers yngste søster, Sophie, fødtes ca. 1731. Hun kom i hjemmet hos morbroderen, der var væver i Provstegyden i Horsens. Hun konfirmeredes i Horsens kirke 1748, og da præsten indførte begivenheden i kirkebogen, skrev han – „Sophie Hermansdatter Vedler, føed i Lundum, 17 år, hos Herman Vever.“

Sophie blev i huset i Provstegyden, også efter slægtningenes død midt i 1750-erne. Hendes trolovelse med enkemand Jørgen Knudsen fra Kjær i Rårup sogn, fandt sted 3. marts 1760 hos korporal Peder, der da boede i huset.

Sophie og Jørgen Knudsen, med tilnavnet Kragh, fik to sønner. Herman fødtes 1761 og Peder ca. 1765. Det kan ikke siges, hvornår Sophie Hermansdatter er blevet enke, men 1769 træffes hun sammen med drengene i Thornbogade nr. 229, hvor hun var vævekone.⁵¹ En profession hun nok havde lært hos morbroderen.

Sønnen, Herman Jørgensen Kragh, konfirmeredes i Horsens kirke 1776. Han tog til hovedstaden og lærte her parykmagerfaget. Fra 1783-84 var han hos mester S. Hagstrøm, hvor ugelønnen var 1 mark og 8 skilling.⁵² Den 14. august 1786 tog han borgerskab i København⁵³ og 16. april 1787 viedes i Vor Frue kirke parykmager Herman Kragh og Susanne Dorthea Nagel fra Skidentorv i København.⁵⁴ Parret kom til at bo i Landemærket, senere i Skindergade nr. 35. Her fødtes deres eneste barn, datteren Sophie Fransiska, 30. marts 1788. Hun viedes 10. juni 1807 i Vor Frue kirke til doc.med., senere professor, Lauritz Schebye Vedel Simonsen, der var født på Elvedgård i Veflinge sogn på Fyn 20. december 1780. Ægteskabet blev senere opløst.⁵⁵

Moden skiftede, Herman Kragh forlod parykmagerfaget og blev „pennfabrikør“ på Sct. Anne Plads nr. 57 i København. Han blev dog ved med at være

51. Horsens rådstue. Folketælling 1769 m. fl. D.13 – 140. LA Viborg.

52. Parykmagerlauget i København. s. 553. SA.

53. Samme.

54. Samme.

55. Det kgl. landover-, samt hof- og stadsret. Forseglingsprotokol 1832-33. Prot. 5E, s. 207. LA København.

56. Parykmagerlauget i København. Ligkasse 1790-1865. SA.

medlem af parykmagernes ligkasse til sin død 27. november 1833.⁵⁶

Sophie Hermansdatter flyttede fra Horsens til sønnen i København omkring 1787. Ved folketællingen 1801 boede hun hos ham i Skindergade og betegnedes da som enke efter første ægteskab. Sophie, der ofte benyttede navnet Weller, døde 18. september 1806 i København. Hun begravedes 22. september på Vor Frue kirkegård.

Joachim Wellers forbindelse med guldsmed Knud Brandt

Joachim Weller træffes i Horsens 1749. Han var da fadder ved tvillingebarnedåb hos guldsmed Knud Brandt og hustru Cathrine Flensburg. At guldsmedesvenden står fadder ved en guldsmedemesters barnedåb, kan næppe betyde andet end at Joachim Weller har arbejdet hos guldsmed Knud Brandt, og det synes, at forbindelsen er holdt ved lige, for da faderen, Herman Jochumsen, døde 1788 var det Knud Brandts søn guldsmed Nicolaj Brandt, der ordnede begravelsen og sparede derved Joachim Weller for den lange rejse til Horsens.

Guldsmedesvend Joachim Weller

Som andre nybagte svende har Joachim Weller været på valsen for at se sig om i verden og for at lære nyt inden for faget, men hvor han har været, ved man ikke. Han kom til den lille vestjyske købstad Holstebro og blev guldsmedesvend hos madam Lindschou i Horsstræde.⁵⁷ Hun havde drevet guldsmedeværksted siden hendes mands død 1745.

Det kunne være både dyrt og besværligt for en håndværker at blive mester. Ofte gik vejen til selvstændighed gennem et ægteskab med mesters enke,

57. Ribe katedralskoles bibliotek. Grønlands samling. Pastor Ebbe Kyndes brev til madam Kirstine Foersum i Ribe. Bl. a. – nr. 38.

og der kunne være stor aldersforskel. Fordelen ved alliancen var, at enken nu blev frataget ansvaret for værksted og forretning, og hun kunne blive i de van-te omgivelser. Svenden fik lejlighed til at vise sin kunnen og lade noget af det komme frem, som han havde fra lærestedet og som senere var suppleret i den tid han var på valsen.

Bryllup i Horsstræde

Den 26. april 1754 var der bryllup i Horsstræde i Holstebro. Pastor Kynde viede guldsmedesvend Joachim Weller og enken Elisabeth Lauritsdatter Tørche, kaldet madam Lindschou. Højtideligheden fandt sted i enkens hjem, og købmændene Samuel Schytte og Peder Clausen Schive var forlovere. Brudeparret fik kongelig tilladelse til giftermålet, da Elisabeth jo havde været gift før. Figur 6.

Figur 6. Madam Lindschous giftemål med guldsmedesvend Joachim Weller. Holstebro kirkebog 26. april 1754.

The image shows a handwritten church record on aged paper. It is divided into three vertical sections by dashed lines. The left section contains the names of the bride and groom: 'Joachim Weller' and 'Elisabeth Lauritsdatter Tørche kaldet Madam Lindschou'. The middle section contains the date and location: 'Den 26 April 1754 i Horsstræde'. The right section contains the names of the officiating pastor and the witnesses: 'Pastor Kynde', 'Samuel Schytte', and 'Peder Clausen Schive'.

Den 30-årige guldsmed blev stedfar for Elisabeth Lindschous tre sønner, der var 21, 20 og 10 år gamle.

Værkstedet

Værkstedet, som Joachim Weller overtog, lå i Horsstræde lige over for kirken og kirkegården. Hans kone havde købt huset 1747. Det var et 9 fag langt bindingsværkshus med tag af strå, som gadens øvrige huse. Ud mod baghaven var en lille tilbygning, der brugtes til tørv. Grunden til huset var 582 kvadratalen.⁵⁸ Figur 7.

58. Ribe stiftsamts arkiv. Brandtaxation for Holstebro købstad 1761-92. B.9-1129. LA Viborg. Holstebro byfoged. Skøde- og panteprotokol 1821-32. B.78-SP5-100a. LA Viborg.

Figur 7. Horsstræde set fra vest. Huset på højre side med kvisten var guldsmedeværksted fra 1747-1821. Til venstre ses kirkegårdsdiget.

59. Holstebro byfoged. Indkomne breve. B.78–343. LA Viborg.

60. Holstebro kirkeinspektion. Kirkeregnskaber 1725-97. C.627–8, s. 92. LA Viborg.

61. Samme s. 119.

62. Det havde været et morsomt led i udstillingen på Holstebro museum, om dåbsgaverne kunne have været udstillet samlet, men desværre har det ikke været muligt at påvise blot en af gaverne.

Figur 8, side 31. Joachim Wellers eneretsbevilling af 26. maj 1755.

Som mester kunne Joachim Weller frit udnytte sine ideer, og hans sølvsmedie blev kendt i vide kredse. Det varede ikke længe inden han indsendte ansøgning om enebevilling til at være guldsmed i Holstebro. Ansøgningen bevilgedes 26. maj 1755.⁵⁹ Figur 8. Denne eneretsbevilling skal forstås som en partsbevilling, idet guldsmed Peder Rasmussen stadig drev professionen og fortsatte dermed til sin død 1765. Disse eneretpartsbevillinger kendes fra flere danske købstæder.

Joachim Weller og Holstebro kirke

Joachim Wellers faste plads i Holstebro kirke var i stol nr. 2.⁶⁰ Figur 9. Han havde desuden sørget for, at svenden fik plads i samme stude.⁶¹ Figur 10.

Mange havde bud efter Joachim Weller som forlover ved bryllupper og senere som fadder ved barnedåbene. Kort efter brylluppet med madam Lindschou fulgtes han med sin kone til kirken for at være fadder ved brandinspektørens barnedåb, og senere var det for provsten, skolemesteren, håndværkerne og de handlendes børn. 39 Holstebro børn havde guldsmed Joachim Weller til fadder – og de har vel hver fået en dåbsgave af guldsmeden.⁶²

François: Maria te Byslaget

Vedli Carollens Notifikation tillte paa
de for sine Rikets indkomme sig i Byslaget
François: Maria te Conseil inda forde og sigt
April Monnaad for at tage Ansjuening om,
for paa ingen anden Resolution kunne
gaa, forde fulgmed Holstebroes Byslag
for Rensning, veng:

5. 755. Johann Weller af Holstebro,
som ved forde sig for Byslaget,
forde sig om, veng om den i
forde sig indte, Byslaget forde sig,
at gaa. — Cynd af Byslaget.

Eftill for Byslaget for Supplidant,
forde sig, forde sig om den forde sig
Ansjuening om Resolution, at forde sig
forde sig om den indte, forde sig,
at gaa. — forde sig
for Byslaget

Liangfællige
C. Weller

Ribe: 26 May: 1755.

Figur 9. 1 Rd. 2 mk. er betalt den 6. oktober 1756 af guldsmed Joachim Weller for en stolestade nr. 2 til sig selv.

S. K. Gade Bergen.

1750.	10.	Indtægt af	1.
	23.	Indtægt af	1.
	6.	Indtægt af	1.

Guldsmed Wellers stedsønner

Guldsmed Wellers hustru Elisabeth havde megen modgang. Hun så sit hjem brænde 2 gange, mistede sin første mand og tre småbørn, og senere tre voksne sønner. Hun overlevede sin anden mand.

Der kom 1763 meddelelse om, at sønnen af 1. ægteskab Christen Winther Lindschou var død i Hobro, 29 år gammel. Han var ugift, så det blev brødrene, der arvede ham. De fik 33 rdl. og 10 sk. hver.⁶³

Yngste søn, Hans Lindschou, var i Randers på dette tidspunkt, men tog kort efter til Skanderborg ladegård, hvor han fik ansættelse hos regimentsskriver, kammerråd Moldrup. Her blev han syg og døde 5. august 1768, 24 år gammel.⁶⁴ Der var lang vej fra Holstebro til Skanderborg, og Joachim Weller sendte brev til sin tidligere hjemby Horsens og bad byfoged Flensburg tage til ladegården, når skiftet skulle ordnes 3. september. Han gav fuldmagt til, at byfogden kunne modtage ejendelene, som arvingerne så senere ville dele. Samtidig skulle han betale begravelsen og andre udgifter, der kunne være.

Hans Lindschous efterladenskaber fortæller om en ung herre med en garderobe efter tidens krav, og han havde mange bøger omfattende emner som teologi,

63. Hobro byfoged. Skøde- og panteprotokol 1738-83. B.48-SP1, s. 139. LA Viborg.

64. Skanderborg og Akjær amter. Skifteprotokol 1730-70. B.5C.-213, s. 554b. LA Viborg.

Figur 10. For 1 Rd. og 2 mk. sørgede Joachim Weller for plads til sin svend i stole stade nr. 2 og for 3 mk. plads til en pige.

1756	10	Indtægt af	1
	23	Indtægt af	1
	6	Indtægt af	1

grammatik og poesi. Som søn af en guldsmed kunne man forvente at finde sølv i gemmerne, og der var da også en snustobaksdåse, lommeur, knapper og spænder, men klenodiet var nok en støbt sølvkârde, der vurderedes til 10 rdl. Værdien af ejendelene satte til 124 rdl. og dertil kom 15 rdl., som var et halvt års løn til Hans Lindschou. Alt overleveredes til byfoged Flensburg, der så betalte de forskellige udgifter, blandt andet 59 rdl. til feltskær, apoteker og til begravelsen.

Den ældste af Lindschousønnerne døde 24. maj 1774 i Holstebro. Isach Lindschou havde 3½ år været svend hos stedfaderen Joachim Weller. Han skulle vel aftjene en gæld på 100 rdl.⁶⁵ Efter dødsfaldet blev Isach Lindschous kuffert forsejlet. Ud over dens indhold havde han haft en blåe rye nattøje, en nathue og et par sorte skindbukser.

Joachim Weller sendte bud til enken i København, Gertrud Magdalene Hindsel, men hørte ikke fra hende. Den 24. juni åbnedes kufferten af skifterettens folk, og den indeholdt beskedne klæder, en salmebog og et søvlommeur med stâlkæde og sølvsignet, et par sølvknæspænder og nogle knapper, flere ottekantede.

Skiftebehandlingen måtte udsættes nogen gange. Guldsmed Weller havde skrevet til Isach Lindschous enke flere gange, men ikke hørt fra hende. Han havde også sørget for, at der kom proklama i de danske aviser. Isach Lindschous ejendele kom på den offentlige auktion i Holstebro. Joachim Weller erhvervede enkelte dele, blandt andet kufferten, sko- og knæspænder af sølv, samt Pontoppidans salmebog.⁶⁶ Det beløb, der indkom ved auktionen, gav ikke dækning for Isach Lindschous gæld til Joachim Weller.

På auktionerne var et alsidigt udbud af varer, der ofte kunne købes billigt. Guldsmed Joachim Weller købte her ting, der kunne bruges i husholdningen i

65. Holstebro byfoged. Skifteprotokol 1756-75. B.78 – 163, s. 377. LA Viborg.

66. Holstebro byfoged. Auktionsprotokol 1737-76. B.78 – 215, s. 54. LA Viborg.

Figur 11. Del af Joachim Wellers køb på auktion efter Jeppe Cabbel.

*ingen H. Cristall, Boraxen - 6. - 12. Weller - - - - 5. 2.
Om Naar reudengli rum.
guden agurke.*

67. Holstebro byfoged.
Auktionsprotokol 1772-1802.
B.78-216. LA Viborg.

68. Holstebro byfoged.
Auktionsprotokol 1737-76.
B.78-215. LA Viborg.
Bøgerne nævnes i Bibliotheca Danica. Systematisk fortegnelse over den danske litteratur 1482-1830.

69. Ribe stiftamts arkiv. Indkomne breve, Holstebro købstad angående 1782-94.
B.9-337. LA Viborg.

70. Holstebro byfoged. Indkomne breve. B.78-345-46.
LA Viborg.

Horsstræde. Kort efter brylluppet med Elisabeth kom han hjem med et par nye hvergarns lagner og senere med duge, servietter, stof, skilderier, kedler og pander. Da kollegaen Jeppe Cabbels bo kom til auktion købtes – „1 slump pimpsten, 1 pund borax, nogle stk. cristallstene, som var indlagt i en grøn agurche.“⁶⁷ Figur 11. 1756 købtes bøgerne Trojels Jubel År, der udkom 1718, og De udvaldes Crone, der var fra 1719.⁶⁸

Guldsmedesvende hos Weller

Holstebro var en lille by, der ikke havde behov for håndværkersammenslutninger. Byfogden berettede 1791 til stiftamtmand von Hellfriedt i Ribe:

„Her i byen er, iblandt Håndværkerne, ingen slags Lauge, enten sluttede eller usluttede, almindeligt har der her været, at naar en Dreng har staaet de Læreaar han er accorderet om, bliver Han Svend uden nogen slags Ceremonie, og uden at gjøre Prøve, og saaledes betales hverken af Drengene eller Svende, thi her er hverken Forstandere, Oldermænd eller sådanne, som ved at gjøre Prøve er bleven Mæstre og derved har Byfogden her på Strædet ei haft noget at bestille.“⁶⁹ Figur 12.

Guldsmedesvend Jeppe Peiter Olufsen Cabbel

På værkstedet i Horsstræde var der i perioden 1766-86 beskæftiget en svend og en dreng, dog var der 1779 to svende.⁷⁰ Af guldsmed Joachim Wellers svende kan nævnes stedsønnen Isach Lindschou, Jeppe Peiter Olufsen Cabbel, Gert Jensen Lund, Rasmus Weide, Christian Bryde og sikkert også Christian Sahl, der senere overtog værkstedet.

71. Lemvig byfoged. Skifte-
protokol 1748-1810. B.77-66,
s. 83. LA Viborg.

72. Holstebro byfoged. Skifte-
protokol 1756-75. B.78-163,
s. 443 ff. LA Viborg.

Figur 12. Byfoged Tranbergs
indberetning 1791 til stiftamt-
manden i Ribe.

Jeg har i den nu i det sidste Gennemseelse
jag har taget Sagen, uden at have allan: de
Plakater; almindeligt har det for sig
at Naar nu Sagen for sig selv og det
der for nu almindeligt er, Alene for
for at ikke nogen Sagen, og ikke
at give for sig, og ja almindeligt
for at det Sagen allan for sig, og
for at det Sagen for sig allan
allan ja almindeligt, som end at give for sig
nu Alene for sig, og ikke for sig
Sagen for sig og det er Sagen
at det Sagen, for at det Sagen
= det Sagen, at det Sagen, at det Sagen
og at det Sagen, at det Sagen.
København den 8de August 1791.
Indberetning
Tranberg

borg Marie fødtes 1772, og guldsmed Joachim Weller og guldsmedesvend Gert Jensen Lund var faddere ved dåben. Ole Peiter fødtes 1774. Han blev guldsmed i Randers, og forretningen overtoges af hans søn Jeppe Peiter Cappel, født i Holstebro 1805.

Det ser ud til, at Jeppe Cappel i Holstebro havde særlig forkærlighed for at smede sølvkåbehager og -spænder til halsbind, livbånd og lignende. Han smedede også sølvbeslag til pibehoveder. Til hjælp i værkstedet havde han en svend.⁷³ Foruden at være guldsmed var Jeppe Cappel også urmager, og det var nok i dette fag, han var mest virksom. Han solgte ure, og kunder kom langvejs fra for at få deres ure repareret.⁷⁴

Jeppe Cappel var en alsidig mand, han havde også krambod på gården. Her solgtes fodtøj, fra tøfler til træsko, skind af vædder og lam, grimer til dyr, mange slags knapper og spænder til sko og til knæbånd, urglas og småting, der kunne hænges ved lommeure. Havde man brug for en pistol, kunne den også købes i Jeppe Cappel's krambod på Sønderland. Og der var krudt, hagel, krudthorn og hagelpunge, en messing hirschfænger med guldlædergehæng var også til salg.

Det blev kun få år Jeppe Cappel kom til at virke i Holstebro. Han døde den 5. april 1775. Guldsmed Joachim Weller fik overdraget en del sølv, som kunder havde indleveret til forarbejdning. De kunne så senere afhente genstandene i Horsstræde.

Da skiftet skulle ordnes, fandt man en del sølv i boet, det var dog ikke i en stand, så det kunne sælges på den offentlige auktion, en del var fra filing. Joachim Weller gav 10 rdl. 1 mk. og 12 sk. for 19 lod „acurat vegt.“ Han bad skifteretten om 11 rdl., som han havde fået tilgode hos Jeppe Cappel.⁷⁵ Indboet kom så på auktionen, der holdtes 7. juni 1775. Enkelte dele købtes af guldsmed Weller.⁷⁶

73. Holstebro byfoged. Indkomne breve. B.78–346. LA Viborg.

74. Holstebro byfoged. Skifteprotokol 1756-75. B.78–163, s. 450. LA Viborg.

75. Samme s. 454.

76. Holstebro byfoged. Auktionsprotokol 1772-1802. B.78–216. LA Viborg.

Guldsmedesvend Gert Jensen Lund

En anden af Joachim Wellers svende, Gert Jensen Lund, var i Holstebro i perioden 1770-80. Han var ofte fadder ved barnedåb og sås på auktionerne i byen. Han benævnes som guldsmedesvend hos seign. Weller. 1777 var han på Herningholm forud for auktion for, på Joachim Wellers vegne, at vurdere guld og sølv.⁷⁷ Gert Jensen Lund kom til Ringkøbing og fik borgerskab her 31. december 1781.⁷⁸ Ved folketællingen 1787 boede han i Østergade med sin kone Anne Sophie og en 10-årig læredreng, Claus Kannevorff. Guldsmed Gert Jensen Lund døde i Ringkøbing 1792, 46 år gammel.

77. Hammerum herred.
Auktionsprotokol 1769-1800.
B.79–393, s. 186b. LA Viborg.

78. Ringkøbing rådstue. LA
Viborg.

Guldsmedesvend Rasmus Weide

Rasmus Weide kom som barn til Joachim Wellers hjemby Horsens. Han var søn af forpagter Anders Rasmussen og hustru Else Marie Weide på Krogsdal i Nr. Felding nær Holstebro. Der var 1763 smitsom sygdom i sognet, og det gik særlig hårdt ud over menneskene på Krogsdal. Kort efter nytår døde Else Marie Weide, to børn og en tjenestekarl. Forpagteren og alle gårdens folk lå syge, og ingen turde komme nær på grund af smittefare. Anders Rasmussens sygdom blev langvarig, og hans to drenge, Rasmus og Hans Weide, kom til familien i Horsens. Her boede deres faster Bodil, der var gift med købmand Laurits Hjorth og ikke havde børn.⁷⁹ Anders Rasmussen flyttede senere til Horsens.

Rasmus Weide blev guldsmed. Han træffes 1778 i Holstebro som svend, men tog tilbage til Horsens, hvor han arbejdede 1780. Han kvitterede da for arven efter moderen, den havde været deponeret hos familien. Det drejede sig om 133 rdl.⁸⁰ 1784 er han igen svend i Holstebro.

79. Lundenæs-Bøvling amter.
Skifteprotokol 1761-72.
B.8–1080, s. 502b ff. LA
Viborg.

80. Horsens byfoged. Skøde- og
panteprotokol 1766-94.
B.66–SP4, s. 236. LA Viborg.

Den 17. november 1785 viedes i Holstebro seign. Rasmus Weide og jomfru Anne Dorothea Meier. Guldsmed Weller var forlover. Rasmus Weide blev guldsmed i Lemvig. Parret kom til at bo Vestergade nr. 3, og her fødtes datteren Else Marie. Hun døbt ved moderens kiste den 6. oktober 1786. Præsten giver Anne Dorothea det skudsmål, at hun var en gudfrygtig og from kone. – Barnet døde, da det var tre måneder gammelt.

Guldsmedesvend Christian Bryde

Christian Bryde var fra Horsens. Forældrene var skoleholder Rasmus Rasmussen Bryde og hustru Kirstine Margrethe Møller. De blev gift i 1758, og 19. oktober 1759 døbt tvillingbørnene Christian og Rasmus. Christian Bryde holdtes over dåben af Rasmus Hiernøs kone, som guldsmed Rasmus Weide må have kendt, da hun var slægtning af købmand Laurits Hjorth. Skoleholderen døde i 1773 og hans kone 1784. Christian Bryde træffes ved folketællingen 1787 hos guldsmed Joachim Weller.

Guldsmedesvend Christian Sahl

Christian Sahl, senere indehaver af værkstedet i Horsstræde, var i Holstebro tre år før guldsmed Weller døde. Han blev svend hos enken, så det ligger nær at tro, at han har arbejdet på værkstedet, også mens Joachim Weller levede.

Joachim Weller som borger i Holstebro

Da der jo ingen banker var i Holstebro på Joachim Wellers tid, lånte man penge hos præsten og hos velstillede borgere. Joachim Weller hjalp mange ud af en pekuniær krise. Da stedsønnen Isach Lindschou

81. Holstebro byfoged.
Skifteprotokol 1756-75.
B.78–163, s. 430 ff. LA
Viborg.

1769 kom i vanskelighed, lånte han ham 100 rdl. Byens kattuntrykker modtog et mindre beløb. Han hed Jørgen Clausen Harder og hørte til guldsmedens bekendtskabskreds. Han var gift med Charlotte Kanne-worff, og da de 1772 fik sønnen Johan Ludvig døbt, var Joachim Weller fadder. Kattuntrykkeren døde 2. maj 1775. Han havde gæld, og blandt dem, der mødte frem ved skifteforretningen med en fordring, var guldsmed Joachim Weller. Han havde taget et brev med, som han havde modtaget af Jørgen Clausen Harder.⁸¹

„Meget Højstærede gode Ven Sr. Weller.

Dette gjør mig hiertelig ondt, at ieg icke kand præstere mit udgivne Løfte til gode ven, at betale ham de 10 rdl., som han var saa god og laandt mig, ieg var i mandags af byen for at vilde haft dem ved en mand, for at opfylde mit løfte og blev mig lovet i gaar, men det feilet, og i sidste hestemarked bekom ieg for Gud ingen fra Lemvig, som ieg vidst havde ventet, og her hos mig kom der icke 3 rdl. ind, og over samme kand ieg icke komme dem afsted, gode ven er saa god og beholde de to Specier til afdrag paa de 10 rdl., de øvrige 8 rdl. skal ieg saa snart det er mig muligt til tacke betale ham dem, ieg beder venligt om, at hand ei bliver fortrydelig paa mig, fordi det haver feilet, dend gode Gud ved bedst, at ieg vilde saa gierne betale som nogen mand, men min magt er icke nu der i denne tiid, derfor beder ieg gode ven, om at have taalmodighed, og jeg beder og om, at hand icke fortryder, paa at ieg skriver til ham, ordsagen er og min hiertes mening, at ieg skammer mig ved og undseer mig, fordi at ieg icke kand holde mit løfte til gode ven.

Jeg henlever og forbliver med Estime gode Ven Seign. Weller tjenstforbundne og skyldigste tiener.

Holstebro, dend 22. Februar 1775. Jørgen Clausen Harder.“

82. Holstebro byfoged. Skifteprotokol 1756-75. B.78 – 163, s. 394b. LA Viborg.

83. Holstebro byfoged. Justitsprotokol 1782-97. B.78 – 4, d. 15. 6. 1784. LA Viborg.
Holstebro byfoged. Skøde- og panteprotokol 1778-1801. B.78 – SP3, s. 87. LA Viborg.

84. Holstebro byfoged. Skrifteprotokol. B.78.

85. Holstebro byfoged. Skrifteprotokol 1781-1801. B.78 – 165, s. 63.

86. Holstebro byfoged. Skifteprotokol 1769-81. B.78 – 164, s. 14b. LA Viborg.

87. Holstebro byfoged. Skifteprotokol 1769-81. B.78 – 164, s. 16b.

88. note 86, s. 392.

89. Holstebro justitsprotokol mangler perioden 1748-82, men er dækket med de originale dokumenter. LA Viborg.

90. Holstebro rådstue. Holstebro købstads skatteligning. 1751-1810. D. 12 – 230. LA Viborg.
Holstebro rådstue. Dokumenter vedrørende grundtakstkommissionen 1770-1857.

91. Holstebro by. Regnskab for visse indkomster og ekstraordinære skatter 1780-92. RA.

Købmand Søren Jensen Påmsgård lånte flere gange af Joachim Weller, og selv om der kom afdrag i form af tobak og stof, fik guldsmeden dog et tab. Købmanden døde 1774, og boet kunne ikke afvikle gælden.⁸²

Søren Jensen Påmsgård havde også hørt til guldsmedens bekendte. Joachim Weller var forlover, da købmanden 1771 blev trolovet. Der blev dog ikke noget bryllup denne gang, da bruden døde, men et halvt år senere var Joachim Weller igen i rollen som forlover, og senere var han fadder ved barnedåb.

Da Joachim Wellers nabo, distriktskirurg Drebing, 1774 købte jord, gik han til guldsmeden efter hjælp. Sammen med Anne Dorothea Meier, der senere blev gift med guldsmed Rasmus Weide, låntes 400 rdl. til 4 pct. rente til hr. Drebing. Et par år efter betaltes beløbet tilbage.⁸³ Småbeløb låntes tit ud. De tidligere svende, Rasmus Weide og Jeppe Cappel, lånte henholdsvis 20 og 11 rdl., Hans Jensens hustru 10 rdl.⁸⁴ og Else Døes 10 rdl.,⁸⁵ de sidste to lån gav Joachim Weller tab. – Det ser ud til, at lånevirkomheden ikke har været til egen fordel.

1775 fik Joachim Weller dækning for udlæg ved Niels Herups begravelse i form af mønter, både decatoner og specier var gået af brug, men kunne bruges som materiale på værkstedet.⁸⁶

Selv om guldsmed Joachim Weller var tilflytter blev han hurtigt accepteret af borgerne. Han gav sig tid til at deltage i byens anliggender. Han var „vitterlighedsmand“⁸⁷ og en af byens „tiltagne mænd“, det vil sige vurderingsmand ved en skifteforretning.⁸⁸ Derimod træffes hans navn ikke i retsprotokoller, hverken som part i sagen eller som vidne.⁸⁹

Joachim Weller var med i skatteligningen fra 1769 og til sin død 1792.⁹⁰ For hans eget vedkommende kendes ansættelsen fra 1780 og til hans død. De første par år betaltes 8 skilling månedlig i formueskat, medens de øvrige år 6 skilling.⁹¹

92. Ribe stiftamts arkiv. Indkomne breve, Holstebro købstad angående 1782-92. B.9 – 337. LA Viborg.

93. Holstebro rådstue. Dokumenter angående opførelse af et nyt rådhus 1775-87. D. 12 – 86. LA Viborg.

94. Holstebro rådstue. Dokumenter angående undersøgelser af mål og vægt 1791-1806. D. 12 – 18. LA Viborg.

95. Ribe stiftamts arkiv. Indkomne breve angående Holstebro købstad 1782-92. B.9 – 337, nr. 31. LA Viborg.

Han var en af Holstebro bys fire eligerede, der med byfogden i spidsen virkede som et byråd. Han havde værdigheden fra ca. 1776, ialt 16 år. Den sidste tid sammen med postmester Grøn, købmand Niels Jacobsen og gørtler Peder Felde.⁹²

Som eligeret borger havde han medindflydelse på byens styre. Han var med, da der skulle tages stilling til opførelse af et nyt rådhus. Efter rådhusets brand 1733 havde man klaret sig med lejede lokaler i en gård på Nørregade. 1773 kom der planer frem om nyt rådhusbyggeri, og året efter fik man den kongelige tilladelse. Der gik dog mange år inden bygningerne kunne tages i brug. Det var ingen let sag at få startet byggeriet. Der var modvilje hos en kreds af borgere, og det gav anledning til lange og trange forhandlinger. De eligerede mænd brugte megen tid på sagen, og de måtte adskillige gange sætte navn under dokumenter i sagen. Rådhuset blev dog bygget. Der blev to tingstuer, arrestkamre og arkiv. 1786 kunne det indvies.⁹³ Dette rådhus fungerede til 1846.

Når det lovbealede eftersyn af mål og vægte hos byens handlende fandt sted, var guldsmed Weller med sammen med byfogden og gørtler Peder Felde. 1791 kunne de tre mænd skrive under på, at der – „ingensteds fandtes urigtig, gammel eller forslidt vægt og maal, men alt i god og brugbahr stand.“⁹⁴

Den 16. februar 1787 var der igen brand i Holstebro. Denne gang gik det ud over gårdene omkring torvet og ilden bredte sig ind i de tilstødende gader, blandt andet Nørregade. Guldsmed Joachim Wellers hus i en af sidegaderne har altså været i farezonen.

Branden bevirkede, at sikkerhedsforanstaltningerne blev skærpede. Der ansattes nu to vægtere,⁹⁵ mod før én, og de skulle hver aften kl. 9 om vinteren og kl. 10 om sommeren ringe med kirkeklokken, inden de begyndte at våge over byen. Borgerne kunne så roligt gå til ro. Når vægterne var færdige med nattens tje-

No 8.	188 Fam.	Joachim Weller Elisabeth Törcke Christian Bryde Else Lauridsdatter	Job sands - Laur. Roum Julianus folck	63. Gift 17. Juny 87. Gift 2. Juny 27 41.	Phil. Grund ny gift.
-------	----------	---	---	--	-------------------------

Figur 13. Folketællingen 1787.

neste skulle de igen ringe med kirkeklokken. Det skulle ske kl. 5 om vinteren og kl. 4 om sommeren. Så vidste man, at vægterne gik hjem, og man skulle selv passe på. Det var en stor tjeneste, der blev ydet borgerne – „paa Grund af den fordeel og nytte de deraf kunde have, da deres Tienestefolk skulle være hjemme om Aftenen og gaae til Sengs naar Vægterne Ringte, men de skulle og staae op naar Vægterne Ringte af Vagt, enhver Borger og Indvaaner kunde med Tryghed legge sig til hvile om aftenen, naar de hørte Vægteren Ringe, da saa vidste hand var paa sin Post og havde antaget sig deres Beskyttelse.“

Ringningen gjorde også den nytte, at borgerne nu kunne høre, om vægterne var mødt til tiden.

Ved folketællingen 1. juli 1787 var der 676 indbyggere i Holstebro købstad. I Horsstræde, der da kaldtes Hostergade, træffes guldsmed Joachim Weller, hans kone Elisabeth og svenden Christian Bryde, der var 27 år. Som hushjælp havde de den 41-årige Else Lauridsdatter. Figur 13. Hun hørte ikke til den type, der drog fra plads til plads. Ved tællingen 1801 var hun stadig ansat hos madam Weller.

Joachim Weller modtog besked om, at hans gamle far var død i Horsens 6. oktober 1788. Herman Jochumsen havde været enkemand i mange år. Den sidste tid boede han til leje i et hus i Horsens. Han blev 96 år gammel.

Så snart myndighederne havde modtaget meddelelsen om dødsfaldet, gik de igang med at ordne skiftet.⁹⁶ Guldsmed Nicolaj Brandt fra Horsens var til-

96. Horsens byfoged. Skifteprotokol 1780-91. B.66-260, s. 360. LA Viborg.

Figur 14. Joachim Wellers sidst kendte underskrift fra 5. marts 1792.

5. Mars. 1792
J. Weller

stede på såvel Joachim Weller, som Sophie Wellers vegne. Sophie var kort forinden flyttet til sønnen i København. Herman Jochumsen havde kun efterladt en beskeden garderobe, lidt sengetøj og et skrin med jernbånd om. Alt blev vurderet, selv underlaget under den døde. Vurderingssummen blev 3 rdl. 3 mk. og 4 sk. Tingene solgtes senere på den offentlige auktion i Horsens.

Herman Jochumsen begravdes 10. oktober i Horsens. Guldsmed Nicolaj Brandt ordnede det fornødne.

Guldsmed Joachim Wellers død

Som eligeret borger måtte Joachim Weller utallige gange sætte sit navn under på en sag. Sidste gang synes at være 5. marts 1792 i anledning af en skatteligning.⁹⁷ Figur 14. Han døde et par måneder senere, og i det eksemplar af Holstebro kirkebog, der førtes af degnen, kan læses:

„1792, d. 9de maj, døde vor berømmelige Guld- og Sølv Arbejder Hr. Jochum Weller, og blev begravet d. 16de ejus. æt. 68 aar.“ Figur 15.

97. Holstebro rådstue. Dokumenter vedr. grundtakstkommissionen 1770-1857. D.12-172. LA Viborg.

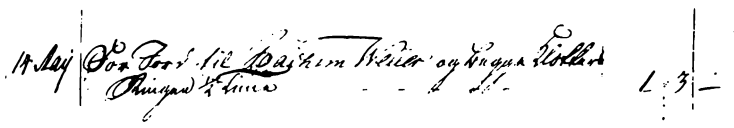
Figur 15. Holstebro kirkebog den 9. maj 1792.

af 9de Maj døde vor berømmelige Guld- og Sølv- og Arbejder Hr. Jochum Weller, og blev begravet d. 16de ejus. æt. 68 aar.

98. Holstebro kirkeinspektion.
Kirkeregnskaber 1725-97.
C. 627-8. LA Viborg.

Enken bekostede, at der i anledning af Joachim Wellers død blev ringet med begge kirkens klokker en halv time.⁹⁸ Figur 16.

Figur 16. Holstebro kirke-
regnskab den 14. maj 1792.

A handwritten entry from a church account book, dated May 14, 1792. The text is written in cursive and reads: "14 Maj 1792. Der er til Joachim Wellers og hustru Wellers 1/2 -". The entry is enclosed in a simple rectangular border.

99. Holstebro byfoged. Skifte-
protokol 1781-1801. B.78-165,
s. 252 ff. – se tillæg. LA Viborg.

Den 10. maj kom byfoged Jørgen Tranberg med skriver og vitterligheds mænd til Horsstræde for at foretage en registrerings- og forseglingsforretning.⁹⁹ Distriktskirurg Drebing var mødt, han skulle være lavværg for Elisabeth Weller. Skifterettens registrering giver mulighed for at se ind i Elisabeth og Joachim Wellers hjem.

Et par dragkister viste sig at indeholde duge, lagner og andet lintøj, og i en egekiste var enkens gangklæder. Skifteretten forseglede et stort skab, der indeholdt guldsmedens tøj. I stuen var to alkovesenge med omhæng og på bilæggerkakkellovnen stod et fad af messing. Der var slagbord af fyrretræ, et mindre bord, samt stole og et ottedags stueur. Desuden nævnes et par pyramider med glas, boghylder og et krus med søvlåg. Man får at vide, at guldsmedens spadserestok var af ibenholt og havde sølvbeslag. – „Saa fandtes og noget til andre forfærdiget Sølv Arbeide, ongefæhr 50 Lod, som Enken med Lauværg forbandt sig til sin Tid at aflægge Rigtighed.“

Der var også fire spanskrør med sølvbeslag, som ikke tilhørte boet, også den sag ville enken ordne.

„I liden Egeskab med smaae Skuffer, hvorudi fandtes 127 Lod gammel Sølv og 1½ Lod Guld, 5 stk. Mundstykker¹⁰⁰ af fremmed, 1 Deel gl. Tegninger, som Enken og Lauværg til sin Tid ville være ansvarlig for. 1 Regnskabsbog og 2de Tegnebøger, som blev lagt i Klædeskabet under forseigling.“

100. Mundstykker og mundtøjer
er betegnelser for det person-
lige spisebestik.

Man gik videre til spisekammer og køkken og kom dernæst ind i værkstedet, hvor der var bilæggerkakkeloavn og en alkoveseng. – „3 Jern Ambolter paa Blokke, 1 gl. do., 14 store og smaae Spærhager, 34 Hamre, 4 par Støbeflader, 1 liden Kasse med noget Viinsten, 1 gl. Themse, 1 Spegerboerskaft, 1 Træk-bænk med 6 Trækjern, 16 Kobberstabler, 10 stk. Jernstamper, 3 Ponchenbøsser, 50 smaae Jern Stamper, 10 stk. Messing do., nogle gamle Fiele og Ragelse, 9 stk. Hug Piber og 6 Knækjern, 2 Messing Ankere, 2 Savknive, 2 Fritbore, 10 stk. Gravstikker, 2 stang Driler, 6 Skruetænger, 5 Saxe, 2 Knibetænger, 4 andre Tænger, 20 stk. store og smaae Fieler, 10 stk. Skavjern, 50 stk. Spænd blye Modeller, 2 Æsker med en del andre Modeller, 2 Pustere og 1 Blæsbælge, 1 Skruestik, 1 Bordbræt, 1 par Kobbervægtskaller, 1 par Messing do., 1 complet Lodevægt, 2 Kobberfilingsbørster, 2 Blik do., 2 Bagkugler, 1 Spærhageblok, 1 Formlade, 1 Træspand og 4 Træfoede, 1 Tobaksqværn, 1 Træskrue, 1 liden Sauge, 20 smelte Dægle, 10 stk. Polerstaale, 1 Taburet, 1 Træstoel, 4 Jern Ind... Smedetænger, 4 Klofter, 3 smelte Jern, 2 Jernplader i Esen, 1 Jern Skiærvel.“

Af sølv fandtes 160 lod under arbejde. – „Nok fandtes i Boen. 1 Guldvægt med Lodder, 1 Prøvesten med Naale, 1 liden Ambolt i Bordet. Nogle Guldring Modeller.“

I svendens kommer var, foruden alkoven, et skilderi og tre parykker – „i et Skab 2 Kruse med Sølvlaag andre tilhørende, som Enken med Lauværgen lovede at gjøre Regnskab for til sin Tid.“

Man sluttede rundgangen ude i gården, alt skulle noteres. Skiftebehandlingen bestemtes til 11. juni.

Elisabeth Weller søgte bevilling til at sidde i uskiftet bo. I den anledning kom der brev fra stiftamtmand C. Fr. Hellfreid til den konstituerede byfoged i Holstebro, Jørgen Tranberg.

„Over hoslagte Ansøgning fra Elisabeth Tørk i Holstebro, om at sidde i uskiftet Boe, ville Deres Velædelhed behage at indhente Vedkommende Arvingers og Formynderes Erklæring, og samme, med Deres egen Betænkning, til mig indsende.

Riiber Stifts Contor, den 29. Maj 1792.

C. Fr. v. Hellfreid.“

Elisabeth Weller fik et par linier fra byfogden.

„På Grund af forstaaende Ville Guldsmed Wellers Enke Behage at give mig Oplysning om, hvem hendes afdøde Mands Arvinger Ere.

Holstebro, den 7de Juni 1792. J. Tranberg.“

Enken svarede, at Joachim Wellers eneste arving var søsteren Sophie Weller i København.

Bevillingen til at sidde i uskiftet bo kom ikke i orden til 11. juni, og skiftebehandlingen udsattes til 5. juli. Enken med lavværge forsikrede – „at Stærv Boen i alle Deele skulle blive uforværmet, og intet af samme i nogen henseende bortkomme, men blive til den Tiid henstaaende under Forsegling, ligesom det er skeet ved første Skiftesamling.“

Der kom et brev fra København.

„Da min salig Broder Enke Elisabeth Wellers paa sin høje Alder for Roeligheds Skyld, og for at undgaa Omkostninger, agter efter sin salig Mand at hensidde de øvrige af sine Leve Aar i uskiftet Boe, saa kan jeg ej andet, da jeg er eneste Arving efter bem. min salig afdøde Broder, end give mit fuldkommen Samtykke til, at hun maa sidde i uskiftet Bo, hvorfor jeg hermed i Kraft af dette Dokuments vil have Hr. Drebing kierligst ombudet at underskrive mit navn for at fyldestgøre min kiære Broderkones forlangende, hvilken undertegnelse skal gielde lige saa fuldt, som om jeg

selv hendes Ansøgning undertegnet haver. Og i Fald noget skulle indtræffe, hvor min Nærværelse, Samtykke eller Mening behøves fornøden, da giver jeg herved Hr. Drebing Fuldmagt til at handle og undertegne efter bedste Skiønsomhed, og skal det i alle Maader staae ved Magt, hvad i disse Affaires af Hr. Drebing undertegnet vorder.

Kiøbenhavn, den 16. juni 1792. Sophie Weller.

Som Lauvæрге for min Moder
Herman Kragh
Parykmager Mæster i Kiøbenhavn.“

Madam Wellers sidste år

Den 89-årige enke fortsatte forretningen efter Joachim Wellers død. Hun måtte dog have en at rådføre sig med, en der kunne hjælpe hende med at holde skik på folkene. Det blev distriktskirurg Drebing, der fik hvervet betroet. De var naboer, idet deres haver stødte sammen. Han var en af byens velhavende borgere, og efter guldsmedens død påtog han sig at føre Elisabeth Wellers regnskab, holde øje med huset og folkene, som han udleverede det sølv, de skulle forarbejde.

101. Note 96. S. 379a.

Den 16. og 17. juli 1793 var der auktion over et dødsbo i Holstebro.¹⁰¹ Forud havde madam Weller haft travlt med at veje boets sølvtoj, der bestod af bestik, kaffekande, sukkerbøsse og meget mere. Det vejede 121 lod og 1/2 qt., og madam Weller fik 1 rdl. 1 mk. og 9 sk. for sin ulejlighed.

På værkstedet arbejdede guldsmedesvend Christian Sahl, og det gjorde han sikkert også, da Joachim Weller levede. Han var i Holstebro flere år før guldsmedens død. Det blev Christian Sahl, der kom til at føre værkstedet videre. Han købte efteråret 1801 bygningen i Horsstræde for 80 rdl., værktøjet for 40 rdl. og

102. Holstebro byfoged, Skøde- og pantekontrol 1801-21. B.78 – SP4, s. 22a. LA Viborg.

103. Holstebro byfoged. Dokumenter til auktionsprotokol 1797-1802. B.78 – 221. LA Viborg.

104. Holstebro byfoged. Skifteprotokol 1801-19. B.78 – 166, s. 83b ff. se tillæg. LA Viborg.

gammelt sølv for 93 rdl. Skødet på Horsstræde nr. 127 blev tinglæst 19. juni 1802.¹⁰²

Samtidig med overtagelsen af værksted og beboelse kom en konvention i stand om Elisabeth Wellers ophold hos Christian Sahl. Det bestemtes, at han skulle have 300 rdl. udbetalt, når hun døde.

Alt løsøre kom på den offentlige auktion,¹⁰³ Elisabeth Weller beholdt kun gangklæder og seng.

Auktionen fandt sted i Horsstræde den 30. november 1801, og der var nok trængsel i huset den dag. Hvor mange, der mødte frem af nysgerrighed er jo ikke til at sige, men over 30 personer forlod huset med varer. Det var folk fra byen og de omliggende sogne. Guldsmed Christian Sahl bød en stor del af genstandene ind, nok til at husholdningen fortsat kunne fungere. Han købte kakkelovne, sengetøj, køkkengrej, kaffe- og tekedler, ure, lysestager og andet. De fleste duge og tinsagerne gik til fremmede, og naboen, apoteker Faber, gik hjem med et duehus. Der var enkelte sølvting med på auktionen. Et par skeer gik ud af huset, men Christian Sahl sikrede sig flere spiseskeer, en sølvtang og et krus med søvlåg. Der kom 172 rdl. 2 mk. og 12 sk. ind ved auktionen.

Madam Wellers død

Elisabeth Weller, født Lauridsdatter Tørche, døde natten til den 24. januar 1804. Kirkebogen fortæller, at hun blev 100 år, 11 uger og 5 dage. Figur 17. Begravelsen fandt sted 1. februar på Holstebro kirkegård.

Dagen efter dødsfaldet kom skifterettens folk til guldsmed Christian Sahls hus, hvor også afdødes lavværge, kirurg Drebing, var tilstede.¹⁰⁴

Elisabeth Wellers formue bestod af pengene, hun havde fået for huset og for løsøret, samt 90 rdl. hun havde tilgode hos madam Møller i Holstebro. Guld-

Figur 17. Holstebro kirkebog
den 24. januar 1804.

Star 1804.
Den 24 Januarj Døde
Gnedsmands søn og
Dok: Wellers og Begravet
paa onsdagen den 17 febr
Gammel 100 Aar -
Arvinger 5 Dage -

smed Christian Sahl skulle have de 300 rdl., der var ham lovet. Sofie Wellers søn, Herman Kragh, havde i et brev af 26. september ladet vide, at han var „for nøiet“ med denne ordning.

Der var forskellige småudgifter, der skulle ordnes. Det var skifteomkostninger, bekendtgørelser, løn til pigen og løn til vægter. Det, der blev til rest, skulle deles mellem to arvinger, barnebarnet Elisabeth M. Welling, datter af Isach Lindschou, og Sophie Weller, begge København.

Kirurg Drebing mente nu også, han kunne tilkomme en del penge for al den ulejlighed, han havde haft i de 12 år, han var afdødes lavværge. Han anså 8 rdl. om året for at være rimeligt og anmodede altså om 96 rdl. Skifteretten gjorde opmærksom på, at da kirurg Drebing jo selv var fuldmægtig for de to arvinger, så ville det være naturligt, om han korresponderede med dem angående denne sag. Figur 18.

Figur 18. „De til Forsendelse
med posten allene privilegerede
Kiøbenhavnske Tidender.
Fredagen den 2den Marts 1804.
nr. 18. Proclama- og
Avertissement -Tillæg“.

Guldsmed Wellers Enke Elisabeth Søsk, over 100
Aar gammel, er død og hendes ringe Efterladenskaber,
er af mig, som Skifteforvalter, tagen under looslig Skiftebe-
handling. Voets Arvinger, Credit- og Debitorer, indkaldes
herved med 12 Ugers Marsel, i Folge Placaten 26de October
1792. Holstebro den 7de Februar 1804. **Kranberg.**

Der gik nogle måneder, inden der indløb brev fra Elisabeth M. Velling og Sophie Weller. De anså 40 rdl. for at være passende for hr. Dreblings besvær. Der blev 59 rdl. til arv til hver af damerne i København.

Guldsmed Christian Sahl

Året 1802 var blevet et begivenhedsrigt år for den ny guldsmed i Horsstræde. Christian Sahl købte huset og guldsmederedskaberne 19. juni og lovede den næsten 100-årige Elisabeth Weller ophold i hjemmet. Den 14. september fik han borgerskab,¹⁰⁵ og 29. september viedes han i Holstebro kirke til naboens datter Lasine Farre.

Ægteparret Sahl fik fire døtre, og en af dem opkaldtes efter guldsmed Weller og hans kone. Hun fik navnet Elisabeth Joachime.

Guldsmed Christian Sahl, der blev eligeret borger, døde den 21. oktober 1821 i Holstebro, 52 år gammel. Lasine Sahl drev værkstedet nogle år efter mandens død.

Guldsmedeværkstedet i Horsstrædes historie var ved at være forbi. Der dukkede værksteder op andre steder i byen. Madam Sahl ernærede sig i 1830-erne ved at sy for folk.¹⁰⁶ Huset solgtes 1838 til organist Christian Christensen.¹⁰⁷ Det skiftede ejer flere gange, og 1892, 100 år efter guldsmed Joachim Wellers død, blev det nedrevet¹⁰⁸ for at give plads for en to etagers bygning med skifertag, det nuværende Horsstræde nr. 1.

105. Holstebro rådstue. Protokol over Holstebro købstads borgere 1783-1825. D.12 – 66. LA Viborg.

106. Fortælling for Holstebro købstad 1834. RA.

107. Holstebro byfoged. Skøde- og panteprotokol 1832-43. B.78 – SP6, s. 355. LA Viborg.

108. Hosltebro brandtaxation. 1886-1902. s. 91a. LA Viborg.

Anno 1745, dend 16de Februarii, som var rette 30te Dag efter ved Døden afgangne sal. Johannes Lindschou, mødte udi Sterbboen Rettens betiendtere her i Byen, Byfogden Cordt Jacobsen og Byeskriveren Jacob Sonius og tiltagne 2de Mænd Nafnlig Hans Christian Lund og Niels Jensen Særckier, for at registrere og vurdere Sterbboens Effecter, samt Ind- og udgiæld af bereigne og endelig Skifte og deeling at holde imellem Enken Madame Elisabeth Tørche og hendes med dend salig Mand I ægteskab auflede Børn, som ere: en Søn nafnlig Isach Lindschou I 12te Aar gammel og en Søn Christen Winther Lindschou 10 Aar gammel, samt dend 3die og yngste ganske liden Søn, nafnlig Hans Lindschou.

Paa Skiftet var ellers tilstæde paa Enkens Veigne som Lauværges Mons. Samuel Schytte, og da blev begyndt med registrering og vurdering, saaledes som følger, nemlig:

	rdl. mk. sk.
Sølv.	
34 lod i giordt Arbeide a 3 mk. er	17- 0- 0
5 gamle Skeeder veier 15 lod a 3 mk.	7- 3- 0
1 par Ameleret Guld Ærme Knapper veir til	2- 5- 0
1 Sølv Lomme Uhr for	10- 0- 0
1 Sølv Medaille for	1- 2- 0
1 Snuf Tobacks Tønde med Sølv på for	0- 2- 0
1 Printz Metals Dito (Tombak)	0- 2- 0
1 sort Horn dito	0- 0- 8
Kaabber.	
1 The Kiædel for	0- 3- 0
1 liden Kaabber Kiædel vejer 6 pund a 20 sk.	1- 1- 8
1 mindre dito vejer 2 ¼ pund a 20 sk.	0- 3- 7
1 Kaabber Fyrfad for	0- 3- 0
1 Messing Fyhr Becken for	1- 0- 0
1 gammel ubrugelig Fyrfad og 1 dito sengebecken vejer 2 ¼ pund a 1 mk.	0- 2- 4
1 Caffè Kande	1- 0- 0
1 Par lysestager	0- 4- 0
Tin.	
2de Tinfade vejer 7 pund a 1 mk. er	1- 1- 0
1 Dosin Tallerkner vejer 13 pund a 14 sk.	1- 5- 6
1 Thepotte for	0- 1- 8
1 Spøll Skaal for	0- 0- 10
7 ½ pund ubrugelig Tin a 12 sk. er	0- 5- 10
1 Tobacks Dose Hollandsk	0- 2- 0
1 dito Theflaske for	0- 1- 4

1 lidet rød Kruus med Tin Laag	0- 0-14
1 blik Dose med Rapee	0- 0- 4
1 Blik Lampe	0- 0- 2
Dend sal. Mands Gang Klæder.	
1 lyse blaae Klædning med Røed Stoffes underfoder	8- 0- 0
1 violet Kiol med blaae underfoder	2- 4- 0
1 brun under Klædning	2- 0- 0
1 sort Klædning, Kiol, Væst og Buxer	4- 0- 0
1 guulagtig Kiol	1- 4- 0
1 grøn Ryes Kiol med Messing Knapper udi	0- 2- 0
1 brun Væst for	0- 1- 8
1 Par Læder Buxer	0- 2- 8
1 grøn Damaskes Nattrøje	1- 2- 0
1 stribet Nattrøje af hjemmegiort tøj	0- 2- 0
1 hvid Canifasses Trøje	0- 2- 8
1 Biørnskind's Muffe	1- 4- 0
1 Spansk Rør med Sølf beslag	1- 2- 0
1 Hatt	0- 1- 0
1 Par Støfler	0- 3- 0
1 Par Skoe af Cordevan	0- 1- 8
1 Par dito andre	0- 0-12
1 sort Hatteflor	0- 2- 8
1 Par hvide Tråestrømper	0- 1- 0
1 Par sorte Vævede Strømper	0- 1- 8
1 Par nye sorte dito	0- 3- 0
1 Par gamle dito	0- 1- 0
1 Par Perle Farvet Silke Strømper	0- 3- 0
1 Par nye Barcket Haandsker	0- 0- 8
1 Par dito hvide	0- 0- 4
Lin Tøy.	
No. 1: 2de Nye Skiordter a stk. 2 mk. er	0- 4- 0
No. 2: 2de dito a 2 mk. er	0- 4- 0
No. 3: 2de dito a 28 sk. er	0- 3- 8
No. 4: 2de dito a 28 sk. er	0- 3- 8
No. 1: 2 Par half ærmer a 20 sk. er	0- 2- 8
No. 2: 2 Par dito a 20 sk. er	0- 2- 8
No. 3: 2 Par dito a 20 sk. er	0- 2- 8
No. 1: 2 hals Kraver a 1 mk. er	0- 2- 0
No. 2: 2 hals Kraver a 1 mk er	0- 2- 0
No. 3: 2 dito a 12 sk. er	0- 1- 8
No. 1: 2 Netteldugshalsklude a 1 mk.	0- 2- 0
No. 2: 1 Par dito a 12 sk. er	0- 1- 8
No. 3: 1 Par dito a 12 sk.	0- 1- 8
Et par Rødstriibet ostindiske Tørklæder a stk. 20 sk. er	0- 2- 8
Et par ringere dito a stk. 12 sk. er	0- 1- 8

Andet Lintøy.

No. 1: Et par hørlærreds Lagner 4 al. lange	1- 2- 0
No. 2: Et Par blårgarns dito for	0- 3- 0
No. 3: Et Par dito Blårgarns Lagner for	0- 3- 0
No. 4: Et par dito Blårgarns Lagner for	0- 3- 0
No. 1: En blårgarns borddug 3 ¼ al. lang	0- 4- 8
No. 2: En dito bord-Dug for	0- 2- 0
No. 3: En dito	0- 2- 0
No. 4: En dito	0- 2- 0
Et Netteldugs Fruentimmer Forklæde	0- 3- 0
Et Stk. Silcke Watt for	0- 1- 8
1 blaae Gradeturs Adriane	4- 0- 0
1 blommet Damaskes Kaabe med Røed underfoder	4- 0- 0
1 Pallatin	0- 1- 0
1 blommet borddæcken	1- 0- 0
Broderet grøn dæcken til en lod-bænk	1- 2- 0

Senge Klæder.

1 overdyne overtrækket med blaae Tauleret Lærret	2- 4- 0
1 gul striibet Ulden overdyne	2- 2- 0
1 Blaae striibet Ulden overdyne	0- 4- 2
1 Blaae striibet bolster underdyne	0- 3- 0
1 Blaae striibet bolster hoved dyne	1- 0- 0
1 Rød striibet olmerdugs hoved dyne	1- 0- 0
1 dito for	1- 0- 0
1 Blaae striibet dito	0- 5- 0
1 dito for	0- 5- 0
4re Par Brune Porcellains Thee Kopper a 8 sk. Parret	0- 2- 0
5 Par mindre dito a 6 sk.	0- 1-14
1 Wiin Rømer	0- 0- 6
1 Spids Glass	0- 0- 4
1 Studs Glass	0- 0- 6
1 mindre dito	0- 0- 4
2de mindre dito a 3 sk. er	0- 0- 6
1 lidet Grøn Hollandsk Speigl	0- 3- 0
2de Pyramider a stk. 8 sk. er	0- 1- 0
1 Tabulet	0- 0- 8
1 Stue Uhr	4- 0- 0
1 fiire kandtet bord med Skuffe under	0- 3- 0
1 Peruqve Block	0- 0- 4
1 dito Eske	0- 0- 4

Derudi

2de Setter smaae Esker	0- 0- 4
1 Eske med Søm udi	0- 0- 6
2de Krandsset med Kruuset Tin Knapper	0- 0- 6

4 Dossin og 4 støcker blancke Messing Knapper	
a Dossin 2 sk. er	0- 0- 8
2 Dossin Kruuset dito for	0- 0- 6
1 ½ Dossin smaae dito	0- 0- 6
9 støcker Tin Knapper	0- 0- 2
4 støcker smaae Knive	0- 0- 2
1 indlagt Wægt	0- 0- 4
1 Federal med 4re Rag Knive og Rem dertil	0- 2- 0
1 Federal med 6 Par Knive for	0- 3- 0
4re støcker smaae Skillerier for	0- 0- 8
6 stk. gl. Papiirs Tauler for	0- 0-12
2de Steen Urte Potter	0- 0- 4
1 liden Cuffert med Ryslæder betræcket	0- 0-12
1 Laqceret Chartol	4- 0- 0
1 Liidet Grønmalet Skriin med Laass og Nøgel	0- 1- 4
1 Slag Bænk af Fyr for	0- 3- 0
2de Jern Kackelofnsfødder for	0- 1- 0
1 Par Bøge stole a 1 mk. er	0- 2- 0
1 Par mindre dito a 12 sk.	0- 1- 8
4re Pott Bouteiller a 2 sk. er	0- 0- 8
1 Toe Pott Bouteille	0- 0- 6
1 Skiægge Mand	0- 0- 8
1 Steen Lysse Stage	0- 0- 2
1 Gryn Fierding for	0- 0- 8
1 Kurv med Eenebær	0- 0- 4
1 Gryn Kurv for	0- 0- 2
1 Pack Tønde	0- 0- 8
1 mindre dito	0- 0- 4
2 Salt Fjerdinger a 4 sk.	0- 0- 8
2de gamle Fierdinger og 1 Kurf	0- 0- 4
1 Øll Kar	0- 1- 0
1 Trug	0- 0- 4
1 Kaal Kurv	0- 0- 4
1 Spind Rock	0- 1- 0
1 Tree Foed	0- 1- 0
1 liden Vind-ofn I Leje hos Mons. Rasmus Nørager for	5- 0- 0
1 dito Vind-ofn I dend lille Stue for	7- 0- 0

Dend Sal. Mands Guldsmed Redskab bestående af adskillige Instrumenter 20- 0- 0

Encken blev derefter af Skifte Retten tilspurgt, om hun vidste videre at angive som Sterbboen til Indtægt kunde bereignes? Hvortil hun svarede nej, at hun for denne sinde udi vidste videre at angive. Summa 158- 2- 5

Derefter blev angiven Sterbboens besværing saaledes som følger:
Hvorda var tilstæde Niels Andersen Kiergaard i Hierm Sogn.

som indleverede en ham meddeelte Obligation af Dato 29de Martii 1742 på Capital	100- 0- 0
med et Aars Rente til forestaaende Snapsting	5- 0- 0

Obligationen lyder som følger:

Kiendes jeg underskrefne Johannes Lindschou, Guldsmid, Borger og Indvaaner udi Holstebro, og hermed Witterliggiør, at Niels Andersen af Kiergaard i Hierm Sogn, haver efter min forlangende laandt mig 100 Rdl. udi 24 sk. stk., hver Rixdaler til 96 sk. dansk bereignet, hvilche 100 Rdl., skriver hundrede Rixdaler, jeg herved tilforpligter mig og mine Arvinger, een for alle, eller nogle for een, at betale igien til meerbemeldte Niels Andersen af Kiergaard eller hans Arvinger, naar forlanges, efter et Fierding Aars lovlig opsigelse, og saa længe samme Penge hos mig bliver bestaaende efter fælles samtøcke, svarer jeg Johannes Lindschou, meerbem. Niels Andersen den aarlig Rente deraf med 3 proct. til hver Viborg omslags Termin, Snapsting kaldet, og siden Niels Andersen beretter disse Penge, at være Børne Penge, for hvilke efter Loven burde være Pandt, saa haver jeg i dets ermangling til hans desto større sikkerhed, og paa det han og Vedkommende derfor kand være Angerløs, formaaet 2de af mine gode Medborgere, nafnlig Envold Breinholt og Thomas Abelgaard, denne min egenhændig forskrifning med mig at underskrive og forsegle, som Cautionister og Selskyldnere.

Holstebro, d. 29de Martii 1742.

Johannes Lindschou.

Som Cautionist og Selskyldner underskriver og forseigler Envold Breinholt.

Som Cautionist og Selskyldner underskriver og forseigler Thomas Abelgaard.

Johannes Lindschou betalt Rente for første aar til 1743. Hvorfor herpaa qvitteres af mig Niels Andersen. Kiergaard dend 28de April.

Ligeledes betalt Aar 1744 rente til Niels Andersen, hvorfor qvitterer og tacker Niels Andersen. Dend 17de April 1744.

Copiens Rigtighed Testr. Niels Andersen.

Iligemaade Sal. Magister Spletzes Encke Madm. Ingeborg Møller, angaf at have at fordre Capital	50- 0- 0
--	----------

Videre angaf Encken, at hvad anden bortskyldig Gield her I byen var angaaende, ville hun self Liqvidere og efterhaanden see afgjort

Summa 155- 0- 0

Men da Encken med Lauværge fandt for bedst tienlig, at hun joe før joe bedre kunde blive skildt fra dend angifne Gield, hvorføre hun og til dend Ende begierede, at der med første over de forhen registrerede og vurderede Indboe og Løsøre, samt Guld og Sølf, maatte berammes en lovlig auctions holdelse med første, naar det for Skifte Rettens betientere best kunde falde beleiligt.

Efter saadan begiering erklærede Skifte Retten, at med Auvti-
onsholdelse at lade foranstalte, kunde gjerne see, hvorfor og det
blef aftalt samme at foretage Mandagen dend 1. Martii førstkom-
mende, hvorfor og Skifteforvalteren desforinden lovede at besørge
de fornødne Placaters udstædelse, hvorfor og Skiftet desformedelst
I henseende til Auctions Pengene at faae indcasseret blef ansat til
den 11te Mai førstkommende.

Og at saaledes i Dag er passeret bevidner med Hænders under-
skrift.

Actum Sterbboen I Holstebro ut Supra.

På Embedets Vegne: Cordt Jacobsen, Jacob Sonius

Elisabeth Tørche, Salig Lindschous.

Som Lauvæрге: Samuel Schytte.

Som Vurderings Mænd: H. C. Lund, Niels Jensen Særckier.

Anno 1745, dend 11te Mai, efter vedtagen Opsættelse, ind-
fandt sig igjen udi Sterbboen forbenefnte Rettens Middel med
tiltagne 2de Mænd Nafnlig Sr. Hans Christian Lund og Niels Jen-
sen Særckier for at see dette Skifte nermere befordret til Eendelig-
hed. Og var da atter igjen tilstæde paa Enkens Vegne som Lav-
væрге Sr. Samuel Schytte, I hvis nerværelse blef begyndt og fort-
fahret saaledes som følger. Og da først blef denne Skifteret til
Indtægt Bereignet de Penge, som for de ved Auctionen bortsolgte
Vahrer dend 1ste Martii sidst er indkommen, Summa 182- 1- 2
Hvorfra afgaar Auctions Sall. efter

Forordningen a 4 proct.	7- 1-12
For Pengene at indcassere	3- 3-14 10- 5-10
Bliver igjen	171- 1- 8

Derefter blef I Dag udbetalt til Niels Andersen Kiergaard som
Creditor efter Obligation og forskrivning af 29de Martii 1742
courant Myndt Capital med et aars rente 105- 0- 0
og videre Creditorer Indfandt sig icke. Endelig blev ført Sterbboen
til udgift det som Enken på Auctionen sig Self haver ladet tilslaae
for dend Summa 55- 3- 0

Videre anføres det som Madame Sal. Splethes sig på benefnte
Auction tilhandlet haver, for at Liqvidere med Enken udi hendes
her I Sterbboen tilgodehavende Capital,
nemlig Penge 6- 5- 8 167- 2- 8

Og siden ingen fleere Creditorer endsom Velbm. Madm. Spleth,
sig her i Dag haver indfunden, saa gaf hun Skifte Retten tilkiende,
at naar Enken Madame Sal. Lindschou, foruden det tilkiøbte paa
Auctionen betaler hende 3 rdl. 8 sk., som da tilhaabe gjør 10 rdl.
som fragaar hendes her I Sterbboen angifen fordring, saa at
dend da ickun bliver 40 rdl. som bemeldte Madame Spleth, der her
I Dag self er tilstæde, tilstaar fremdeles at lade hos Enken blive
bestaaende. 3- 5- 0

Endelig blef anført dette Skiftebrefs Bekostning, siden Enken

med Lauværgen vedstaaer disse en slutning I Dag, Eftersom Enhver noch seer og befinder her af, at der bliver lidet eller indtet til Arv for hende og hendes umyndige Børn, saa dog alligevel ville Enken, som deres Moder, lade see nogen Godhed imod dem, og af øit Eeget skiænke og give hver af dem 10 Slettedaler, som er tilhaabe for hendes 3de Sønner Capital 20 rdl., som bliver hos hende bestaaende indtil børnene med tiiden samme til deres fornødenhed maatte behøve, hvorimod hun som en Moder forsicrer samme hendes 3de kiære Sønner, ei allene med Klæde og Føde at forsuihne, samt at holde dem til ære og lære, som hun I fremtiden for Gud og Christen øfrighed agter at vil være bekiendt.

Hvorefter blev da som tilforn tr meldt, dette Skiftebrefs bekostning anført saaledes saasom:

1 Arck Kongl. Stemplet Papir til dette Skiftebrefs	
udfærdigelse No. 1, til	0— 3— 0
Skifte Sallarium begieres intet	
Skriver Sall. for 5 Arck Papir	
a 3 mk. er	2— 3— 0
Vurderings Mændene for deres	
umage begierede intet	3— 0— 0
Bliver igjen	0— 5— 0

Hvilken beholdning af fem marck forbliver ved Enken uden videre deeling imellem hende og børnene. Hvorimod da dette Skifte saaledes paa Enkens og Lauværges begiering, blev sluttet og til Endebragt, som under samtlige vores hænder og forseiglinger Stadfæstes.

Actum Sterbboen I Holstebro ut Supra.

Paa Embeds Veigne: Cordt Jacobsen Jacob Sonius

Elisabeth Sal. Lindschous. Som Lauværgen: Samuel Schytte.

Som overværende Mænd:

H. C. Lund Niels Særckier.

SKIFTEFORRETNING EFTER JOACHIM WELLER

Skifte Forretning efter Joachim Weller i Holstebro.

Anno 1792, den 10de Maj, blev den civile Skifte Ret i Holstebro tilkiendegivet, at Borger og Guldsmed Joachim Weller i Natten imellem den 9de og 10de Maj ved Døden var afgangen her i Holstebro, og der efter indfandt Skifteforvalterne den constitueret Byfoged Jørgen Tranberg, og constitueret Byeskriver Christen Hornbech, sig udi den afdødes Stærvboe, for at holde et lovliv Registrerings og Forseglings Forretning over den afdødes efterladenskaber til videre Skiftebehandling efter Loven, mellem Enken Elisabeth Tørch og den afdødes Søster og Arvinger.

Efter Enkens anmodning var tilstæde, som hendes antagne Laugvæрге, hr. Chirurgus Drebing af Holstebro. Og blev da Registrering og Forsegling, i overværelse af Vitterligheds Mænd Andreas Fürst og Jens Schram, foretaget saalttes:

1 Eege Kiste, hvori ej var andet end Enkens Klæder, 1 liden fuhr Dragkiste, hvori var Enkens Liintøj. 1 fuhr Slagbord, 1 do. mindre, 1 Lenestohl, 5 Træstole, 1 Taboret, 1 Speil i sort Ramme, 1 do. i guul do., 1 8te dags Stueuhr med Foutteral, 2de Pyramider, deri 2 ølglasse, 2 Viinglasse, 3 Brændevinsglasse, 1 Saltkar, 1 glas Sukkerdaase, 1 brun Thepotte, 1 Mælkekande, 1 Spølkomme, 6 par Thekopper, 1 Messing Thedaase.

1 fuhr Dragkiste, hvori fandtes 3 Duge, 3 Par Lagner, 1 Dosin Servietter, 6 Natskjorter.

Saa fandtes og noget til andre forfærdiget Sølv Arbejde ongefæhr 50 Lod, hvorfor Enken med Lauvæрге forbandt sig til sin Tid at aflægge Rigtighed. 4 fremmede Spanskrorer med Sølvbeslag, hvorfor Enken med Lauvæрге ligesaa til sin Tid ville aflægge Rigtighed.

1 sort Iebenholts Stok med Sølvbeslag, den afdødes. 9 gudelige Bøger, 1 Jern Bilægger Kakkellovn, 1 Messing Fad derpaa, 1 Kobber Fyhrfad, 2de Boghylder, 1 Krus Sølvlaag, 1 hvid Thepotte, 1 Mælkekande, 2 par Thekopper, 2 Kriddukker, 1 hvid Spølkomme, 6 par brune Thekopper.

1 stor Skab, hvori den afdødes Klæder var, som blev forseglet.

1 liden Eegeskab med smæ Skuffer, hvorudi fandtes 127 lod gammel Sølv og 1 ½ lod Guld, 5 stk. Mundstykker af fremmed, 1 Deel gl. Tegninger, som Enken og Lauvæрге til sin Tid ville være ansvarlig for. 1 Regnskabsbog og 2de Tegnebøger, som blev lagt i Klædeskabet under forsegling.

1 Barberkniv med Rem og Børst, 1 liden Syeskrin, 5 gl. Bøger.

For en Alkove Seng: 3 stk. Omhæng med Kapper, derpaa 3 Dyrer, 3 Puder og et par blaargarns Lagner.

Paa en do Alkove Seng: 3 Dyrer, samt et par Blaargarns Lagner.

I Spisekammeret.

3 Thinfade, 6 do Tallerkner, 8 blaae og hvide Stentallerkner, 2 Fade af Fiance, 1 do. Koldskaalsskaal med Laag, 2 Messing Lysestager, 1 stor sort Flaske, 1 liden Messing Kaffekiedel, 3 Ølfierdinger, 1 Øltragt, 2 Steenkrukker, 1 Løgte, 1 Timse, 1 Kurv, 1 Lyseskrin, 2 Skæggemænd, 1 Vaffeljern, 1 Godraadjern, 1 Pivjern, 1 Bakkelse..., 1 Messing Fyhrbækken, 1 Strygjern, 1 Kobber Dørslag, 1 do. Thekiedel, 1 do Fyhrfad, 1 do. mindre, 1 Tragt.

I Kiøkkenet.

1 Kobber Thekiedel, 1 Trefoed, 1 Ildklemme, 1 Ildfork, 1 Jern Pande, 1 Rist, 1 Spinde Rok, 1 Haspetræ, 2 Træbakker, 1 Saltkar, 1 Kobberkiedel i Grue, 1 mindre do., 1 Natskrin, 2 Tinfade, 6 do. Tallerkner, 6 hvide Stentallerkner, 2 Messing Lysestager med

Sax, 1 Morter med Støder, 1 Kaffekande, 1 Kaffeqværn, 2 Messing Laag, 1 Thinskaal, 2 Bliklaag, 1 Tin..., 1 Stegespid, 1 Hakkebræt, 3 Stripper, 2 Øser, 1 Hugskammel, 1 Trug, 3 do., 1 gl. Tims, 1 Kobberfyhrfad, 2 Hakkekne, 1 Loftstige, 1 Halmkurv.

I Værkstedet.

3 Jern Armbolter paa Blokke, 1 gl. do., 14 store og smaae Spærhager, 34 Hamre, 4 par Støbeflader, 1 liden Kasse med noget Viinsten, 1 gl. Themse, 1 Spegerboerskaft, 1 Trækbænk med 6 Trækjern, 16 Kobberstabler, 10 stk. Jernstamper, 3 Ponchenbøsser, 50 smaae Jern Stamper, 10 stk. Messing do., nogle gamle Fiele og Ragelse, 9 stk. Hug Piber og 6 Knækjern, 2 Messing Ankere, 2 Savkne, 2 Fritbore, 10 stk. Gravstikker, 2 stang Driler, 6 Skruetænger, 5 Saxe, 2 Knibtænger, 4 andre Tænger, 20 stk. store og smaae Fieler, 10 stk. Skavjern, 50 stk. Spænd blye Modeller, 2 Æsker med en del andre Modeller, 2 Pustere og 1 Blæsbølge, 1 skruestik, 1 Bordbræt, 1 par Kobbervægtskaller, 1 par Messing do., 1 Complet Lodevægt, 2 Kobberfilingsbørster, 2 Blik do., 2 Bagkugler, 1 Spærhageblok, 1 Formlade, 1 Træspand og 4 Træfoede, 1 Tobaksqværn, 1 Træskruer, 1 liden Sauge, 20 smelte Dægle, 10 stk. Polerstaale, 1 Søvlommeuhr med Kiede, 1 Taburet, 1 Træstoel, 4 Jern Indgaaser, Smedestænger, 4 Klofter, 3 smelte Jern, 2 Jernplader i Essen, 1 Jern Skiærvel, 1 Jern Bielægger Kakkelovn, 1 Kruus med Tinlaag, 1 do. uden laag, 1 stk. Omhæng for en Alcoveseng, derpaa 2 Dyner, 3 Puder og 1 par Blaargarnslagner. Af Sølv fandtes under Arbeide 160 Lod.

I et lidet Kiøkken.

1 Slibesten med Jern Arel, 2de Sauger, 1 Jernstang, 1 par gl. Skoe, 2 par Støvler, 1 gl. Kobberkiedel, 1 gl. Fierding, 1 Slibeballie og 1 Skammel, 1 Messing Bøtte, 2 Saltkar med Laag, 1 Karstoel, 2 gl. Jern Gryder, 1 gl. Kar, 2 gl. Trækasser med gl. Jern Ragelse, 1 Strippe, 1 gl. Præsseskruer af Træe, 1 Hiorttakke, 2 gl. Trækasser, 1 Parykblok, 1 Flisesten, 7 Tommer af Kong Karl den 12tes. (7 bind af Karl den 12tes historie).

Nok fandtes i Boen.

1 Guldvægt med Lodder, 1 Prøvesteen med Naale, 1 liden Ambolt i Bordet. Nogle Guldring Modeller.

I Svendens Kammer.

2 stk. Omhæng for en Alcove Seng, 2 Dyner, 2 Uuder, 1 par Blaargarnslagner, 1 Skielderi, 3 Parykker. I et Skab 2 Kruse med Sølvlaag andre tilhørende, som Enken med Lauværgen lovede at gjøre Regnskab for til sin Tid.

Paa Loftet.

1 Degnekar, 1 Sælde, 1 gl. Trætrug, 4 Grynfierdinger, 1 justeret Skieppe, 2 gl. Riiskurve, 2 Malttønder, 1 gl. Kasse, 2 Halmkurve, 1 gl. Kiste, hvori intet fandtes, 1 gl. Stige, 1 gl. Huulskovl, 2 tdr. Trækul.

Korn fandtes intet mere end det fornødne til Huusholdningen til 30te Dagen.

I Gaarden.

1 Bærbaare, 1 Bankeskammel, 1 gl. Bord, 1 Brygkar, 1 Ørballe, 1 Karstoel.

Videre forefandtes ikke at antegne, og dersom noget i Dag skulde være forglemt, lovede Enken med Lauvæрге til 30te Dagen rigtig at angive samme.

Skiftet blev da udsat til 30te Dagen den 11. Juni næstkommende.

At saaledes er passeret bekræftes med Underskrift.

Datum Stærvbostedet ut supra.

Tranberg Hornbech

Enken Elisabeth sal. Wellers. Som Lauvæрге: J. H. Drebing.

Vitterligheds mænd: Andreas Fürst Jens Skram.

Mandagen den 11. juni indfandt Skifteretten, den const. bye- og herredsfoged Jørgen Tranberg og den const. bye- og herredsskriver Christen Hornbech sig i Stervboen efter afdøde Guldsmed Jochum Weller, som 30te Dag efter Dødsfaldet, for at Registrere og Vurdere de i Boen befindende Løsøre og Eiendeele, som ved Dødsfaldet er sadt under Forseigling. Vitterligheds mænd er Andreas Fürst og Jens Schram af Holstebro. Ved Forretningen var tilstæde Enken Elisabeth Tørch med Lauvæрге Hr. Chirurgus Drebing, som tilkiendegav, at hun havde indgaaet i Cancelliet med allerunderdanigst ansøgning til Kongen om at erholde Bevilling til at sidde i uskiftet Boe, hvilket og var Hr. Skifteforvalteren bekiendt, da samme havde været her hiemme fra Cancelliet til Erklæring, og til Beviis om denne Sandhed fremlagde de Stiftamtmand Hr. Conferants Raad v. Hellfreidts Skrivelse til Hr. Byefoged Tranberg, Dateret Riber Stifts Contoer den 29. Maj sidst, med derpaa af Hr. Byfoged Tranberg tegnede Begiering, som de bad maatte Skiftebrevet indlemmes, hvilket skeede og lyder saaledes Fol. 261. Paa Grund heraf begierede Enken med Lauvæрге denne Registrerings og Forseglings Forretning udsat den 5te Julii Næstkommende, for efter Formodning i den Tiid at erholde Cansikrede, at Stærvboen i alle Deelee skulle blive ufor nærmet, og intet af samme i nogen henseende bortkomme, men blive til den Tiid henstaaende under Forsegling ligesom det er skeet ved første Skiftesamling. Paa Grund heraf, og i Følge den Forsikring som Enken med Lauvæрге giver om, at intet af Boen tilhørende skal blive forrykket eller bortkomme, bevilgede Skifteforvalteren Registrerings og Vurderingsforretningens udsættelse til den 5te Julii førstkommende, og saaledes bero dette Skiftes videre fremme til bemeldte Tiid.

Holstebro ut Supra. Tranberg. Hornbech.

Elisabeth Tørk.

Som Lauvæрге: Drebing.

Som Vitterligheds mænd:

Andreas Fürst. Jens Schram.

Anno 1792, den 5. Julii, blev Skiftet igien foretaget efter afgangne Guldsmed Weller, af den constitueret Bye- og Herredsfoged Jørgen Tranberg, og constit. Bye- og Herredsskriver Christen Hornbech med Vitterligheds mænd Andreas Fürst og Jens Schram. Ved denne Forretning var tilstæde Enken Madam Weller med Lauvæрге i Commission af Hr. Drebing, Thomas Christian Brevig her i Byen, som paa velbemeldte Hr. Drebing's Vegne ærbødigst fremlagde en ham, fra afgangne Jochum Wellers Søster og eneste Arving Sophie Weller, tilhændekommen skriftlig Declaration af 16de Junii sidst, at hun ei har noget imod, at hendes salig Broders efterladte Enke Elisabeth Tørch, blev hensiddende hendes øvrige Levetid i uskiftet Boe, uden Skifterettens videre Behandling, bemeldte Documenter, som paa forordnet stemplet Papir var forfattet, begierede Brevig læst, paategnet og Skifte Protocollen indlemmet, da han deraf leverede ligelydende Gienpart, som han begierede med Originalen confereret, og sig derefter tilbageleveret. I følge der af var Brevig ærbødigst begierende paa Enkens Vebne, at Boen maatte i Dag blive hende extraderet til frie Disposition og raadighed, og den paasatte Forsegling aabnet, da Enken med Lauvæрге herved indestaar den respective Skifteret, ei allene at der ei er flere eller andre Arvinger end forbemeldte afgangne Hr. Wellers Søster, men endog at holde Skifteretten i alle Maader anger og kravesløs, for hvad lovlig giæld, som maatte hæfte paa Boen, ligesom og fornøje Skifteretten og medhavende Mænd for deres ved dette Skifte havde ulejlighed. Den af Hr. Brevig fremlagde Declaration og Fuldmagt fra afdøde Guldsmed Wellers Søster og eneste Arving, Sophie Weller, af 16de Junii sidst, blev, efter at Copien deraf befandtes rigtig ved Conferering, Hr. Brevig tilbageleveret med paategning, og Gienparten indleveret i Skifteretten under Nr. 2, og lyder saaledes, Fol. 261. I følge deraf, saavel som paa Grund af den i Skiftet i Dag, fra Enken med Lauvæрге afgivne Declaration i Protokollen, fandt Skifte Retten intet hinderlig i, i Dag at overlevere Enken heele Boet saaledes som foran anført, thi blev derfor Enken Madame Elisabeth Tørch, sal. Wellers, med Lauvæрге herved af Skifte Retten overleveret hendes iboende Sted, med foran beskrevne Løsøre, Effekter og Eiende til frie Disposition og Raadighed paa Lovlig Maade, samt de for Skabet, hvor den afdødes Klæder er indlagt, paasatte Segle frataget, og Nøglen hende Leveret. Alt paa den Grund, at Enken med Lauvæрге ved deres Hænders underskrift, ei allene indestaaer Skifte Retten for, at ingen flere retmæssige Arvinger ere i Boet, end foranbenævnte afdøde Wellers Eneste Søster Sophie Weller i Kiøbenhavn, men og at betale ald den retmæssige Giæld som hæfter paa Boen, og

dette Skiftes Bekostning, samt at holde Skifteforvalteren kræves og skadesløs i alle Maader, for hvad af dette Skiftes Overlevering kan flyde og følge, og paa saadan Maade blev denne Forretning hævet og sluttet, som bekræftes med samtliges underskrift.

Holstebro ut supra Tranberg. Hornbech.

Elisabeth Tørch, sl. Wellers.

Paa Hr. Dreblings Vegne, som Enkens Lauvæрге: Brevig.

Som Witterligheds mænd:

Andreas Fürst. Jens Schram.

P. M.

Over hoslagte Ansøgning fra Elisabeth Tørk i Holstebro om at sidde i uskiftet Boe, Ville Deres Velædelhed behage, at indhente de Vedkommende Arvingers og Formynderes Erklæringer, og samme, med Deres egen Betænkning, til mig indsende.

Riiber Stifts Contor, den 29. Maj 1792.

C. Fr. v. Hellfreid.

Til den const. Byfoged Hr. Tranberg.

Paa Grund af forestaaende Ville Guldsmed Wellers Enke Behage at give mig Oplysning om, hvem hendes afdøde Mands Arvinger Ere.

Holstebro, den 7de Juni 1792.

J. Tranberg.

Læs i Skiftet efter afdøde Guldsmed Weller i Holstebro den 11. Juni 1792

test. Tranberg.

Da min salig Broder Enke Elisabeth Wellers paa sin høje Alder for Roeligheds Skyld, og for at undgaa Omkostninger, agter efter sin salig Mand at hensidde de øvrige af sine Leve Aar i uskiftet Boe, saa kan jeg ei andet, da jeg er eneste Arving efter bem. min salig afdøde broder, end give mit fuldkommen Samtykke til, at hun maa sidde i uskiftet Bo, hvorfor jeg hermed i Kraft af dette Dokumente vil have Hr. Drebing kierligst ombedet at underskrive mit navn for at fyldestgiøre min kiære Broderkones forlangende, hvilken undertegnelse skal gielde lige saa fuldt, som om jeg selv hendes Ansøgning undertegnet haver. Og i Fald noget skulle indtræffe, hvor min Nærværelse, Samtykke eller Mening behøves fornøden, da giver jeg herved Hr. Drebing Fuldmagt til at handle og undertegne efter bedste Skiønsomhed, og skal det i alle Maader staae ved Magt, hvad i disse Affaires af Hr. Drebing undertegnet vorder.

Kiøbenhavn, den 16. Juni 1792. Sophie Weller.

Som Lauvæрге for min Moder

Herman Kragh, Parykmager Mæster i Kiøbenhavn.

Copiens Rigtighed vedstaaes. Drebing.

Fremlagt og læst i Skiftet efter afdøde Guldsmed Weller.

Holstebro, den 5. Juli 1792

test J. Tranberg.

CONDITIONER TIL AUKTIONEN HOS
MAD WELLER DEN 30. NOV. 1801

1. Vahrene modtages strax i den Stand de forefindes uden videre ansvar for Sælgeren.
2. Ubekjendte og uvederhæftige betaler strax eller stille antagelig Caution, i andet Fald gielde deres Bud intet.
3. Auctionspengene med Auctions og Incassations Sallario l s. af hver Mark betales inden 6 ugersdagen til hr. Kirurgus Drebing her i Byen.
4. I anden Fald søges de skyldige ved Holstebro Byes Forligelses Commission og Ret, hvor de end ellers sorterer under, til skadeløs Betaling i alle Maader.

Holstebro, den 30. Nov. 1801.

Paa Mad. Wellers

Vegne som Laugværge

J. H. Drebing.

Læst ved Auctionen den 30te Novemb. 1801.

Tranberg.

CATALOG over de Effekter og Løsøre, som ved offentlig AUCTION bortsælges i Enkens Madame Wellers iboende Huus i Holstebro den 30. November 1801.

<i>Vahrene</i>	<i>Auction</i>	<i>De Kiøbende</i>
	rdl. mk. sk.	
I Kiøkkenet ved Boen:		
1 gl. Due Huus	0- 0- 2	Hr. Faber
1 Salt Kar med Laag	1- 0- 2	Hr. Sahl
1 dito med dito	0- 2- 4	dito
1 gammel Tønde	0- 0- 2	Cadelmager Enken
1 Kasse	0- 0- 2	Sahl
1 Gammel Kar	0- 0- 2	Sahl
I Boen:		
1 Jern Kakkelovn	6- 1- 0	do.
Paa Sængen:		
2 stk. Gardiner	0- 0- 8	Sahl
1 Dyne af Olmerdug	4- 0- 15	Drebing
1 dito af Bolster, underdyne	5- 1- 0	Sahl
1 Lang Pude	0- 5- 2	do
1 dito	0- 2- 1	do
1 dito	0- 2- 1	do
1 kort dito	0- 1- 9	do

I Kamret:

1 Skab	0- 2- 8	Brøndum
1 Bord	0- 1- 9	Gregers Rimmer
1 gammel Stoel	0- 0- 2	Lovise
1 Tobaksqværn	0- 0- 5	Sahl

Paa Sængen:

2 stk. Gardiner	0- 1- 0	Sahl
1 Dyne af Olmerdug	5- 4- 8	do
1 dito af Bolster	4- 0- 8	do
1 Hoved Pude	0- 5- 8	do
1 dito do	0- 3- 0	do

Paa Sengen i Stuen:

1 Dyne af Wadmæl	3- 1- 0	P. Jacobsen
1 dito af Wadmæl	3- 2- 0	Sahl
1 Hoved Pude	0- 4-10	Hr. Faber
1 dito Hoved Pude	0- 4-10	Sahl
1 dito do og		
1 dito do	0- 3-12	Peder Willerslef

Paa Loftet:

1 Gryn Bøtte	0- 1- 0	Sahl
1 dito	0- 0- 5	P. Jacobsen
1 dito	0- 0- 4	Niels Wormstrup
1 dito	0- 1- 4	Sahl
1 do	0- 0-14	Kaas
1 par gamle dito	0- 1- 8	Bertel Tinstøber
1 gammel Sukker Kasse	0- 0- 6	Hr. Discher
En Stige	0- 1- 0	Sahl
1 gammel Trug	0- 0- 8	Rækbye
1 dito	0- 0- 4	Sahl
1 Skieppe	0- 4-15	Hr. Lundsgård
1 Spinde Rokke	0- 0- 8	Sadelmager Enken
1 Couffert	0- 4- 2	do.
2de Tønder med Lyse...	0- 1- 2	Sahl
1 gammel Riis Kurv,		
1 dito do. og		
1 dito do	0- 0- 8	do
1 otting med Kalk udi	0- 0- 4	Sahl
2 gl. Fierdinger	0- 0- 2	do
1 dito	0- 0- 9	Anders Wandborg
1 gammel Kasse	0- 0- 4	Laurs Felbereder
1 dito	0- 0- 2	Sahl
1 Kasse med Laag paa	0- 3- 0	Sahl
1 stor Tønde	0- 1- 9	Anders Wandborg

1 Deigne Kar og en Selde	0- 1- 9	Sahl
1 gammel Kiste	1- 1- 0	Christen Wormstrup
2 Solde	0- 1- 9	Ib i Uhr
1 Dyne af Bolster	6- 2- 0	Sahl
1 Hoved Pude	0- 4- 0	Faber
1 do	1- 2- 8	Sahl
1 do	1- 0- 0	Sahl
1 Dyne med blaae antreck		Solgt
1 Sold		Solgt forhen
1 Korn Sække	0- 3- 2	Sahl
1 dito do	0- 1- 9	do
1 dito do	0- 1- 9	do
1 Kurv	0- 1- 2	do
1 dito	0- 1- 3	Hr. Lundsgaard
1 skammel	0- 0- 8	Hr. Sahl

I Kiøkkenet:

1 Ild Klemme	0- 2- 2	do
1 Trefoed	0- 3- 2	do
1 Ildfork	0- 0-14	Sahl
1 Thee Kiedel	1- 0- 2	do
1 Kobber Kiedel i Gruen vog		
1 L.pund 9 pund a 24 sk.	7- 1-12	Sahl
1 Jern Rist	0- 2- 0	Sahl
1 do Pande	0- 1- 9	Hr. Lundsgård
1 Par Træe Skaaler	0- 0-10	Hr. Discher
1 dito	0- 0- 5	Sadelmager Enken
1 Hakkebræt	0- 1- 0	Lundsgård
1 Hakke Kniv, 1 dito	0- 1- 9	Jens Kielsmark i Gimsinghoved

Paa Hylden:

4 sorte Potter, 4 dito		
2 dito	0- 1- 0	Sahl
2 røde do, 2 do, 2 do	0- 1- 0	do
2 Themelks do, 4 do	0- 0- 8	do
1 Bord	0- 1- 9	Sahl

Tin:

1 Par store Tin Tallerkner vog 2 pund a 20 s.	0- 3- 4	Rækby
1 Par dito vog 2 pund a 20 s.	0- 3- 4	Bertel Tinst.
1 Par dito vog 2 pund a 20 s.	0- 3- 8	Rækbye
3 mindre dito vog 2 ½ pund a 20 s.	0- 3- 6	Ib i Uhr

1 do Skaal vog 1 ¼ pund a	0- 2- 0	
a 20 sk	0- 3- 9	Christen Wormstrup
1 do	0- 1- 5	Ib i Uhr
2 Tin Fade vog 7 ½ pund		
a 20 s.	2- 1- 9 ½	Rækbye
2 do vog 5 ¼ pund a 20 s.	1- 3- 0	Chr. Wormstrup
2 dito Thinfade vog 3 ¾		Christen Larsens
pund a 20 s.	0- 5- 6 ¼	Huusholder Mette
1 do Skål vog 1 ¼ und a	0- 2- 0	Ib i Uhr
1 dito	0- 0-10	Sahl
1 Messing Pot Laag, 1 dito	0- 1- 0	Sahl
1 stor Blik dito	0- 0- 5	do
1 Messing Morter	1- 0- 4	Sahl
1 Par dito Stager	0- 4- 4	Christen Hedegaard,
1 Messing Lysesax,		Idom
1 dito	0- 2-14	Sahl
1 Messing Kaffe Kande	0- 2- 1	P. Jacobsen
1 liden Kobber dito	0- 1-10	Sahl
1 Kobber Kiedel vog		
9 ½ pund a 24 s.	4- 4- 8	Anders Møller
1 dito vog 2 ½ pund		til Reesdahl
a 24 s.	0- 4- 2	Laurs Felbereder
1 Brøgers Kar	0- 3- 4	Sahl
1 dito	0- 1-10	do
1 Brøgers Stoel	0- 0- 9	do
1 Vand Spand, 1 dito	0- 3- 2	do
1 dito	0- 1- 2	do
1 liden Øse	0- 0- 8	do
1 Skammel	0- 0- 8	do
1 Jern Morter	0- 1- 0	do
1 gammel Tønde	0- 0- 2	Laurs Kiaergaard
1 Hug Blok	0- 1-10	Sahl
1 Trug	0- 1- 0	do
1 dito	0- 1- 4	do
1 dito	0- 0-14	do
1 dito	0- 0- 7	do
1 Bord Blad	0- 0- 8	do
1 Steege Spid	0- 1- 0	do
1 Steege Gryde, 1 dito	0- 1- 0	do
1 Salt Kasse	0- 0- 4	do
1 Spøll Skaal, 1 dito	0- 0- 2	do
I Spise Kamret:		
1 stor Kobber Fyr Fad	0- 4- 4	do
1 liden dito	0- 1- 6	do
1 Messing dito	0- 1- 4	do

1 Kobber Dørslag	0- 4-15	Peder Jacobsen
1 dito Tragt	0- 1-11	Christen Hedegaard
1 Kobber Thekiedel	1- 0- 8	Sahl
1 dito	0- 5- 2	Bertel Tinstøber
1 Blik Form	0- 0- 1	Contant
1 Messing Fyhr Bekken	1- 2- 6	Sahl
1 Par Steen Tallerkner		
1 Par do, 1 Par do	0- 2- 1	Laurs, Contant
1 Par do	0- 0-10	Kristen Hedegaard
1 dito Fad	0- 0-12	Contant
1 dito	0- 0- 8	Sahl
1 dito Skaale med Laag	0- 0- 3	Contant
1 Par Messing Lysestager	0- 5-14	Sahl
1 Messing Stryge Jern	0- 4- 1	Christian Pallesen
1 Kobber Fyhr Fad	0- 3-15	Rækbye
1 Blik Riv Jern	0- 0- 7	Laurs Kiærgaard
1 Blik Pægel Maal	0- 0- 6	Sahl
1 dito Tragt, 1 stor Løgte	0- 2-10	Drebing
1 mindre dito	0- 1- 4	Sahl
1 Tin Kaffe Kande	0- 4-10	Kristen Hedegaard
1 Uld Sax	0- 1- 8	P. Jacobsen
1 Kaffe Qværn	0- 2-10	Sahl
1 dito	0- 1- 0	Peder Hingeberg
2 Flasker	0- 0- 8	Mikkel i Hiermgaard
2 dito	0- 0-12	Peder Hingeberg
2 dito	0- 0- 8	Sahl
1 hvid Flaske	0- 0- 5	Peder Hingeberg
1 dito	0- 0- 4	Kristen Hedegaard
1 dito	0- 0- 7	Laurs Felbereder
1 do	0- 0- 4	Sahl
1 Smør Krukke	0- 0-12	do
1 dito	0- 0-12	do
1 Skæggemand	0- 1- 7	do
1 Lyse Kasse, 1 do, 1 do		
1 do	0- 2- 0	do
1 stor Æske, 1 dito	0- 0- 9	Niels i Østerdøes
1 Vaffel Jern	0- 4- 3	Hornemann
1 Goderaadjern	0- 4- 0	Mikkel Hiermgaard
2 smaae Riskurve	0- 0-14	Sahl
1 dito	0- 0- 7	do
1 Øll Fierding	1- 1- 8	do
1 dito	0- 1- 8	do
1 Øll Tragt	0- 0- 8	Laurs Felbereder
i Deig Rulle	0- 0- 5	Sr. Kaas
t Timse, 1 dito	0- 0- 9	Laurs Felbereder

1 Par Kniv og Gaffel,		
1 Par dito, 1 Par dito	0- 1- 2	Sahl
I Gaarden:		
1 Ballie	1- 0- 2	Sahl
1 dito	0- 4- 0	do
1 Banke Skammel	0- 0- 4	do
1 Bære Baare	0- 0- 8	do
1 Ovn-Skud og Rage	0- 0- 2	do
I Stuen:		
1 Jern Kakkelovn	11- 0- 8	do
1 Stue Uhr	10- 0- 8	do
1 liden Bismer	0- 2- 2	do
1 Tobaks Kar. Bret	0- 0- 2	Laurs Felbereder
1 Støvkoste	0- 0- 4	Jens Thyé
1 Garn Vinde	0- 0- 2	do
6 stk. blaargarns servietter	1- 2- 6	Sahl
6 stk. do	1- 2-15	Hr. Drebing
1 do Dug	1- 1-10	do
1 Hørgarns serviet	0- 1- 0	Rækbye
1 dito Thedug	0- 1- 0	Niels Tye i Tv.is
1 dito dito	0- 2- 5	Rækbye
1 dito Bord Dug	1- 5-15	Hr. Discher
1 Serviet	0- 1- 7	Niels Bastrup i Alstrup
1 Lærreds Pose	0- 1- 0	Hr. Discher
2 stk. Kattuns-Stænge- gardiner med Kappe	0- 4- 0	Niels Balle i Gimsing
1 Haandklæde		Solgt forhen
1 Par Blaargarns Lagner	1- 1-15	P. Jacobsen
1 Blårgarns Dug	0- 3- 7	Hr. Discher
6 Haandklæder	0- 1-10	Sahl
6 dito	0- 2- 8	Hr. Discher
6 dito, 6 dito	0- 4- 0	Sahl
2 sølv Spiseskeer		
vog 7 lod 3 qt a		
3 mk. 4 sk.		
2 dito vog 7 lod 3 qt.		
a 3 mk. 4sk.	9- 2- 3	Frølich
3 Theskeer vog 2 lod a 3-4	1- 1- 0	do
1 Sukker Tang 1 lod		
1 ½ Qt. 3-4	0- 4-13	Sahl
2 Spiseskeer vog		
6 lod ½ qt a 3-4	3- 3- 7	Sahl
1 dito	1- 4- 8	do

2 dito Skeer vog		
5 lod 2 qt a 3-4	3- 1-4	Sahl
1 Sølv Laaget Kruus	9- 3- 4	Sahl
1 sort sten Caffé Kand,		
1 dito Spølskaal,		
1 Mælk Kand, 1 Sukker Skaal	0- 2- 9	do
1 gl. Æske	0- 0- 1	Sahl
1 par Blaargarns Lagner	1- 0- 2	Niels Tye i Tvis
1 Par dito	0- 4-10	Hr. Discher
1 Jern Gryde med Laag	0- 2- 5	Kaas
1 gl. Dyne Waar	0- 2- 0	Findesen
1 dito	0- 1- 9	A. Feld
1 dito	0- 2- 0	Jens Hattens i Mejrurp
8 ¾ pund Blaargarn	1- 2-12	Sahl
4 Pund Hør	0- 5- 0	do

STILEN

Af Inge Mejer Antonsen

På det tidspunkt Joachim Weller stod i lære, formentlig omkring 1740, havde den ligeknækkede sølvstil nået sit højdepunkt i Danmark. Stilen vandt indpas i dansk sølv kort efter 1720 og holdt sig uden for København helt op til midten af århundredets sidste halvdel, da nye udtryksformer forlængst havde gjort sig gældende.

Den ligeknækkede sølvstil var et fælleseuropæisk fænomen, der først og fremmest er nået til Danmark fra Tyskland dels gennem kongelige køb og gaver, dels gennem kobberstikforlæg og tegninger hjembragt af svende på valsens. Der er dog ikke noget sted, hvor stilen blev så populær som i Danmark-Norge og i lighed med det dobbeltrifledede spisebestik og det muselmalede porcelæn, der er hentet henholdsvis i Frankrig og Tyskland, er den blevet en del af den danske kulturarv.

En stor del af Joachim Wellers bevarede korpusarbejder er i den ligeknækkede sølvstil, men han når gennem sit næsten 40-årige virke som guldsmed i Holstebro at arbejde såvel i den ligeknækkede, som vi vil betegne som den senbarokke stilperiode, som med rokokotidens svejfede knæk og slutter af med et omend ikke engageret møde med klassicismen.

Det værksted, hvor Weller har lært sin metier, må i høj grad have været beskæftiget med fremstilling af tidens mest brugte stykker bordtøj, kaffe- og tekander og hvad dertil hører. Netop i det 18. århundredes første halvdel sejrede brugen af de nye drikke, kaffe, the og chokolade hos befolkningen i byerne og til en vis grad også på landet. De nye drikke var dog allerede kommet til Danmark i sidste halvdel af det 17. århundrede, men brugen af dem var da begrænset til de mest velhavende kredse.¹

1. Gudmund Boesen og Chr. A. Bøje: *Gammelt dansk sølv til bordbrug*. Kbh. 1948, s. 12 ff., Chr. Waagepetersen: *Lidt om kaffe- og tøj i det 18. århundrede*. Den gamle By Aarbog, 1954, s. 50 ff. og Boesen: *Noget om drikkeskik og drikkekar i Danmark*. Arv og Eje, 1968, s. 38 ff. (m. fyldige litteraturhenvisninger).

Denne ændring af drikkeskikkene betød, at de prægtige gamle drikkekander, der blev brugt til øl og vin, gik af mode. Vi har således ikke kendskab til en eneste drikkekande helt af sølv fra Joachim Wellers hånd, men alene til tre sølvlæg til montering på kander af andet materiale (katalog nr. 25-27), p. 172.

Stilistisk set er det tidligste arbejde af Joachim Weller i den lige knækkede stil en kaffekande på fad i Nationalmuseet (katalog nr. 59-60, p. 180). Det er interessant at iagttage, hvorledes kanden og det tilhørende fad tilsammen danner en fast komponeret helhed. Korpus' vertikale dobbeltnæk er gentaget i fadets fane og på det hvælvede lågs nederste del. Den fortsættes på den sorte lågknop af træ, der fastholdes af en lille sølvhætte, hvis kant er svejftet i samme rytme. Arbejdet er gennemtænkt til den mindste detalje.

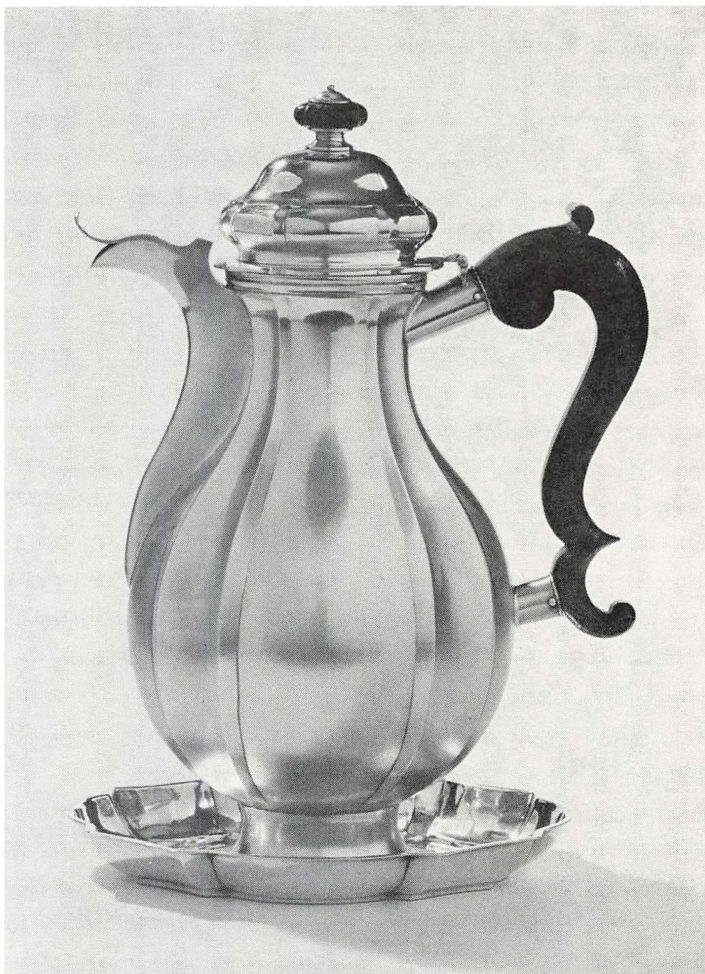
Ved publiceringen af Wellers kande gjorde jeg opmærksom på en lige knækket kaffekande af Knud Rasmussen Brandt, Horsens, der i alle enkeltheder og i hele formopfattelsen var beslægtet med Wellers² (figur 19). Nu er lige knækkede kander mere forskellige end man normalt tænker. Ved at gennemgå et stort materiale kan man få et indtryk af formernes mangfoldighed.

Det stod imidlertid klart, at lighederne mellem Joachim Wellers kande og Knud Rasmussen Brandts var så store, at man måtte formode en nærmere forbindelse, i det mindste et fælles forlæg. Den mange år gamle iagttagelse er nu blevet bekræftet ved Rigmor Lillelunds arkivundersøgelser.

Desværre har det ikke været muligt arkivalsk at påvise et direkte mester-lærlingeforhold. Aldersmæssigt ville dette dog have været muligt, idet Weller, på den tid, da Brandt fik borgerskab i Horsens, 1737, nærmede sig den alder, der var den normale for en lærlingetids begyndelse. At de må have kendt hinanden godt,

2. Inge Mejer Antonsen: Nogle nyerhvervelser til „Sølvkammeret“, Budstikken 1959, s. 28.

Figur 19. Lige knækket kaffekande med fad, udført af Knud Rasmussen Brandt, Horsens, (borgerskab 1737, død 1778), Kandens h.: 27,5 cm. Bakken: 18,1 x 13,2 cm. Stempler: Kanden Bøje 1805/2199, fadet Bøje 3379/2200. C. L. Davids Samling, katalog nr. S 74-75.

fremgår af, at Weller i 1749 var fadder for Brandts tvillinger (RL. p. 28).

Med fare for at blive beskyldt for overfortolkning, vil jeg dog forsøge at antyde et stilistisk udviklingsforløb i Wellers produktion, uagtet en guldsmeds arbejder udføres på bestilling og derfor til en vis grad følger kundens ønsker.

Det er muligt at dele Joachim Wellers arbejder i grupper, hvoraf den første omfatter de lige knækkede korpusarbejder, der slutter sig til kanden p. 252. Foruden kaffekander findes yderligere tepotter (katalog nr. 68-70, p. 182). Den nederste fortykkede del af tuden på de sidstnævnte er udstyret med fire rækker

3. Boesen og Bøje, 1948, figur 129. Bager får iflg. Bøje borgerskab 1753, omtales 1753-57.

4. Se f. eks. Boesen og Bøje, 1948, figur 137. Eksempler på motivet forekommer i Frankrig i alle tilfælde i 1730'erne, se Faith Dennis. Three Centuries of French Domestic Silver. New York 1960, s. 294, nr. 465 1752 smst. s. 287, nr. 448 m. fl.

lige knæk. Dette træk er usædvanligt. Da der såvidt vides ikke er bevaret tepotter fra hovedstaden eller fra det øvrige land med denne detaille, kunne det tyde på, at man her står over for et Horsens-fænomen, idet motivet også findes på en tepotte af Knud Rasmussen Brandt, dateret 1741 (figur 20) og på en udateret af Jørgen Bager fra samme by.³ Senere optages motivet i Åbenrå og Tønder.⁴

Både Brandts og Bagers tepotter havde hvælvede låg med ubrudte lige knækkede bånd, medens Weller holder lågets øverste del glat. Den her gengivne tepotte udført af Johannes Isachsen Lindschou, der var Wellers forgænger i værkstedet i Holstebro, har korpus og låg udformet som de to Horsensmestres, men tuden er 6-kantet (figur 21).

Til Wellers tidligste periode må også henregnes en lige knækket peberbøsse kat. nr. 111, p. 269. De lige båndknæk er ført helt til tops på låget, der afsluttes af en agernlignende lågknop. Låget, der er fastholdt til korpus ved bajonetfatning, er mellem knækkene gennembrudt af dekorativt udformede huller i et mønster, der bruges af Weller i så godt som alle de strøbøsser, han har udført. Dette gælder også de svejknækkede arbejder.

Figur 20. Lige knækket tepotte, udført af Knud Rasmussen Brandt, Horsens (borgerskab 1737, død 1778). Under bunden prikket J.I.L 1741. På siden graveret alliancevåben for geheimeraad Christian Rathblou (1677-1752) og Dorothea Sophia Joachimsdatter Schack (1682-1771). Stempel: Bøje 1805/2099. H.: 15 cm. Fra Rathblousdal. Odder Museum.

Til den første gruppe hører også de ovale fade til sukker, der svarer til kaffe- og tekandernes bakker, men er hævet op på fod, hvis ståflade er svejftet som fadets fane. Af fadet katalog nr. 65, p. 181, der formentlig har hørt til en kande, kan man få et indtryk af den fine kontur, der afgrænser den ligeknækkede del ved spejl og kant.

Til det komplette tebord i det 18. århundrede hørte også een eller to tedåser. De tedåser, der er bevaret fra Wellers værksted hører alle tre til hans tidligste stadium, de to med drejede lågknopper er tilmed dateret 1757 og 1759 (nr. 96-97, p. 191). Dåserne har lodrette sider med knækkede bånd, der fortsætter på de svagt afrundede skuldres yderste del. På de to flader, der afgrænser lågets lodrette, glatte del, er kanterne svejfede, en anden detaille, der viser, med hvilken konsekvens arbejdet er gennemført.

De ligeknækkede stager, der slutter sig til samme gruppe, som de ovennævnte (nr. 122-23, p. 196) er i leddelingen af den opdrevne fod såvel som i det ottekantede støbte skaft nært beslægtet med et par stager i privateje, udført af Jens Kiildsen Sommerfeldt i Aalborg. Udformningen af profileringen af de balusterformede skafter var ofte fællesgods og det vil utvivlsomt være muligt at finde flere eksempler. Det er ikke uden interesse, at Wellers stager gennem 150 år har tilhørt efterkommere af Knud Rasmussen Brandt.

Den *anden* gruppe inden for Wellers produktion betegner et overgangsstadium fra senbarokken til den modne rokoko. Hovedværket er en kaffekande med fad, der er dateret 1760 (nr. 57-58, p. 251). Formen svarer stort set til p. 180, men er mere spændt i sin linieføring, mere rokokoagtig end den tidlige kande. Det glatte parti mellem de fremtrukne knæk er blevet svagt indadbuede, medens det udbuede parti mellem de to båndknæk er blevet brudt af en indtruk-

Figur 21. Lige knækket tepotte. Udført af Johannes Isachsen Lindschou, Holstebro (borger- skab 1730, død 1745). De tre støbte ben med muslinger og bladværk må være tilføjet af Joachim Weller, jfr. katalog nr. 173-75. Kåndens h.: 17,8 cm. Privateje.

ket linie, der kraftigt akcentuerer midten af lang- og smalside og gentages i knækmønstret på den livligt svungne fane.

Denne akcentuering af midten synes ikke at have været alt for almindelig i dansk sølv fra denne tid. Det tidligst bevarede eksempel er nogle terriner i Det kgl. Sølvkammer, hvoraf den ældste fra 1741 er udført af Ole Flores Wilcken i København.⁵

5. Boesen og Bøje 1948, figur 333. Svenskt silverminde II, 1943, figur 365-66 har fremtrækket midtlinie på terrin, udført i Malmø 1722.

Til dette knækskema slutter sig en sukkerskål med låg (katalog nr. 75, p. 262) med en flagrende fugl som lågknop og en lille sukkerskål på tre støbte ben og tunget kant (katalog nr. 81, p. 263) dateret 1757 samt et kruslåg (katalog nr. 27, p. 248).

6. Erik Lassen: Dansk sølv, 1964, s. 162.

Også Knud Rasmussen Brandt har benyttet motivet i en kaffekande på fad (figur 22), men midtlinien er her trukket frem i modsætning til på de ovenfor nævnte eksemplarer. Brandts kande er desværre ikke dateret, men den må være et tidligt arbejde. Den har det fladtrykte runde tyrkerlåg, der kendetegner de orientalsk inspirerede pæreformede kaffekander fra århundredets begyndelse.⁶ Det indgraverede alliance-

Figur 22. Lige knækket kaffekande med fad, udført af Knud Rasmussen Brandt, Horsens, (borgerskab 1737, død 1778). På siden graveret alliancevåben for geheimeraad Christian Rathlou (1677-1752) og Dorothea Joachimsdatter Schack (1682-1771). Vægt: Kanden 36 lod 1 ½ q. Fadet 20 lod 1 ½ q. Stempel: Bøje 1805/2099. Kandens h.: 24,5 cm. Fadet: 27,5 x 18,8 cm. Fra Rathlousdal. Odder Museum.

våben for geheimeråd Christian Rathlou (1677-1752) og Dorothea Sophia Joachimsdatter Schack (1682-1771) oplyser kandens proveniens.

Da Weller går over til rokokoen, er det efter overgangsformens knækskema, han svejfer sine korpusarbejder. Deri adskiller han sig ikke fra samtidens guldsmede, thi dette knækskema bliver det mest almindelige i Danmark. Men medens Weller i hovedparten af de bevarede svejknækkede arbejder bibeholder båndvirkningen, lader de fleste af hans kolleger landet over denne borteliminere ved at trække de konvekse linier skarpere frem, som vist på tegningen figur 23, D. Derved får man indtrykket af en tredeling af knækkene. Hos Weller forekommer dette i en sukterskål med låg, der ved indskrift er dateret 1770 (ka-

talog nr. 76, p. 262). Endvidere har en for Weller usædvanlig sukkerskål med støbte potelignende ben samme skema (katalog nr. 91, p. 266).

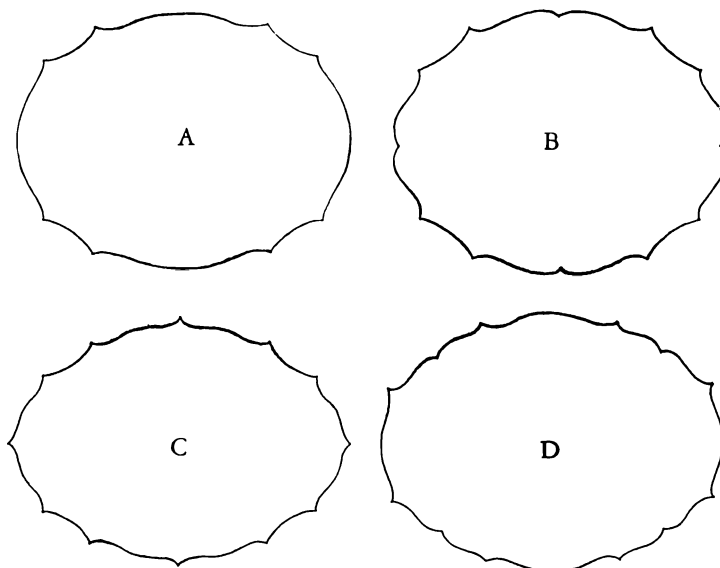
To små sukkerskåle (katalog nr. 82-83, p. 264) hver på tre støbte ben og glat rand har mellem de svejfede båndknæk et fremtrukket knæk i lighed med figur 23, C.

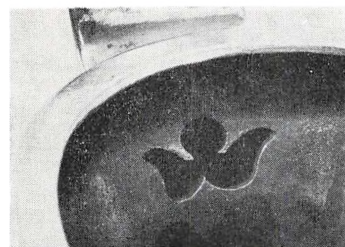
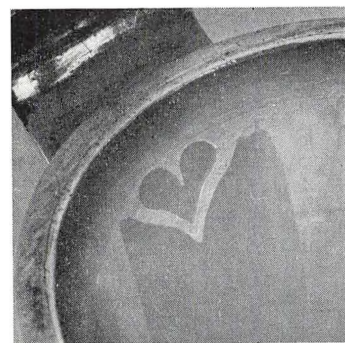
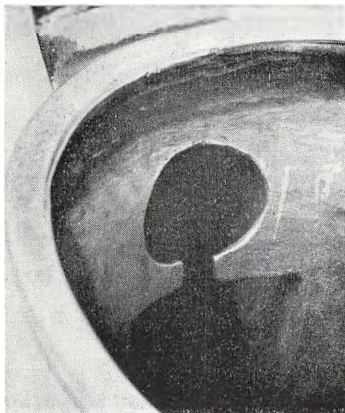
De svejfede båndknæk forekommer også på kruslåget fra 1769 (katalog nr. 25, p. 248), på den store sukkerskål (katalog nr. 85) på flødeskålen (katalog nr. 87) og på to stager med kantet balusterformet skaft (katalog nr. 124-25, p. 272). De sidstnævnte står de tidligere nævnte stager nær, men er tillempet rokoko'en ved de svejfede knæk på fodens kvartstaf. Det ottekantede skaft går i sin form tilbage til århundredets begyndelse og har træk tilfælles med de guldstager fra 1731, som indgår som del af de danske dronningens guldtoilette.⁷

Skal vi se nærmere på Wellers korpusarbejder fra rokoko-tiden, er kaffekanderne de mest markante stykker (katalog nr. 66-67, p. 256). Temaskiner, terriner og andre lågfade og almindelige fade er såvidt vides ikke bevaret fra Wellers hånd. De senere i bogen gen-

7. Boesen og Lassen: De danske dronningers guldtoilette, 1955, s. 60-61.

Figur 23. Skitseopmålinger af fire typer knæk, set i tværsnit. A) Det almindelige båndknæk. B) og C) Overgangsstilen med henholdsvis ind- og udtrukne knæk mellem båndene. D) Rokokoknæk, hvor de fremtrukne knæk er accentueret og knække-
ne samlet i grupper på tre. Det, der før dannede båndene, er nu trukket hen på lang- og kortsiderne.

Figur 24. Ornamentale gennembrydninger til tud på kaffekander.

givne skifter viser imidlertid at disse genstandstyper ikke har været ukendte i Holstebro og omegn.

Med rokoko-tiden bliver kaffekanderne, tepotten, peber- og sukkerbøsserne og sukkerskålene hævet op på tre høje støbte ben, smykket med rocailler og bladværk, således at korpus' buttede kontur tegner sig frit. Benene er på Wellers arbejder altid fæstnet til korpus på de flade bånd. Knækkene på kanderne udgår konsekvent fra samme sted ved halsen på alle stykker. På de to kaffekander og senneps- og eddikekanden (katalog nr. 119, 121, p. 270) tegner knækkene sig med en storladne spiralbevægelse fra lågenes vulst over den flade stødrand og ned over formen, udført med en overlegen håndværksmæssig præcision.

De drejede lågknopper forsvinder nu og erstattes af blomsterknoppen og den lille fugl med de udbredte vinger. På så godt som alle låg har toppunktet, hvor lågknoppen sidder, en graveret roset (figur 25-26)⁹.

Medens korpus på næsten alle Wellers arbejder er helt glat med knækkene som eneste pryde, er alle ornamentet koncentreret om lågknop og ben og – i et enkelt tilfælde – er tudens sider ciseleret med rocailleornamenter, bladværk og fugle (katalog nr. 67 p. 257).

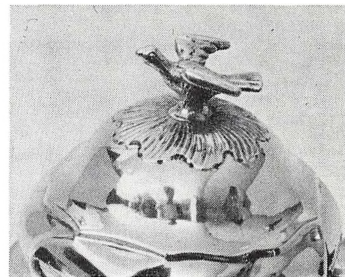
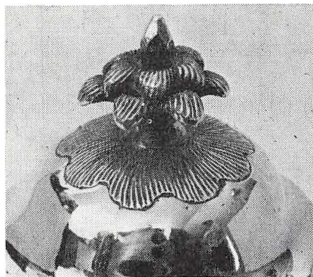
Kandetypen som sådan, er ikke ualmindelig, men enkeltformerne er præget af Weller selv. Blomsterknoppens udformning kan spores tilbage til franske sølvarbejder fra århundredets begyndelse.¹⁰ Muligvis er de nået til ham ad samme vej, hvorfra Danmark sædvanligvis har hentet sine impulser, fra de store sølvmedecentre i Tyskland og gennem de stikforlæg, som forlagene i Augsburg og Nürnberg udsendte til brug for kunsthåndværkerne. Erik Lassen

9. Dennis, 1960, s. 61, nr. 51.

10. Smst. s. 84, nr. 79.

Figur 25. Støbt og cisereret
lågknop i form af blomst.

Figur 26. Støbt og cisereret
lågknop i form af fugl med
udbredte vinger.

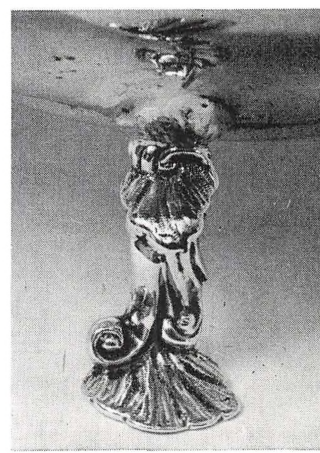
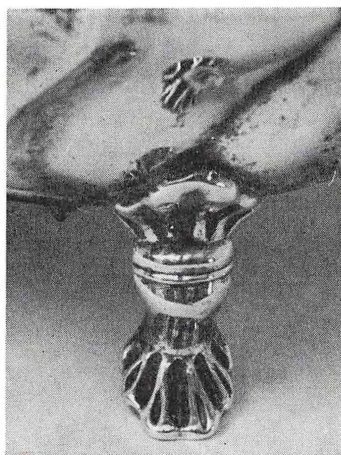
11. Lassen, 1964, s. 216.

har påpeget, at også herregårdenes indkøb af sølv kan have haft indflydelse på formidlingen.¹¹

På Wellers arbejder forekommer to typer støbte ben, de potelignende som på figur 28 og dem, der bliver de mest anvendte, figur 27 og 29. En gennemgang af en anseelig mængde rokoko-sølv giver indtrykket af, at de sidstnævnte er et originalt Weller-motiv. Muligvis kan de være inspireret af et af de tyske ornamentstik, som f.eks. det her gengivne af Johan Baur i Augsburg (figur 30).

12. Boesen og Bøje, 1948,
figur 162. Se også smts.
figur 278-79.

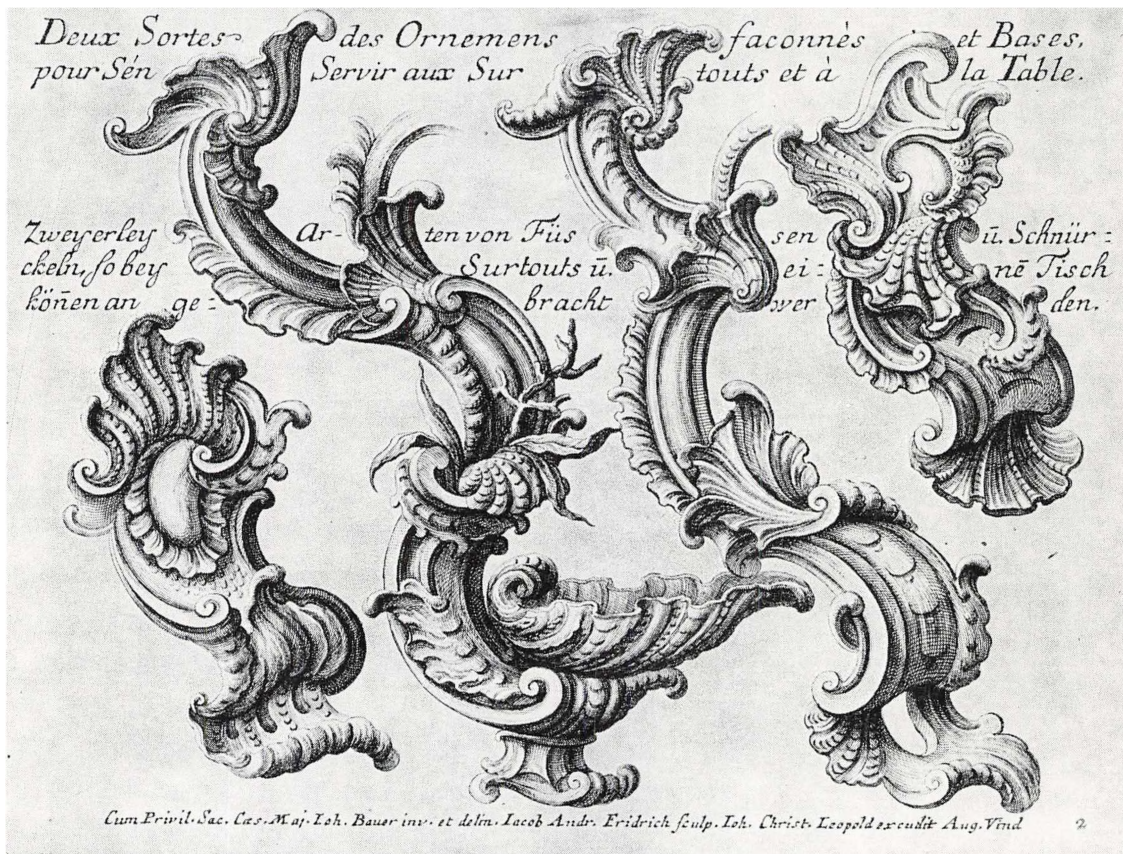
Hans Busch i Aalborg, der fik borgerskab i 1766, har brugt „Weller-ben“ bl.a. på en temaskine.¹² Måske har han hentet dem hos sin vestjyske kollega.

Figur 27. Ben, støbt og cisereret med muslinger og blade. Til større genstande. t.v.

Figur 28. Ben, støbte og cisereret med muslinger. I midten.

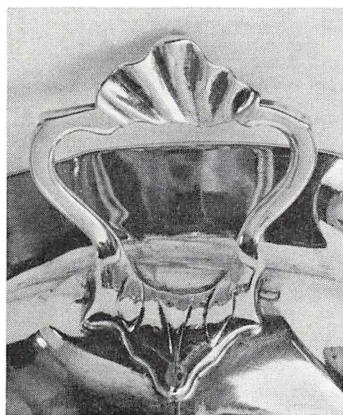
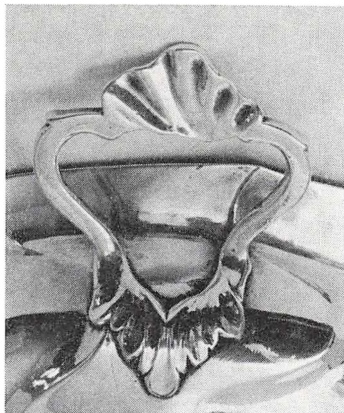
Figur 29. Ben, støbt og cisereret med muslinger og blade. Til mindre genstande. t.h.

Figur 30. Stik af Johan Baur, Augsburg, (1715-84). Fra serien *Quatre sert d'ecoussons*. Katalog der Ornamentstichsammlung der Staatlichen Kunstbibliothek Berlin u. Leipzig 1939, nr. 968. Kunstindustrimuseets ornamentstiksamling.

Hvornår skete så denne omlægning til den svejknækkede stil hos Weller? Desværre kender vi kun få genstande, hvis datering kan være et pålideligt vidnesbyrd. En lige knækket sukterskål i overgangsstil, katalog nr. 81, p. 263, er dateret 1757. Fra samme år er en oval sukterskål i svejknækket arbejde og med to støbte hanke katalog nr. 91, p. 266. Forudsat at det prikkede årstal også er året for skålens tilblivelse, er denne den ældste bevarede genstand af Weller i rococostil. Skålen er på nogle punkter ubehjælpomt udformet, således har lodningen af den tungede krave voldt vanskeligheder. Knækkene følger den tredeling, der er mest anvendt her i landet (figur 23 D.).

De dybe sukterskåle, der var nødvendige til strø-sukker, afløste fra midten af århundredet lidt efter

Figur 31. To versioner af hanke til sukker- og flødeskåle, støbte og ciserede med muslinger og bladornamenter.

13. Boesen og Bøje, 1948, figur 334 og M. Meinz: Schönes Silber, 1964, figur 277 (fad fra Augsburg).

lidt de flade bakker der alene kunne anvendes til hugget sukker. Formen kendes fra næsten alle dele af landet. De støbte hanke med muslinger og blade, er et fællestræk (figur 31), såvel som den brede krave, der snart kan være svejftet, snart helt glat og snart formet som bukler, der måske skal opfattes som stiliserede blomsterkronblade. Forbruget af sukker i Danmark steg støt og sikkert i disse år i takt med den stadig voksende sukkerproduktion i vore vestindiske kolonier. Intet under, at sukkerskåle, sukkerstrøskeer og sukkertænger og -klemmer omtales så ofte i skifterne.

Mere sparsom er omtalen af flødeskåle. Blandt Wellers arbejder er en skål, katalog nr. 87, p. 265, med svejftet krave og korpus og tre støbte ben, men kun een hank. Den prikkede vægtangivelse i bunden, der er korrigeret på et senere tidspunkt, angiver vægten „med Skeen“.

Den lige knækkede kaffekande i overgangsstil (kat. nr. 57-58, p. 251) bærer årstallet 1760, det år, da dens ejer I. H. Brasch til Lindtorp døde. Samme årstal er indgraveret i Wellers hovedværk, det prægtige dåbsfad fra Holstebro kirke, der pryder bogens omslag (katalog nr. 18, p. 246).

Fadet er ovalt med dyb bund og bred fane med svejftet, ombukket kant, hvorfra s-formede knæk i to gange fire baner løber ned i fadets bund, hvis midte er prydet med donatorernes indgraverede våben. Den indtrukne kant på fadets ene kortside er begrundet af, at fadet var monteret i hånden på en hængende engel af træ. Den er senere gået tabt (figur 33).

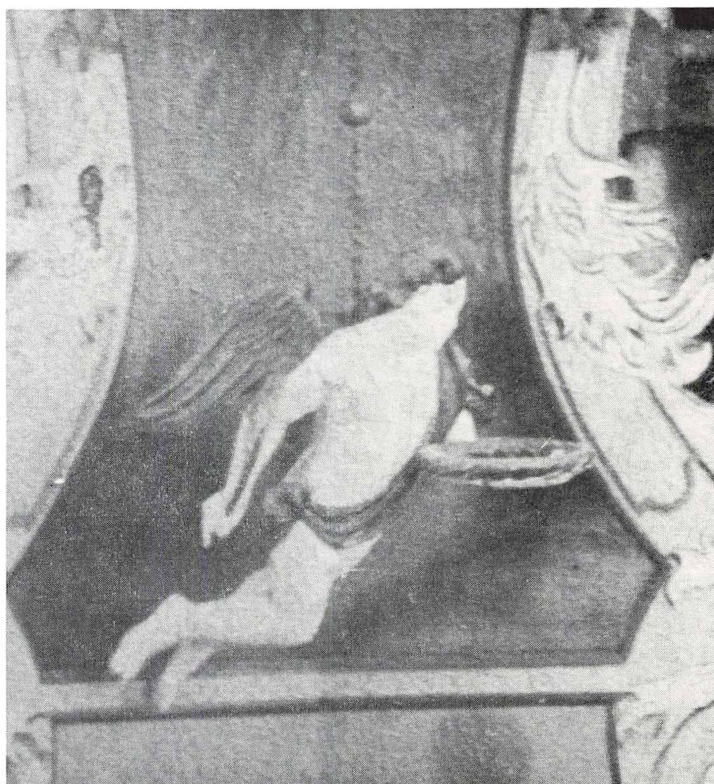
Til fadets knækskema og den bølgende kontur kan findes paralleller både i Danmark og Tyskland,¹³ men prototypen er fransk.

I 1757 skete der store forandringer i Holstebro gamle kirke. Den senmiddelalderlige altertavle blev udstyret med en ny ramme i rokoko og muligvis samme år blev degnestolen med den iøjnefaldende store mus-

Figur 32. Koret i Holstebro kirke. Rammen om altertavlen skåret med rocailler 1757 af Chr. Nødskov. Efter gammelt fotografi i Lokalhistorisk arkiv for Holstebro kommune.

Figur 33. Udsnit af figur 32. Den svævende dåbsengel med bladkransen, hvori Joachim Wellers dåbsfad, katalog nr. 18, hviler.

lingeskæring fremstillet. Hermed var rokokoen kommet til Holstebro. Disse skæringer har Weller haft for øje, når han om søndagen fulgte den lange gudstjeneste, og det var derfor ikke mærkeligt, at rokokokartoucher og vignetter fra nu af optræder i forbindelse med hans inskriptioner, som på det indtagende lille hjemmeberettelsessæt fra 1763 i Hvidbjerg (kat. nr. 22, p. 247), på dåbsfadet fra Nørre Lem Kirke (katalog nr. 19, p. 244) m.fl. Samme fad er iøvrigt retarderet i sin form, med den opdrevne blomster- og bladværksornamentik på den hvælvede fane, men viser sit tilblivelsestidspunkt ved de to rocailler, der afslutter ranken ved indhakket. Også dette fad var oprindeligt bestemt til at holdes i en svævende engels hånd.

Weller har repareret og suppleret en del kirkesølv i Vestjyllands kirker. I de tilfælde, hvor han har fornyet skålen (på latin cuppa¹⁴) har han forstærket overgangen mellem denne og stilken med en støbt roset i lighed med dem, der er graveret under kaffekandernes lågknop. De kan nærmest betragtes som en reminiscens fra den såkaldte „kurv“ på 1300- og 1400-årenes kalke.¹⁵ Men også disse er af Weller udformet i rokokoen's formsprog (figur 34).

Hovedvandsægget (katalog nr. 129, p. 198), hvis form er benyttet af flere af samtidens guldsmede, er kun bevaret i eet eksemplar med Wellers stempel. Det er rigt udsmykket med rocailler og kæmninger. Sådanne hovedvandsæg er ligesom snusdåser fremstillet ved hjælp af en stampe, der angav hovedformen og eventuelt ornamenten i grove træk.

Hovedvandsægget bliver slået op i to halvdele og loddet sammen, hvorefter låget skæres fra og genstanden ciseleres. En stampe eller en blymodel kan guldsmeden have bragt med sig hjem fra årene på valsen, eller han vil kunne erhverve modellerne fra kolleger, eller forsyne dem med sine.

„Haneæggene“ (katalog nr. 130-43, p. 198), hvoraf

14. Katalognumrene 1, 2, 3.

15. S. Schoubye: Guldsmedehåndværket i Tønder og på Tønderegnet, 1961, s. 72.

Figur 34. Alterkalk i Holstebro kirke. Fot og nodus fra 1622. Cuppa udført af Weller 1763 ifg. regnskab. Katalog nr. 1.

man har kendskab til fjorten, nogle ustemplede, aner man, må have været lidt af en modesag i Holstebro og omegn. Ægget er ret stort, knap 9 cm højt og trindt af form, der falder godt til i hånden på dets ejerinde, der bragte det med såvel i kirke som til fest indviklet i et tørklæde. Æggene var altid forgyldt indvendigt, for at forhindre, at sølvet tæredes af hovedvandet.

På „haneægget“, der står på fod med balsamgemme, dannes hoved og bund af en hjælmlignende mus-

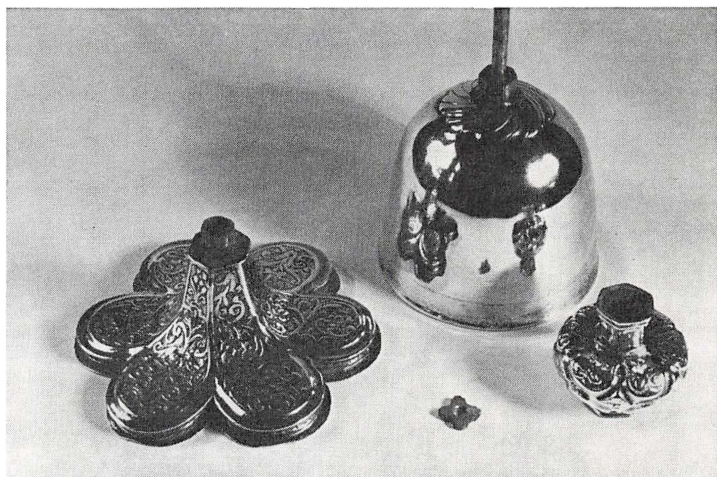
16. Bøje: Balsambøsser og hovedvandsæg, 1950.

ling, der på hovedet er afsluttet af en fritstående rocaille med kæmning med eller uden prydblade fortil. Det er denne „kam“, der har givet typen navn. På det glatte stykke midt på korpus er indgraverede rocailler og blomster, der divergerer på de forskellige eksemplarer. Nogen ornamental helhed er der ikke over haneæggets form i den Wellerske udgave. Der ligger mere forståelse for rokokoens formsprog i et lignende æg, som Bøje gengiver s. 41 figur 54 og som er udført af Anders Jørgensen Graff i København vel en gang i 1760'erne.¹⁶ Den fritstående „kam“ må vi indtil videre give Weller æren for.

Smykket med rocailler er også lågene på alle de snusdåser, der er kendt fra Wellers værksted (kat. nr. 145-49, p. 273-74). Nr. 145-46 er begge lige knækkede. Forlægget for lågenes gravurer er den samme, men udførelsen noget forskellig. Weller synes at have haft en forkærlighed for rocailler, der enten krydser hinanden eller griber ind i hinanden. Det samme forekommer på katalog nr. 149, p. 274, med billedet af Holstebro kirke.

Snusdåsen, kat. nr. 148, p. 274, med en fremstilling af Kristus i Gethsemane, virker fremmed blandt Wellers øvrige arbejder. Her må der helt afgjort være tale om en importeret model.

Figur 35. Alterkalcken fra Holstebro kirke adskilt i fod, nodus og cuppa. Den svejffede roset under cuppa's bund, består af tungeformede blade.

Parallelt med de ovenfor anførte arbejder, der tilslutter sig den i Danmark herskende stil fra det 18. århundredes midte til dets slutning, er en række genstande af traditionel karakter, de matpunslede drikkebægre (katalog nr. 28-56, p. 249).

Det var baroktidens stræben efter lyskontraster i genstandenes overflade, der kort før midten af det 17. århundrede skabte den matpunslede bægerstype, der fik en levetid på mere end halvandet hundrede år.

I modsætning til renaissancens høje, smalle bægre, er barokkens lave og brede. De koniske sider er foroven afsluttet af en glat mundrand med profileret kant og forneden enten af en påloddet glat fodring, der glider jævnt over i bægerets sider, eller af tre støbte kugler, der kan være udformet som granatæbler. På bægerets sider træder eet eller flere runde felter med graverede navnetræk og blomster- og bladværk frem mod en matpunslet baggrund. Mange års pudsnings har på de fleste bægre mindsket kontrasten mellem de blanke og matte partier og dølget den oprindelige hensigt.

Med undtagelse af katalog nr. 32, p. 249, fortæller den ornamentik, som Weller benyttede ikke meget om bægrenes tilblivelsestid. Det er de samme ornamentter, som har været brugt siden det 17. århundredes slutning, men de er i den Wellerske udgave blevet tynde og udmagrede. Der er ikke meget tilbage af de svulstige barokke tyske blomsterstik, som er deres meget fjerne forudsætning.¹⁷

Langt den største del af de bevarede arbejder af Joachim Weller er skeer. Gafler findes der derimod ingen af. Forklaringen er ligetil. Medens gaflen bruges i de toneangivende kredse allerede i det 17. århundrede i Danmark, kom den først meget senere ud til den brede befolkning. Her brugte man helt op i det 19. århundrede Vorherres gaffel, man spiste med

17. Se f. eks. Johan Conrad Reuttimann: *Laubfüllung und Blumen*, tvl. 3. Augsburg omkr. 1670.

fingrene. Var det søbemad, brugtes skeen, der havde været kendt lige fra oldtiden og med kniven skar man maden i stykker. Det kan således ikke undre, at man ikke finder sølvgafler nævnt i de senere i bogen aftrykte skifter fra Holstebro-egnen.

Den mest almindelige ske fra Wellers værksted, er typen med det flade skaft med tungeformet skaftende og ovalt laf, hvis bagside er smykket med et graveret akantusblad om en stiliseret „rottehale“. Den sidstnævnte er et rudiment fra den spidse, rottehalelignende forstærkning, hvortil skelaffet blev loddet på det tidspunkt, hvor man fremstillede en ske i to dele.¹⁸

18. Omtales af Åke Claesson Rålamb 1696, se Bengt Bengtsson: Matsilver förr och nu. 1963, s. 29.

De tidligste eksempler på rottehaleskeer i Danmark må man naturligt søge på Rosenborg, blandt de danske kongers mundtøj. Både Frederik III's guldske fra 1660'erne og Frederik IV's fra begyndelsen af det 18. århundrede har rottehale. Skaftendernes udformning på de to kongelige guldskeer, dels den treflignede, dels den tungeformede, genfinder vi hos Weller (katalog nr. 176-77 og 309-10, p. 278), men det var et fælles formsprog for det 18. århundredes guldsmede i Danmark som helhed og for mange lande i Europa.¹⁹

19. Boesen og Bøje, 1948, figur 429 og 433.

Almindelig hos Weller er også typen med det slanke afrundede skaft, der på oversiden har en rygning (katalog nr. 180-219, p. 204). Det er samme type, der i mindre og spinklere format bruges til teskeer (katalog nr. 431-32, p. 233).

Også denne form forekommer i Tyskland, Frankrig og England fra omkr. 1700, men det er vanskeligt at afgøre, hvor den er opstået. Formmæssigt er den een af de mest fuldkomne skeer, der findes.

En anden gruppe danner skeerne med de violinformede skaftender. De synes at være afledt af de foregående, men rokoko'en har sat sit præg på dem med det lille spidse fremspring i skaftkonturens forløb. Dette er formodentlig et fransk træk.

Skeen med den spadeformede skaftende har kun været på gæstespil hos Weller (katalog nr. 179, p. 276), idet han har kopieret en allerede eksisterende ske fra 1733 af Villads Lauridsen Lund, en Holstebromester fra anden fjerdel af århundredet. Det er interessant, som anført af SF, p. 122, at Wellers ske er så nøje kopieret, at den også gengiver årstallet 1733.

Der er ikke nogen speciel tidsfølge i fremstillingen af de forskellige sketyper, Stort set laves de fire typer i hele Wellers virksomhedsperiode og fortsætter også efter hans død.

Udover de almindelige spiseskeer er registreret nogle få serveringsskeer. Potageskeerne er alle med ovalt laf og violinformet skaft (katalog nr. 455, p. 280), medens flødeskeerne dels følger dette dels har et støbt skaft med rocailledekoration. De sidstnævnte træffes helt tilsvarende både i Norge og Nord-Tyskland, kun lafferne kan have forskellig udformning.²⁰

De bevarede sukkertænger er alle i rococo med c-formede ornamentter med kæmninger og gribefladerne er muslingeformede. Også her er formerne fællesgods.

Det billede, der danner sig af Wellers personlighed udfra de foretagne arkivundersøgelser, er billedet af en sober og retlinet personlighed. I hans håndværksmæssige arbejde synes disse egenskaber at genspejle sig. Det er den gode solide kunnen, der ligger til grund for hans mangesidede produktion.

Hans formskema er behersket, end ikke i ornamenten slår han de store saltomortaler. Hans stil er let genkendelig. Har man først fået øje derfor, vil man som oftest kunne udpege hans korpusarbejder uden at se på stemplerne.

Af hans talrige bevarede arbejder, er en del af korpusarbejderne i den lige knækkede stil, den stil, der må have været den altovervejende på hans lærested.

20. Bengtsson, 1963, s. 48.
Jorunn Fossberg:
Norske sølvskjeer,
1974, s. 59 m. fl.

Det ville være for meget at sige, at klassicismen i Holstebro i den Weller-ske udformning har markeret sig med vægt. De svulstige opdrevne guirlander, som smykker hovedstadens sølvarbejder i 1770-80'erne finder vi ikke i den vestjyske købstad.

Den ejendommelige røgelsesbrænder i Hobro Museum (katalog nr. 128, p. 275) forbinder rococo'ens form med klassicismens ornament. Det ægformede, let svungne korpus afsluttes af den samme blomsterformede lågknop, som brugtes på Wellers svejknækkede kaffekander (katalog nr. 66-67, p. 256) og strøbøsser (katalog nr. 99-101, 116-17, p. 268), men ornamentiken er præget af klassicismens enkeltformer. På låg og bund er graverede, delvis gennembrudte, tungeformede godroneringer og på siderne medailloner ophængt i sløjfer. Fire trukne s-formede ben forbinder korpus med en cirkelrund fodplade med perlekant. Midtens ophøjede platform er kantet af et rankeornament. Også disse ornament er hører den nye stil til. Platformen må have båret en løs spritlampe til opvarmning af den røgelse eller anden form for vellugtende substans, der har ligget på den lille runde rist i bunden af beholderen.

Det slyngede rankeværk på låget med gennembrudte kommaformede blade og cirkelrunde blomsterkronblade, genfindes på bagsiden af laffet på en strøske (katalog nr. 462, figur 36) der bærer initialer og årstallet 1789. På skeen har der været mere plads til blomsternes fulde udfoldelse end på røgelsesbrænderen. Med slyngede stængler, blomster og blade danner de en buket, der er holdt sammen med en sløjfe ved skaftets rod. Det violinformede skaft, der på undersiden er smykket med en graveret rocaille, viser Wellers utilbøjelighed til fuldt at underlægge sig klassicismens formsprog.

Helt i pagt med den nye tid, er et vaseformet hovedvandsæg (katalog nr. 144, p. 273). Ægget bærer

Figur 36. Underside af laffet på sukkerstrøskeen katalog nr. 462. Et af de få arbejder af Weller i klassicistisk stil. Hele skeen afbildet p. 279.

præg af den engelske indflydelse, som gennem importen af engelske pletvarer, vandt indpas i Danmark i slutningen af det attende århundrede. Genstandene er nu alene dekoreret med gravurer i en særlig teknik, som englænderne kalder „bright-cut“. Ornamenterne fremkommer ved at små kurvede spåner skæres op i sølvets overflade med gravstikken, hvorved lyset fanges i snitfladerne.

Brigh-cut graveringen bliver brugt i Danmark fra 1790'erne. Teoretisk ville Weller således kunne have udført dette æg før sin død i 1792, men ville i så fald have været ret avanceret. Mere sandsynligt er det, at stykket er udført i den periode, hvor hans enke drev værkstedet. Man kunne da tænke sig, at det var mestersvenden og efterfølgeren Christian Sahl, der var ophavsmanden. De prikkede initialer og årstallet 1816 under foden kan næppe være fremstillingsåret, da man må formode, at Sahl så mange år efter overtage-

sen af værkstedet, da alene har benyttet sit eget stempel.

Efter al sandsynlighed har dette været i Horsens, den købstad, der lå nærmest ved hans barndomshjem i Lundum. Det åbenlyse formmæssige slægtskab med flere af Knud Rasmussen Brandts arbejder, gør det sandsynligt, at det er på dennes værksted, Weller har lært sit håndværk.

Knud Rasmussen Brandts værksted var langt det betydeligste i Horsens. Byen havde et stort opland med mange velhavende kunder, bl.a. på herregårdene, hvad bevarede våbenprydede genstande vidner om.

Om Weller har fået kendskab til rokokoenes formsprog fra Horsens eller om han har været på valsen i det sydlige udland, ved vi ikke, men nok er det, at de tidligste arbejder i den svejknækkede stil, der er daterede, er fra 1757. Om Wellers arbejder i den svejknækkede stil som helhed, er det interessant at notere sig, at han i højere grad end andre guldsmede her i landet bibeholdt båndvirkningen i knækskemaet. Det er som om han kun tøvende tager den nye stil til sig.

Detallerne er kun lidt varierede. Da senbarokkens faste fodrand forsvinder med rokokoen og korpus løftes op på tre støbte ben, er det de samme rocaille og det samme bladværk, der krøller op i småvolutter på så godt som alle kendte stykker. Kun ganske få eksempler kendes på de potelignende ben (figur 28), der gør indtryk af at være de tidligste.

Lågknoppernes udformning begrænser sig til tre: den lige knækkede af sortmalet træ, fastholdt af en lille sølvhætte, blomsterknoppen, der er ved at springe ud og den lille fugl med de udslagne vinger, der lander på en rocaille-lignende roset (figur 25-26).

De ciserede eller opdrevne ornamentter, som hyppigt hos mestre i Nord- og Sønderjylland bryder de glatte partier mellem knækkene, finder vi ikke hos

Weller. Den i hans produktion fremmede peberbøsse må anses som et bestillingsarbejde, der skulle svare til andre eksisterende genstande (katalog nr. 101, p. 269).

Udover lågknoppen og de ornamenterede ben er yderligere dekoration på kanderne begrænset til tuden.

De enkelte arbejder i klassicisme er kun en antydning, der finder han sig tydeligvis ikke til rette, er det mon indflydelse fra svendene, der arbejder på hans værksted?

STEMPLER

Af Sven Fritz

Baggrunden for bestemmelserne om stempning af guld- og sølvarbejder var at sikre, at guldsmedene udførte arbejdet i lødigt metal, i holdigt metal. Råmetallet leverede kunden til guldsmeden samtidig med at han bestilte arbejdet.

Raffineret ædelt metal i barrer var ikke til købs, som de idag kan fås fra grossisten; råmetallet var det af kunden leverede allerede „anvendte“ guld eller sølv. Guldsmeden skulle selv omstøbe det modtagne metal, gammelt corpus, gammelt bestik, mønter, skuepenge el.lign. Når nu guldsmeden skulle omsmelte metallet forelå fristelsen til at forringe metallet f.eks. ved at ismelte rigeligt af det langt billigere kobber.

Bestemmelserne om guldsmedens stempning af udførte arbejder bliver så dels et krav om en vis holdighed, en vis lødighed, og dels et krav om at man skulle kunne se på ethvert udført arbejde af ædelt metal hvilken guldsmed, der havde udført det, – det vil sige hvilken guldsmed, der havde omsmeltet det metal, hvoraf genstanden var udført.

Guldsmedene hørte til blandt de håndværkere, der i „Vort Land Danmark“ skulle være bosiddende i købstæderne eller i København, bestemmelserne var ens for disse indtil 1608.

Jyske Lov 1241 fastsætter forholdet mellem sølv og guld til 1:8 og bestemmer hård straf for at „brænde“ = omsmelte til, legere „falsk“ sølv.

1429 udsteder Erik af Pommern den ældste kendte guldsmedevedtægt som „en rettighed og statut“ for guldsmede i København, og heri i pkt. 1. Enhver guldsmed i København skal forarbejde lødigt sølv og godt guld. Pkt. 31. Fremdeles må ingen guldsmed arbejde med dårligt guld, men kun med det, som gælder for godt, og ligeså godt som han har modtaget det. Pkt.

32 fremdeles må ingen guldsmed arbejde uden det er med godt sølv.

1491 bestemmer Kong Hans at marken i sølvarbejde skal have 14 lod 1 qvintin rent sølv. Bestemmelsen har relation til at de ædle metaller vejedes i „Kölner-vægt“, (hvor 1 pund var lig 2 mark. 1 mark var 16 lod. 1 lod var 4 qvintin. 1 qvintin var $4\frac{1}{2}$ gren.), således at af en mark forfærdiget sølv skulle de 14 lod og 1 qvintin være rent sølv. Det er den ældste danske bevarede holdighedsgrad, men en tilsvarende ældre vægtbestemmelse må have været gældende forud for 1419, da der heri benyttes ordet: lødigt („lodich“).

For første gang nævnes stempler, og det påbydes at enhver guldsmed skal sætte sit mærke og byens mærke i ethvert nyt sølvarbejde, han har udført; såvel i købstæderne som i København.

1496 udsteder Kong Hans en ny skrå, vedtægt for de københavnske guldsmede, hvor lødighedsbestemmelserne gentages, men desuden at oldermanden mindst en gang månedlig skal kontrollere de københavnske guldsmedes arbejder og ødelægge hvad der måtte være underlødigt. Endelig dukker for første gang stempelkrav op på uædelt metal, der er blevet forsølvet eller forgylt.

1515 ophører den generelle lødighed for sølvarbejde, og der sondres mellem hamret sølv med lødigheden $\frac{15}{16}$ og støbt sølv noget ringere nemlig $14\frac{1}{2}$. For guldet bestemmes at det afgivne guld ikke må forringes.

1540 bestemmer Chr. III for de københavnske guldsmede en lavere lødighed, nemlig henholdsvis $14\frac{1}{2}$ og 14. Og nu skal oldermanden slå byens mærke, og guldsmeden kun sit eget mærke.

1608 bestemmer Chr. IV at alt sølv, uanset om det er hamret eller støbt, skal holde $13\frac{1}{2}$, og samtidig med at det indskærpes at det er oldermanden der skal slå byens mærke, oprettes for købstæderne nye embe-

der, nemlig edsvorne gardeiner i flg. købstæder: Ålborg, Ribe og Odense, samt København.

1651 indskærper Fr. III:

1. at alle och enhver guldsmidde her udi vort rige Dannemark skal være tiltenkt med byens, hvor hand boendis er, saavel som sin egen stempel (herefter at merke oc stemple), hvis sølf- og guldarbejde, hand forfærdiger, paa det ald ting dermed kand gange disto richtiger til, en hver byes og mesters arbeid kien-dis och derhos vidis, om noget, som falesk og (u) døchtig er, forekommer, hvo det forferdiget (hafver), at den skyldige saa derfor och tilbørligen kunne vordes straffet.

2. De, som herimod at gjøre sig tilfordrister och denne voris anordning icke tilbørligen udi agt taget, skal derfor tiltales och straffes som ved bør.

Der er grund til at fremhæve, at guldsmedestempler har denne juridiske baggrund. Forefandtes et sølv- eller guldarbejde, der var underlødigt, gav stemplet myndigheden mulighed for at straffe den uhæderlige guldsmed. Og i konsekvens heraf havde stemplet altså kun betydning, så længe den pågældende guldsmed levede.

Vore dages opfattelse og i alt fald brug af stemplet som kunstnersignatur ligger fjernt fra stemplets oprindelse. Men hvor ville sølvforsikring være besværlig, hvis vi ikke havde disse stempler – som vi takket være lektor C. A. Bøjes store sølvregistrant føler os lige så fortrolige med som med signaturer på malerier.

Endelig kommer de bestemmelser gældende for købstæderne og for København som endnu var gyldige da Weller levede.

1685 Chr. V's lavsartikler gældende for „Vores Kongl. Residentz-Stand Kiøbenhavn, som over alt udi begge Vore Riger Danmark og Norge“, bibeholdende lødigheden 13 ½, og for de købstæder, hvor der ikke

er guardein, skal guldsmeden sætte sit eget stempel også byens mærke, samt årstalsmærke. I København skulle guldsmeden stemple alt sølv med sit mærke, og arbejder der vejede mere end 5 lod skulle prøves af guardeinen, der godtagende arbejdet skulle slå sit og Københavns (de tre tårne) stempel deri; fandt guardeinen større holdigheden end de påbudte $13\frac{1}{2}$ skulle han slå foruden de anførte stempler et stempel der angav „hvor mange Lødder det holder“.

I artikel 13: „Ingen Mester her i Laug, maa enten selv eller ved deres Tiener nogensteds paa Landet arbejde, hvor det og være kand, uden alleeneste her i Kiøbenhavn...“

1781 bestemmes for guldsmedelauget i København fritagelse for at stemple det arbejde, der findes at være så småt, at ikke noget kendeligt stempel derpå kan anbringes.

Desuden kan anføres at visse bestemmelser for guldtrækkerarbejde blev forordnet i 1688, 1769, 1828 og 1832.

Med årsag i loven af 1857 om „Haandværks- og Fabriksdrift“ og den tiltagende fabriksfremstilling af sølvvarer, der fra fabrikken enten direkte eller via grossist blev udbudt i butikker, hvis indehaver nok kaldte sig guldsmed, men oftest højst havde et nødvendigt reparationsværksted, og alligevel slog sit stempel i den fremmede fabriksølvgenstande, eller havde „fuldmagtsstempel“ liggende på fabrikken, legaliseredes disse forhold i overensstemmelse med lov af 2. juli 1880 om beskyttelse af varemærker, ved loven af 5. april 1888, med ikrafttrædelsesdato 1. jan. 1893.

Lødheden blev nu ændret i forholdet til 16 for sølvet og 24 for guldets med metersystemets 1000 dele. Guld $585\frac{0}{100}$, sølv $826\frac{0}{100}$, og skulle stemples med promillen og for sølvet desuden med et S. Uforståeligt tillodes det at stemple skeer og gafler, der holdt $11\frac{1}{16}$ med et stempel „11 lödigt“.

Og i denne lov af 1888 kommer forhandler- eller fuldmagtstemplingen. Forhandlerens (butikssælgeren) mærke og ikke fremstillere (in casu sølvvarefabrikkens) stempel bliver nu gældende, og i al uhyggelighed ikke alene for de hjemlige arbejder, men også for indførte guld- og sølvarbejder.

Ved denne bestemmelse i loven 1888 er registrering af dansk sølv efter navnestempel næsten værdiløs.

Det er i erkendelse af disse forhold at Bøje stoppede 1870, han havde haft planer om at standse allerede 1850 eller samtidig med den omtalte lov om fabriksdrift den 29. december 1857, men bestemte sig til skæringen 1870.

I dansk guldsmederegistrering findes en lakune fra 1870 til 1893, fra hvilket tidspunkt Guldsmedefagets Fællesråds registrant „Hvad betyder navnestemplerne? Navnestempler for arbejder af ædle metaller registreret hos Patent- og Varemærkevæsenet“, er løbende.

Johannes Isachsen
Lindschous stempel

Figur 37. Guldsmed Lindschou's underskrift svarede til hans stempel ILS. Hverken i underskrift eller i stempel bruger han sit fulde navn: Johannes Isachsen Lindschou.

Figur 38. Lindschou's stempel, Bøje 3370/2067.

Figur 39. Lindschou's stempel på kalk i Strellev kirke.

Guldsmed Johannes Isachsen Lindschou, som, dokumenteres af RL pag. 14, var den eneste guldsmedemester Lindschou i Holstebro, skrev sig kun Johannes Lindschou, jfr. fig. 37, og da et mestermærkes initialer jo er en forkortelse af mesterens underskrift, består hans stempel af bogstaverne ILS, nemlig Johannes Lindschou, som det ses i stemplet Bøje 3370/2067, fig. 38, der er tegnet efter et kruslåg i Nationalmuseet, og ligeledes i stemplet, fig. 39 (ikke hos Bøje), tegnet efter aftryk af stempel i kalk og disk i Strellev kirke.

Når disse stempler vises her, skyldes det, at de formentlig er forbilledet for Wellers stempler. Både den lave rektangulære form, men særlig kartouchens udformning synes at være forlæg for Wellers. Også et andet træk fra de Lindschou'ske stempler, hvoraf yderligere 2 varianter til disse kendes, synes Weller at

have fulgt, nemlig at lægge et nyt stempels tegning så nær ved de tidligere som muligt.

*Wellers stempel
hos Bøje*

Bøje har for Weller kun anført 1 stempel, nemlig Bøje 1783/2068, som er tegnet efter aftryk af mærket i en „rococo-ske“ (intet yderligere anført af Bøje), og med senere jævnføring til en likeknækket kaffekande.

Bøje har uden at bemærke varianter noteret yderligere 10 genstande.

Men Bøje har et andet Weller-stempel nemlig Bøje 271/300 som fejlagtigt er læst NW, og er tillagt Nicolai Willumsen, København 1694-1711, tegnet efter mærke i en „likeknækket sukkerbøsse. Antikvitets-hdl.“ Da strøbøssen hverken har guardeinstempel eller Københavns-bymærke eller månedsmærke, og da stemplets tegning er helt afvigende fra Willumsens, mens det derimod glider roligt ind blandt de hidtil registrerede Weller-stempler, flyttes dette stempel fra N. Willumsen i København til Weller.

*De iagttagede
Wellerstempler*

Som Johannes Isachsen Lindschou kun skriver sig Johannes Lindschou, benytter Weller heller ikke formen Joachim Hermansen Weller, men skriver Joachim Weller, og i relation hertil har han kun forbogstaverne IW i sine stempler.

Som ovenfor anført synes Weller at have benyttet Lindschous stempel som forlæg. Den særprægede cartouche ses ellers kun benyttet af Johan Henrik Brøndlund, København 1765-1773, Johan Henrik Smith, Viborg 1754-1779, Johan Michael Geelmand, Nakskov 1777-1805 og Peder Michael Sparre, Vejle 1769-c. 1780 (variant ikke hos Bøje). Til nød kan medtages Laurids Thomassen Holm, Ålborg 1723-37 og Lorenz Madsen, Odense c. 1648-c. 1684.

Det må tilgives Bøje, at han med så sjælden en cartoucheform og med det tilsvarende ikke hyppigt forekommende W ikke har udskilt varianter – så meget

mere som disse ligger meget tæt op ad hinanden. Der-til kommer, at Bøje ikke så de 12 genstande som han har anført på sit genstandskort samtidigt, men så dem fra c. 1942-1950.

Det kan ikke andet end forekomme mærkeligt, at Weller, som ifgl. R.L.'s undersøgelser i bogens første afsnit i et og alt synes at have været en hædersmand, der kendte og levede lovene efterretteligt, ikke respekterede artiklerne af 1685 om foruden sit eget mærke, at slå også byens mærke, samt et årstalsmærke i de af ham udførte sølvarbejder, der kendes intet arbejde med Holstebros mærke på noget Weller-sølv, det er mærkeligt, ikke så meget fordi andre guldsmede i Holstebro før og efter Weller heller ikke gjorde det, men mærkeligt fordi hans gamle læremester i Horsens Knud Brandt fulgte artiklerne og slog foruden sit eget KB også byens stempel, nemlig Bøje 1792/2084.

Stemplets materiale og udfærdigelse

Stemplet består af en lille jernstang i hvis ene ende mestermærket er skåret, og hvis anden ende er plant for hammerslaget.

Materialet har været jern fra „Vort Land Norge“, som guldsmeden selv har tildannet til stemplets form og derefter selv har skåret efter først at have blødgjort jernet ved at lægge det sammen med brunsten eller jernrust i stendigel eller jernkasse og tætnet med ildfast ler, og opvarmet til glødning i så lang tid, at ilten i brunstenen frigøres og bindes til kullet i jernets overflade til kulilte, det derefter langsomt afkølede jern er nu blødt og bekvemt at skære i. Selve stempelskæringen, der idag foregår som mekanisk fræsearbejde, blev foretaget som regulært graverarbejde, med korte skarpe stålstikler. Det færdigskårne stempel blev derefter hærdet til stål ved hvidglødning sammen med stenkul, og var nu klar til brug.

Foreløbig liste over stempler af Joachim Weller 1754-1792 og af dennes enke 1792-1802.

Stemplerne er opstillet i foreløbig kronologisk orden.

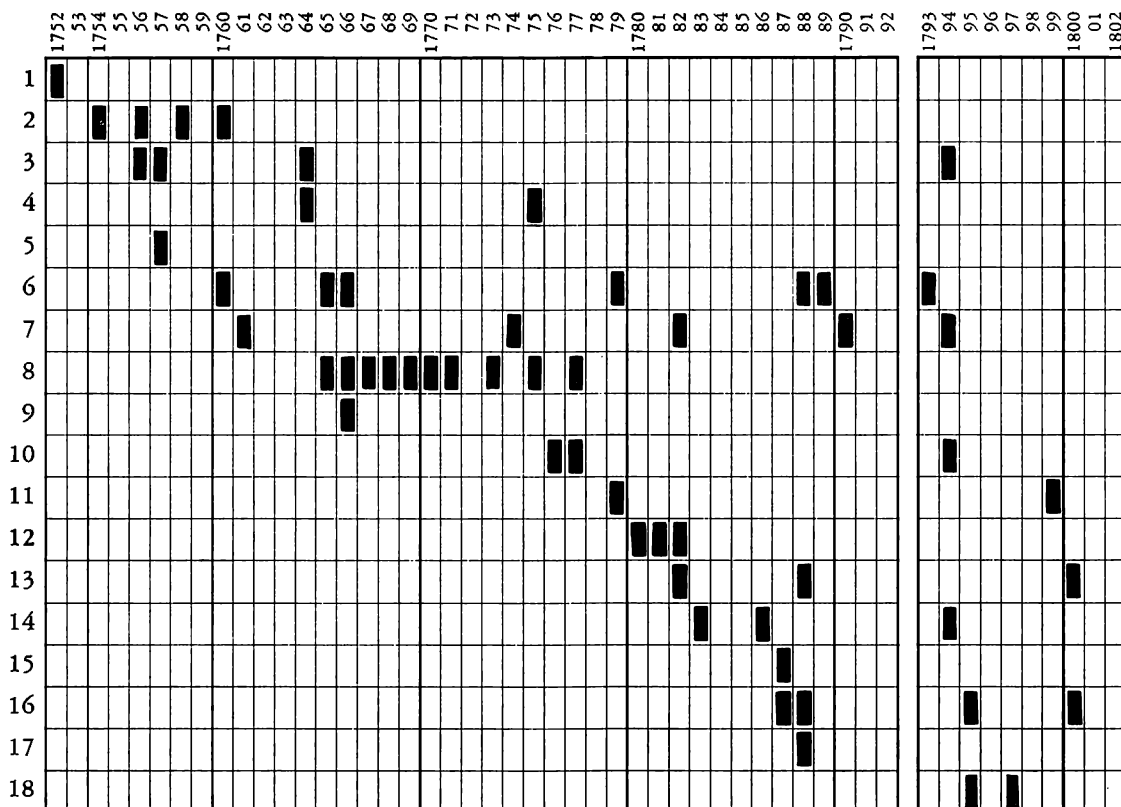
Placeringen af stempel 1 må tages med alt forbehold: Weller tog borgerskab – d.v.s. kunne begynde at stemple – 1754. Stempel 1 findes på ske katalog nr. 363 med datering 1752, en datering der som f.eks. 1745 på skeerne katalog nr. 210-211 må være bestilt som antedatering. Stemplet 1 findes desuden på de udaterede lysestager katalog nr. 122-123.

	1 1752 (?)		10 1776-1794
	2 1754-1760		11 1779-1799
	3 1754-1794		12 1780-1782
	4 1756-1775		13 1782-1800
	5 1757		14 1783-1794
	6 1760-1794		15 1787
	7 1761-1794		16 1787-1800
	8 1765-1777		17 1788
	9 1766		18 1795-1797

Stempler, der hidtil kun er set på udaterede genstande.

	19		22
	20		23
	21		

Foreløbig opstilling over de år – iflg. daterede genstande – det enkelte stempel har været benyttet af Weller, og over stempler, hvis brug er fortsat af Wellers enke 1792-1802, med år fra daterede genstande.

Skemaet viser, at flere stempler var i brug samtidigt, og at man derfor, når et stempel kun har initialer og ikke har årstal, bør være varsom med at tidsfæste udaterede genstande med sådanne stempler.

*Stemplets nedbrydning
og det kasserede
stempels skæbne*

Stemplets kanter er de mest udsatte, og på mærkerne kan af og til ses afsprængningers virkning, konturen bliver grovere mere udflydende. Også virkningen af den almindelig slitage af hele stemplet kan iagttages: et stempel kendes fra et dybt og koncist mærke og fra et fladt udtværet, netop det mærke, der dannes når et afslidt stempel bruges. Endelig kan hærtningsprocessen af stemplet have været uheldig så stemplet flækker under brugen, en rids fra den ene kant er første tegn, derefter en klar revnedannelse og måske „mødt“ med en tilsvarende revne fra den modsatte kant. Et af gardein Frederik Fabritius stempler (variant ikke hos Bøje) har således været benyttet til det næsten var helt gennemflækket.

Når et stempel var kasseret af guldsmeden, enten fordi det var slidt eller forældet (1 år gammelt) har han glødet det ud og skåret det påny, eller har brugt jernet til et formstempel, eller andet redskab. Genbrug var en selvfølge, at kassere for derefter at skulle sætte sig i udgift og ulejlighed for at få noget nyt jern var ikke datidens indstilling.

Hvor en svend ved giftemål – som Weller – overtager et værksted med forhåndenværende redskaber var den afdødes mesterstempler ubrugelige, og blev lagt til side for før eller senere at blive omlavede. Det samme har været tilfældet, hvor et guldsmedeværksted er gået på „offentlig auktion“ også da er eventuelle mesterstempler blevet købt som forarbejdningsjern og ikke som brugbare stempler. Og det er da også årsagen til at der ikke på noget museum eller i nogen privat samling findes et mesterstempel fra før c. 1900, da museerne begyndte at interessere sig for grej på eksisterende værksteder.

Det islåede mærke skulle kunne ses ifølge dets juridiske bestemmelser jfr. pag. 94, men der var intet krav om, hvor det skulle være anbragt. Det almindelige er, at det ses på undersiden af skeskafterne nærmest mod laffet, og tilsvarende på gafler. På bægere under bunden, og tilsvarende på kander, strøbøsser og skåle, fæde og lign. På snusdåser „gemmes“ det ofte ved at være placeret på den kant af corpus, som låget gled ned over. På hovedvandsæg sidder det enten indvendigt i bunden eller på indvendig side af dækslet over bundgemmet. På vasa sacra oftes på kalkene på standkantens underside eller på undersiden af foden, men kan dog også – sikkert for nemheds skyld – være slået ind på standkantens overside, man behøvede jo så ikke at gøre nogen ekstraforanstaltninger, men kunne blot gemmet. På vasa sacra oftest på kalkene på standkanstille kalken på ambolten, så standkanten fik det fornødne underlag under slaget. På disken er stemplets plads på undersiden og næsten altid under spejlet. På oblatæsker under bunden.

På corpusarbejder kan det hænde, at mærket og en kørnerprik kolliderer, men ellers er stemplet slået på nøgen bund, kun kan det være slået noget yderligt, så ikke hele stemplet er kommet med, og hvor dette er tilfældet, har en efterbehandling af kanten været nødvendig. På samme måde, som når stemplet f.eks. er slået meget nær kanten af skeskraftet, ved nedhamringen af stemplet har en udbuling kunnet dannes ud for stemplet. Denne bule på skaftkanten er blevet fjernet enten ved nogle hammerslag på kanten, hvorved stemplet kunne blive sløret eller ved bortslibning. Men bortset fra denne beskadigelse, der skete på værkstedet, kan nedbrydningen af et mærke igennem årene alene ved pudsning være ret stor.

Det islæde mærkes nedbrydning

Ser man på et mærke, der sidder på et for pudning udsat sted, som f.eks. på corpusarbejder, der står på 3 ben, og hvor stemplet er slået i under bunden og der ligeledes imellem de 3 ben er graveret en indskrift, kan man se pudningsslitagen på indskriften og deraf slutte, hvor tilsvarende meget mærket er blevet afslidt.

Misfortolkning af et mærke

Da tvivl opstod om et mærke, der var slået i med et skævt stillet stempel, ville være så forvrænget, at man kunne tro, at det var en variant, blev der afholdt en række forsøg, der klart viste, at forveksling ikke var mulig.

Fra mærke til kliché

Mærkerne er aflæste på gibsafstøbninger under lup, og hvor det var ønskeligt under mikroskop. Tegningerne fra de udvalgte gibsafstøbninger er udført af tegneren Preben Gross, Naturhistorisk Museum, Århus. Optegningen i blyant er derefter konfereret og igen efter at være rentegnet i tusch. Tegningerne er udført, så de forelå i størrelse 8:1 til klichéanstalten, der har nedsat dem, så klicheen står i 2:1.

Tegneren Preben Gross har på dygtig vis udført opgaven, så at skygning og skravering skulle være lig arkitekt Elna Møllers udførelse i Bøje og har opnået en større ensartethed med disse end tilfældet var med klicheerne i Bøjes tillæg.

De tagne aftryk er udført med dental-materialet på det sted, sølvgenstanden befandt sig. Stykkerne med aftrykkene blev indpakket i blødt papir og sikret mod stød, etc. i blikæsker under hjemtransporten. Aftrykkene blev så lejlighedsvis afstøbte i finkornet gibs, og den enkelte afstøbning – efter foretaget beskæring og afslibning af unødvendige dele – limet på hvert sit kartonstykke (format 1x2 cm), dette forsynet med arbejdsnummer og evt. graveret oprindeligt årstal. Påsat på denne måde var gibsafstøbningerne bekvemme under det videre tydningsarbejde.

Både aftryksmaterialet og gipsen er betydeligt mere velegnede til formålet end de former for bivoks og de gipsarter, som jeg under oplæringen hos Bøje fik til rådighed.

Fordelen ved at benytte tegning frem for foto i et stempelkatalog er primært, at alle detaljer i et relief kan gengives, hvorimod et fotografi af et relief er afhængig af belysningen på relieffet, så man f.eks. måtte forlange hvert mærke vist med foto fra fire belysningsvinkler i indbyrdes 90 graders drejning. Det ville være en væsentlig fordyrelse af et stempelkatalog, men også gøre det mere omfangsrigt og ved opslaget af et mærke ville man så i stedet for at skulle sammenholde med 1 billede være henvist til hver gang at skulle sammenligne med 4 billeder. Mens en tegningsmæssig gengivelse kan gennemføres på neutral bund, vil man ved fotografisk gengivelse stå over for dels forskelle i selve sølvets tone på det enkelte foto, og dels kunne være udsat for også at skulle have „baggrund“ med. Fordyrende og besværligere er det også at skulle have det fornødne fotogrej med ud eller at skulle have genstandene på atelier for stempelernes skyld alene. Mens aftryksgrej og -proces ikke volder nogen vederværdighed. Ønskes af een eller anden grund alligevel et foto af et mærke, burde det være en regel, at dette også står i mål 2:1.

Danske og udenlandske stempelkataloger – eller enkeltafbildninger – udførte i tegning viser meget varierede resultater helt ned til det næsten kun symbolsk brugelige.

Det forekommer mig, at de lyse tegninger, der er resultatet af samarbejdet mellem C. A. Bøje og Elna Møller er de mest „forbrugervenlige“. Man kan arbejdet med katalogen uden at trættes, mens derimod de f.eks. tyske sortudfyldninger som i Stierling virker meget anstrengende.

GRAVERING

Af Sven Fritz

De områder af Wellers graveringer, der i det nedestående vil blive gjort til genstand for omtale, er:

1. tekstgravering på dåbsfad fra Nørlem og på kistepladerne,
2. tekstgraveringer i forbindelse med vægtangivelser,
3. initialkartoucher på bægre,
4. blomstermotiv i kartouche på bægre,
5. akantusblad på underside af laf,
6. heraldik,
7. ornamentgravering på snusdåser,
8. Wellers gravering efter Villads Lunds model.

1. Vedrørende tekstgraveringerne på kirkesølvet henvises til redegørelserne i katalogen.

Gravering på dåbsfad og kisteplader

Desuden omtales diverse graveringer udførte i årene 1792-1802, mens Wellers enke „drev professionen“.¹

Wellers skriftgravering kan deles efter udførelse i streggravering og i prikning, og i begge arter bruger han kun skriveskrift.

I streggravering, hvor den lange indskrift på undersiden af dåbsfadet i Nørlem kirke, katalog nr. 19, er den primære, kan ses at han benytter sin daglige skriveskrift, måske lidt omhyggeligere, men uden væsentlige ændringer – Wellers håndskrift kendes bl.a. fra den kvitterede regning til prokurator Schytte for udført vejning og vurdering af sølv på Herningholm.

Denne sølv døbe fad der veiger i 6 lodzgt, Tillige med övrige Til da
Prediche Stoe med Himmel, nye loft nye stoele og dörre, med Pulpituret Tu
Er aldt af Kierckens da Wörende ejer Jens Wandborg de Steernhu

Weller
 Gode venskaber
 Heller berger at venskaber end ligly til Hernings-
 Holm her at Gørigs solfent der til auktion, som
 udfugtboen den af 29 & 30 April, hvor for en saars
 1/2 stoffe som ing. Venskaber Gode venskaber for
 til venskaber Gørigs for

Holstebro: 16. stue, 17.77
 Rigtig & Valde Joacim Weller
 given for gørigs af Weller

Figur 40. Et eksempel på Wellers skrift og underskrift.

Karakteristisk for Wellers tekstgravering er, at han ikke holder samme hældning på bogstaverne, de téer sig som en flok mennesker, der kommer gående ude af takt. Det store S ligger mest foroven, det lille l indtager mange hældninger, lille b står næsten altid stejlt lodret, mens lille a til tider synes at stunte helt bagover.

Figur 40. Udtægning af indskriften på undersiden af dåbsfadet i Nørlem kirke, katalog nr. 19. Dåbsfadet er kuglekalotformet, hvorved længden af linierne er aftagende. Udtægnet af Hanne Skov.

indførende ornamenter, med nye Alter Tavle Præst og Degne Stool, nye
 bet, nye Windruer, og til Ever Stool een Salmebog og nye Testamente,
 Tåbel, Bekøstet og i Stand Satt: Anno i 769

Mest karakteristisk blandt hans store bogstaver er D, K, L, S og W, og blandt de små bogstaver a, b, h, v og z; helt ejendommeligt er hans lille k, som er et stort K i $\frac{3}{4}$ størrelse.

Da ingen kan efterskrive en persons håndskrift med alle dens særpræg, og da begge kistepladernes indskrifter har detaljerne, som de ses i Wellers håndskrift og på dåbsfadet, er disse graveringer i uædelt metal med sikkerhed tilskrevet Weller, katalog nr. 468 og nr. 469.

For al ordens skyld noteres, at een og samme indskrift udført i sølv og udført i tin vil på grund af metallernes uens „fasthed“ virke forskellige.

Jeg har tilsvarende påvist, at guldsmedene Hendrich Bötticher og Jochum Böttcker udførte skriftgravering i uædelt metal.²

Et ikke tidligere offentliggjort bevis for guldsmedes kistepladearbejder – og her i tin – findes i Sögaards godsarkiv i en opgørelse over udgifterne ved Stephan Hansens begravelse 1721.³ Regningen begynder med følgende poster:

2. Mark og Montre 1967, pag. 21-41. S. Fritz:
Guldsmed Hendrich Bötticher i Ribe 1707-1739.
Arv og Eje 1973, pag. 69-136
S. Fritz: Jochum Böttcker, Guldsmed i Ribe 1745-1767.

3. Sögaards godsarkiv.
Forskellige dokumenter
1688-1797, G. 441
LA. Viborg.

4. Bøje pag. 360.
Jens Isaksen Friis guldsmed i Ringkøbing 1724-1755.

„For Liigkisten med fiel og Arbejdsløn i aldt	4- 0- 0
for samme sort at anstryge med hvide lister	0- 4- 0
for Stropperne til kisten	0- 0-12
for Bay at over trecke Stropperne med 60 stk. Søm at slaa Stropperne og loget fast med	0- 3- 0
	0- 0-12“

men fortsætter så med:

„1 Tintallerken til Pladen paa Kisten betalt Guldsmed Jens Friis for samme at tilrætte giøre, Gravskriften derpaa at udsticke, ⁴	0- 1- 4
---	---------

*Figur 42. Kisteplade oved Niels Jacobsön 1778 i Nørlem kirke, katalog nr. 468.
Aftegningen efter kistepladen er udført af Th. Ry Andersen, revideret af S. Fritz og rentegnet af Hanne Skov.*

1778

I Denne Kifte
Er ned lagt de Jordiske Dele
af Forhen Nær i Lemvig, Renomevet
Kiøb og Handelsmand, Æledele
Hr Niels Jacob Jøn
Fød 1693 d: 23 Juni af Faderen
Æledele Hr Jacob Madsøn
og moderen Æledele Mad^{me} Karen Niels Datter
Indloed sig i ægte Skab d: 8de Januar 1728
med Hans' nu Efter Læde Enke
Mad^{me} Anne Marie Wandborg
Som Lidfte 8de Januar inde vorende aar (celeberede deris
Æbel Brijllup Hos deris Enifte, og i Ægte Skab ailede Søn
Jens Wandborg de Kiørnhielm Til Gæbbel
aldt Saamet af dage og eenlang leveaar Hen Jøn Sagt
og Salig d: 16 August 1778 i Hans' alders 86 aar,

Mit Lemets Lys! Er Slukket ud
Hvor Længde det end Brænde
Men Ewig Lys min gode Gud
I Himlen For mig sendte
I dette Lys jeg Lijet seer
Som var min daglig Længsel
Amen! Jeg var i dette seer
og Håde der min Trængsel
Skier min Luce og bøn Bøn hørt
af Gud ud i det Høje
Nu har Hand ald min græd aftørt
Der Daglig Flød af øje
Jeg onsker nu Nat intet meer
End Jøn og Kiære mage
De snart maae see det som ieg seer
og Ende Deris dage
I Salig Troe, I Lys og Bøn
Saa Komme Hi Til Sammen
I Himmelen Hi Kæer da Løn
Med mig de Tiger Amen

Eet Crusifix samt Blickplade at giøre,
udskiære og udprickle

2- 4- 0"

og videre:

„for samme at anstryge, tillige med
2de plader hvorpaa den Sahl-Mands
Navn blev sat paa Kirkelysene
o.s.v.

0- 4- 0"

Stiklerne, de korte og særdeles kortskaftede redska-
ber, ialt kun ca. 8 cm., som bruges til gravering, be-
står af et skarptslebent profiljern skæftet på en kugle-
formet træknop, der er skåret plan på undersiden.

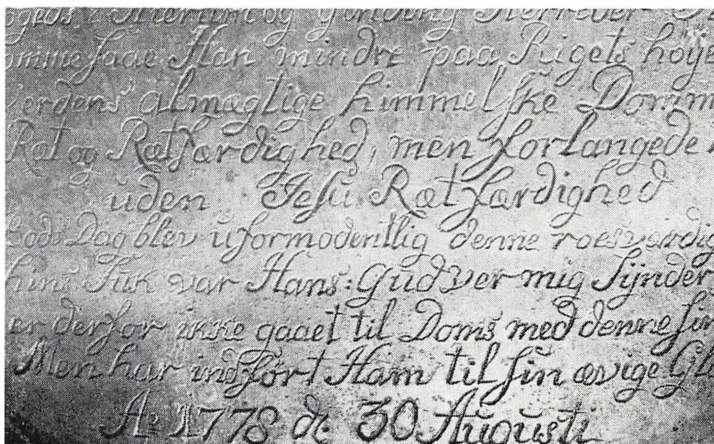
Intet sted på Wellers graverede arbejder har en rids-
linie som fortegning kunnet iagttages, han har tegnet
eller malet sit forlæg, så han har kunnet fjerne for-
tegningen helt efter at have udført graveringen. Hvor-
imod der f.eks. på nogle af Chr. Sahls arbejder ses en
tynd ridse, som han har benyttet som forlæg og jo ikke
har kunnet fjerne bagefter.

Skriveskriften i streggravering – jfr. afsnit pag. 106
skifteudskrift om „Med Nafn i Træck“ – udføres ikke
ved at trække en ridse ind mod sig, men derimod ved
at „bore“ og skubbe den næsten vandrette stikkelpen-

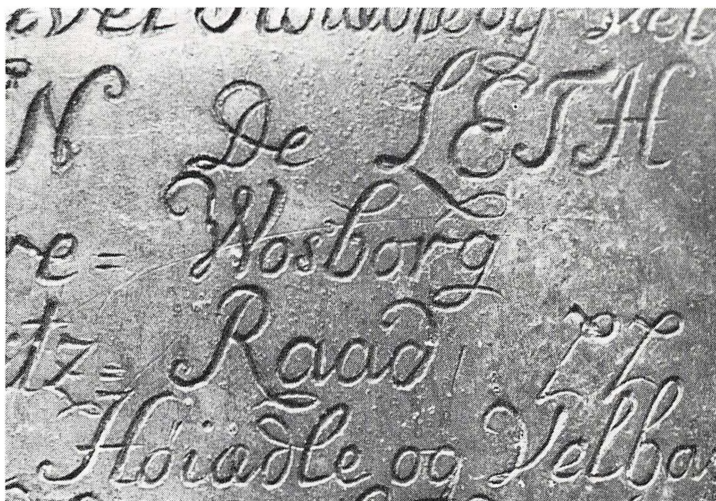
Figur 43. Detail af kisteplade
over Christen de Leth 1778.

Katalog nr. 469.

Wellers karakteristiske skrift-
gravering med de „stuntende“
bogstaver.

Figur 44. Detail af de Leth's kisteplade, katalog nr. 469. Mens Weller ikke ridsede en vandret streg til at skrive bogstaverne på, har han med en kort lodstreg nogle steder markeret dele af linies længde, som det ses her mellem „Raad“ og „pp“, hvilket viser at Weller har skrevet teksten på kistepladen uden direkte overføring fra en fortegning.

Figur 45. Skaftende af skeen, katalog nr. 230. Wellers prikning med anvendelse af dobbelt „kørner“.

fil bort fra sig og ved at lægge mere eller mindre tryk og ved at rejse stilken mere eller mindre kan stregens styrke varieres; og det er nødvendigt stadigt at dreje genstanden for at kunne skubbe stregspånen op. De mange små sølvspåner, der som affald fremkom under streggraving, blev nøje fejlet sammen og samlet med det fine korn, der ved andet arbejde opstod, når der blev filet. Affaldet, der kaldtes „Fiiling“, blev når lejlighed bød sig omsmeltet for at kunne bruges. Man holdt hus med sølvet.

Prikningen udførtes ligeledes i „hånden“ med genstanden liggende på fast underlag, eller hvor det ikke kunne lade sig gøre med corpusarbejder udfyldt med beg, hvorefter prikningen fandt sted ved at holde en „kørner“ lodret, og med et sikkert hammerslag på kørnerens hoved dannes en prik.

Det ses, at Weller også har benyttet en dobbelt „kørner“, altså et stempel med 2 prikker. Denne dobbeltkørner er f.eks. tydeligvis benyttet ved indprikningen på ske, katalog nr. 230, – men immervæk har det taget sin tid at prikke en sådan tekst som den anførte, hvis JNSS/BPDS/1756 består af 448 prikker, der ikke kan deles til 224 dobbeltprikker – men snarere er udført med ialt ca. 300 arbejdsprocesser med hyppige

skift fra enkelt til dobbelt „kørner“. Indprikningen gav intet „fiiling“.

Tekstgravering i forbindelse med vægtangivelse

Hvorfor man har ladet guldsmedene gravere vægtangivelse i et corpusarbejde, kan vi kun skønne os til idag, for intet bevaret skriftligt derom foreligger. Har det været husholderisk, regnskabsmæssigt? Da sølvets værdi lå nogenlunde uforanderlig i 1600-1700, har man med vægtangivelsen haft genstandens værdi. Har det – f.eks. på kirkesølv – været gjort for at sikre sig imod forringelse af genstanden? Det kan være begge dele og muligt ligger en tredje årsag deri – det får stå hen.

Vægtangivelsen kan ofte være til hjælp i vore dage, som det vil ses nedenfor, dog først et par ord om selve vægtenhederne:

lod forkortet l
qvintin forkortet qvt, qt
ort
1 lod = 4 qvintin
1 qvintin = 4 ort.

Disse vægtenheder var gyldige, indtil de blev afløst af metersystemets gram, milligram o.s.v. Omsætningen blev for sølvvægt i lovudkastet 1877 angivet:

1 lod = 14,71 gram
1 qvintin = 3,68 gram
1 ort = 0,92 gram

5. Sølvvægten havde relation til „den rette Köln'er Mark“ – Köln'er marken var en vægtenhed. Der gik 2 mark på 1 pund.

mens almindelig vægt var 1 lod = 15,625 gram.⁵

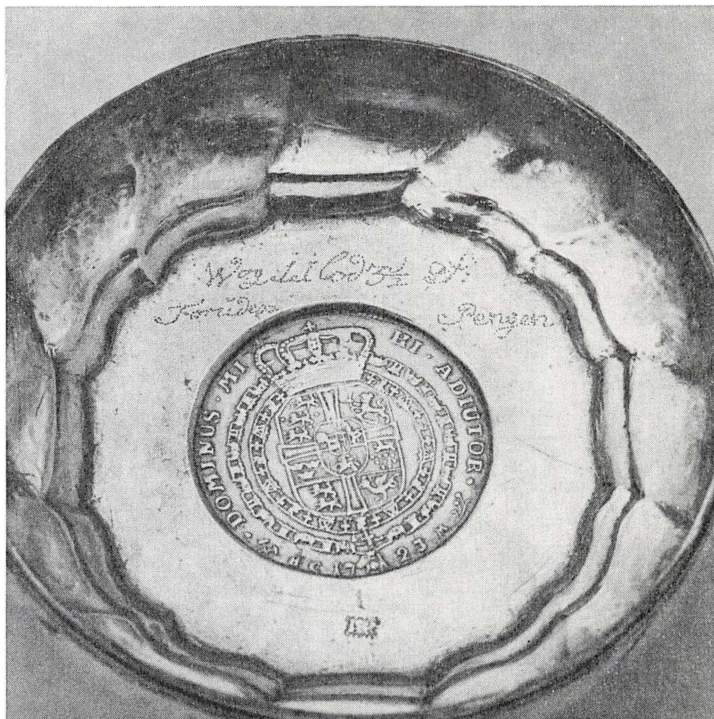
Indskrifterne indledtes med ordet vejer, skrevet: Wejer, Weier, vejer, veier, Wog, vog, eller forkortet Wg, vg, W, v. – og derefter vægtangivelsen. Weller bruger: Wog og vægtangivelsen i tal.

Disse vægtangivelser er i sig selv idag ofte særde-

Figur 46. Wellers prikkede indskrift på undersiden af lysestagen, katalog nr. 124, med oplysning om at stagerne danner et par. Wellers stempel ses øverst til venstre.

Figur 47. Underside af kruslåget katalog nr. 25. Forneden ses Wellers stempel, herover i udskæringen skuepengen og herover den prikkede indskrift: „Wog 11 lod 3 1/2 qt: Foruden Pengen“.

les nyttige oplysninger, hvorved kontrollering af eventuelle udskiftninger og reparationer kan udføres.

Endnu mere oplysende kan sådanne vægtindskrifter være:

6. I større indbo kan foruden vægtangivelsen også være graveret nr.
Bøje pag. henholdsvis 257 og 427.

katalog nr 124 og 125 „Begge Toe Wog 47 1/4 lod“ – hvorved lysestagerne er bestemt som et samhørende par.⁶

Mens derimod indskrifterne:

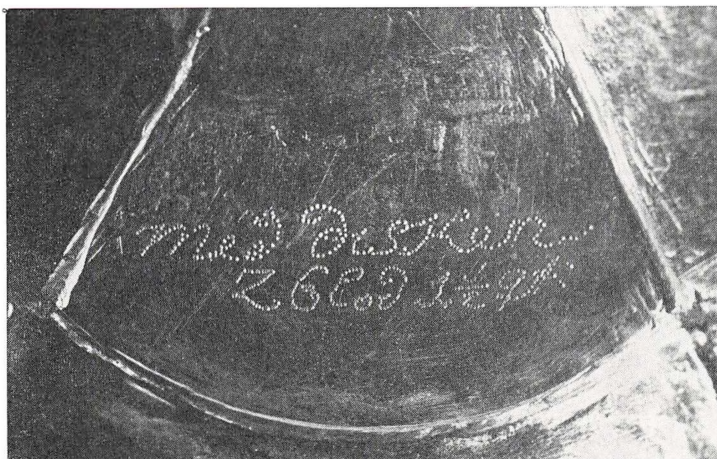
katalog nr. 25 „Wog 11 lod 3 1/2 qt. Foruden Pengen“
Katalog nr. 27 „Med Pengen 14 lod“

måske kan have relation til, at skuepengen blev leveret for sig i første tilfælde og ikke i det sidste.

Figur 48. Underside af kruslåget katalog nr. 27 med Wellers stempel foroven til højre. I udskæringen ses skuepengen på hovedet og herunder Wellers prikning: „Med Pengen 14 lod“.

Figur 49. Fra Haring kirkes kalk, katalog nr. 5. Undersiden af et af fodens felter med den nu så kærkomne oplysning: „Med disken / 26 lod 1 ½ qt.“

Katalog nr. 5 „Med Disken 26 lod 1 ½ qt“

hvor den ustemplede disk's vægt nu kan medtages i vurderingerne om denne også er udført af Weller foruden form, stil, gravering af cirkelkors etc.

26 lod 1 ½ qt er omsat 387,88 gr.

Kalken er uden decimal vejet til 332

Diskens er uden decimal vejet til 55, ialt 387 g

Gravering på bægre

Den gravering, som Weller har udført på bægre, er som anført i katalogen (pag. 173) i cirkulære kartoucher, henholdsvis kartouche med indskrift og kartouche med blomst, og dette gælder både de store ølbægre og de små brændevinsbægre.

Indskriftskartouchen er med enkelt undtagelse (katalog nr. 29) indrammet af et cirkelrids, hvis kørner-slåede centrum altid ses. Benet skulle stå sikkert i centrum, mens cirklen blev ridset. Weller prøver ikke på at sløre denne håndværksmæssige detalje ved f.eks. at bruge kørnerprikker som interpunktion og slå tilsvarende mellem andre bogstaver.

Indskriftskartoucherne er indenfor cirkelslaget indrammet af 2 halvcirkulære ranker, og her er det ejendommeligt at se, at Weller har en „generalmodel“, nemlig to modvendte bladranker, der foroven mødes og forneden er bundet med en smal båndsløjfe med

Figur 50. Indskriftkartouchen fra bægrene katalog nr. 41, 52 og 42. Til venstre Wellers „generalmodel“, i midten mangler sløjfen forneden og til højre en rustificeret udgave, – de to sidste er fra enkeperioden.

Figur 51. Solsikkemotivet hos Weller og to fra enkeperioden.

Figur 52. Tulipaner hos Weller og igen fra enkeperioden.

opadvendte hjerteformede løkker over de krydsende grenender. Bladrancerne består af en udækket gren, hvorfra der symmetrisk på inder- og ydersiden vokser blade: hveranden gang et fuldt udfoldet akantusagtigt blad, hveranden gang et udfoldet voluteagtigt blad.

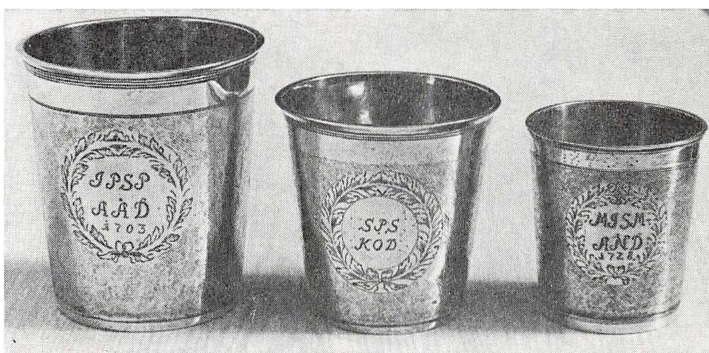
Denne type findes på bægre katalog nr. 28, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40 og 41.

Indskrifterne: Navneinitialer og årstal er udført i prikning med hans sædvanlige skriveskrift.

Blomsterkartoucherne har en enkelt stor blomst – solsikke og tulipan – placeret øverligt i cirkelfeltet, der forneden udfyldes af en mod venstre bøjet stilk og et fra denne mod højre liggende blad.

Det uidentificerede forlæg for disse kartoucher synes tidligere at have været benyttet af Mogens Thommesen Løwenhertz, guldsmed i Horsens 1695-1733,

Figur 53. Tre bægre udført af Mogens Thommesen Løwenhertz i Horsens Museum. Flere fællestræk i bladrancerne og sløjfen peger på at det forlæg M. Th. Løwenhertz havde, senere er blevet benyttet af Weller.

Figur 54. M. Th. Løwenhertz blomster på samme bægre som figur 53. Afvigende fra Weller er f.eks. tulipanen til venstre med indramningen af løse blade.

Figur 55. Oblatæske i Østbirk kirke udført af Mogens Thommesen Løwenbertz, guldsmed i Horsens 1695-1733. Graveret 1700 og med bladranker med tilsvarende detaljer som Weller bruger 50 år senere.

Figur 56. Andre blomster af M. Th. Løwenbertz på bægrenes sidste kartouche.

jfr. Oblatæske Østbirk kirke 1700 (Fig. 55) og bæger i Horsens Museum (HOM Fig. 53, 54 og 56); men desuden af Jørgen Nielsen Brosbøll, guldsmed i Vejle 1736-64, jfr. bæger i Vejle Museum med Vejle bymærke 1763.

Afvigende fra den ovenfor beskrevne „generalmodel“ er følgende:

Katalog 29, dat. 1764, har som kartoucheramme for den prikkede indskrift 2 modvendte ensdannede akantusbladranker med på hver kun 4 blade.

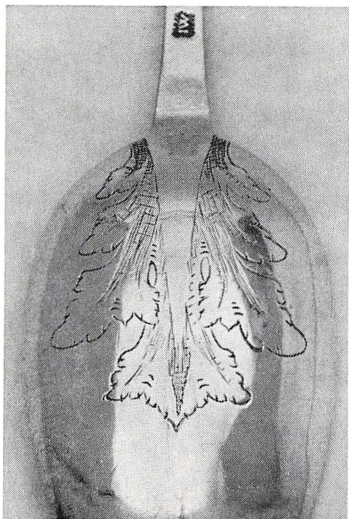
Katalog 32, dat. 1768, rammen er en asymmetrisk indramning af rocailler og muslinger.

Katalog 49, 50 og 51 er udført over samme motiv som katalog 29.

Figur 57. Katalog nr. 29 og 32 med andre kartoucherammer af Weller.

Akantusblad på underside af laf

Figur 58. Wellers akantusblad.

Heraldik

Akantusbladet ses ikke i Wellers periode at være syn-
derligt varieret.

Man forestiller sig let, at han efter fremmed forlæg
har tegnet bladet med den store trekantede midt-ribbe
op på tyndt pergament eller skind og har prikket dette
i stregningen, så han efter at have lagt det på plads
mod det nye laf, har kunnet duppe mønstret over og
derefter graveret.

Særpræget er katalog nr. 309 og 310 fra 1758.

Afvigelserne synes først at komme i enkeperioden
med dobbelt ribbestreg og med kortere og dermed
bredere virkende bladtype, som f.eks.

fra 1793, katalog nr. 400,

fra 1794, katalog nr. 349 og 350,

og 1796, katalog nr. 430.

Våbengraveringen har nok voldt Weller nogle kvaler,
men når man er tilbøjelig til at betegne det udførte
arbejde som middelmådigt, er det nok urigtigt at la-
ste ham for det hele. Hvilke forlæg har han fået udle-
veret til at arbejde efter, vi ved det ikke. Hvilke mu-
ligheder, der har været, kan vi formode: At våbenet
blev forevist graveret i sølv eller andet metal, malet
på papir, lærred, træ etc., skåret i træ el.lign., og i
beskedneste tilfælde blot som laksegl.

De smukkeste heraldiske fremstillinger nåes vel,
hvor kunstneren (i dette ords bedste betydning) er
skolet i og føler sig fortrolig med „de heraldiske love“.

Det mest komplicerede, katalog nr. 65, er det von
Raben-Levetzau / Bornemann'ske alliancevåben.

Raben: Hjelmtegnet på kronen: stående sort kronet
ravn med en gul ring i næbbet mangler kronen på
ravnens hoved.

von Levetzau: Skjoldets opadvendte faldgitter og

Figur 59. Alliancevåbenet Eenholm-Poulson på dåbsfadet i Holstebro kirke. Katalog nr. 18. Sammenlignes Eenholms våben med hans segl, figur 68 har Weller graveret dåbsfadets enhjørning i en mere apatisk udgave end signetets. Man glæder sig over „bindingerne“ i alliancevåbenet: visirene er modvendte, forneden mellem skjoldene er et lille akantusornament. Den korrekte symmetri, som ikke lå for Weller, ses også her brudt i hjelmklædets ydre akantusblade.

Figur 60. Katalog nr. 226 og 227. Undersiden af skafthenden af ske med Wellers gravering af de Lindes våben. Vidste man blot – også her – hvilket forlæg, inspireret eller uinspireret, Weller har arbejdet efter.

hjelmtegnets halvt liggende faldgitter mangler begge de 3 vandrette stænger.

Bornemann: Hjelmtegnets kronede, nøgne mand er ikke lodret delt af kødfarve og blå.

Kun de primære farver er angivet.

Bedre udformet er alliancevåbenet på Holstebro dåbsfadet, katalog nr. 18. Fig. 59.

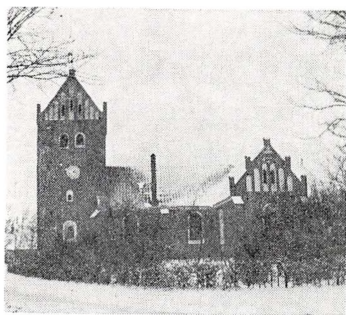
Eenholms våbenbeskrivelse er mig ukendt.

Poulson: Sparren er ikke sænket og skulle være indad buet. End ikke de primære farver er markerede.

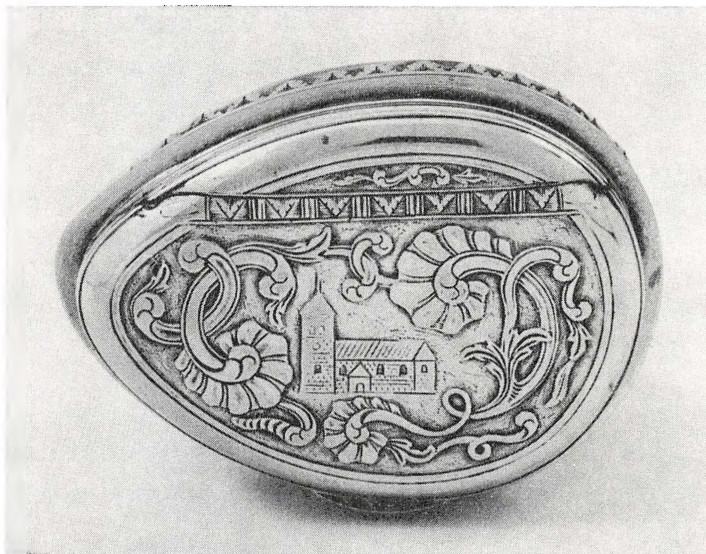
Desuden findes de Linde's våben på katalog nr. 226 og 227 2 skeer – manglende markering af farver, og på katalog nr. 216 i et alliancevåben, hvis kvindevåben er uidentificeret. de Linde's våbens fodfelt er fejlagtigt højere end hovedfeltet. Farvemarkering findes ikke.

Ornamentgraving på snusdåser

Figur 61. Låg til porcelænssnegl som snusdåse, katalog nr. 149. Eneste kendte graving af Weller med en bygning som motiv. Kirken er identificeret af Torben Skov som Holstebro gamle kirke, der blev nedbrudt 1906.

Figur 62. Holstebro gamle kirke, set fra syd.

Katalog nr. 145 og 146 har på det plane lågparti rokokopræget ornamentik med voluter og rocailler, desuden punktmarkerede rudefelter.

Begge arbejder virker som gjorte uden 2 direkte fremmed forlæg, men som Wellers egne anstrengelser for at udfylde felterne, og han har på begge åbenbart bevidst undgået et hovedfelt.

Katalog nr. 148 og 149 har derimod begge rocaillornamentik med klart udskilt storfelt.

Katalog nr. 148 har et bibelsk motiv.

Katalog nr. 149 har et lokalt motiv.

Det må antages, at begge er udført af Weller.

Porcelænssneglens lågmotiv viser Holstebro sognekirke set fra syd. Sammenligner man Wellers graving med fotografiet – kirken blev nedrevet så sent som 1906 – ses, at denne opgave heller ikke lå for Weller. Kirkebygningen er gengivet med tårngavl og med begge vindfløje, med skib og våbenhus. At resten: glamhuller, urskive, vinduer, tagets blyplader og hele koret så har signaturens karakter, må tages med overbærenhed.

Den firkantede dåse, katalog nr. 148, har så smuk og sikker en ornamentik, at det må anses for rimeligt,

at Weller har haft et direkte fremmed forbillede, være sig en anden dåse eller tegning af en sådan. Helt u-Wellersk er den lille bueskydende putti på forkan- ten. Det bibelske motiv er „Christus i Getsemane ha- ve“: I kartouchens midte knæler Christus mod højre med det glorieomstrålede hoved i profil og armene løftede for at modtage kalken, der rækkes ham af en svævende engel, hvis venstre hånd er løftet over kal- ken, der rækkes frem i højre hånd. Bag Christus, del- vis over hans fødder, ses en sovende apostel. Feltet er iøvrigt udfyldt med vidt landskabsudsyn, helt til ven- stre i baggrunden et par fritstående træer.

*Wellers gravering efter
Villads Lunds motiv*

I privat eje findes 2 skeer, hvoraf den ene (Fig. 63) iflg. stempel er udført af Villads Lund, guldsmed i Holstebro 1730-46, hvilket år han flytter til Lemvig, hvor han dør 1750. Skeen har streggraveret HLK NB 1733 og stammer således fra hans Holstebro-tid. Ind- skriften er flankeret af 2 forneden krydslagte ranker, hvis bladværk består af 4 på ydersiden siddende bla- de, og over indskrift og ranker svæver en krone.

På et tidspunkt har ejeren af denne ske fået lavet en ske mage til og fået den udført hos Weller, der har gjort skaftendens spadeform lidt kortere og skaftets lange stykke noget slankere, og nok har graveret den samme indskrift og dekor, men aldeles ikke i slavisk kopi: Lunds afskårne rankeender får i Wellers streg en rokokosnølle med et „marvhul“. Bogstaverne viser ligeledes særpræg, tydeligst måske i V. Lunds inter- punktionsprik foran H og K udelader Weller. Men den største afvigelse udviser kronerne, hvor Weller har kugler på mellemtakkerne, og båndfrisen har fået signatur for ædelstene.

Figur 63. Til venstre skaftenden af den af Villads Lund i 1733 udførte ske, til højre skaftenden af skeen, katalog nr. 179, som Weller har udført, og har skullet udføre magen til Lunds, også med „samme“ gravering. Et eksempel på at graverede årstal kan være ældre end det år graveringen bliver udført.

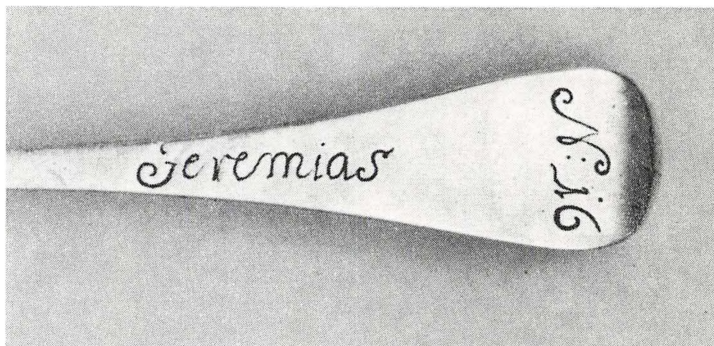
Skulle man sammenfatte indtrykkene fra Wellers graveringer fra de nu registrerede arbejder, må det blive

at han ikke veg tilbage for at udføre krævende opgaver, at han benyttede sin skriveskrift uden væsentlige afvigelser som gravérskrift, og at han i de 40 år ikke synes at have ændret denne skrift – hvorimod de bevarede 8 underskrifter ikke viser samme ensartethed,

at han formentlig fra sin læretid eller første svendeår har erhvervet sig visse tegneforlæg fra Mogens Thommesen Løwenhertz's eller Jens Brosbøll's værksteder, men hvordan vides ikke,

at han var sig selv, selv når han blev bedt om at kopiere andres arbejde.

Figur 64. Katalog nr. 205,
graveringen på skaftendens
bagside: „Jeremias / N:16“
kan korrekt have været fulgt
af skeer med: „Ezekiel / N: 17“
og „Daniel / N: 18“.
Men har de foregående 14
skeer været delt i 12 + 2, eller
7 + 7, og hvilken relation har
de navne de har båret haft til
de fire „store“ profeter?

Graveringen er ikke Wellers store side, men det er en interessant del af hans arbejde – og det store antal arbejder, der er bevaret, har gjort det muligt at få en baggrund for denne omtale.

Fra enkeperioden de 10 år fra Wellers død til hendes svend Christian Sahl tager borgerskab, findes også bevarede arbejder med gravering.

Her kan f.eks. nævnes:

Ske 1802 katalog nr. 193.

Bogstavernes form er anderledes, og nu i streggravering.

Bæger katalog nr. 44.

katalog nr. 52.

Bladrankerne har prikker på stilkene og disse afsluttes forneden af dobbeltblade.

Røgelses- katalog nr. 128.

brænder Louis Seice.

Men det vil nok være rimeligere at lade en vurdering af disse vente, til de kan indgå i en eventuel behandling af guldsmed Christian Sahl, Holstebro 1802-1821.

Figur 65. Lemvig kirkes alterkalk, katalog nr. 7. Fod, stilk og nodus er udført 1655 af Gert Clausen, guldsmed i Viborg cirka 1652-68, mens cuppaen er udført 1794 og tilskrives Wellers værksted i enkeperioden da den på cuppaen omtalte disk har Wellerstempel og samme årstal i samme graving som cuppaen. Weller selv synes aldrig at have graveret med versaler.

SIGNETER

Af Sven Fritz

Figur 66. Segl for Joachim Weller, der formentlig selv har skåret sit signet. Et centralt W og dette flankeret af J i spejlmogram. Diminutiv hjelm, hvor hjelmprydet kan anes i de beskadigede segl. Hjelmsklædet er helt opløst til rokoko-detajler.

Figur 67. Segl for Peder Rasmussen, guldsmed i Holstebro ca. 1721-65. Han har formentlig selv skåret sit signet. P R i lodret forskudt spejlmogram, strengt symmetrisk som baroktiden krævede det.

Blandt de registrerede Weller-arbejder findes intet signet. Wellerskvitterede regning til prokurator Schütte, Holstebro, af 16. juni 1777 – se pag. 107 og fig. 40 – er forsynet med Wellers laksegl. (Fig. 66).

Det desværre beskadigede segl viser, at Wellers signet har et rokokoskjold, hvori i skriveskrift centralt et W og krydsende dette to modvendte foroven sammenskrevne J. Hjelmsklæde og hjelm kan ses, mens hjelmprydet er for defekt til at kunne tolkes. Det ligger nær at antage at Weller har skåret sit eget signet. Den umiddelbare indvending at signetets W ikke ligner Wellers W, som det kendes fra hans håndskrift og gravering – pag. 107 – kan afvises, idet signetets W i virkeligheden står for to W'er, simplificeret til et W, da et regulært spejlmogram af initialerne JW med sine ialt 10 skråstreger ville blive for massivt, og da nu W symboliserer et i sig selv ret- og spejltegnet W, har Weller måttet udelade sin karakteristiske todeling af begyndelsesstregen. Signetet må tilskrives Weller som hans eget arbejde.

Peder Rasmussen, guldsmed i Holstebro ca. 1721-1765 har benyttet sit signet til seglet på en købekontrakt dateret 25.10.1764; seglet er afbildet fig. 67.

Peder Rasmussens signet har barokkens strenge symmetri og består af en lavt placeret oval kartouche omgivet af voluteværk. I kartouchen PR i spejlmogram, lodret forskudt. Dette signet tilskrives udført af Peder Rasmussen.

De, der udover guldsmede kan have stukket signeter på Wellers tid og egn, er kandestøbere, gørtelere og billedskærere. Udelukkes kan vel heller ikke malere, inden man når ud til den håndsnilde ufaglærte.

Omrejsende signetstikkere eller „pitchierstecheren“ ses ikke i jyske markedsprotokoller.

At segl kan være bestilt og senere afhentet af folk, der havde stadige ærinder i fremmede købstæder som stiftsbyerne Ribe og Viborg eller hovedstaden, må kunne have været tilfældet. Men hjemkøbstadens guldsmed må rimeligt antages at have været den, der almindeligvis har udført signeter af guld og sølv og stukket disse. De skiftende embedsfolk, særlig officerer og præster, vil nok volde et større arbejde, om deres signeters mestre skulle identificeres.

Har man gjort sig disse forhold klar, kan gennemgangen af en række signeter måske have interesse – dog ville en betydelig tidstagende og formentlig mere teoretisk sikker end praktisk resultatgivende undersøgelse af, hvilket år en person første gang har benyttet sit signet, klargørende hvilket årstal signetet er udført, – være en hjælp i tilskrivningen af signetet til denne eller hin guldsmed.

Desværre er signeternes kunst og håndværk herhjemme næsten ubehandlet i litteraturen. Kun forhold i middelalderen, samt kongens, rigets og enkelte købstæders segl har været undersøgt.

Signeterne kunne være skåret i agat eller anden ædelsten og monteret i guld eller sølv; men de kunne

Figur 68. Segl for Siegfried Eenholm til Warsvinlund.

også være skåret direkte i et af de ædle metaller, eller i et uædelt metal som messing, jern etc.

Signeternes brug, lakseglet, tillagdes juridisk betydning. Skøder, købe- og andre kontrakter, skiftebreve etc. blev underskrevne og underskrifterne bekræftet med et laksegl. At dette tillagdes betydning kan bl.a. ses af, at man ved indføring af sådanne akter i protokoller, f.eks. skøde-, pante-, justits- eller skifteprotokoller, „medtog“ lakseglet i afskriften ved udfør underskrifterne af skrive LS i en cirkel = Lak Segl.

Figur 69 viser 4 eksempler på segl fra originale skiftebreve. Segl, der er sat over de tråde, hvormed skiftetbrevets ark er sammensyet, og er henhørende til de personer, der har underskrevet det pågældende skiftetbrev. Skifteforvalteren, evt. hans stedfortræder, de skifteretten „tiltagne tvende mænd“ (= vurderingsmændene), der alle ofte ses at have eget signet. Hvorimod vitterlighedsvidner og de skiftet vedkommende private personer og deres evt. lavværger ikke altid bruger eget signet.

Motiverne der blev benyttet til signeter på Holstebroegnen i sidste halvdel af 1700-tallet er initialer, tegnet i spejlmonogram eller kombineret på anden måde, anbragte i mere eller mindre skjoldformede kartoucher.

De – med rette – våbenførende slægter benyttede rene heraldiske signeter; men den honette ambition og den uhonnette ærgærrighed har sikkert været årsagen til mange af de „heraldisk-lignende“ og „heraldisk-virkende“ signeter.

Af de afbildede segl forekommer 70 og 71 at være så grove, at de næppe er skåret af nogen guldsmed; mens man med rimelighed kan antage det om resten 72-78.

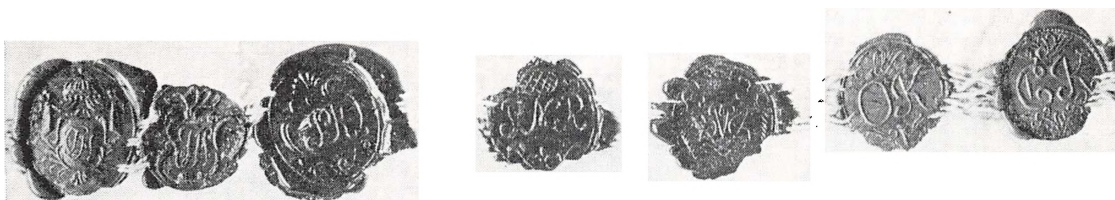
Og skulle Weller føres ind som ophav, kunne 72, 73, 74 og 75 måske være hans arbejde, hvorimod 76, 77, og 78 er for kunstfærdige – men dette må tages med alt forbehold.

Guldsmed J. J. Jürgensen, Sønderborg 1806-37, egnet sølvsignet med hans initialer er vist i Olav Bonefeld: Guldsmed Jårgen Joachim Jürgensen. Nord-slesvigske Museer 3, 1976, p.

Figur 69. 4 eksempler på forsegling af originale skiftebreve.

A: Skiftebrev af 11.5.1782 efter selvejer Hartvig Kiøldsen, Skodborggård i Gudum.
B 8 – 1089, nr. 50. LA. Viborg.

B: Skiftebrev af 15.9.1783 for Peder Christensen, Ballegård, Dybe.

C: Skiftebrev af 26.6.1784 for Søren Christensen, Bassedabl, Resen.

D: Skiftebrev af 8.3.1781 for Kammerråd Lundsgaard til Lergrav.

Figur 70. Segl for Søren Pedersen Guldsmed, feldbereder i Holstebro 1764. SPS i spejlmonogram. Det iøvrigt spejlmonogram.

Figur 71. Segl for Søren Petersen, 1787. SPS i spejlmonogram.

Figur 72. Segl for Jacob Sonius, byskriver i Holstebro, 1773. JS i spejlmonogram.

Figur 73. Segl for Jens Tarp, 1780. JT i spejlmonogram.

Figur 74. Segl for Niels Schree, benyttet af dennes enke.

Figur 75 Segl for Hans J. Pedersen, 1787. HJP i spejlmonogram.

Figur 76. Segl for H. Fr. Bloch, byfoged i Holstebro, 1773.

Figur 77. Segl for J. Aamodt, 1781. JA sammenskrevet.

Figur 78. Segl for Elias Jacobi, byfoged i Holstebro, 1781.

SKIFTER

Af Sven Fritz

*Sølvtøj i Holstebro og på Holstebroegnen
1750-1790 belyst igennem skifterne*

Dette afsnit består af en række udskrifter af skifteprotokoller – hvor disse ikke fandtes, er benyttet originale skiftebreve, og hvor heller ikke disse fandtes, er udskrifterne taget fra auktionsprotokoller – for tidsrummet 1750-1790 for Holstebro og Holstebroegnen, omfattende guld- og sølvgenstande. Mønter, medaljer, skuepenge er ikke medtaget, ligesom også ure og urkapsler er udeladt.

Skifteprotokollerne er valgte som de primære, fordi det er den fyldigste inventar- og genstandsregistrering der findes fra den tid. Private indboregistreringer, som i vore dage er et naturligt belæg ved forsikringer, fandtes ikke; kun lejlighedsvis kan der i et godsarkiv findes en indbofortegnelse.

Skifteprotokollerne for godserne og hovedgårdene rummer fæsternes skifter, og det vil ses, at de „sølvholdige skifter“ er skifter efter møllere.

I de få tilfælde hvor en skifteprotokol har måttet erstattes af en auktionsprotokol, er ikke salgsprisen, men også her vurderingsprisen anført.

Genstandsbetegnelserne er gengivet in originali. Vægt (lod-qt-ort) og vurderingspris rd.-mk-sk) er anført, hvor disse forefindes.

1 lod = 4 qvintin

1 qvintin = 4 ort

1 rigsdaler = 6 mark

1 mark = 16 skilling

Bilagsmassen er en regulær excerptmasse. Der er ikke gjort forsøg på at påvise, at denne eller hin gen-

stand opført i et skifte ses i et eller flere senere skifter – fristende, men for tidskrævende.

Udskrifterne er opstillet og nummereret i kronologisk orden fra nr. 1 den 5.2.1750 til nr. 130 den 11.9.1790.

Tanken med dette afsnit er dels, ved at opremse skifternes sølvgenstande i tilnærmet samme periode som Weller arbejdede, at kunne få en fornemmelse af, hvilke genstandsarter man må kunne formode at Weller kan have lavet, udover de arter der findes i katalogen, og dels at give en fornemmelse af hvor – i hvilke hjem – de forskellige genstandsarter har været (brugt).

Katalogen har den beklagelige mangel, at den – naturligt nok – ikke anfører bestilleren, den første ejer af hver enkelt genstand. Det kunne kun have været gjort, hvis Weller havde ført bog herover, og disse bøger havde været bevaret.

Selvom de i katalogen pag. 161 registrerede 467 genstande kun kan give et ret usikkert skøn over de arbejder, Weller ialt har udført – jfr. IMA pag. 70 – kan en kronologisk opstilling af hans daterede arbejder være af interesse, som nedenstående skema viser.

Ingen af de samtidige guldsmede indenfor det område, som undersøgelsen har vist blev Wellers arbejdsområde: Fra Stubbersø over Herningholm mod Ringkøbing fjord og langs Vestkysten til Limfjorden – det må dog tilføjes, at Limfjorden ikke hindrede, at han leverede kirkesølv til Hvidbjerg og Harring kirker, er hidtil blevet belyste, udover hvad Bøje bringer i sit mesterværk.

Områdets købstæder, altså hjemsteder for guldsmedene, der ifølge købstadsprivilegierne skulle bo i en af disse, var foruden Holstebro Lemvig og Ringkøbing. For god ordens skyld anføres, at Herning blev købstad i 1913 og Struer i 1917.

Ser vi på årene 1754-1792 – den tid Weller levede som mester i Holstebro – var der i *Holstebro Peder Rasmussen*, der døde som 70-årig i 1765, og i den sidste snes år synes han ikke at være så produktiv som tidligere, han var kæmner og opkrævede Skolestadepenge for kirken, men mon han arbejdede som guldsmed efter Weller begyndte i 1754.

Wellers egen udlæring *Jepppe Peiter Olufsen Cappel* synes at have nedsat sig som selvstændig guldsmed i Holstebro ca. 1770, men døde allerede 1774 og synes som guldsmed mest at have beskæftiget sig med dragtsølv og pibebeslag etc., samtidig med at han var urma-ger og have krambod – iflg. RL, se pag. 34.

I Lemvig var der 2 guldsmede, nemlig Anders Jensen Klem, der havde været hele området rundt, fik borgerskab i 1713 i Ringkøbing, derefter i Holstebro i 1718 og fra 1759 i Lemvig, men var da på retur, men havde været en dygtig guldsmed af hvem fortrinligt kirkesølv er bevaret. Rasmus Weide, svend hos Weller i 1778, og efter at have arbejdet i Horsens påny hos Weller 1784, til han 1785 tager borgerskab som guldsmed i Lemvig og flytter 1789 til København, hvor han dør 1792. Kun meget få og ubetydelige arbejder er hidtil set af ham.

I Ringkøbing var den meget dygtige og produktive Jens Isachsen Friis 1724-1755 – men han dør året efter Weller begyndte i Holstebro. Samtidig med ham fra 1739 og indtil sin død 1763 arbejdede guldsmed Anton Herman Papcke, som kun kendes for få bevarede og ikke overordentlige arbejder.

Andreas Thomsen Colding ca. 1769-1787 synes heller ikke at have været betydende.

Mathias Clausen 1755-1782 og fra da til sin død guldsmed i Randers. En dygtig guldsmed, som den rige egn omkring Randers har givet bedre vilkår end han fristede i Ringkøbing-tiden, hvor han dog bl.a. leverede oblatæske og vinkande til Ringkøbing kirke.

Som sidste guldsmed i anførte periode Gert Jensen Lund, der havde været svend hos Weller 1770-1780 og tog borgerskab som guldsmed i Ringkøbing 1781 og arbejdede der til sin død 1792.

Af ovenstående korte redegørelser ses, at Wellers kolleger i Holstebro og i Lemvig ikke var farlige konkurrenter, og da Jacob Friis døde året efter Weller havde etableret sig, var der heller ikke i Ringkøbing nogen betydende guldsmed før 1781, da hans tidligere svend begyndte. Der var således baggrund for Wellers udbredte virkeområde.

	Lod quintin	Rd mark skilling
1 (1) 1750 5/2 Niels Wraa i Birchs Skoulhuus		
1 Sölv Begger	4 - 2 ½	2- 1-14
1 dito Ske med Knap paa Enden og Bogstaver paa Bladet MMSS ACDF 1607	2 ½	1- 1- 8
1 dito med Nafn paa Skaftet MRM CDD	3	1- 3- 0
1 dito med Nafn paa Bladet Anders Jensen M	3 ½	1- 4- 8
1 dito med Nafn paa Skaftet MRM CDD	3 - 1	1- 3-12
1 dito som næst forrige	3 - 1	1- 3-12
1 dito pandsat af Clæmind Fastrup	3 - 1	1- 3-12
1 dito Skoe Spænde	3 - 1	1- 3-12

2 (2) 1750 17/2 Sr. Thomas Lund og Hustru paa Slumstrup i Sædding		
1 Sölv Theepotte med fad	44	22- 0- 0
½ Dosin Theeskeer og		
1 klemme	6	3- 0- 0
1 Sölv Kande	38	19- 0- 0
1 dito Bægger	13	6- 3- 0
1 dito Sukker Bösse	16 ½	8- 1- 8
½ dosin dito skeer	24 ½	13- 1-10
1 dito Saltkar	6	3- 0- 0
2 Kruuse med Sölv Laage		6- 0- 0
1 liden Sölv Tommel		0- 3- 0
1 liden dito Æske		
6 Sölv Skeer	20	10- 0- 0
1 Par Sölv Skoespænde	3	1- 3- 0
9 Sölv Filigrans Knapper	3	1- 3- 0
1 Skildpads Dose indlagt i Sölv		0- 4- 0

3 (2) 1750 21/2 Lauritz Wolstrup i Graabech, Hygum		
1 Ölkande med Sölv beslæt		0- 4- 0
1 gl Sölv Kaarde		10- 0- 0
1 gl. Sölv Hertzfenger med ophæng og Skildpadsgeb		4- 0- 0
1 Sölv Tommel forgyldt		
1 mindre dito uforgyldt		
2 Knapper mrkt LW, som arvingerne sagde at var guld		
1 Sölv Halsspænde med Krog		
1 mindre dito		
1 Sölv Kiæde		
1 fint Skildpads dose med Sölv jarnier		
1 lidet Sölv Signet med Overvads Nafn i 54 smaa Sölv Knapper		
1 Sölv lænke	4	
1 Guld Zigarette Ring		
2 Guld Knapper		

4 (1) 1750 9/3 Sören Madsen, Skrædder i Kå- lund i Rind, hans afgangen Hustru Anne Marie Christens datter		
1 Par Sölv Spender		0- 1- 4
1 Libbånd med Sölv Spender		0- 1- 8

5 (2) 1750 8/6 Madame Birgitta Chatrina sal. Herretzfoged Jakob Knudsen paa Østergaard, Lyhne sogn.		
1 guld Kiæde af 3 Rader med Laas	5	40- 0- 0
1 dito Slange Kiæde af 1 Rad med Laas	3 - 2	28- 0- 0
1 dito Gjord Armbaand	7 - 2	52- 0- 0
1 Guld Tommelfinger Ring		3- 3- 0
1 stor Sölv Kande	69 - 3	34- 5- 4
1 høy pochlet sölv bægger	24	12- 0- 0
1 dito slet med Nafn Bertel Madsen	15 - 2 ½	7-11-14
1 pochlet sölv skaal med CCCKBD	10 - 2	5- 1- 8

1 lidet sølv Bægger mrkt. Niels Pedersen			
Johanne Madsdatter	7 - ½	3- 3- 6	
1 dito med Nafn: Lauritz Lauritzen			
Baggesen og MKGD 1680			
	9 - ½	4- 4- 2	
1 sølv Sucker Bösse	11 - 1 ¼	5- 4- 2	
1 dito Peber Bösse med Nafn SAA			
	5 - 2 ½	2- 4-14	
1 Par Sølv Lysestager			
	39	19- 3- 0	
1 Sølv Saltzkar	4 - 1 ½	2- 1- 2	
6 dito skeer med Nafn i træk og			
Aarstal 1704	20 - 2	16- 1- 8	
4 dito med Nafn HTS BCD 1705			
	14 - 2	7- 1- 8	
4 dito mindre uden Nafn og aar			
	9 - 3	4- 5- 4	
4 dito Theskeer		1- 2- 4	

6 Udgår.

7 (3) 1750 9/12 Købmand Thomas Knudsen, Meldgaard			
1 Sølv Bægger med forgyldning			
	13 - ½	8- 0-13	
1 Dosin skeeder	23 - 2	23- 1- 8	
½ dito the skeeder	5 - 1 ½	2- 4- 4	
1 Sølv Tange	2 - 2 ½	1- 1-14	
1 dito Zucker fad	4 - 3	2- 2- 4	
3 dito Knapper,			
1 dito Hals Klud Spænde, 1 Forklæde Naal,			
1 Par dito Kaabe Hager			
og en del dito ialt	2 - ½	1- 0- 6	
1 dyb Sølv Snuus Tobacks Dose forgyldt			
uden og inden		6- 0- 0	
1 dito fladere ligesaa forgyldt		5- 0- 0	
1 Hoved Vands Eg		1- 4- 0	
1 dito dito Flaske med noget Sølv paa		0- 2- 0	
1 Sølv Signet foruden Nafn		0- 1- 8	
1 guld Kiæde	9 - 1	36- 0-12	
1 dito Bryst Smycke	0 - 2 ½	5- 1- 8	

2 dito armbaand med Indlagt			
Ellens Klor	1 - 1	10- 0- 0	
6 Guld Ringe	1 1/10	9- 0- 3	
1 stoer Sølv Kande, smuk			
	77	33- 3- 0	

8 (4) 1751 24/4 Birgitte Simonsdatter Grydegaard			
31 stk. Coreller med et lidet guldspend			
		1- 0- 0	
1 slet guld ring		1- 0- 0	
1 dito filigran arbejde		1- 0- 0	
1 dito udstucken		0- 5- 0	
1 lidet sølf hovedvands eg		0- 2-10	
1 par smaa guldörenringe		1- 0- 0	
1 gylden stk lifbaand med et lidet sølf spænde		0- 2-48	
1 sølf laas til en böueltask		5- 0-10	

9 (3) 1751 23/6 Guldsmedesvend hos Guldsmed Encken Mad. Lindskou Jens Pedersen Steen, logerende i Holstebro, (søn af skoleholder Peder Steen på Lindholm i Sundby)			
1 lidet Sølv Hals Spænde		0- 4- 0	

10 (5) 1751 26/7 Samfrændeskifte efter Dette Andersdatter udi Harreschou			
3 Sølv Bæggere	19	9- 3- 0	
6 dito skeer	16	8- 0- 0	

11 (6) 1751 2/8 Peder Lauritzens sal Hustrue Maren Jens Datter i Halby i Stauning			
1 Sølv Bægger		3- 0- 0	
2 dito Skeede		2- 0- 0	

12 (4) 1751 17/12 Byskriver, Sign. Lauritz Ollufsen Roede, Lemvig			
1 guldring, 3 leds		2- 4- 0	
1 guldring, enkelt		1- 2- 0	
1 liden sølf forgyldt desmer dose		0- 2- 0	

1 par öregehæng ringe af rav indlagt i sølv forgyldt	0- 1- 3
1 par sorte öregehæng indlagt i sølv	0- 1- 8
1 sølv hovedvands hjerte	0- 4- 0
1 dito finger böll	0- 1- 0
1 par dito Skos spænder til en mands person	0- 3- 0
1 par fruetimmersölfspænder	0- 1- 0
1 par sølv hager til en kaabe	0- 1- 0
1 par sølv skeede 6	3- 0- 0
1 par sølv spænder med jernhjerte	0- 4- 0
1 par sølv hager	0- 1- 8

13 (3) 1752 6/2 Svend Damgaards Hustrue Else Rasmusdatter Fastrup

1 Sölv Kande 42	21- 0- 0
I mindre dito med inscription paa laaget Johanne Michelsdaatter, som Enckens Mand berettede at være hans ældste Daatter Dorthe Catharina foræret og hende altsaa tilhørende	
2 Sölv Bæggere 21	10- 3- 0
9 dito Skeeder 27	13- 3- 0
6 Sölv Thee skeeder og	
1 dito Klemme 5 ½	2- 4- 6
1 dito Kruus laag 15	6- 3- 0
1 dito ringere, noget tynd og forslit	2- 2- 4

14 (7) 1752 24/4 Eske Jensen, Möller i Klap Mölle i Velling Sogn

1 Væst med 35 Sölv Knapper	
1 gl Brystdug med 2 Sölv Knapper	
i Callemanchis brystdug med 1 Dosing Sölvknapper	
1 Sölv kruus log 5 - 1 ½	2- 4- 2
2 Sölv skeer med Bogstaver	
AMJd EJS 1732 7	3- 3- 0
2 dito med TJS GCD 1714	
5 - 2 ½	3- 4-14
2 dito Rund huul skaft med	
JPS MJD 1728 6	3- 0- 0
1 eneste dito ATK 1714	
2 - 1 ½	1- 1- 2

1 dito med drue paa 2 - 3	1- 2- 4
1 Sölv Bæger med JJBMHd 1708	
6 - 1	1- 3-12
1 Sölv Zignete med Glas ved	0- 0- 8
I dito gl Bæger med JPS MJD 1712	
3 - 1	1- 3-12
1 dito Hals Knap med Ring og	
1 par dito half Erme Knapper, samt	
1 enk.	0- 3- 0
1 Par dito Knæ Spænder	0- 2-10
5 dito Maller	0- 1- 8
1 Sölv Zignete	0- 0- 8

15 (2) 1752 18/5 Samfrænde Skifte:

Mortens Qvistgaards Hustru afg Mette Clausdatter Schive paa Stubergaard	
Guld: 3 ½	31- 3- 0
Sölv: 120	60- 0- 0

16 (8) 1752 1/6 Christen Christensen i Österlund i Idum

1 Sölv Begger paa een Pell	6- 0- 0
3 dito Knapper	0- 2- 0
1 liden sølv Vest Knap	0- 0-11

17 (2) 1752 16/9 Niels Schodsböll, Schierbechs Mølle

1 Sölv begger 5	2- 3- 0
-----------------	---------

18 (2) 1752 13/11 Ole Pedersen i Uhre i Ikast Sogn

2 Sölv Skeer mrkt NMSR og MBT 1733	3- 2- 0
------------------------------------	---------

19 (6) 1753 25/6 Mads Thomsen i Herning Heegaard (enke Anne Eschelsdatter).

1 Sölv begger mrkt TB M	
6 dito Skeede	9- 0- 0
1 dito med en Knop paa	

20 (2) 1753 26/9 Samfrændeskifte: Morten Nielsen Bröndum paa Nyegaard i Ikast.

6 Sölv Skeer 17	8- 5- 4
-----------------	---------

21 (2) 1753 25/10 Thesmann Jensen, Faster Östergaard, Faster Sogn. 1 Sölvlaaget Kruus med Nafn i Træck paa laaget	4- 0- 0
3 sølv skeer	4- 3- 0
<hr/>	
22 (9) 1753 6/11 Jens Gregersen Ratterup i Saugmandsgaard i Fabjerg (efterl enke Zidse Zacharias Datter).	
1 Sølv begger 7 ½	3- 4- 8
1 dito Mindre 5 ¼	2- 3- 12
1 dito tomble 3 - ½	1- 4- 8
1 dito dito med Bogstaf i Kandten	
1	0- 3- 0
4 Sølv Skeer 12 - ½	6- 0- 6
2 dito dito gl. Dags 5 - ½	2- 3- 6
15 Sölv Knapper 3 - ½	1- 3- 6
30 smaae dito 4 ¾	2- 2- 4
1 Sölv Hat Spende med 2 Sløjfer og	
2 Maner 0 - 3 ½	0- 2- 10
1 Sölv Kiæde med Naal	
1 - 2 ½	0- 4- 14
1 Röd Kruus med Sölv Laag og 1 Penge udi	
	6- 0- 0
19 Smaa Sölv Knapper	
4 - 2 ½	2- 1- 14
3 Dosin Dito 4 ½	2- 1- 8
3 Dosin Dito 8 - 3	4- 2- 4
<hr/>	
23 (4) 1754 18/5 Peder Munck i Lemvig	
1 sølv kande 41	20- 3- 0
10 dito skeer 28	14- 0- 0
1 liden sølv theske ½	0- 1- 14
2 sølv staaprock hager	
0 - 2 ½	0- 1- 14
1 par Sölv Skoe Spænder	
3 ½	1- 4- 8
5 sølv halværmeknapper	
0 - 3	0- 1- 2
1 stock med sølv knap og ring	2- 4- 0
3 guld halværmeknapper	
0 - 1	4- 3- 0
1 stor guldring 1 - 1	2- 3- 0

1 dito 3 leds og	
1 dito 1 ½ leds samt	
2 dito tynde enkelte, item	
1 guldhjerte med 1 krone over, som enken berettede at være hendes foræring af hendes salig mand til fæstengs gave	
1 sølv urværk nøgel og en liden afbru	
half ærmeknap	0- 5- 1
1 liden sølv dose udbucket og	
1 sølv fingerböl	
1 cavatte med sølv skrue	1- 0- 0

24 (2) 1754 5/6 Anna Aagaard i Sögaard i Huusby	
1 Par Guld ören brachelette	10- 0- 0
3 guld Ringe	5- 0- 0
7 Sölv Skeder	7- 0- 0
4 dito Theskeder	0- 4- 0
1 liden dito Kande	3- 0- 0
1 sølv Snuus Tobaks Dose	1- 0- 0
1 sølv Hoved vands Eg	1- 0- 0
1 sølv Forklæds Naal	0- 0- 8

25 (10) 1754 31/8 Hans Nielsen, Vester Mölle i Ramme.	
3 Dosin Sölv Knapper	
13	6- 3- 0
1 Par smaa dito Haandt Knapper	0- 0- 12
1 Par smaa dito Ringe	0- 0- 8

26 (4) 1754 19/9 Sr Peder Jensens hustru Mad. Johanne Berg Lemvig.	
1 Guld hals tuur	
2 dito armbånd 7	
1 par sølv forgyldte Brasselitter	2- 0- 0
1 sølv snuf tobacksdaase inden i forgyldt	
	5- 0- 0

27 (11) 1754 11/10 Michael Krog paa Bruns- berg.	
4 sølv skeeder mrkt. MLS GHDØ 1736	
15 ¾	7- 5- 4

2 dito dito NMA MSR, JSH MCD	7 - 2	3- 4- 8
40 stk sølv Kiol Knapper	11 ¼	5- 3-12
1 Par Sølv Skoe Spænder	3 ¼	1- 3-12
2 Sølv Thee Skeeder og		
1 dito Sukker Klemme	2 ½	1- 1- 8
1 par Sølv lenke Knapper	½	0- 1- 8
2 par sølv skaftet Knive		0- 3- 0
1 Rød Kruus med Sølv laag	12	6- 0- 0

28 (2) 1754 17/10 Jacob Jensen Breinholt, Tangsgaard i Gudum.
 1 Sølv Kande mrkt på Laaget Christen Poulsen 1655 og paa Siden mrkt ARSW KPDH 1681
 1 Sølv Skaal med laag
 1 dito Begger mrkt SNS TB ADT 1701
 6 dito Skeeder mrkt JBH AMGT 1734
 ialt 56- 0- 0

29 (4) 1754 21/10 Morten Pedersen Winckel afgangne hustru Anne Mari Pedersdatter Barmer.
 1 stor guld finger ring
 1 stor guld 3 leds dito
 1 mindre dito ialt 0 - 3 6- 4- 0
 1 sølf halstuur med forgyldte perler 5- 0- 0
 1 liden sølf snustobaksdose inden i forgyldt 3- 0- 0
 1 dito hovedvands Æg PDB 1- 2- 0

30 (3) 1754 16/12 Købmand Enevold Breinholt
 1 kruus med sølv Laag 11 5- 3- 0
 7 sølv Skeeder 20 10- 0-12

5 dito Thee skeeder og	5 - 1	2- 3-12
1 dito Zucher Klemme		
5 dosin sølv Kiole Knapper og		
11 stk dito dito	22 - 2	12- 4- 8
1 Dosin smaa sølv Knapper og		
10 stk dito dito	2 - 3	1- 2- 4
1 sølv Skee hvorpaa findes Bogstaver MCLB, pandtsat af Hr Cammerraad Voigt.		

31 (13) 1755 7/3 Frederik Povelsens Hustru Maren Jørgensdatter i Tved
 4 Sølf skeer og
 1 Sølf bæger 6- 4- 0

32 (2) 1755 9/4 Sören Christian Overwad i Graabech i Hygom.
 ½ Dosin Sølv skeeder 24
 1 sølv tomle forgyldt
 1 mindre dito

33 (1) 1756 3/6 Michel Henrichsen, Möller i Kvederiis Mølle.
 36 Sølf Knapper, Philigranarbejde 9 - 2 ½ 5- 3-11
 2 Dosin Sølf Knapper 4 - 1 ½ 2- 1- 2
 1 ½ Dosin dito dito 2 ½ 1- 1- 8
 30 stk Sølf Knapper 7 3- 3- 0
 1 Sølf loget Kruus 7- 0- 0
 1 Par Sølf Skoe Spænder 0- 5- 0

34 (2) 1756 9/11 Mads Staby i Gudum Kloster
 1 stoer Sølv Kande 34- 0- 0
 33 stk dito Knapper og
 4 stk. mindre dito 3- 0- 8
 1 Par gl Sølv Skeede, mrkt HAD MCL 1721 2- 4- 0
 1 Par dito med Vaaben paa 2- 2- 0
 1 Par umage dito 2- 0- 0
 1 Par Sølv Hager 0- 3- 0

1 stoer dito skiorte Knap	0- 0-12
1 Par dito ærme Knapper	0- 1- 8
1 dito med Steen i	0- 1- 8
1 dito med Raf i	0- 1- 0
1 Sölv Thee skee	0- 1- 8
1 Sölv Hirtz fenger med et spende og	
1 dupskoe	2- 3- 0
1 Sölv Kaarde	10- 0- 0
1 dito Daase	5- 0- 0
1 Par smaae Guld ærme Knapper	2- 2- 0
1 liden Guld Knap	2- 0- 0
1 rød Kruus med Sölv Laag	2- 4- 0

35 (3) 1756 26/11 Christen Christensen
Roenborg i Vejrum.

1 Sölv Begger	11 - 2	5- 4- 8
1 par Sölv Skoe Spænder med Messing Hiærter		0- 4- 0
1 par Sölv Halv Erme Knapper		0- 3- 0
1 Sölv Snuf Tobacks Dose, ægte forgyldt		8- 0- 0

36 (2) 1757 14/3 Samfrændeskifte for Herreds-
foged Busches enke Maren Poulsdatter og børn
udi Toustrup i Snejbjerg.

1 Sölv Bægger	9	1- 3- 0
1 mindre dito	4 - 1	2- 0-12
1 Sölv Sucher brick	9 - ½	1- 3- 6
1 dito log til et Kruus		
	11 - ½	5- 4- 2
1 dito log til et Kruus	9 ½	4- 4- 8
1 dito kruslog	10 - ½	5- 0- 6
2 ½ Dosin Sölv skeeder		
	93	46- 5-10
½ Dosin dito Theeskeeder		
	4 ½	2- 0-12

37 (2) 1757 15/11 Sal Cammerraad
Nicolai Helvad til Vennergaard.
2 smaa Agat Knive
4 Guld ringe

38 (2) 1758 20/3 Jens Jörgensen i Harreschou i
Assing.

6 Sölv Skeer	15	7- 3- 0
2 dito beggere	10	5- 0- 0

Noch blev forevist en sölv Begger og

2 skeeder som Enken var given til fæstens gave

39 (14) 1758 17/4 afg Fru Augusta Elisabeth
Wilhmeier sal Lieutenant Morten Olderloe's
enke i Tim sogn.

1 Sölv Theeske

1 dito Ring

1 Par dito Hager ialt 1 - 1 0- 3-12

1 Par öre Ringe af sort Steen

i Sölv indfattet 0- 1- 8

40 (2) 1759 12/2 Samfrændeskifte efter Seign
Johan Nielsen Frich, forpagter paa Lundenes

6 Sölv Skeeder 12- 0- 0

6 dito 10- 0- 0

2 dito 3- 2- 0

1 dito Potageske 3- 2- 0

1 dito Sucker fad 2- 4- 0

1 dito The potte med fad

24 12- 0- 0

1 dito Thedaase 12 6- 0- 0

1 dito ligevægtig 6- 0- 0

1 dito Sucker klemme og

6 dito theeskeer 2-11- 0

1 sölv laaget kruus 4- 3- 0

1 hirkfenger med opheng 2- 0- 0

41 (15) 1759 21/5 Lars Christensen Houe
i Husted.

1 Sölf Kande

2 dito smaa bægere

4 dito skeer, ialt 72 36- 0- 0

42 (3) 1759 31/7 Mads Pedersen Hillersöe

1 Spansk Röhr med Sölv Ring

1 Sölv Kruus Laag 12 6- 0- 0

42 dito Kiol Knapper

14 ¼ 7- 0-12

37 dito dito	10 ½	5- 1- 8
1 Par Sölv Haand Knapper		
	1 - ½	0- 1- 2
1 stoer sølv Skee	5 - 3	2- 5- 4
6 Sölv skeer ordinære		
	14 - 1	7- 0-12
2 Sölv skeer	8 ½	4- 0- 0
<hr/>		
43 (16) 1760 18/7 Simone Simonsdatter Hinch, Kiöbmand Jens Hvas Buschs Hustrue.		
1 Dosin Sölv Skeeder		
	24	12- 0- 0
1 Sölv Laaget Kruus		
	10	5- 0- 0
<hr/>		
44 (16) 1760 30/7 Jens Ebbesen Holstes Hustrue Karen Mogens Daatter Thim.		
1 Par sorte Floyels arm Baand med Guld Spænder og Videre Tilbehör		8- 0- 0
1 Guld Kiæde af 5 Leeds		
	2 - 1	18- 0- 0
1 Guld Ring 3 Leds	- ½	1- 0- 0
1 Sölv Thee Potte	20	10- 0- 0
1 dito Fad dertil	15	7- 3- 0
1 dito Sucker Skaal	8 ½	4- 1- 8
6 dito Thee Skeeder og		
1 dito Sukkerstang,		
ialt	6 - 1	3- 1- 8
6 dito Skeeder	21 - 1	10- 4- 8
<hr/>		
45 (16) 1760 8/8 Afg. Hans Hartvig Lunds nu afg enke Catharina Niels Daatter Nyboe.		
1 Sölv Bægger af Dreven arbeide		
	10 ½	5- 1- 8
1 slet dito	9	4- 3- 0
1 Sölv Thee Potte med tilhörende Fad		
	47 ½	21- 1- 8
1 dito Sucker Skaal	6 - 1	3- 0-12
1 dito Thee flaske	18 - 1	9- 0-12
6 dito Thee skeeder og		
1 dito Tang, ialt	7 - 3	3- 3- 0

46 (12) 1760 22/8 Jep Mortensen, Ulkier, Velling.		
2 stk Sölv Skeer		2- 4- 0
<hr/>		
47 (16) 1761 7/4 Jens Hvas Busk		
6 Sölv Skeeder	22 ¼	11- 0-12
6 dito dito	20 ½	10- 1- 8
½ Dosin dito Theeskeer med		
dito Sucker Klemme	7	3- 3- 0
1 Sölv Sokker Skaal	6 - 1	3- 0-12
1 Kruus med Sölv Laag		5- 0- 0
1 Sölv Snuus Tobaks Dose med forgyldning inden og uden		4- 0- 0
1 Dose med Sölv Indfatning		1- 0- 0
1 Par Sölv Skoespender tillige med		
1 Par mindre dito	7	3- 3- 0
1 Guld Kiæde af 5 Rad med Laas		
	4 ½	36- 0- 0
1 Balsam Dose,		
1 liden Sölv Laas og		
1 Sölv Lifbaand Spende		
	ialt 1 - 2 ½	0- 5- 4
1 Sölv Thee Dose	13 - 1 ½	5- 1-12
3 Dosin Sölv Kiol Knapper og		
2 stk dito dito, ialt	1 - 2 ½	6- 0- 0
<hr/>		
48 (4) 1761 14/4 Mads Nörngaards enke.		
1 høj sølvbæger	8 ½ lod kjøbmandsvægt	
		4- 1- 8
1 gl lavre dito	6	3- 0- 0
6 sölv skeer gammeldags		
	14 ½	7- 1- 8
20 sölvknapper runde og slette		
	3	
3 dus. dito krusede	6 ¼	3- 0-12
12 stk dito adskillige fassong		0- 4- 8
1 par Sölvbeslagne knive		0- 2- 0
<hr/>		
49 (2) 1761 14/4 Peter Andersen Riisberg i Fjølstervang i Vorgod.		
1 sölv begger	6	3- 2- 4

50 (13) 1761 15/6 Jacob Jepsøn Schou i Struer.

1 Sölv halv Potes Begger

1 Mindre dito

1 Par dito Skoe Spænder

1 Par dito smaae Knapper

4 stk dito Skeede

ialt 3 - 3 18- 2- 4

51 (17) 1761 29/6 Knud Jensen Dyrekjer,
Fuglbjerg i Stadil sogn.

6 sölv Skeeder med den salig Mands og hans
første Hustrues Navn paa, med første bogstav
til nafnene, og Aarstal 1743

30 15- 0- 0

2 dito, den ene med et gl. adeligt Vaaben paa og
Aarstal 1709, den anden med Nafn i Træck og
Aarstal 1737

1 dito med Arv Johansens nafn i Sirkel paa
bladet og inden i Sirklen MSD samt Aarstal
1679

52 (1) 1761 6/8 Thue Lauridsens afdöde Hustru
Mette Andersdatter, Bassumgaard, Snejbjerg.

1 Röd Kruus med Sölv Log 4- 2- 0

2 Sölv Skeede 6 3- 3- 0

1 dito begger

53 (16) 1762 11/5 Lauritz Jacobsen Alstrup

4 Nye Sölv Skeeder

1 Sölv Snuus Tobacks Dose

1 Sölv Hovedvandsæg

54 (16) 1762 19/5 Königkunde Hofmann salig
Mühlmaans.

1 Röd Kruus med Sölv Laag

8 - 3 ½ 4- 2-12

2 Sölv Skeeder 6 - ½ 3- 1-14

4 dito Thee skeeder 3 - 1 ½ 1- 4- 2

1 Par dito Spender

1 sölv Snöre naal

1 dito öre skee

1 Magelös dito Kaabe hage

ialt 12 - 2 1- 1- 8

1 stor Sölv Theepotte

26 - 19 13- 0-12

55 (1) 1763 25/5 Anders Knudsen i Lind.

1 Par Sölv Hager til en Kaabe 0- 2- 0

56 (18) 1763 8/12 Casserer Testrup i Nörlund

1 Par sölv Riide Hager 0- 3- 0

1 sölv Rejse Skee at folde sammen 0- 3- 0

1 halv Dosin Sölv Skeeder

26 - 1 13- 0-12

1 dito The Skeeder 5

1 Sukker Klemme, ialt 1- 4- 0

1 Par Sölv Skoe Spænder 3- 2- 0

1 Par dito Knæ Spænder 1- 0- 0

1 Sölv Buxe Spænde 0- 1- 4

1 dito Bind dito 0- 5- 0

1 Par Sölv Sporer 3- 4- 0

1 Spansk Röhr med Sölv Knap 1- 4- 0

1 Sölv Hirchfænger med 1 par Knife,
Spænder og Ophæng 10- 0- 0

1 Par Guld Ærme knapper 4- 5-15

1 Sölv Snuus Tobachs Daase 5- 0- 0

57 (16) 1764 21/2 Niels Bertelsen Nørgaard.

1 beslagen Piibe Rör med Sölv paa 0- 2- 0

gl. Sölv i adskillige gamle Smaating

3 - 2 ½ 1- 4-14

1 par Sölv Halv Ærme Knapper 0- 1- 2

58 (16) 1764 4/5 Sören Öland.

37 stk Sölv Knapper

1 Par Sölv Skoespænder

1 par mindre dito

18 stk flade Sölv Knapper

ialt 16 8- 0- 0

½ Dosin Sölv Skeeder

18 ½ 9- 1- 8

59 (4) 1764 9/5 Frantz Ombecks enke

3 Guld Ringe enkelte 4- 0- 0

1 deamantz ring og 2 prasseletter 4- 4- 0

4 Örenringe ilagt Guld 1- 3- 0

1 Guldspænde 2- 0- 0

6 sølv theskeer	4	2- 0- 0
1 sølv sukker klem	2	1- 0- 2
1 sølv vinske lang		0- 1- 0
1 par Sølv kaabe hager		0- 1- 0
lidet gl Sølv		0- 2- 4
1 sølv hovedvands Æg	1	0- 3- 0

60 (13) 1765 8/4 Möller Jens Lauritzen

Hvidbjerg i Qvistrup Mølle.

1 Sølv Kande med Navn paa Laaget Bent Christensen og Karen Christensdatter samt Aarstall 1642

38 - 2 19- 1- 8

1 liden dito begger tegnet paa siden med bogstaver ICS og MSBD og Aarstall 1712

3 - 2 3- 5- 4

1 Mindre dito og med Navn paa Siden CHS ALD Aarstall 1717

5 2- 3- 0

1 Dosin Sølv Skeede med Nafn på Skafterne ILS KCD Aarstal 1734

42 - 3 21- 1- 8

½ Dosin dito, som har været brugt, med Nafn i Træck og Aarstall 1705

20 - 2 10- 1- 8

1 Bruun Steen Kruus med Sølv Log, hvorpaa er Samuel Schiött og Cathrine Möller og Aarstall 1710, af Vægt udstucken inden i Laaget

12 ½ 6- 1- 8

1 gl Sølv Theeskee

0- 0- 4

3 Sølv Knapper doppelte

0- 1- 8

1 Par Sølv Skoe Spænder

0- 4- 0

61 (19) 1767 14/4 Jens Thøgersen

Fæster af halve Hvamgaard i Borbjerg.

1 Sølv Lifbaand med Spænde

2- 4- 0

62 (18) 1767 30/5 Qvistrup Mølle.

1 Sølv Kande

38 - 2 19- 1- 8

1 lidet dito Begger

7 - 3 3- 5- 4

1 mindre dito

5 2- 3- 0

1 mindre dito

5 1- 3- 0

1 Dosin Sølv Skeede

42 - 2 21- 1- 8

½ Dosin dito

20 - 2 10- 1- 8

1 bruun steen Kruus med Sølv laag

17 ½ 6- 1- 8

1 Par Sølv Skoe spænder

3 ½ 1- 4- 8

8 stk. smaae Sølv Knapper

1- 1- 0

5 mindre dito

0- 1-14

3 dobbelte dito

0- 1- 8

63 (20) 1767 1/7 Mette Mandsdatter, Jens Nielsens Hustru.

2 Sølv skeer

2- 2- 0

64 (16) 1767 11/9 Gotfried Andersen Grøn

1 Par Guld enkelt Knapper og

1 dito Zignet Ring

8- 2- 4

1 Sølv Snustobaks Daase,

1 dito Zignet,

1 dito Kaffekande med Fad

½ Dosin dito Theeskeer

1 dito Sukker Klemme

4 dito lange Viin Skeer

1 Dosin dito Spiise Skeeder

ialt 177 61- 0- 0

1 Sølv Kaarde 10 5- 0- 0

1 dito Hjertefenger 3- 3- 0

65 (20) 1767 7/10 Afgangne Madm Anne Hansdatter Paludan salig Forvalter Ugelbergs i Wolder.

2 Sølv Skeer INHVP 1709

1 liden flad Sølv Daase

1 Rød Kruuse med Sølvlaag og

1 Penge i logged 3- 0- 0

1 Sølv Begger med Nafn L og

3 gl Sølv Skeer med Nafn og Aarstal som forrige

66 (20) 1768 26/5 Ladefoged Niels Knudsen fra Rysensteen.

4 Sølv Spiise skeer

1 liden sølv Tommel

1 Par Sölv ärme Knapper
16 smaa Sölv Knapper

67 (20) 1768 6/6 Niels Peters afgangne Hustrue Edel Margrethe Hansdatter i et Hus i Mølgaard i Vandborg.

1 Sölv Begger med Nafn og Aarstal KJDB 1735
1 guld Ring treleeds med Nafn EMHD
1 dito dito etleeds med Nafn EMH
1 dito Ring slet med Nafn ØMH
i Mindre dito med Nafn CP – MH
1 Mindre dito med Nafn HNH
1 Sölv Spiise Skee med Nafn EMHD
(NB Edel Margrethe Hansdatter)

68 (16) 1768 18/10 Velbaarne Hr Frantz Rantzau.

1 Sölv Boutageske 12 – 0 6– 0– 0
7 dito Spiise Skeder 25 – 1 12– 3– 12
½ Dosin dito Theskede
3 – 2 1– 4– 8
1 dito Sukker Tange 3 – 2 1– 4– 8
1 dito Sukker Bösse 19 – 3 9– 5– 4

69 (20) 1768 12/12 Peder Laursen Kirch i Lomborg.

2 Sölv Skeer 3– 2– 0

70 (20) 1769 25/1 Peder Paakiers Hustru Zidsel Madsdatter i Harboøer.

1 Par Sölv Skoe Spænder
1 Ring som nu anses for Guld
og u-vurderes til det er prøved
(guldprøvningen ses ikke senere indført i skifteprotokollen)

71 (16) 1769 18/4 Else Margrethe Bröllund Svend Damgaards enke.

1 Sölv Kruus Laag med en Skue Penge udi
13 – ½ 7– 3– 0
2 Sölv Skeede 6 ½ 3– 1– 8
2 dito 6 – ½ 3– 0– 12
2 dito 6 – ½ 3– 0– 12

3 dito 10 – 1 ½ 5– 2– 4
i halv Dosin Sölv The Skeede og
1 Sölv Sukker Tange 6 3– 0– 0
3 Sölv The Skeede og
1 Messing Thee ske 0– 0– 10

72 (9) 1769 25/9 Mogens Christensen Hoyberg i Gudum (gift med Kiersten Eilersdatter).

1 Sölv laaget Steen Kruus 2– 0– 0

73 (18) 1771 30/9 Qvistrup i Vejrum Sogn.

1 Guld Daase fiirkandt
8 ½ 68– 0– 0

1 Guld Tall Plade til et Uhr
0 – 0 – 3 1– 2– 0

1 Sölv Terine med Laag, indvendig med Ducat Guld forgyldt 160

1 Sölv Fad dertil 83
alt Prøve Sölv 146– 4– 14

1 Sölv Presenteer Tallerken med 4 Födder under, hvormed følger:

1 dito sennepskande med ske
1 dito oliekande

1 dito æddikekande

1 dito Pebber Bösse

4 dito Salt Kar

1 dito Sukker Bösse

ialt 156 – 29 78– 1– 8

1 Thee Kiedel med Fyrfad og Lampe,
Prøve Sölv 101 56– 4– 14

1 Giess Kande med Bækken,
Prøve Sölv 77 – 3 43– 4– 6

1 mindre dito Ordinær Sölv
51 – 1 25– 3– 12

1 Sölv lukt fiir kandtet Skrin
47 23– 3– 0

1 Par Sölv Lyse Stager
45 – 3 22– 5– 4

1 Par mindre dito, Prøve Sölv
38 – 1 21– 3– 1 ½

1 Sölv Rund Presenteer Tallerken
37 – 2 18– 4– 8

1 Sölv Rund Skaal med Laag	34	17- 0- 0
6 Sölv Sprise Skeeder mrkt JF CF	25	12- 3- 0
5 dito mrkt LF CM 18		9- 0- 0
1 Sölv Potage Skee	16	8- 0- 0
1 Bakkelse Skee, Pröve Sölv	15	8- 2- 0
1 Sölv Æske Aflang med Laag	15	8- 2-10
1 dito		
2 mindre dito pröve Sölv	17	9- 5- 1
1 Sölv Æske Rund Dreven	14	7- 0- 0
2 Sölv Natt Bords Börster		5- 3- 0
1 liden Sölv Æske oval Dreven	3	1- 5- 4
1 Sölv Tommel	3- 3	1- 5- 4
1 liden dito Skaal uden Laag	11 - 1	5- 3-12
1 dito Emmailleret Etoij		10- 0- 0
1 Lyse sax med Sölv Foed	15 - 20	7- 4- 8
<hr/>		
74 (21) 1771 6/11 Hr. Lillelund til Sindinggaard		
1 liden Sölv Zignete	0 - 1 ½	
1 Sölv Snuus Tobaks Daase med Nafn paa		
BSL i Træch	3 - ½	1- 3- 6
1 Par Sölv Skeer	6	3- 0-12
<hr/>		
75 (4) 1771 16/12 Jörgen Heldom.		
1 klar boutellie med Sölvplade paa		0- 1- 0
44 sölv kiol knapper		7- 3- 0
34 dito vest knapper		2- 4- 8
2 Sölv skeer		
2 dito dummel og		
2 dito halsknep		3- 1- 8
1 par sölv knæspænder		0- 3- 0
<hr/>		
76 (4) 1772 3/1 Jens Winkel		
1 treleds Guld Ring		4- 0- 0
1 toleds dito		2- 0- 0

1 Sölv hals Tour, forgyldt	2	1- 4- 0
1 dito livspænde		
1 par dito kaabe Hager	7 - 1	
1 dito dito Ören Ringe		
6 Sölv Spænder	19	
<hr/>		
77 (4) 1772 14/1 Jytte Marie Jensen Mons		
Peder Jensens hustrue, Cappel.		
1 krus med sölvlaag	11 - 3	5- 5- 4
1 sölvdaase i hjerte	2 ½	1- 1- 8
1 dito mindre	1 - 3	
4 sölvfade		5- 2- 4
1 par sölv Sko Spænder		1- 4- 8
1 par sölv kaabehager		0- 1-10
1 par dito dito		0- 1-10
1 par dito dito		0- 1-10
1 par dito dito		0- 1-10
1 par dito		0- 2- 0
1 par dito		0- 1- 4
1 finger (?)		0- 1- 8
1 par Guld Örenringe		2- 0- 0
1 Guld ring		0- 4- 0
<hr/>		
78 (18) 1772 17/1 Jomfru Holm.		
1 Sölv Skee		0- 3- 0
1 liden dito Snuus Daase		1- 2- 0
1 dito af Skildpadde indfattet udi Sölv		1- 2- 0
1 Par Guld Ören Slinger		1- 4- 0
1 Par Tombak dito		0- 2- 0
<hr/>		
79 (19) 1772 9/3 Sören Jensen i Övisgaard i		
Borbjerg.		
5 Sölv Skeer		6- 3- 0
<hr/>		
80 (21) 1772 13/3 Karen Jensdatter salig Lars		
Sörensens i Holdtfloe i Növling.		
1 Guld Ring 4 Leeds		1- 4- 0
1 dito		2- 0- 0
1 Sölv Stob		
1 dito Kande		

3 ½ Dosin Sölv Knapper	12 ½	6- 0- 0
16 stk dito	3	1- 3- 0

81 (4) 1772 22/3 Byfoged Jörgen Sørensen, Lemvig.

1 Hviid Kruus med Sölvlaag		
2 Sölv Thee flasker		
2 dito Salt Kar		
1 dito Spöl Komme		
1 dito Thee Potte med Fad		
1 dito Sup Skaal		
1 dito Sukker Bösse		
1 dito Potage Skee		
16 dito Spiise Skeeder		

82 (4) 1772 23/4 Frederich Hillerup.

13 sölv skeder		16- 0- 0
1 sölv thepotte	22	
1 dito thedaase	9	
1 dito sukkerskaal	7	
1 sölv sukkerbösse		6- 0- 0
1 dito tommel		0- 2- 0
1 röd krus med Sölvlaag		6- 0- 0
1 sölv sukkerklemme og		
5 dito theskeder		

83 udgår

84 (18) 1772 1/7 Christian Liebman

1 Par Sölv Sporer		4- 0- 0
1 Par dito fiir kandtet Spænder til Skoe og		
1 Par Sölv Knæ Spænde		3- 5- 6
1 Par dito Runde Sko Spænder,		
1 Par dito Knæ Spænder,		
1 Sölv Hals Spænde		
1 Par Sölv Lænke Knapper		0- 1- 0
1 Par dito Stang Knapper		0- 1- 0
1 Par dito indlagt dito		0- 1- 0
1 Par dito Hager		0- 1- 8
1 Sölv Ske		1- 4- 0

85 (6) 1772 31/8 Anne Jacobsdatter udi Slumstrup Mølle og Mand Jens Sørensen Möller

(begge døde af spansk syge).

1 Sölf Begger MIS KADK 1707		4- 0- 0
1 Sölf Begger MAD 1740		4- 0- 0
4 Sölf Skeede		
No 1 mrkt. ICD 1716		
- 2 - IOS KND		
- 3 - PCS 1661		
- 4 - IOS KND	ialt	4- 0- 0

86 (22) 1773 30/4 Jörgen Axelsen i Wittorp i Oddum.

1 liden Sölv Begger med Mærke		
JHIT MCDR 1721		
2 Sölv skeer mrkt ICD 1682		
1 dito ske mrkt JAIKJD 1747,	ialt	8- 4- 0

87 (22) 1773 18/6 Mourids Söegaards afdöde Hustru Maren Mads Datter i Stauning.

1 par Sölv Spiise Skee med mrkt ATIKAD		
1707		2- 4- 0

88 (22) 1773 30/7 Jens Mortensen Skrædder i Lautrup.

1 Par Sölv Hals Knapper		0- 2- 0
-------------------------	--	---------

89 (23) 1773 23/9 Commerceraad Lauritz Hviid

1 Sölv Sukker Bösse		
1 dito Thee Dose		
1 dito Sukker Skaal		
1 stoer Sölv Skee		
6 Sölv Thee Skeeder		

90 (23) 1773 23/9 Commerceraad Lauritz Hviid. (vejet og vurderet af J. Weller).

1 stoer Sölv Skaal med Laag		
forgylt indenudi	91	
1 Sölv Kande	96	
1 Stoer Sucker Bösse		14 - 1

1 Sölv Thee Potte foruden Hanken
21
1 dito Melke Potte foruden
Hank og Knop 16
1 dito Skaal til Melke Potten
8
1 stoer dito til Thee Potten
14 - 1
2 Sölv Saltkar 12
1 dito Theedaase 10 - 3
1 Sölv Jagd Skiolt Köbhvns Sölv
6 - 3 ½
2 Sölv Lyse Stager 22 - 1
1 Par Sölv Sporer med Spænde udi
9
6 nye Sölv Skeede 20 - 1
6 dito 21 - 2
4 dito gl 10 - 3
1 Sölv Potageske uden Navn
12 - 1
5 Sölv The skeeder, som skulle være 6, men be-
fandtes ikkun 5 stk 3 - 3
1 Sölv Sukker Klemme
2 - ½
1 Sölv Beslag til en Taske
16 - 2 ½
1 Guld Slaraqu bestaaende af Sløjfe med
Overstykker og 3 Baandelokker, samt 4 andre
Stykker paa en halsbaanet
2 - ½
1 Par Guld Hagger 0 - 1
2 Guld Spænder 2 Sløjfer og 2 Spidser til
2 Armbaans 1 - 1
1 Par Guld Öre Bandelocher hver af 5 stösker
1 - 1
1 Par Guld lænket Knapper
- 2
1 stoer Guld Ring, bred
0 - 1 - 1
1 dito dito 2 Leds 0 - 1
1 Sölv Daase aflang 6 - 3
1 Skildpads Daase med Sölv Ring

6 Sölv Spiise Skeder Mærket
TBL AID 1760 22
1 Sölv Hovedvandseg

91 (21) 1773 2/12 Mathias Lassen Bundgaard
i Tulstrup i Ikast.
2 Dusin Sölv Knapper
6 - ½ 2- 5- 9 ½
17 stk dito 4 - 1 ½ 2- 0- 9 ¼
1 Dusin dito 2 - 2 ½ 1- 1- 5 ¾
2 Dusin dito 6 2- 5- 4
1 Sölv Bægger med r 4 Crone i
9 - 3 4- 4- ½
1 dito 7 - 2 3- 4- 8
½ Dusin Sölv Skeer Kbhvn Pröve
20 - 1 10- 3- 4 ½
1 Sölv Salt Kar 6 - 1 3- 0-12
1 Par Sölv Hager til Kaabe 0- 1- 8
1 Par dito 0- 0-12
1 Sölv Forklæde Naal 0- 0-10
1 Medrin Baand med Philigrand Spænde
0- 3- 0
1 dito 0- 1- 8
1 Par Sölv Knæ Spænder 0- 3- 8
2 Sölv Baand 0- 0- 8
2 stk Perlemoer 0- 1- 8

92 (21) 1774 22/2 Jacob Trarpes Enke Maren
Sörensdatte i Tarp.
1 Sölv Bægger 5 - ½ 2- 0-13
i mindre dito 3 - ½ 1- 1-13
1 Sölv Saltkar 5 2- 0- 8
4 Par Sölv Skoe Spænder 0- 5- 0

93 (16) 1774 24/6 Isach Lindskou
(guldsmed, stedsøn af Joachim Weller)
1 sölv Lomme Uhr med staal Kiæde og
Sölv Zignet 8- 0- 0
1 Par Sölv Skoe Spænder og
1 Par dito Knæ Spænder 2- 0- 0
1 Par dito Lænde Knappe og
3 stk dito 8te Kandtet dito 0- 3-12

94 (18) 1774 27/7 Anders Christensen Moeslund
i Hæstlund i Bording.

1 Sölv Bægger	8	4- 0- 0
1 dito mindre	8	3- 3- 0

95 (27) 1775 11/3 Vester Ölbygaard i Ölby
Sogn.

1 Sölv Cafel Kande	50 - ½	25- 0- 6
1 dito Thee Potte	24 - 1 ½	12- 1- 2

1 dito Melke Kande	19 - ½	9- 3- 6
--------------------	--------	---------

1 dito Spöll Komme	17 - 3 ½	8- 5- 9
--------------------	----------	---------

1 dito Fad til Cafel Kanden	18 - 1	9- 0- 6
-----------------------------	--------	---------

1 dito Fad til Thee Potten	15 ½	7- 4- 8
----------------------------	------	---------

1 dito	8 - ½	4- 0- 6
--------	-------	---------

1 dito Bægger	12 ½	6- 1- 8
---------------	------	---------

1 dito dito med Födder under og inden udi forgylt	20	10- 0- 0
--	----	----------

1 dito Salt Kar	5 - ½	2- 3- 6
-----------------	-------	---------

1 dito	5 - 1 ½	2- 4- 2
--------	---------	---------

1 dito Tomle forgylt	1	0- 3- 0
----------------------	---	---------

1 dito		0- 3- 0
1 Par Sölv Lysestager	23 ½	11- 4- 8

1 Sölv Lyse Sax	7 - ½	3- 4- 8
-----------------	-------	---------

1 dito Suppe Skaal	51 ½	27- 5- 6
--------------------	------	----------

1 dito Potage Skee	10	5- 0- 0-
--------------------	----	----------

2 Sölv Spiise Skeeder	8 ½	4- 1- 8
-----------------------	-----	---------

2 dito	8	4- 0- 0
--------	---	---------

2 dito	7 ½	3- 5- 4
--------	-----	---------

2 dito	7	3- 3- 0
--------	---	---------

2 dito	7	3- 3- 0
--------	---	---------

2 dito	7	3- 3- 0
--------	---	---------

1 Dosin Sölv slagen Kniive i Fouderal		4- 0- 0
---------------------------------------	--	---------

½ Dosin Sölv Viin Skeeder	3 ½	1- 4- 8
---------------------------	-----	---------

2 Sölv Spiise Skeeder

8 ½	4- 3-10
-----	---------

2 dito	8 ½	4- 3-10
--------	-----	---------

2 dito	8 - 1	4- 2- 6
--------	-------	---------

2 dito	8 - 1	4- 2-13
--------	-------	---------

2 dito	8 ½- ½	4- 4- 7
--------	--------	---------

2 dito	6 ½- 1	3- 3-15
--------	--------	---------

96 (21) 1775 17/5 Auktion efter Giælsdom hos
Enkemadam Kingo i Bording.

1 stoer Sölv Bægger med Bogstaverne

AGS AHWK	19 - 3	10- 1-11 ½
----------	--------	------------

1 Sölv Potageske NAKH 1741	21 - 1	11- 0- 6 ½
----------------------------	--------	------------

1 Sölv Sukker Bösse	21 - 3	11- 1-15 ½
---------------------	--------	------------

1 Sölv udpucklet Pocal med Log	17 - 2	9- 0-11
--------------------------------	--------	---------

2 Sölv Thee Daaser	14	7- 1-12
--------------------	----	---------

10 Sölv Skeer NAK IDH	36	18- 4- 8
-----------------------	----	----------

97 (24) 1775 21/9 Chirurg Johan Joachim
Buchholtz.

3 Sölv Instrumenter udi en Pung	2- 0- 0
---------------------------------	---------

98 (25) 1776 16/12 Jacob Pedersen i Stoer
Bjærre

6 Sölv Skeede	12- 0- 0
---------------	----------

99 (24) 1777 26/3 Christen Wejrum.

1 Par Sölv Knapper	0- 1- 8
--------------------	---------

1 Sölv Ring udi en Æske	0- 0-10
-------------------------	---------

100 (21) 1777 30/4 (efter en dom hos) Major
Frantz de Friedenreich til Herningholm.

1 Sölv Sukker Bösse	17 - 3	8- 5- 4
---------------------	--------	---------

1 dito Thee Potte med Fad	19 - 3	9- 5- 4
---------------------------	--------	---------

1 dito Sukkerklemme	3 - 2 ½	1- 4-14
---------------------	---------	---------

2 dito Sukker fade	18	9- 0- 0
--------------------	----	---------

1 dito Pebber Bösse	4 - 3	2- 2- 4
1 dito forgyldt Tommel		
	3 - 1	1- 3-12
1 par sølv Lysestager		
	36 - 2	18- 1- 8
1 Puneske indfattet med lidt sølv		0- 2- 0
6 smaa sølv Thee skeer		
	4 - 3	2- 2- 4
11 sølv Spiise Skeer	33	16- 3- 0
1 liden sølv Potageske		
	10	5- 0- 0

101 (26) 1778 23/3 Enken Mette Marie
Madsdatter i Hälby.
20 Sølv Knapper

102 (24) 1778 1/9 Justitsraad og Landsdommer
de Leth.

6 Sølv Spiiseskeer
7 dito Theeskeer

103 (23) 1779 15/5 Niels Nyboes Encke
Maren Juul.

1 Guld Halsbaand med 4 led		
	3	
1 dito med 3 led og med Steen udi		
	3	
1 Guld Ring med ophævet Arbejde	1- 3- 0	
1 dito mindre udgravet		
	0 - 9	0- 5- 0
1 dito mindre, slet		1- 1- 0
1 Par Armbaand med Guldspænder	4- 0- 0	
1 Sølv Kaffekande	40 ½	
1 dito Spölkum	16 ½	
2 dito Suckerskaale	17 ¾	
1 dito dito mindre	5 ½	
2 dito Theedaaser	18 - 2 ½	
1 Potageske	12 - 2 ½	
6 nye Sølv Spiiseskeer		
	21 ½	
6 gl dito	23 ⅛	
6 nye Sølv Theeskeer		
	4 ¼	

6 gl dito	4 ¼	
1 Sølv Suckerklemme		
	2 ½	
1 gl dito Hovedvands Eg		
	2 ¾	
1 gl dito Snuus Daase		
	4 ⅛	
1 Par Sølv Skoe Spænder		
	3 ⅛	

104 (23) 1779 22/9 Jens Christian Nyeboe,
Kræmmer.

1 Par Sølv Skoe Spænder	4- 0- 0
1 dito Knæ Spænde med Sølv Hierte	5- 0- 0
1 dito Hals Spænde	0- 4- 0
3 dito Knapper	0- 5- 8
1 dito Sukker Tang	0- 5- 0

105 (23) 1779 23/10 Anne Jörgens Datter
Lange

1 Sølv Kaffe Kande med Fad	74	37- 0- 0
1 dito Presenter Tallerken	15 ½	7- 4- 8
1 dito Thee Kiædel	35	17- 3- 0
1 dito Sucker Bösse	16	8- 1- 8
1 dito Peber Bösse	8	4- 0- 0
1 dito Thee Daase	18	6- 3- 0
1 dito Potageske	16	8- 0- 0
½ Dosin Sølv Spiise Skeer		
	25	12- 3- 0
1 Sølv Flödeskee	2	1- 0- 0
4 dito Viinskeer	2 ½	1- 3- 0
1 dito Thee Sie	1	0- 3- 0
12 Sølv Theeskeer og		
1 dito Suckerklemme		
	10	5- 0- 0
6 dito Spiiseskeer	23 ¾	11- 5- 0
1 Par dito Skoe Spænder		
	4	2- 0- 0
1 dito Hoved Vands Eeg		
	3 - 1	1- 3-12
1 Guld Sløjfe med et Par Hager		2- 1- 1

1 Par dito Pantelocher	0 - 3	6- 0- 0
1 Par dito Ærmebaand	0 - 3	6- 0- 0
3 Guld Ringe	0 - 3	6- 0- 0
1 Par dito Knapper emaileret		2- 2- 0

106 (27) 1780 16/3 Willads Andersen Breith.

1 Dusin gl guldtraaes Knapper	0- 1- 8
1 blaa klædes Cammisoeel med	
34 Sölv Knapper	
1 Par Sölv Skoe Spænder med Staal hierter	2- 0- 0
1 Par dito Knæ Spænder	0- 3- 0
1 dito halv Ærmes Knapper	0- 1- 0
1 Sölv Snus Tobaks Daase indvendig forgyldt	5 ½ 2- 4- 8

107 (22) 1780 3/4 Jörgen Christensen Smed i Lönborg.

1 Sölv Sukker Klemme	0- 5- 0
2 dito The Skee	0- 1- 8
Christen Smed indleverede	
1 Steen Kruus med Sölv Laag, hvorpå han havde laant den afdöde	4- 0- 0
1 Sölv Hovedvands Æg	1- 1- 0
1 dito lænket Hals Krog	0- 1- 0
1 anden dito	0- 0- 8
2 dito halve Ærme Knapper og	
1 anden dito med öje	0- 1- 0

108 (22) 1780 25/9 Jens Hansen i Tarm Mölle Hans Hustrue Else Hans Datter.

1 Sölv Kande	24- 0- 0
3 dito Spiise Skeer	2- 0- 0
3 dito Bæggere	5- 2- 0

109 (28) 1780 16/10 ugifte Johanne Iversdatter, tjenestepige paa Söegaard.

1 Guld Kiæde 3-leds med Laas	
1 Par Guld Örenringe med agat Bandelocher i Guld indlagt	
1 Guld Ring enkelt	

1 Par Guld Hægter	
1 Sölv Taske Laas til en Fruetimmer Pung	
1 Sölv Hovedvands Eeg	
1 dito Finger bölle	
1 dito Snörenaal	

110 (29) 1780 20/12 Gaardmand Peder Jörgensen i Roesgaard i Rom.

1 lidet Sölvbægger	1- 2- 0
--------------------	---------

111 (23) 1781 18/1 Niels Thomassen Schree.

1 Sölv Thee Potte	26
1 dito Kande med Laag og Födder til 2 Pæle	23 - 2
1 Sölv Bægger med Stempel CJS	7
1 dito mindre IHCK AID	3 - 3 ½
1 dito dito IWS 1710	5 - 2 ½
1 liden Sölv Tomling	1 - 2
1 Sölv Tobaksdaase	

112 (30) 1781 8/3 Conrad Lundsgaard til Lergrav.

1 Sölvske med Bogstaver KK Lg 1757	
den 8 Martii	2- 0- 0
1 dito Gehæng Spænde	1- 4- 0
1 dito Buxeknap	0- 3- 0
1 dito Hals Spende	0- 3- 0
1 par dito smaa Knapper	0- 1- 8
2 par dito Sko og Knæ Spender	2- 0- 0
1 stoer dito Kande	
1 rödsteen Krus med Sölv Laag	
1 dito Krus med dito Laag	
1 Sölv Sukker Bösse	
5 stoere Sölv bæggere	
1 lidet dito forgyldt Bægger	
1 dito bægger paa foed	
1 Sölv Ölbægger forgyldt indenudi	
3 dito Tomlinger	
1 Stort Sölv Salt Kar	

7 dito forgyldt indenudi
 12 Sölv Spiise Skeer
 7 dito
 1 Sölv Skaal med Hanke og fod
 1 dito
 1 lidet Sölv Sukkerfad
 1 liden dito Coutage Skee
 1 Sölv Caffe Kande paa födder
 1 dito Melker Kande
 1 dito The Potte med fad
 1 Sölv Spöl Komme
 7 Sölv Daaser
 6 dito Thee skeer og en dito Sucker Tang

113 (23) 1781 16/4 Baltzer Bönning.

1 Sölv Spiise Ske 3
 6 dito Thee Skeer 3

114 (30) 1782 11/5 Selvejer Hartvig Kiældsens
 Skodborghus i Gudum.

1 Sölv Bæger 3- 0- 0
 2 dito spise Skeer 2- 4- 0

115 (4) 1783 18/9 Anny Marie Vandborg salig
 Jacobsens enke.

1 sölv kande med medalie og navne paa laaget
 Jacob Madsen Lemvig og Karen Nielsd.
 Nyköbing, Aarstal 1690.

2 sölv sukkerskaale med laag,
 den ene 14 ½
 den anden 15 5/16

1 sölv spölskaal
 1 dito caffè kande med fad
 1 dito thepotte med fad
 1 sölv mælkekande
 2 par sölv lysstager
 1 dito stage med sax
 1 sölv flödeskaal
 1 sölv thedose
 1 sölv terine
 2 dito sukkerskaale
 1 sölv potte med laag
 1 liden sölv kande med aarstal 1685

1 sölv presentertallerken med navne NJAMW
 2 Sölv Saltkar
 1 sölv sukkerbösse
 1 dito Peberbösse
 2 smaa sölv tumlinger
 1 sölvbæger med laag aarstal 1730
 1 rød krus med sölvlaag aarstal 1709
 2 Sölv potageskeer
 2 dosin Sölv Skeer med navn NJAMW
 3 dito theskeer
 1 dito flödeske
 1 dito sukkertang
 15 dito theskeer
 1 par sölvskafte knive i fouteral
 1 eau de covonde flaske med Sölvtop og
 charnering
 1 liden sölv hovedvands flaske
 1 par sölv Skospænder med Sløjfer og
 staalhjerter
 1 lille flaa sölv snustobaksdaase, indv forgyldt
 1 par sölv Skafte knive

116 (27) 1784 12/2 Fröken Aignon.

1 Sölv Spiiseskee 3 ½ 1- 3- 0
 6 dito Thee skeede 5 ¼ 2- 1- 0
 1 dito Sukker Tang 3 1- 1- 8
 1 dito Flödeske 2 0- 5- 0

117 (21) 1784 26/4 Jens Aheeholdt i Toustrup

6 Sölv Spiiseskeer 16 8- 0- 12
 1 dito Sukker Skaale 6 - 1 ½ 3- 1- 10
 1 Sölv Bægger 6 3- 0- 12
 6 dito Thee skeeder 5 ½ 2- 4- 8
 1 Sölv loget Kruus 8- 0- 0

118 (27) 1784 26/7 Karen Örsted i Östergaard i
 Haderup.

1 Sölv Sukker Klemme og
 5 dito Thee skeede 1- 0- 0

119 (27) 1784 5/11 Peder Jepsen i Bjerregaard

1 Sölv Kruus med Laag
 29 15- 0- 0

1 Sölv Skee	4- 0- 0
1 dito	4- 0- 0
1 Sölv Bæger halv Pot	6- 0- 0
1 mindre dito	3- 0- 0
1 dito dito med knapper	2- 0- 0
1 dito Brændevins Bæger	2- 0- 0
1 Sölv Hoved Vands Eg	2- 0- 0

120 (28) 1785 17/6 ugifte Anne Marie Iversdatter, tjenestepige paa Söegaard.

1 Perle Halsbaand med Guldhefte
1 Taske Pung med Sölvlaas og Hage
1 Sölv Hovedvands Eg
1 dito Fingerbölle
1 dito Snöre Naal
1 dito hobaands Spænde
1 Guld Ring
1 Par Guld Örenringe med Steene

121 (18) 1786 4/7 Chr Linde Friedenreich, Krogdahl Hovedgaard.

4 Sölv Spiise skeer mrkt IW	6- 0- 0
2 dito Thee skeer, samme mrkt	0- 4- 0
3 dito Tombacks Thee skeer	0- 0- 6

122 (18) 1786 17/8 Henrik Möller paa Qvistrup

1 Par Sölv Sporer	3- 0- 0
1 Par dito Skoe Spænder	3- 0- 0
1 Par dito Knæ dito	2- 0- 0
1 Par dito Ride Hager	0- 3- 0
1 Par dito Lænke Haand Knapper	0- 1- 8
1 lidet dito Rund Skiört Spænde	0- 0-10
1 Sölv Spiise Skee	1- 2- 0
1 Dosin dito Thee Skeede	1- 0- 0
1 Merskurum Piibe Hoved med Sölv, samt lænke og Ring omkring Röret	0- 2- 0
1 Sölv Piibe Hytte med Lænke	0- 3- 0

123 (31) 1787 11/2 Köbmand Simon Nyeboes Hustrue Ingeborg Beyer.

1 Sölv Kaffe Kande med Fad	70	39- 2- 4
----------------------------	----	----------

1 Sölv Kaffe Kande med Fad			
	29		16- 1- 4
1 dito Flöde Skaal	13		7- 1- 4
1 dito Thee Daase	11 - 3		6- 1-15
1 dito Bæger	12 ½		7- 0- 3
1 dito loget Kruus	11 - 3		6- 1-15
1 dito Sukker Bösse	16		9- 0- 0
1 dito Potageske	9 - 3		5- 2- 9
1 dito Flödeskee	1 - 3		1- 0- 1
½ Dosin Sölv Spiise Skter nye			
	22 - 2		12- 5-10
1 Par Sölv Skoe Spænder			3- 0- 0
1 Sölv Sukker Tang			1- 0- 0
12 Sölv Thee skeer	7		3- 5-10
3 gl Sölv Spiise Skeeder			
	12 - 3		7- 1- ½

124 (18) 1787 14/2 Laurs Tvæd i Struerdahl.

1 Sölv skee	1- 4- 0
1 dito dito	1- 4- 0
1 Guld Finger Ring	2- 0- 0
1 dito dito	2- 0- 0

125 (31) 1787 20/6 Feldbereder Hans Jensens afdöde Hustru Anne Madsdatter Östergaard.

4 Sölvskeer med Navn LB 1777	
2 dito CLS KM ADKB 1726	38
½ Dosin Sölv Thee Skeer	
1 Sölv Sukker Klemme	1- 0- 0

126 (31) 1787 18/10 Niels Lassens Nyeboes Enke Christine Pedersdatter.

1 Psalme Bog med Sölv Spænde	0- 4- 0
1 Sölv Thee Potte med Fad	
2 dito gl.	
6 Sölv Thee Skeder	
2 dito dito	
1 dito Sukker Klemme	
1 Par Sölv Sko Spender	
1 Par dito Slet Knapper	0- 1- 8
1 Sölv Bægger	
1 dito Daase med Perlemorslaag	0- 4- 0
1 dito Fingerbölle	0- 1- 0

127 (29) 1789 30/10 Else Olufsdatter, Haalhuus
1 liden Sölv Bægger med Naun Paategnet
Johan Harthmann Juhl 1666 0- 3- 0

128 (32) 1789 4/12 (Gaardfæster) Anders
Gielstrups Hustru Karen Laursdatter.
8 Sölv Spiise Skeer 24 12- 0- 0

129 (15) 1790 1/6 Sal. Jeppe Holms afg. Enke
Maren Pedersdatter i Holm.
1 Sölv Hovedvands Æg 2- 0- 0
8 Sölv Knapper udgraverede 0- 4- 0
8 dito 0- 4- 0
8 dito 0- 4- 0

12 mindre dito 1- 0- 0
6 dito 0- 3- 0
8 dobbelte dito 0- 4- 0
1 Par smaae Sölv Spænder 0- 3- 0
2 Sölv Livbaand Spænder 0- 3- 0
1 dito traas Baand med Sölv Spænde 0- 4- 0
2 dito Spiise Skeer 4- 0- 0

130 (33) 1790 11/9 fæstbonden Ole (enke
Dorte Larsdatter) i Vester Toftum.
13 Sölv Skeer 13- 0- 0
1 Sölv Kande med Laag 10- 0- 0
1 dito Begger 3- 0- 0
1 dito dito 2- 0- 0
1 dito dito 1- 0- 0

	1750-60	1760-70	1770-80	1780-90	ialt
<i>Bestik, serveringsbestik af sølv</i>					
ske	225	134	173	101	633
kniv	2	2	12	4	20
gaffel	0	0	0	0	0
teske	48	56	55	87	246
sukkerklemme	5	4	6	3	18
sukkertang	1	4	1	4	10
potageske	1	1	8	4	14
flødeske	0	0	1	3	4
vinske	0	5	10	0	15
puncheske	0	0	1	0	1
tesi	0	0	1	0	1
bakkelsesske	0	0	1	0	1
ialt	282	206	269	206	963
<i>Guld</i>					
kæde	4	0	3	0	7
armbånd og lås dertil	3	2	6	0	11
brystsmykke	1	0	1	0	2
ørenringe	8	4	8	2	22
knapper	8	22	16	0	46
ringe	27	10	14	3	54
signetring	1	1	0	0	2
hægte	0	0	1	1	2
hjerte med krone	1	0	0	0	1
spænde	0	1	0	0	1
hager	0	0	2	0	2
ialt	53	40	51	6	150
<i>Profant korpus i sølv</i>					
gieskande	0	0	2	0	2
tilhørende bækken	0	0	2	0	2
kande, stob	10	4	4	5	23
lågkrus	1	0	0	0	1
kruslåg	16	8	4	6	34
bæger, pokal	28	13	19	25	85
tommel (tumling)	7	1	7	6	21
kaffekande	0	1	3	3	7
tilh. fad	0	1	2	2	5
tepotte	2	3	5	7	17
tilh. fad	2	2	4	4	12
tekedel m. fyrfad og lampe	0	0	1	0	1
mælkepotte, -kande	0	0	2	0	2
tilh. fad	0	0	1	0	1
spølkum	0	0	3	2	5
tedåse, -flaske	2	2	10	2	16
sukkerbrikke	1	0	0	0	1

sukkerfad	2	0	2	1	5
sukkerskål	0	3	5	5	13
sukkerbøsse	1	1	8	2	12
flødeskål	0	0	0	2	2
skål	2	0	3	0	5
presenteertallerken	0	0	3	1	4
peberbøsse	1	0	3	1	5
eddikekande	0	0	1	0	1
oliekande	0	0	1	0	1
sennepskande	0	0	1	0	1
saltkar	2	0	12	10	24
suppeskål, termin	0	0	3	1	4
tilh. fad	0	0	1	0	1
fad	0	0	4	0	4
lysestage	1	0	10	5	16
lysesaks med stage	0	0	1	1	2
lysesaks (alene)	0	0	1	0	1
skrin, dåse, æske	3	2	7	8	20
snusdåse	5	4	8	2	19
desmer-, hovedvandsæg,					
hovedvandsflaske	7	3	9	3	22
skildpadsdåse	2	0	1	0	3
natbordsbørste	0	0	2	0	2
beslag m.v. til flaske	1	1	0	0	2
ialt	96	49	155	104	404

*Smykker og „genstande
til personligt brug“,
alt af sølv.*

ørenringe	4	2	4	0	10
halskæde	3	0	1	0	4
livbånd	0	1	0	0	1
armbånd	0	1	0	0	1
taske, lås dertil	1	0	2	1	4
spænder (knæ-, sko- og diverse spænder	26	22	44	19	111
knapper	674	198	292	57	1221
hager	10	7	22	4	43
nåle	2	1	2	1	6
malle	7	0	0	0	7
ringe	3	0	1	0	4
fingerbøl	2	0	1	2	5
kårde	2	2	0	0	4
hirschfænger m.v.	3	2	0	1	6
stokkebeslag	2	1	0	0	3
pibebeslag	0	1	0	2	3
signet	5	1	2	0	8
sporer	0	2	4	2	8

jagtskjold	0	0	1	0	1
beslag til salmebog	0	0	0	1	1
ialt	744	241	376	90	1451

1. Svend Larsen, Arvesølv.
Fynske Minder 1951,
pag. 25-43.

Et tilsvarende uddrag af skifters sølvgenstande er foretaget for Odense købstad i perioden 1626-70 af afdøde museumsinspektør Svend Larsen¹ og selvom den ligger godt hundrede år længere tilbage og kun gældende for Odense by og vel at mærke at Odense var landets største købstad kan der være grund til at sammenligne med sølvet i skrifterne fra Holstebro og Holstebroegnen i perioden 1750-90, erindrende at Holstebro 1769 med 697 indbyggere lå som nr. 39 i rækken af købstæder efter indbyggertal.

Svend Larsen uddrog 259 sølvholdige skifter i Odense mens dette uddrag kun er på 128.

I begge tilfælde er bordsølvet det overvejende, og heriblandt drikkekar og skeer de hyppigste genstande. Datidens betegnelser for drikkekar i Odense var kander, vindrue med fod, stobe, credentser, bægre, rømere og spidsbægre, mens vore benævnelser er kande, stobe, lågkrus, krus med søvlåg, bæger, pokal og tumling.

Saltkar nævnes i 7 Odenseskrifter, eet vejer 5 ½ lod og resten derimod 18 ½ og 26 ½ lod, vore skifter nævner 24 saltkar, hvoraf det i skifte nr. 112 betegnes „stoert“, men uden vægtangivelse, resten ligger imellem 4 og 6 lod.

Men ideen med at bringe vore skifter var at sammenholde disse med katalogen og for en række genstande ser det således ud:

	Antal i skifterne	Antal i Weller-katalogen
kruslåg	34	3
bæger, pokal	85	29
tumling	21	0
kaffekande	7	7
– tilh. fad	5	4
tepotte	17	4
– tilh. fad	12	0
tedåse, -flaske	16	3
sukkerfad/kandisbakke	5	2
sukkerbøsse	12	11
peberbøsse	5	9
saltkar	24	0
suppeskål/termin	4	0
lysestage	16	6
lysesaks	3	0
hovedvandsæg	22	16

snusdåse	19	5
sukkerskål, flødeskål og skål	20	21
ske	633	254
knive	20	0
gaffel	0	0
teske	246	22
vinske	12	0
toddyske	0	
potageske	14	6
flødeske	4	6
spænder	111	0
Knapper	1221	23
hager	43	0
stokkebeslag	3	0
pibebeslag	3	0
signet	8	0
sporer	8	0

Det er påfaldende at katalogen hverken har saltkar, tumlinger, lysesakse, spænder, hager, pibebeslag, signeter eller sporer; og det er mærkeligt at katalogen har så få kruslåg, teskeer og knapper.

Der kan ikke heraf sluttes, at Weller ikke har udført sådanne genstande. Det er muligt, at han ikke har gjort det, men det er nok rimeligere at antage, at han har udført disse genstande, men at de er gået til, er brugt ved omsmelting til nye genstande i de forløbne 250 år.

Kruslågene fra katalogen er afmonterede fra deres oprindelige krus, af skifternes ialt 34 kruslåg angives 9 stk. på røde krus, 2 på brune og 1 på hvidt resten uangivet, men glaskrus er ikke nævnt. Skifternes 34 stk. i forhold katalogens 3 synes at tyde på tab af Wellers kruslåg.

Det er ganske mærkeligt, at medens tallene er ens for kaffekanderne, er forskellen stor for tepotter, nemlig i skifterne 17 og i katalogen kun 4.

Såvel mælkepotten (skifte nr. 90) som 12 af tepotterne, som 5 af kaffekanderne står noteret „med fad“; benævnelserne sættebakke og underskål forekommer ikke.

I skifterne nr. 40, 81, 96 og 103 forekommer tedåserne parvis. Tilsvarende er der kun 2 af de ialt 16 lysestager der noteres enkeltvis, – katalogen har 3 par.

Det er svært at forestille sig at skifternes betegnelse „sukkerfad“ ialt 5, ikke skulle dække samme genstand som i katalogen er betegnet „kandisskåle“, de opgivne vægte i skifte nr. 100 svarer til katalogens.

Skifternes „vinskeer“ synes i vægt og pris at svare til katalogens „toddyskeer“.

Af andre iagttagelser som skifterne giver mulighed for, kan bl.a. nævnes Wellers ældste daterede potageske katalog nr. 451 er dateret 1777, hvilket umiddelbart lader sig høre, når Bøje som den ældste har en københavnsk potageske fra 1770 (M. Tank pag 91), men så viser skiftet nr. 40 en potageske og dette skifte er fra 1759.

Mens katalogen hverken har fiske- eller kageskeer, viser skifterne en „Bakkelsesske“ (= kageske) i skifte nr. 73 og betegnet „Prøvesølv“ det vil sige københavnsk arbejde, dette skifte er fra 1771, men Bøjes ældste københavnske kageske er 5 år senere fra 1776 udført af J. Møinichen (pag 81); tilsvarende har Bøje fiske-ske (pag 73) af S. Thorsteinsson fra 1775.

NOTER TIL SKIFTERNE

1	G 428 – 3	Herningholm skifteprotokol
1749-88	21	B 79 – 393	Hammerum herreds auktions-
protokol 1769-1800
2	B 8 – 1079	Lundenæs-Bøvling amters
skifteprotokol 1748-61	22	G 456 – 13	Lønborggård skifteprotokol
1771-1850
3	B 78 – 162	Holstebro skifteprotokol
1744-56	23	B 78 – 174	Holstebro Dokumenter til
skifteprotokollen 1734-89
4	B 77 – 66	Lemvig skifteprotokol
1748-1810	24	B 78 – 164	Holstebro skifteprotokol
1769-85
5	G 467 – 4	Sneumgård skifteprotokol
1758-1803	25	G 418 – 1	Avsumgård skifteprotokol
1734-85
6	G 454 – 1	Slumstrup skifteprotokol
1727-83	26	G 445 – 2	Voldbjerg skifteprotokol
1776-93
7	G 441 – u.nr.	Søgård skifteprotokol
1723-82	27	B 78 A – 379	Hjerm-Gidning herreders
auktionsprotokol 1779-1811
8	G 436 – 1	Stenumgård skifteprotokol
1733-96	28	G 441 – u.nr.	Søgård skiftebreve
1691-1796
9	G 414 – 1	Ulsund skifteprotokol
1714-1819	29	G 412 – 2	1778-88
Rysensten skiftebreve
10	B 77 C – 24	Rysensten birks auktions-
protokol 1751-91	30	B 8 – 1089	1775-1801
Lundenæs-Bøvling amter
11	G 435 – 1	Pallisbjerg skifteprotokol
1720-87	31	B 78 – 165	Holstebro skifteprotokol
1781-1801
12	G 444 – 1	Vennergård skifteprotokol
1718-69	32	G 412 – 3	Rysensten skifteprotokol
1788-1801
13	G 420 – 2	Qvistrup skifteprotokol
1756-79	33	G 413 – 1	Strandbjerggård skifteproto-
kol 1776-1808 (defekt)
14	G 443 – 2	Timgård skifteprotokol
1720-72			
15	G 438 – 202	Nørre Vosborg skifteproto-
kol 1754-1808			Foruden de ovenanførte er nedenstående arkivali-
er gennemgået uden deri at have bemærket guld
og sølvgenstande anførte, dog undtaget een eller
få sølvknapper siddende på dragtstykke.
16	B 78 – 163	Holstebro skifteprotokol
1756-75		G 408 – 1	Bemærk forskellige
sager (kwitteringer)
1719-60
17	G 442 – 2	Søndervang skifteprotokol
1711-87		G 411 – 2	Kappel skifteprotokol
1776-1807
18	B 78 A – 378	Hjerm-Gidning herreders
auktionsprotokol 1763-83		G 412 – 1	Rysensten skifteprotokol
1770-72
19	G 419 – 1	Handbjerg skifteprotokol
1765-91		G 421 – 1	Lindtorp skifteprotokol
1722-99
20	G 417 – 2	Rammegård og Udstrup
skifteprotokol 1765-70			

- G 423 – 4 Volstrup skifteprotokol
1779-1812
- G 424 – 3 Landting skifteprotokol
1744-1803
- G 429 – 1 Lergrav skifteprotokol
1778-1800
- G 435 – 2 Pallisbjerg skifteprotokol
1787-1816
- G 439 – 2 Sønder Vosborg-skifte-
protokol 1724-1807
- G 443 – 3 Timgård skifteprotokol
1781-98
- G 444 – 2 Vennergård skifteprotokol
1774-93
- G 445 – 3 Voldbjerg Forskellige sager
(kvitteringer) 1758-1816
- G 446 – 1 Åbjerg skifteprotokol
1723-1811
- G 447 – 3 Rammegård skifteprotokol
1776-1802

KATALOG

*Af Sven Fritz og
Torben Skov*

Kataloget indeholder 469 registrerede genstande, der fordeler sig på følgende måde:

465 bevarede genstande af sølv.

2 genstande af sølv, der er gået tabt, men kendes arkivalsk.

2 kisteplader af bly, med tekstgravering af Weller.

Opdelingen i kataloget er som følger:

24 stykker kirkesølv

104 stykker profant korpus-sølv.

47 stykker hovedvandsæg, snusdåser og dragtsølv.

254 stykker bestik.

17 stykker serveringsbestik.

2 stykker af uædelt metal.

Indenfor hver genstandsgruppe indledes med en generel beskrivelse af gruppen, hvorefter genstandene opføres efter følgende princip: Daterede genstande er anført først, derefter genstande uden år og til slut sådanne genstande, som kun kendes fra auktionskataloger og C. A. Bøjes seddelkatalog, men som ikke er set i denne registrering. Til slut opføres ikke stemplede genstande, der ifølge deres udformning og ornamentik må tilskrives Weller.

Den anførte indskrift er den ældste, og kun hvor særlige forhold gør sig gældende, er yngre indskrifter medtaget. Skriftgraveringen er foretaget dels som streggravering, dels som prikgravering, i kataloget betegnet streggravering/prikning.

Vægten af genstandene er graveret med lod, quintin, forkortet qt. og ort.

Hovedparten af de daterede genstande 1792-1802,

der er stemplet med Wellers stempel, må være udført på Wellers værksted af Christian Sahl, der arbejdede for enken i disse år, inden han selv tog borgerskab i 1802.

Af de 467 genstande af sølv kan de 251 dateres.
Fordelingen bliver:

27 genstande fra 1754-1760

83 genstande fra 1760-1770

40 genstande fra 1770-1780

42 genstande fra 1780-1790

5 genstande fra 1790-1792 (Wellers død)

34 genstande fra 1792-1802 (Enken ved Sahl)

Geografisk er sølvgenstandene i dag fordelt på følgende måde:

Jylland 274 genstande.

Fyn 9 genstande.

Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm 138 genstande.

Udlandet (England, Norge, Sverige og U.S.A.) 5 genstande.

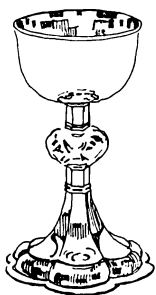
Uden oplysning 39 genstande.

Ved hver enkelt genstand er kun anført privateje indenfor hovedområderne Jylland, Fyn, Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, udlandet og uoplyst. En undtagelse heraf er kirkesølv og sølvtøj i offentligt eje.

Katalognumre svarer til genstandenes numre på udstillingen.

Arne Brunn Rasmussens kunstauktioner er i kataloget forkortet ABR og Winkel og Magnussens kunstauktioner forkortet W og M.

KIRKESØLV

- 1 Coppa på kalk
Højde 8,5 cm
Dia. 9,5 cm
Illustration figur 34

- 2 Coppa og fod
Dia. cuppa 11,0 cm
Dia. fod 15,5 cm
Illustration p. 241

Kalk

Kalk bestående af cuppa, stilk med nodus og fod. Cuppaen har halvkugleformet bund, glatte koniske sider, der ender i en påloddet sargrand.

Stilken sekskantet og nodus seksbladet, modvendt, uden rudebosses.

Foden sekskantet pyramide, der forløber over en kvartstaf profil til den vandrette standkant.

Cuppaen er forstærket under bunden med en svajet godronering, hvortil den lange gevindskårne stang og det 6-kantede rør er loddet.

Cuppaen er forgyldt indvendig og udvendig på mundranden. Foruden cuppaen har Weller udført et nyt 6-kantet stilkparti over nodus med graverede profiler.

Intet stempel. I kirkens regnskabsbog står under den 14. sept. 1763: „Betalt guldsmeden Mr. Weller for kirkens kalk og Disk, saasom Arbeidslön for beggeret og Disk af nye at gjøre 1-5-0. Samme at forgyldte 2-0-0.

Tillagt 4 lod $1\frac{1}{2}$ (eller $7\frac{1}{2}$) sølf a 3 mrk.
6 sk. 2-2-11“.

(Holstebro kirkes regnskab 1725-97, C. 627-8 LA. Viborg).

Nodus, underste del af stilk og fod fra 1622.
Holstebro kirke.

Cuppaen er forstærket under bunden med en svajet godronering.

Cuppaen er indvendig forgyldt og udvendig på mundranden.

Fodens pyramide er usædvanlig høj og slank.

På foden er med split fæstnet et krucifiks.

Prikn. på fodens underside: 1764

Stemplet på fodrandens overside.

Nodus formentlig 1600-tallet.

Disk se katalog nr. 10.
Staby kirke.

3 Cuppa og fod

Dia. cuppa 9,8 cm

Dia. fod 13,5 cm

Illustration p. 241

Cuppa er forstærket under bunden med en svajet godeonering og er indvendig forgyldt.

Foden er 6-kantet pyramide, der uden overgangsparti går over i en fod med kvartstaf profil endende i en tungeformet standkant.

Foden har påloddet en kristusfigur.

Cuppaen har i streggraving en 2-linet tekst, der flankerer det Stiernhielmske våben.

„Jens Wandborg de Stiernhielm til Cabel Som Eijer af Gudum Kierche, Har ladet denne Kalch og disch Forbedre Med sølf og aldt Har Kostet nie Rixdaller og otte Skilling 1768“.

(Jens Wandborg de Stierirhielm ??? Kabbel 1759, død 1780).

Foden har i streggraving med versaler – åbenbart kopierende den tidligere fods graving – på tre felter og heri datering 1557.

Stemplet på fodrandens overside.

Nodus og stilk formentlig fra den tidligere kalk.

Disk se katalog nr. 11.

Litt.: Achen: Danske adelsvåbener, 1973, p. 473.

Gudum kirke.

4 Kalk

Højde 17,8 cm

Dia. cuppa 10,5 cm

Dia. fod 12,9 cm

Vægt 345 g

Cuppaen er indvendig forgyldt.

Prikn. på fodens overside: Ernst Halchuu Karen Elisabeth Hofman Eiere af Aabere 1771.

(Ernst Halchuu køber Åbjerg i 1768, død 1806).

Stemplet på standkantens underside.

Disk se katalog nr. 12.

Litt.: Trap IX, 1. 5. udg. p. 478.

Vedersø kirke.

- 5 Kalk
 Højde 18,0 cm
 Dia. cuppa 9,6 cm
 Dia. fod 11,4 cm
 Vægt 332 g
Illustration p. 242
- Cuppa indvendig forgyldt.
 Streggraveret på cuppaen i to linier:
 „Anno 1773 Er denne Kalk og disk Givet Til Haring Kircke af Ølands Eiere Cammer Raad Niels Aaars og Hustrue Anna Marie Wandborg“.
 (Niels Aaars køber Øland i 1766, død 1774).
 Prikn. under foden: med disken 26 lod 1 1/2 lod 1 1/2 qt.
 Stemplet på standkantens underside.
 Disk se katalog nr. 13.
 Litt.: Trap VI, 2. 5. udg. p. 622.
 Danmarks kirker XII, p. 498 hvor indskriften på cuppaen er ukorrekt gengivet.
 Haring kirke.
- 6 Cuppa på kalk
 Dia. cuppa 9,8 cm
- Cuppa indvendig forgyldt.
 Streggraveret på mundrandsfeltet: „1776 er denne Kalk Til Winding KirKe Forbedret og bekostet af Friederich Westrup og K K Quistgaard paa Tvis Kloster“. (Frederik Westrup køber Tvis Kloster i 1775, død 1779).
 På foden, der sammen med stilken og nodus er fornyet af Jens Wejlgaard, mester i Holstebro 1838-1854, er et krucifiks.
 Intet stempel, men tilskrevet Weller på grund af streggraveringen på cuppa, jfr. p. 106.
 Vinding kirke.
- 7 Cuppa på kalk
 Dia. cuppa 11,0 cm
Illustration p. 242
- Cuppaen afviger fra de foregående, ved over den halvkugleformede bund at have cylindrisk form med kraftig udkraget rand.
 Cuppaen er indvendig forgyldt.
 Streggraveringen på cuppa i versal er først en kopiering at den tidligere cuppas gravering og heri årstallet 1655 og derefter „ANNO 1794 ER SAMME KALK OG DISK FORSTØRRET PAA KIRKENS BEKOSTNING“.

Nodus, stilk og fod er bevaret fra 1655 og på standkantens overside stemplet for Gert Clausen, Viborg ca. 1656-1678.

Disk se katalog nr. 15.

Intet stempel, men tilskrives Wellers enke, da disken, der er omtalt på cuppaen, er bevaret og foruden i samme gravering, med samme årstal også har Wellers stempel.

Litt.: Bøje, 1946, p. 433.

Lemvig kirke.

- 8 Fod og nodus
på kalk
Dia. fod 10,5 cm

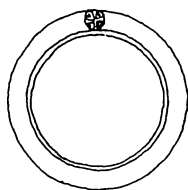
Foden, der er vanlig 6-tunget og med kvartstaf profil forløber keglestubformet til nodus, der består af to flade halvkugler, med et fremspringende profil i samlingen.

Stilken fra nodus til cuppa synes nyere.

Cuppaen formentligt 1600-tallet, forsynet med tud i 1900-tallet.

Stemplet på standkantens overside.

Navr kirke.

- 9 Disk
Dia. 11,3 cm
Vægt 52 g
Illustration p. 243

Disk

Disken er formet som en lille tallerken med smal, glat rand og plant spejl.

På randens overside er normalt graveret et cirkelkors.

Forgylt.

Streggraveret på randens overside, modsat cirkelkors: „RH Linde 1760 CD Leth dend 17 Janv.“.

(R H Linde køber Møltrup i 1747, solgt 1773).

I midten af indskriften er graveret en lille blomst.

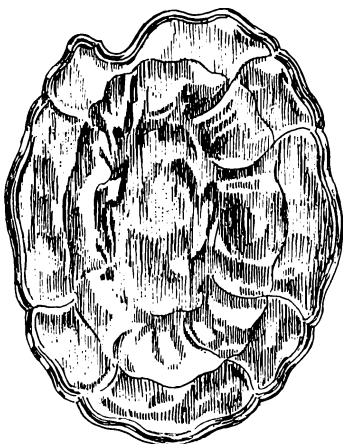
Stemplet på spejlets underside.

Litt.: Trap IX, 1. 5. udg. p. 438.

Timring kirke.

- 10 Disk
Dia. 14,7 cm
Vægt 140 g
Illustration p. 241
- Stemplet på randens underside.
Staby kirke.
- 11 Disk
Dia. 13,1 cm
Vægt 84 g
Illustration p. 241
- Stemplet på randens underside.
Gudum kirke.
- 12 Disk
- Registreret med Wellers stempel af S. Fritz
den 2.1.1946.
Vedersø kirke.
- 13 Disk
Dia. 11,9 cm
Vægt 55 g
Illustration p. 242
- Intet stempel, men tilskrevet Weller p.g.a. kalk
katalog nr. 6, der under foden har prikn.: „med
disken 26 lod 1 ½ qt.“.
Harring kirke.
- 14 Disk
Dia. 11,7 cm
Vægt 52 g
- Streggraveret på randens overside: „Jens Christensen
Köll 1783 Marren Jibsdatter Overgaard“.
Stemplet på randens underside.
Vind kirke.
- 15 Disk
Dia. 14,7 cm
Vægt 135 g
Illustration p. 242
- Streggraveret under spejlet: „1794“.
Stemplet under spejlet.
Lemvig kirke.
- 16 Disk
Dia. 11,1 cm
Vægt 48 g
- Randen er opbuget, hvilket kan være udført i dette
århundrede.
Stemplet på randens underside.
Litt.: Danmarks kirker XII, 1942, p. 751.
Lyngs kirke.

17 Oblatæske

Tilskrives Weller. I kirkens regnskabsbog står under den 22. august 1781: „Guldsmed Weller for en liden nye Sølv-Budikke til Messebrød, samt Sølvbeslag paa en Glas Flaske til Vinen, efter forrige Sognepræsts forlangende 1-2-4“.

(Holstebro kirkes regnskab 1725-97, C. 627-8-157 b. LA. Viborg).

Oblatæsken er senere gået tabt.

Holstebro kirke.

Dåbsfad

Dåbsfadene er begge udførte til anbringelse i hånden på en englefigur udskåret i egetræ. Derfor indhakke-
ne i randen på dåbsfadene.

18 Dåbsfad

Længde 36,6 cm

Bredde 22,3 cm

Dybde 4,8 cm

Vægt 540 g

Illustration p. 246

Dåbsfadet er ovalt 8-tunget svajknækket med plan bund. Indhakket i fadets ene ende.

I spejlets overside er graveret alliancevåben for Christian Sigfred Eenholm og Anna Marie Poulson, og herunder prikn.: 1760

(Christian Sigfred Eenholm har en gård på torvets nordside i Holstebro fra 1755-1769, død 1769).

På randens underside prikn.: „Er Wegtig 36 lod“.

Stemplet på spejlets underside.

Litt.: Aldal: Holstebros historie gennem tiderne 1274-1939, 1939, p. 402.

Achen: Danske adelsvåbener

1973, p. 475.

Figur 68, Eenholms segl på købekontrakt af Marsvienslund.

Holstebro kirke.

19 Dåbsfad

Dia. 20,3 cm

Dybde 5,4 cm

Vægt 231 g

Halvkugleformet skål med bred rand hvorpå drevne bladranker, blomster og frugter.

Graveret på spejlets underside det Stiernhielmske våben og i streggraving en treliniet indskrift:

„Denne Sölf döbe Fad der Weiger 16 lod 1/2 qt,

Tillige med övrige Til daaben Henhörende ornamenter, Med nye Alter Tavle Præst og degne Stoel, Nye Prediche Stoel/med Himel, nye loft nye Stoele og döre, med Pulpituret til Herskabet, nye Winduer, og Til hver Stoel een Psalmebog og nye Testamente / Er aldt af Kierchens da Wærende ejer Jens Wandborg de Stiernhielm til Cabel, BeKostet og i Stand Satt:

Anno 1769". Figur 41.

(Jens Wandborg de Stiernhielm køber Kabbel i 1759, død 1780).

Ifølge kirkesyn ved herredsprovsten den 14. juli 1805, har dåbsfadet været båret af en udskåret engel, men englen og jernkæde var da borttaget.

(Ribe bispearkiv kirkesyn 1805-06, C.4-707, LA, Viborg).

Stemplet på randens underside.

Litt.: Trap IX, 1. 5. udg. p. 173. Achen: Danske adelsvåbener, 1973 p. 473.

Nørlem kirke.

20 Beslag på vinflaske af glas

- 21 Kalk
Højde 9,1 cm
Dia. cuppe 5,2 cm
Dia. fod 6,2 cm
Vægt 77 g

Tilskrives Weller. I kirkens regnskabsbog står under den 22. august 1781: „Guldsmed Weller for en liden nye Sølv-Buddike til Messebrød, samt Sølvbeslag paa en Glas Flaske til Vinen, efter forrige Sognepræsts forlangende 1-2-4“.

(Holstebro kirkes regnskab 1725-97, C. 627-8-157 b. LA. Viborg).

Beslaget er senere gået tabt.

Holstebro kirke.

Hjemmeberettelsessæt

Cuppa halvkugleformet. Nodus består af to flade halvkugler, med et fremspringende profil i samlingen. Foden glat, cirkulær, der forløber over et kvartstaf profil til den vandrette standkant. Streggraveret på cuppaen i fire linier:

Illustration p. 247

„CØIMØ / Da KalK og Disk i Stykker gik,
Mand Strax af ØRSNES denne fik, Til Syges
Tarv at fremme/ Gid Hver Som dette bruger maa,
Med Troens Lampe færdig Staa, og Faa i Himlen
hiemme./ Anno 1763“. Hele indskriften flankeret
af en rocaille.

(Christen Nielsen Ørsnæs køber Helligkildegaard i
1749, død 1765).

Stemplet på standkantens underside.

Litt.: Trap VI, 2. 5. udg. p. 679.

Danmarks kirker VII, 1942 p. 737.

XII, p. 737, 1942.

Samhørende med katalog nr. 22.

Hvidbjerg kirke.

22 Beholder til
vin og oblater

Højde 8,1 cm

Dia. 5,3 cm

Vægt 121 g

Illustration p. 247

Vinbeholderen er klokkeformet med skruelåg på
„kronens“ plads.

Det nederste parti har gevind til fastskruring af
oblatgemmet.

Streggraveret på vinbeholderen i tre linier:

„CØ / IMØ / Fra ØRSNES denne Kalke Kom, Hvor
i mand fører Vinen om, Til Syge at meddele/
Vor Frelsers dyrebare Blod, Som Hand paa Korset
flyde lod, Vor Synde Bræk at Heele“.

Verset fortsættes på oblatgemmet i to linier:

„C I MØ Til Brød som efter Jesu Ord Og Ordre
uddeelt bliver / Blandt Syge Giæster ved Guds Bord,
Den Eske ØRSNES giver Anno 1763“.

Ørsnæs jfr. katalog nr. 21.

Litt.: Ikke omtalt i Danmarks kirker.

Hvidbjerg kirke.

23 Kalk
Højde 9,4 cm
Dia. cuppa 5,7 cm
Dia. fod 5,4 cm
Vægt 110 g
Illustration p. 247

Cuppa fortsætter fra den halvkugleformede bund i et cylindrisk parti, der afsluttes af en markeret mundrand.

Nodus består af to flade halvkugler med et smalt bælte ved samlingen.

Foden cylindrisk og synes nyere. Muligvis har nodus været indrettet som oblatgemme.

Intet stempel, men tilskrives Weller, da den tilhørende disk er stemplet. jfr. katalog nr. 24.

Estvad kirke.

24 Disk
Dia. 8,1 cm
Vægt 56 g
Illustration p. 247

På undersiden er senere påloddet en lodret standkant ved overgangen fra spejlet til randen.

Stemplet på undersiden af spejlet.

Estvad kirke.

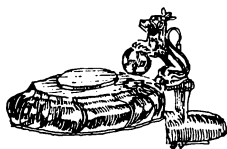
PROFANT KORPUS-SØLV

Lågkrus

Der kendes intet lågkrus udført af Weller. Et lågkrus i Ole Olsens samling blev købt og foræret til Holstebro museum. (W & M. II, nr. 26, februar 1944).

Lågkrusets stempel har fejlagtigt været tilskrevet Weller, men er mesterstempel for Jens Jensen Winge, guldsmed i Fredericia 1779-1812.

Lågkruset er nu i Fredericia museums eje.

Kruslåg

Kruslåg består af henholdsvis svaj- eller lige knækket drevet profil med plant midtparti, hvori udskæring for en indloddet „skuepenge“.

Som gæk en løve med kugle i de løftede forpoter, siddende på bagpoterne på charnierpladen. Hanke-manchetten er fornyet ved montering på det nuværende krus. Ifølge p. 157 synes kruslågene almindeligvis at have siddet på „rødt stenkrus“ (Rhineggen).

- 25 Kruslåg
Dia. 10,0 cm
Illustration p. 248
- Svajknækket profil. Løven har en 7-takket krone og hale opsvunget i S-form.
Charniet og beslaget på glaskruset er fornyet.
„Skuepengen“ er Frederik IV, Norge, krone (eller sletdaler) 1723, Hede nr. 3.
Prikn.: „IPSK D T D T 1769“ på oversiden af kruslåget over „skuepengen“.
På undersiden prik n.: Wog 11 lod 3 1/2 qt.
Foruden Pengen“.
Stemplet på undersiden under „skuepengen“.
Kruslåget sidder nu på et facetslebet glaskrus, der af direktør Mogens Schlüter, Kastrup og Holmegaards Glasværker A/S, er bestemt som formentlig belgisk fra første del af 1800-tallet.
ABR 311/867 (1974).
Litt.: Hede: Danmarks og Norges Mønter 1541-1814-1970, 2. udg. 1971.
Privateje Jylland.
- 26 Kruslåg
- Uset ved denne registrering, men noteret af C. A. Bøje i dennes seddelregister: „Kruslåg dat. 1770“.
- 27 Kruslåg
Dia. 10,8 cm
Illustration p. 248
- Ligeknækket. Løven og charnier'et er formentlig ikke oprindelig. Løven mangler bagben og hale.
„Skuepengen“ er en medaille til reformationsfesten 1717, Galster nr. 309.
Prikn. på undersiden af kruslåg: „med Pengen 14 lod“.
Stemplet på undersiden under „Skuepengen“.
Kruslåget sidder på et lerkrus fra dette århundrede.
Litt.: Galster: Danske og norske Medailler og Jetons ca. 1533- ca. 1788, 1936.
Privateje Jylland.

Se side 177

Bægre

Bæger kendes i to typer:

A: Det store koniskformede, med påloddet standkant. Højden varierer fra 8,3 – 11,3 cm., dog med 3 bægre på kun 5,4 cm., 6,0 cm. og 7,0 cm. i højden.

Diametrene for de normale bægre varierer ved mundranden fra 7,6 – 10,2 cm. og fodens diameter fra 5,7 – 7,5 cm.

B: Det lille koniskformede med afrundet bund og hvilende på tre kugler.

Bægrene er i begge typer drevet op af en plade, og langs mundranden forstærket med en udvendig påloddet sargprofil.

Mundranden er glat og afsluttes med 1 eller 2 vandrette graverede linier. Tilsvarende linier findes graveret over lodningen mellem korpus og Standrand. Det mellemliggende felt er prikpunsløst med indtil 3 udseparringer, i form af cirkulære kartoucher for skriftgraving og blomsterornamentik. Jfr. p. 115. Stempel under bunden.

28 Bæger

Højde 9,7 cm

Dia. rand 9,7 cm

Dia. fod 7,3 cm

Vægt 220 g

3 cartoucher. I navnecartouche prikn.: PSCB / MCDB / 1763.

I hver af de to andre cartoucher en blomst.

Privateje Jylland.

29 Bæger

Højde 5,4 cm

Dia. rand 5,2 cm

Dia. fod 4,0 cm

Vægt 45 g

Illustration p. 249

1 cartouche med prikn.: PNS / KJD St / 1764

Privateje Jylland.

- 30 Bæger
 Højde 8,8 cm
 Dia. rand 7,9 cm
 Dia. fod 5,8 cm
 Vægt 130 g
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.: CCS st grd /
 AAD / 1767
 I hver af de to andre cartoucher en blomst.
 ABR 143 / 716 (1962)
 Privateje Sjælland.
- 31 Bæger
 Højde 9,6 cm
 Dia. rand 8,4 cm
 Dia. fod 6,6 cm
 Vægt 125 g
- 1 cartouche med prikn.: HLSTh / 1768
 Privateje Jylland.
Illustration p. 249.
- 32 Bæger
 Højde 7 cm
 Dia. rand 6,2 cm
 Dia. fod 5,0 cm
 Vægt 72 g
- 1 cartouche med prikn.: MNSF / MCDstg / 1768.
 Privateje Jylland.
- 33 Bæger
 Højde 11,3 cm
 Dia. rand 8 cm
 Dia. fod 6,2 cm
 Vægt ?
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.: CPSF /
 MNDEB / 1769.
 I de andre cartoucher en blomst.
 Bægret kendes fra en antikvitetshandel.
- 34 Bæger
 Højde 8,3 cm
 Dia. rand 7,6 cm
 Dia. fod 5,7 cm
 Vægt 111 g
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.: PLSE /
 MJDE / 1770.
 I de andre cartoucher en blomst.
 Privateje Sjælland.
- 35 Bæger
 Højde 10,7 cm
 Dia. rand 9,8 cm
 Dia. fod 7,4 cm
 Vægt 220 g
- 3 ret svage cartoucher. I navnecartouchen prikn.:
 PASK / KMDK / 1771.
 I de to andre cartoucher blomster.
 Privateje Jylland.

- 36 Bæger
Højde 10,3 cm
Dia. rand 10,2 cm
Dia. fod 7,2 cm
Vægt 220 g
- 37 Bæger
Højde 10,5 cm
Dia. rand 9,8 cm
Dia. fod 7,5 cm
Vægt 240 g
- 38 Bæger
Højde 11,3 cm
Dia. rand 9,5 cm
Dia. fod 7,3 cm
Vægt 220 g
- 39 Bæger
Højde 8,5 cm
Dia. rand 7,9 cm
Dia. fod 5,7 cm
Vægt 106 g
- 40 Bæger
Højde 12,0 cm
Dia. rand 11,3 cm
Vægt 265 g
- 41 Bæger
Højde 11,0 cm
Dia. rand 9,8 cm
Dia. fod 7,5 cm
Vægt 240 g
Illustration p. 249
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.: PKSB / 1781
I de to andre cartoucher blomster.
Privateje Sjælland.
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.:
PH / ANDM / 1782.
I de to andre cartoucher blomster.
Privateje Jylland.
- 3 svage cartoucher. I navnecartouchen prikn.:
JJSL / APDL / 1783.
I de to andre cartoucher blomster.
Privateje Sjælland.
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.:
JWSKK / 1784.
I de to andre cartoucher blomster.
Privateje Sjælland.
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.: BPSLB /
MGDLB / 1787.
I de to andre cartoucher blomster.
Privateje Jylland.
- 3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.: MK / AP.
I de to andre cartoucher blomster.
Privateje Sjælland.

- 42 Bæger
Højde 12,3 cm
Dia. rand 10,8 cm
Dia fod 8,2 cm
Vægt 275 g
Illustration p. 249
- Bægret afviger fra de normale, ved at være kraftig udsvajet ved mundranden og med et profileret saugprofil.
3 cartoucher. Den ene med bladkrans, de andre to med blomster.
Prikn. under bunden: 20 lod 2 qt.
Privateje Jylland.
- 43 Bæger
Højde 10,2 cm
Dia. rand 9,4 cm
Dia. fod 7,2 cm
- 3 svage cartoucher. Formentlig 1 navnecartouche og 2 blomstercartoucher.
Privateje Jylland.
- 44 Bæger
Højde 10,3 cm
Dia. rand 10,0 cm
Dia. fod 7,0 cm
Vægt 158 g
- Bægerets oprindelige dekorationer helt udpudset.
Har formentlig været 3 cartoucher
Bægret forsynet med to 1800-tals border.
Privateje Jylland.
- 45 Bæger
- Lille bæger af sølv, nålepunslet, graveret med cartouche.
ABR 228/985 (1969).
- 46 Bæger
Højde 6 cm
- Dansk, nålepunslet bæger af sølv.
ABR 301/1020 (1973)

Højden varierer fra 4,5 – 7,0 cm., med undtagelse af katalog nr. 52 der er på 11,6 cm.

Mundrandsdiameter varierer fra 3,8 – 7,0 cm., dog med katalog nr. 52 på 9,9 cm.

- 47 Bæger på tre kugler
Højde 7,0 cm
Dia. rand 6,0 cm
Vægt 53 g
3 cartoucher. Den oprindelige prikn. i navnecartouchen afslebet.
De to andre cartoucher med blomster.
Prikn. under bunden: 1754.
Privateje Jylland.
- 48 Bæger
Lille bæger på tre kugler. 1761
ABR 166/588 (1964).
- 49 Bæger på tre kugler
Højde 5,2 cm
Vægt 35 g
1 cartouche med prikn.: JCDW / 1764
ABR 118/365 (1960).
Privateje Sjælland.
Illustration p. 250.
- 50 Bæger på tre kugler
Set af S. Fritz ca. 1950 uden anden registrering end mestermærke, og årstallet 1764, samt privateje.
- 51 Bæger på tre kugler
Højde 4,3 cm
Dia. rand 4,4 cm
Vægt 37 g
1 cartouche med prikn.: BPSD / KL ? D / 1765.
Privateje Sjælland.
- 52 Bæger på tre kugler
Højde 11,6 cm
Dia. rand 9,9 cm
Vægt 225 g
Illustration p. 250
Bægeret har samme profil og kraftige læberand som katalog nr. 42.
3 cartoucher. I navnecartouchen prikn.: CCSG / KJDD / 1793.
I de to andre cartoucher blomster.
Privateje Sjælland.

53 Bæger på
tre kugler
Højde 4,5 cm
Dia. rand 3,8 cm
Vægt 37 g

1 cartouche med prikn.: MPD / 1795.
Privateje Jylland.
Illustration p. 250.

54 Bæger på
tre kugler
Højde 5,9 cm
Dia.rand 5,0 cm
Vægt 49 g

1 cartouche uden initialer.
Privateje Jylland.

55 Bæger på
tre kugler
Højde 4,5 cm
Dia. rand 4,0 cm
Vægt 32 g

1 cartouche med prikn.: CJS.
Privateje Jylland.
Illustration p. 250.

56 Bæger på
tre kugler

Set af S. Fritz i 1944 uden anden registrering end
skitsetegning og mestermærke.
Privateje Jylland.

Kaffekander

Kaffekander findes i 2 hovedtyper.

A: I drevet ligeknækket arbejde med fast fodrand.
Til 2 af disse kaffekander findes tilhørende fad. Der-
udover haves 2 løse fade uden kaffekander.

B: I svajknækket arbejde og stående på 3 høje svejfe-
de rokokoben, støbt med rocailler.
Stemplet under bunden.

- 57 Kaffekande
 Højde 27 cm
 Tværmål korpus
 13,5 cm
 Rumindhold 1½ l
 Vægt 625 g
Illustration p. 251
- Lige knækket. Det bugede, opefter stærkt afsmalnede korpus med ovalt tværsnit hviler på en fast fodrand med svejftet kant, der følger korpus knæk. Tuden ligger ind langs korpus og trækkes foroven ud i et svejftet næb. Den sorte træhank, der er udskåret som en fisk med en udsmykning på nakken af 6 små perlemorsknapper, er fastgjort med sølvstifter i 2 rørformede døller. Låget, der er hængslet til den øvre hankdølle, har en vandret udstående kant med svejftet rand, og derover et lige knækket bælte. Den øverste del af låget er glat og har på toppen en knop af sort træ. På oversiden af kandens fod prikn.: J H. Brasch A M Grøn 1760. (J. H. Brasch køber Lindtorp i 1733, død 1760. Anne Margrethe Grøn var datter af farveriejer Andreas Hansen og hustru Dorthea Lauritsdatter Grøn, Holstebro). Prikn. under bunden: Wog 44 lod 1 ort. Litt.: Trap IX, 1. 5. udg. p. 284. Aldal: Holstebros historie, 1939 p. 506. Købstadsmuseet „Den gamle Bys“ årbog 1964 p. 12-15, Årbog 1968-1969 p. 80. Antonsen: Konsul George Jorck og hustru 1963-1967, p. 38. Købstadsmuseet „Den gamle By“, Århus nr. 362.64. Samhørende med katalog nr. 58.
- 58 Fad
 Længde 24 cm
 Bredde 17,5 cm
 Dybde 2 cm
 Vægt 210 g
- Oval med rand, smykket med lige knæk. Prikn. på fadets underside: J H Brasch A M Grøn 1760, samt W: 14 lod 1 ort. *Illustration p. 251.*

- 59 Kaffekande
 Højde 26,7 cm
 Tværmål korpus
 13,2 cm
 Rumindhold 1,1 l
 Vægt 560 g
Illustration p. 252-53
- Ligeknækket arbejde. Korpus med ovalt tværsnit, der hviler på en fast fodrand med svejfede tunger, der følger korpus knæk.
 Tuden ligger ind langs korpus, foroven trækkes den ud i et svejftet næb. På kandens modsatte side i flugt med tuden sidder den sorte træhank med sølvstifter fastgjort i to rørformede døller. Til den øvre hankdølle er leddet det højthvælvede låg, der har en vandret udstående kant med svejftet rand og derover et ligeknækket bælte. Den øverste del af låget er glat, ligknop af sort træ fastholdt ved en flad sølvhætte.
 Prikn. under kandens bund: 52 lod 2 qt.
 Stemplet under bunden.
 Litt.: Antonsen: „Budstikken“ 1959 p. 23.
 ABR 23.11.1958 nr. 1053.
 Nationalmuseet III afd. nr. 8018/1958.
 Samhørende med katalog nr. 60.
- 60 Fad
 Længde 23,9 cm
 Bredde 18,7 cm
 Dybde 2 cm
 Vægt 290 g
- Oval med rand smykket med lige knæk.
 Prikn. under bund: W og 20 lod 3 1/2.
Illustration p. 252.
- 61 Kaffekande
 Højde 27,2 cm
 Tværmål korpus
 14,2 cm
 Rumindhold 1,35 l
 Vægt 780 g
Illustration p. 254
- Ligeknækket arbejde. Korpus med ovalt tværsnit, der hviler på en fast fodrand med 8 svejfede tunger, der følger korpus knæk.
 Tuden ligger inde langs korpus, foroven trækkes den ud i et svejftet næb. Den sorte træhank er med sølvstifter fastgjort i to rørformede døller. Til den øvre hankdølle er leddet det hvælvede låg, der har en vandret udstående kant med svejftet rand og derover et bælte med 8 lågknæk.
 Den øverste del af låget glat og knop af sort træ.
 Prikn. under kandens bund: 47 lod 2 1/2 qt.
 W & M, 388/ 272.

Litt.: Bøje; Hans Tobiesens sølvsamling nr.
249, 1948 p. 48.
Privateje Sjælland.

- 62 Kaffekande
Lille likeknækket. Uset ved denne registrering, men noteret af C. A. Bøje i dennes seddelregister.
- 63 Kaffekande
Likeknækket. Uset ved denne registrering, men noteret af C. A. Bøje i dennes seddelregister.
- 64 Fad
Længde 26,0 cm
Bredde 20,0 cm
Dybde 2,9 cm
Vægt 284 g
Likeknækket. Oval med rand smykket med 8 knæk.
Prikn. under bunden: W: 19 lod 3 qt.
Privateje Sjælland.
- 65 Fad
Længde 25,9 cm
Bredde 19,4 cm
Dybde 2,9 cm
Vægt 337 g
Illustration p. 255
Likeknækket. Oval med rand med 8 knæk.
Graveret i spejlets overside alliancevåben for Raben-Levetzau og Bornemann.
Prikn. under spejlet: W: 24 lod.
Litt.: Achen: Danske adelsvåbener 1973 p. 262 og 333.
1973.
Privateje Norge.
- 66 Kaffekande
Højde 28 cm
Tværmål korpus 11,5 cm
Rumindhold 0,95 l
Vægt 810 g
Illustration p. 256
Svajknækket arbejde. Korpus med ovalt tværsnit, der hviler på 3 høje svejfede rokokoben, støbt med rocailler.
Tuden ligger inde langs korpus, foroven trækkes den ud i et svejftet næb.
Den sorte træhank er med sølvstifter fastgjort i 2 rørformede døller.
Til den øvre hankdølle er leddet det hvælvede låg, der har en vandret udstående kant med svejftet rand og derover et bælte med 8 svejfede knæk. Den øverste del af låget er glat, men har dog på toppen, under den støbte lågknop i form af en blomst, graveret en bladkrans med 8 tunger.

Prikn. under bunden: 57 lod 2 qt.

Stemplet under bunden.

W & M, 386/ 269.

Litt.: Bøje: Hans Tobiesens sølvsamling nr.

252, p. 48, 1948.

Privateje Sjælland.

67 Kaffekande

Illustration p. 257

Svajknækket arbejde. Beskrivelse som katalog nr. 66 med den undtagelse, at tuden har en udsmykning med blomsterranker og rocailler.

Kaffekanden er ved denne registrering kun set på fotografi (plade 150) i Kunstindustrimuseets fotosamling efter Danske guldsmedes jubilæumsudstilling 1429-1929, afholdt i Industriforeningens bygning i København. Fotografi gengivet p. 257.

Tekander

Tekander findes i 2 hovedtyper.

A: I drevet fladknækket arbejde med og uden fast fodrand. Der haves ikke fade til tekanderne.

B: I svajknækket arbejde og stående på 3 svejfede rokokoben, støbt med rocailler.

Begge typer har rist, udført ved borede huller i korpus udfor tuden.

Stemplet i bunden.

68 Tekande

Højde 14,6 cm

Tværsmål korpus

9,0 cm

Rumindhold 0,7 l

Vægt 340 g

Illustration p. 258

Ligeknækket arbejde. Korpus med ovalt tværsnit med 8 knæk.

Tuden, der ved roden er ligeknækket, løber ud i et glat svejfet parti.

Den sorte træhank er med sølvstifter fastgjort i 2 rørformede døller.

Til den øvre hankdølle er leddet det hvælvede låg, der har en vandret udstående kant med svejfet rand og derover et bælte med 8 knæk.

Den øverste del af låget er glat og har på toppen en knop af brunt træ, der ligeledes har 8 knæk.

Prikn. under bunden: 22 lod 3 ½ qt. 1 ot.
Litt.: Holstebro museums årsskrift 1971/72 p. 62.
Holstebro museum nr. 15.005.

69 Tekande

Højde 17,7 cm
Tværmål korpus
11,5 cm
Vægt 450 g
Illustration p. 259

Lige knækket arbejde. Korpus med ovalt tværsnit, der hviler på en fast fod, der formentlig er af nyere dato. Tuden ved roden lige knækket og endende i et glat svejftet parti. Den sorte træhank er med sølvstifter fastgjort i to døller, hvoraf den nederste er fornyet. Til den øvre hankdølle er leddet det hvælvede låg, der har en vandret udstående kant med svejftet rand og derover et bælte med 8 knæk. Den øverste del af låget er glat og har på toppen en nyere træknop. Privateje Jylland.

70 Tekande

Højde 13,0 cm
Tværmål korpus
13,8 cm
Rumindhold 0,32 l
Vægt 280 g
Illustration p. 258

Lige knækket arbejde. Korpus med ovalt tværsnit med 8 knæk. Tuden ved roden lige knækket, ved tudspidsen glat og svejftet. Den sorte træhank er med sølvstifter fastgjort i 2 rørfornede døller. Til den øvre hankdølle er leddet det hvælvede låg, der har en vandret udstående kant med svejftet rand, og derover et bælte med 8 knæk. Den øverste del af låget er glat og har på toppen en knop af træ. På korpus graveret våben for Mathias Leth – Mathias Leth køber Sanderumgaard 1740, død 1783. Prikn. under bunden: W og 19 lod 2 qt. ABR 110/404 (1960). Litt.: Trap. V, 1. 1956 p. 247. Achen: Danske adelsvåbener 1973 p. 40. Privateje Sjælland.

- 71 Tekande
 Højde 16,3 cm
 Tværmål korpus
 8,8 cm
 Rumindhold 0,32 l
 Vægt 310 g
Illustration p. 260

Svajknækket arbejde. Korpus med ovalt til rundt træsnit, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbt med rocailler.

Tuden er ved roden svajknækket, men ved enden glat og svejftet.

Den svungne hank af horn er med sølvstifter fastgjort i 2 rørformede døller.

Til den øvre hankdølle er leddet det hvælvede låg, der har en vandret udstående kant med svejftet rand og derover et bælte med svejfede knæk.

Den øverste del af låget er glat, med undtagelse af en svejftet bladkrans indgraveret under lågknoppen.

Den støbte lågknop har form af en fugl med udbredte vinger.

Prikn. under bunden: P W A M / 19 lod 1/2 qt.

ABR 118/380 (1960) og ABR 316/1071 (1974).

Privateje Sjælland.

Kandisskåle

Oval, lige knækket bakke på glat stilk, der går over i en lige knækket fod med svejftet fodrand.

- 72 Kandisskål
 Højde 4,9 cm
 Længde bakke
 13,3 cm
 Bredde bakke
 10,0 cm
 Længde fod 8,4 cm
 Bredde fod 6,6 cm
 Vægt 107 g

Skål med 8 knæk, der går igen i foden.

Prikn. i bunden: 7 lod 3 qt.

Stemplet på undersiden af bakken.

Privateje Sjælland.

Illustration p. 261.

73 Kandisskål
Højde 5,2 cm
Længde bakke
13,8 cm
Bredde bakke
10,3 cm
Længde fod 8,6 cm
Bredde fod 6,8 cm
Vægt 130 g

Skål med 8 knæk, der går igen i foden.
Stemplet på undersiden af bakken.
W & M 382/ 39.
Litt.: Bøje: Hans Tobiesens sølvsamling
nr. 197, 1948 p. 40.
Privateje Sjælland.

74 Kandisskål
Højde 5 cm
Længde bakke
13,5 cm
Bredde bakke
10,0 cm
Vægt 100 g

Skål med 8 knæk, der går igen i foden.
Prikn. i bunden: 7 lod 1 ort.
Stemplet på undersiden af bakken.
Privateje Sverige.

Sukkerskåle

Sukkerskålene kan deles op i følgende grupper:

- A: På fod, uden hank, med låg.
- B: På 3 ben, uden hank, med låg.
- C: På 3 ben, uden hank, uden låg.
- D: På 4 ben, uden hank, uden låg.
- E: På 3 ben, med 1 hank, uden låg.
- F: På 3 ben, med 2 hanke, uden låg.
- G: På 4 ben, med 2 hanke, uden låg.
- H: Gennembrudt sukkerskål.

Stemplet under bunden.

75 Sukkerskål på
fod, uden hank,
med låg
Højde 10,6 cm
Dia. 8,1 cm
Vægt 176 g
Illustration p. 262

Ligeknækket. Den cirkulære korpus hviler på en glat stilk, der går ned i glat fod, med svejftet standkant. Det hvælvede, løse låg har en vandret udstående kant, med svejftet rand, og derover et bælte med knæk. Den øverste del af låget er glat, med undtagelse af partiet under lågknoppen, der har indgraveret en bladkrans. Lågknoppen er en støbt fugl med udbredte vinger.

Indvendig forgyldt.
Nyere gravering på undersiden af foden:
Peter og Mette Tang 1767.
(Peter Tang køber Nørre Vosborg i 1786, død 1826).
Litt.: Trap IX, 1. 5. udg. p. 419.
Privateje Jylland.

76 Sukkerskål på
3 ben, uden hank,
med låg
Højde 11,6 cm
Dia. 8,3 cm
Vægt 162 g
Illustration p. 262

Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Det hvælvede, løse låg, har en vandret udstående kant, med svejftet rand, og derover et bredt svajknækket bælte.
Den øverste del af låget er glat, og som lågknop er anbragt en støbt fugl med udbredte vinger og lang hale.
Prikn. på siden af korpus: M R / F C / d. 19 Febr / 1770.
Prikn. under bunden: 12 lod 2 qt.
Er sammenhørende med katalog nr. 77.
Privateje Sjælland.

77 Sukkerskål på
3 ben, uden hank,
med låg
Højde 11,8 cm
Dia. 8,5 cm
Vægt 160 g

Beskrivelse som katalog nr. 76.
Prikn. under bunden: 12 lod 2 qt. 2 ort.
Stemplet under bunden.
Privateje Californien, U.S.A.

78 Sukkerskål på
3 ben, uden hank,
med låg
Højde 10,5 cm
Dia. 8,5 cm
Vægt 154 g

Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Det hvælvede, løse låg, har en vandret udstående kant, med svejftet rand, og derover et svajknækket bælte.
Den øverste del af låget er glat, og som lågknop en støbt blomst.

- Prikn. under bund: LB / W 11 lod 2 qt. 1 ort.
 Stemplet under bunden.
 Privateje Sjælland.
- 79 Sukkerskål på
 3 ben, uden hank,
 uden låg
 Højde 6,7 cm
 Dia. 9,9 cm
 Vægt 120 g
- Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede
 rokokoben, støbte poteformede.
 Bred udadbøjet glat rand.
 Under bunden prikn.: CPSS / MPDT / 8 lod
 2 1/2 qt.
 Udgør sammen med katalog nr. 80 et sæt.
 Privateje Jylland.
- 80 Sukkerskål på
 3 ben, uden hank,
 uden låg
 Højde 6,8 cm
 Dia. 10,0 cm
 Vægt 130 g
- Beskrivelse som katalog nr. 79.
 Under bunden prikn.: CPSS / MPDT / 8 lod
 2 1/2 qt. 1 ort.
 Privateje Sjælland.
- 81 Sukkerskål på
 3 ben, uden hank,
 uden låg
 Vægt 135 g
Illustration p. 263
- Ligeknækket korpus, der hviler på 3 svejfede
 rokokoben, støbte poteformede.
 Bred udadbøjet rand med 16 tunger.
 Prikn. ejerinitialer og årstal 1757.
 ABR 166/643, (1964), hvor stykket er afbildet.
- 82 Sukkerskål på
 3 ben, uden hank,
 uden låg.
 Højde 6,5 cm
 Dia. 9,9 cm
 Vægt 112 g
Illustration p. 264
- Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede
 rokokoben, støbte med rocailler.
 Bred udadbøjet glat rand.
 Under bunden prikn.: 7 lod 3 1/2 qt. 1 ort.
 Udgør sammen med katalog nr 83 et sæt.
 ABR 338/633 (1975).
 Privateje Sjælland.

- 83 Sukkerskål på
3 ben, uden hank,
uden låg
Højde 6,5 cm
Dia. 9,9 cm
Vægt 113 g
- Beskrivelse som katalog nr. 82.
Under bunden prikn.: 7 lod 3 1/2 qt.
Stemplet under bunden.
Privateje Sjælland.
Illustration p. 264.
- 84 Sukkerskål på
3 ben, med 2
hanke, uden låg
Højde 8,4 cm
Dia. 12,6 cm
Vægt 255 g
- Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede
rokoboen, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet svajknækket rand.
2 udstående støbte bøjlehanke med rocailler.
Under bunden prikn.: Wog 18 lod 1/2 qt. /
NKMCK / 1790.
Privateje Jylland.
- 85 Sukkerskål på
3 ben, med 2
hanke, uden låg
Højde 8,3 cm
Dia. 13,1 cm
Vægt 195 g
- Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede
rokoboen, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet svajknækket rand.
2 udstående støbte bøjlehanke med rocailler.
Under bunden prikn.: 13 lod 3 qt. 1 ort /
PN / AM / CB / H.
Privateje Sjælland.
- 86 Sukkerskål på
4 ben, uden hank,
uden låg
Højde 9,1 cm
Dia. 14,2 cm
Vægt 268 g
- Svajknækket korpus, der hviler på 4 svejfede
rokoboen, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet glat rand.
På siden af korpus prikn.: I M A E H.
Under bunden prikn.: Wog 18 lod 1 qt.
Privateje England.

- 87 Sukkerskål eller flødepotte på 3 ben, med 1 hank, uden låg
Højde 7,5 cm
Dia. 13,5 cm
Vægt 218 g
Illustration p. 264
- Svajknækket korpus, der hviler på svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet svajknækket rand.
1 støbt bøjlehank med rocailler.
Spor af forgyldning indvendig i skålen.
Under bunden indprikket 2 vægtangivelser, den ældste: „18 lod, qt., ort med Skeen“
Oven i denne er indprikket: 15 lod.
Privateje Jylland.
- 88 Sukkerskål på 3 ben, uden hank, uden låg
Højde 7,4 cm
Længde 13,0 cm
Bredde 10,1 cm
Vægt 270 g
- Ligeknækket, ovalt korpus, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med poter.
Bred udadbøjet rand med 15 tunger.
Privateje Sjælland.
- 89 Sukkerskål på 3 ben, uden hank, uden låg
Højde 6,5 cm
Dia. 10.0 cm
Vægt 108 g
Illustration p. 265
- Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet glat rand.
På siden af korpus indgraveret våben for Steinfeld eller Steen.
Prikn. under bunden: 7 lod 3 qt. 1 ort.
Litt.: Achen: Danske adelsvåbener 1973 p. 472.
Privateje Sjælland.
- 90 Sukkerskål på 3 ben, med 2 hanke, uden låg
Illustration p. 263
- Svajknækket arbejde, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet rand med 18 tunger.
2 udstående støbte bøjlehanke med rocailler.
Under bunden prikn.: 15 lod 5 qt.
Litt.: Antonsen: Budstikken 1958 p. 41.
Nationalmuseet III afd. nr. 184/1930.

- 91 Sukkerskål på
3 ben, med 2
hanke, uden låg
Højde 7,3 cm
Længde 10,8 cm
Bredde 5,8 cm
Vægt 182 g
Illustration p. 266
- Svajknækket arbejde, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte som poter.
Bred udadbøjet rand med 22 tunger, der igen i randen er lidt tunget.
2 udstående støbte bøjlehanke med rocailler.
Under bunden prikn.: S W Staun / Wesenberg 1757.
ABR 295/1514 (1973).
Privateje Sjælland.
- 92 Sukkerskål på
3 ben, med 2
hanke, uden låg
Højde 8 cm
Dia. 12,9 cm
Vægt 252 g
Illustration p. 266
- Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet svajknækket rand.
2 udstående støbte bøjlehanke med rocailler.
Under bunden prikn.: 17 lod 2 1/2 qt.
Litt.: Boesen og Bøje: Gammelt dansk sølv til bordbrug nr. 274, 1948.
Privateje Norge.
- 93 Sukkerskål på
3 ben, med 2
hanke, uden låg
Højde 7,8 cm
Dia. 12,8 cm
Vægt 255 g
- Svajknækket korpus, der hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Bred udadbøjet rand med 18 tunger.
2 udstående støbte bøjlehanke med rocailler.
Under bunden prikn.: 17 lod 1 qt. 1 ort /
PHS / M A B.
Privateje Jylland.
- 94 Sukkerskål på
3 ben, med 2
hanke, uden låg
- Svajknækket, med udbøjet rand.
W & M I, 45. I del jan. 1944 p. 14.
- 95 Sukkerskål
- Gennembrudt arbejde.
Uset ved denne registrering, men noteret af C. A.
Bøje i dennes seddelregister.

Tedåser

96 Tedåse

Højde 13,0 cm

Længde 9,5 cm

Bredde 5,2 cm

Vægt 180 g

Illustration p. 267

Ligeknækket ovalt korpus, der hviler på en svejftet standkant. Overdelen har over den svejfede kant et ligeknækket bælte, der går over i en glat del under låget.

Det løse hætteformede låg har et glat parti, markeret af 2 svejfede kanter. Under lågknoppen, der kan være udformet som 2 fladtrykte kugler eller en fugl, er et glat parti.

Stempleet under bunden.

Lågknop består af 2 fladtrykte kugler.

Under bunden prikn.: HB MB 1757 /

Vog 11 lod 3 qt 3 ort.

Litt.: Lassen: Sølvtoj i C. L. Davids samling, nogle studier. 1948 p. 141.

Davids samling nr. S 80.

97 Tedåse

Højde 12,5 cm

Længde 9,0 cm

Bredde 5,2 cm

Vægt 165 g

Lågknop består af 2 fladtrykte halvkugler.

Under bunden prikn.: 11 lod 3 qt. /

PMSEB ENDB / 1759.

Privateje Jylland.

98 Tedåse

Højde 11,4 cm

Længde 7,6 cm

Bredde 5,1 cm

Vægt 134 g

Illustration p. 267

Lågknop er en støbt fugl med udbredte vinger.

Under bunden prikn.: 9 lod 1 1/2 qt.

Privateje Sjælland.

Sukkerstrøbøsser

- 99 Sukkerstrøbøsse
Højde 18,6 cm
Dia. 8,4 cm
Vægt 235 g
- 100 Sukkerstrøbøsse
Højde 13,5 cm
Dia. 5,3 cm
Vægt 92 g
Illustration p. 268
- 101 Sukkerstrøbøsse
Højde 13,5 cm
Dia. 5,5 cm
Vægt 93 g
Illustration p. 269
- 102 Sukkerstrøbøsse
Højde 15 cm
Dia. 6,0 cm
Vægt 110 g

Svajknækket korpus, der med en enkelt undtagelse hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler. Lågene er højt hvælvede og gennembrudt i mønster bestående af ranker, blomster og geometriske figurer. Lågknoppen kan være udformet som en støbt blomst eller en støbt fugl med udbredte vinger. Skellet mellem sukkerstrøbøsser og peberbøsser er defineret ved højden 13 cm. Over 13 cm. høje er grupperet som sukkerstrøbøsser og under 13 cm som peberbøsser. Stemplet under bunden.

Med støbt blomst som lågknop.
Under bunden prikn.: B/ 1769/ 15 lod 2 1/2 qt 1 ort.
Privateje Sjælland.

Med støbt blomst som lågknop.
Midt på korpus prikn.: PS / MGB / 1796.
Under bunden prikn.: 6 lod 1 qt. 1 ort.
Privateje Sjælland.

Balusterformet korpus, der hviler på 3 svejfede indadbøjede støbte ben med rocailler. Korpus er smykket med kraftige indgraverede rocailler. Lågknop i form af en støbt blomst. Privateje Sjælland.

Korpus hviler på en glat cirkulær fod det afsluttes i en standkant. Lågknop i form af en støbt klokke. Privateje Bornholm.

- 103 Sukkerstrøbøsse
Højde 17,0 cm
Dia. 7,5 cm
Vægt 182 g
Oprindelige lågknop mangler. Er erstattet med en påloddet dækplade og en glat kugle.
Under bund prikn.: 13 lod 3 qt.
Privateje Sjælland.
- 104 Sukkerstrøbøsse
Højde 17,5 cm
Dia. 7,8 cm
Vægt 206 g
Med en støbt fugl som lågknop.
Under bunden prikn.: J J S M / M J D M /
14 lod 2 qt 1 ort.
Privateje Jylland.
- 105 Sukkerstrøbøsse
Højde 17,5 cm
Dia. 7,5 cm
Vægt 182 g
Støbt fugl som lågknop.
Under bunden prikn.: 13 lod 1 qt.
Privateje Jylland.
- 106 Sukkerstrøbøsse
Højde 18 cm
Uset ved denne registrering. Afbildet i Olriks bog: Danske sølvarbejder fra Renaissance til vore dage, 1915 p. 61. nr. 447 fig. 119, og i Tidsskrift for industri 1911, p. 224 fig. 26.
Stemplet urigtig fortolket. Både formen og ornamentik henfører den til Weller.
- 107 Sukkerstrøbøsse
Højde 18,2 cm
Dia. 8,5 cm
Vægt 185 g
Støbt fugl som lågknop.
Under bunden prikn.: 12 lod 3 qt.
Privateje Sjælland.
- 108 Sukkerstrøbøsse
Højde 18,2 cm
Dia. 8,0 cm
Vægt 194 g
Støbt fugl som lågknop.
Under bunden prikn.: 13 lod 2 ½ qt. 1 ort.
Privateje Fyn.
- 109 Sukkerstrøbøsse
Højde 18,4 cm
Dia. 7,8 cm
Vægt 193 g
Støbt fugl som lågknop.
Under bunden prikn.: W. 13 lod 1 qt. 1 ort.
Privateje Sjælland.

Peberbøsser

Korpus lige- eller svajknækket, der med en enkelt undtagelse hviler på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.

Lågene er højt hvælvede og med gennembrudt mønster bestående af ranker, blomster og geometriske figurer.

Lågknoppen kan være udformet som en støbt blomst, et støbt agern eller en støbt fugl med udbredte vinger. Gruppen med peberbøsser er defineret ved ikke at overstige højden 13 cm. Stemplet under bunden.

- 110 Peberbøsse
Højde 12,6 cm
Dia. 5,5 cm
Vægt 96 g
Svajknækket korpus og støbt fugl som lågknop.
På siden af korpus prikn.: PM / AM / 1774.
Under bunden prikn.: 7 lod 1 qt.
Privateje Sjælland.
- 111 Peberbøsse
Højde 12,5 cm
Dia. 5,4 cm
Vægt 100 g
Ligeknækket korpus, med støbt agern som lågknop.
Under bunden prikn.: NG ES v C / 7 lod 1 qt.
Privateje Sjælland.
Illustration p. 269.
- 112 Peberbøsse
Højde 11,4 cm
Dia. 5,6 cm
Vægt 84 g
Svajknækket korpus med støbt fugl som lågknop.
Under bunden prikn.: 6 lod 1 qt 1 ort.
Privateje Sjælland.
- 113 Peberbøsse
Højde 11,7 cm
Dia. 5,6 cm
Vægt 85 g
Svajknækket korpus, med støbt fugl som lågknop.
Under bunden prikn.: 6 lod 2 qt.
Privateje Fyn.
- 114 Peberbøsse
Højde 11,9 cm
Dia. 5,2 cm
Vægt 105 g
Illustration p. 268
Svajknækket korpus der hviler på en cirkulær fod med kvartstaf profil mundende ud i en svejftet standkant.
Støbt spids lågknop.
Stemplet på undersiden af standkanten.
Privateje Sjælland.

- 115 Peberbøsse
Højde 11,9 cm
Dia. 5,5 cm
Vægt 80 g
Svajknækket korpus med støbt agern som lågknop.
På siden af korpus prikn.: MPS.
Privateje Jylland.
- 116 Peberbøsse
Højde 12,0 cm
Dia. 5,2 cm
Vægt 95 g
Svajknækket korpus med støbt blomst som lågknop.
Under bunden prikn.: 6 lod 3 qt.
Privateje Sjælland.
- 117 Peberbøsse
Højde 12,0 cm
Dia. 5,2 cm
Vægt 84 g
Svajknækket korpus med støbt blomst som lågknop.
Under bunden prikn.: 6 lod 1 qt.
W & M 382/ 63.
Litt.: Bøje: Hans Tobiesens sølvsamling nr.
226, 1948 p. 44.
- 118 Peberbøsse
Svajknækket korpus med støbt fugl som lågknop.
ABR 255/ 1199 (1970).

Plat de ménagesæt

- Eddikekande, peberbøsse og sennepskande med svajknækket korpus hvilende på 3 svejfede rokokoben, støbte med rocailler.
Stemplet under bunden.
Støbt fugl med udbredte vinger som lågknop, hvorunder er graveret en bladrosset.
- 119 Eddikekande
Højde 11,0 cm
Dia. 5,5 cm
Vægt 120 g
Tuden ligger ind langs korpus og trækkes foroven ud i et svejftet næb. Svejftet støbt hank.
Låget svajknækket med et glat parti foroven.
Illustration p. 270.
- 120 Peberbøsse
Højde 12,0 cm
Dia. 5,2 cm
Vægt 90 g
Højt hvælvet låg med gennembrudt mønster bestående af ranker, blomster og geometriske figurer.

- 121 Sennepskande
Højde 11,0 cm
Dia. 5,3 cm
Vægt 115 g

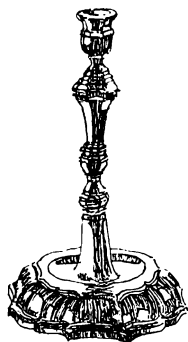
Indhak i øverste rand af korpus og nederste rand af låget for en ske. Hanken støbt svejftet arbejde. Låget svajknækket med et glat parti foroven. Stemplet under bunden.

W & M 382/53.

Litt.: Bøje: Hans Tobiesens sølvsamling nr. 211-213, 1948 p. 42. Boesen og Bøje: Gammelt dansk sølv til bordbrug, nr. 231, 1948.

Privateje Sjælland.

Lysestager

Der kendes 3 par lysestager, hvoraf de 2 par er likeknækket og det 3. er svajknækket. Lysestagerne består af fod, skaft og lysepibe.

- 122 Lysestage
Højde 17,0 cm
Længde fod 11,1 cm
Bredde fod 10,8 cm
Vægt 288 g
Illustration p. 271

Ligeknækket stage, med profileret fod med indbuede sider og afrundede hjørner. Skaftet balusterformet, med den nederste del glat ellers 8-kantet skaft og lysepibe.

På den nederste del af skaftet prikn.: E.

Under bunden prikn.: 18 lod.

Stemplet under bunden.

Udgør sammen med katalog nr. 123 et par.

Privateje Sjælland.

- 123 Lysestage
Højde 17,0 cm
Længde fod 11,1 cm
Bredde fod 10,9 cm
Vægt 270 g
Illustration p. 271

Beskrivelse som katalog nr. 122.

Under bunden prikn.: 18 lod.

- 124 Lysestage
Højde 18,5 cm
Længde fod 11,5 cm
Bredde fod 11,4 cm
Vægt 342 g
Illustration p. 272

Lige- og svajknækket stage, profileret svajknækket fod. Skaft balustformet.

Under bunden prikn.: Bege Toe Wog 47 1/4 lod

Stemplet under bunden.

Udgør sammen med katalog nr. 125 et par.

Privateje Sjælland.

125 Lysestage
Højde 18,5 cm
Længde fod 11,5 cm
Bredde fod 11,5 cm
Vægt 365 g

Beskrivelse som katalog nr. 124, dog ingen vægtangivelse under bunden af denne.
Illustration p. 272.

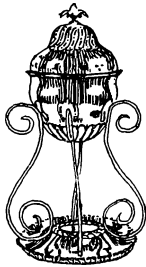
126 Lysestage
Vægt 365 g
Illustration p. 272

„Hvælvede skævknækkede forstykker, balustreformede stammer, lysetyller drevne med rocailler“
ABR 121/ 807 (1960).

127 Lysestage
Vægt 365 g

Beskrivelse som katalog nr. 126.
Illustration p. 272.

Røgelsesbrænder

128 Røgelsesbrænder
Højde 15,5 cm
Dia. korpus 9,3 cm
Vægt 210 g
Illustration p. 275

Glat cirkulær korpus, der hviler på 4 S-formede tynde ben, der igen hviler på en cirkulær fod med udbøjet kant og forhøjet midterparti.
Højt hælvet løst låg med støbt blomst som lågknop.
Korpus udsmykket dels ved indgraverede sløjfer og medailloner under randen og dels ved et radiært gennembrudt arbejde udgående fra en koncentrisk cirkel omkring bunden.
Fodstykkets kant har perlebord, og det ophøjede cirkulære parti har en bred cirkel graveret bladranke. Låget er udsmykket i gennembrudt arbejde med bladranker og blomster.
Inde i korpus ligger en cirkulær tynd messingplade, med udsavede riller.
Under bunden prikn.: 14 lod 1 qt 1 ort.
Stemplet på undersiden af foden.
Hobro museum F. 266

Hovedvandsæg

Hovedvandsæg findes i 3 typer, alle indvendig forgyldte.

A: rektangulært, med rocailler og charnier for kortenden. Svajet rand og højt låg med rocailler.

B: „Haneæg“. Korpus og låg udgøres af 2 modsvarende volutter. Korpus hviler på et ovalt, hvælvet gemme, hvis hængslede bund danner sytndflade, men har overgribende kant.

På låget er påloddet en rocaille, der foran afsluttes af en tværstillet prydblade.

(Haneæg jfr. Bøje: Balsambøsser og Hovedvandsæg fig. 54, 1950).

Typen deles i 2 nemlig med B 1: Charnier i siden.

B 2: Charnier for enderne.

C: Glat urneformet korpus på en cirkulær fod.

129 Hovedvandsæg

Højde 6,0 cm

Vægt 28 g

Type A

På toppen af låget er påloddet en fugl med udbredte vinger. Antagelig en nyere tilføjelse.

Stemplet under foden.

Privateje Sjælland.

130 Hovedvandsæg

Højde 8,5 cm

Vægt 35 g

Illustration p. 273

Type B 1

Under foden prikn.: LMPD.

Stemplet på fodens overside, indvendigt i gemmet.

Privateje Sjælland.

131 Hovedvandsæg

Type B 1

På „brystet“ prikn.: MHS / T / MKS / MD.

ABR 342/ 1025 (1976).

132 Hovedvandsæg

Højde 7,3 cm

Vægt 20 g

Type B 1

Uden bundgemme og uden stempel. Tilskrives Weller på grund af form og ornamentik.

På „ryggen“ prikn.: Z. Freberg 1795

Herning museum nr. 556.

- 133 Hovedvandsæg
Højde 8,2 cm
Vægt 32 g
Type B 1
Uden bundgemme og uden stempel. Tilskrives Weller på form og ornamentik.
På „ryggen“ prikn.: AJO / OA / 1800
Privateje Jylland.
- 134 Hovedvandsæg
Højde 7,8 cm
Vægt 30 g
Type B 1
Uden bundgemme og uden mesterstempel. Tilskrives Weller på form og ornamentik. Privateje Jylland.
- 135 Hovedvandsæg
Højde 7,9 cm
Vægt 32 g
Type B 1
Uden bundgemme og uden mesterstempel. Tilskrives Weller på form og ornamentik.
Holstebro museum nr. 15.180-4.
- 136 Hovedvandsæg
Højde 7,7 cm
Vægt 34 g
Type B 1
Uden bundgemme og uden stempel. Tilskrives Weller på form og ornamentik.
Privateje Jylland.
- 137 Hovedvandsæg
Højde 7,5 cm
Vægt 36 g
Type B 2
Stemplet på fodens overside, indvendigt i gemmet.
ABR 343/ 543 (1976).
- 138 Hovedvandsæg
Højde 8 cm
Vægt 35 g
Illustration p. 273
Type B 2
Stemplet på fodens overside indvendigt i gemmet.
ABR 307/ 1165 (1974)
Holstebro museum nr. 15.161.
- 139 Hovedvandsæg
Højde 7,5 cm
Vægt 32 g
Type B 2
stemplet på fodens overside indvendigt i gemmet.
Privateje Jylland.
- 140 Hovedvandsæg
Højde 8,5 cm
Vægt 32 g
Illustration p. 273
Type B 2
Prikn.: på låget: CLKPD 179?
stemplet på fodens overside indvendigt i gemmet.
Privateje Jylland.

- 141 Hovedvandsæg
Højde 7,5 cm
Vægt 29 g
- Type B 2
Prikn. på „brystet“: J M D H B
Uden bundgemme og uden mesterstempel. Tilskrives Weller på form og ornamentik.
Privateje Jylland.
- 142 Hovedvandsæg
Højde 9,1 cm
Vægt 36 g
- Type B 2
Stemplet på fodens overside indvendigt i gemmet.
På lågets top er i stedet for kammen anbragt en støbt fugl med udbredte vinger og hovedet seende tilbage.
Litt.: Bøje: Balsambøsser og Hovedvandsæg fig. 61, 1950 p. 43.
Privateje Sjælland.
- 143 Hovedvandsæg
- „Haneæg“ drevet med volutter, på låget kam.
Tilskrives Weller. ABR. 189/ 791 (1966).
- 144 Hovedvandsæg
Højde 9,4 cm
Vægt 51 g
Illustration p. 273
- Type C
Korpus udsmykket med indgraverede bladranker.
Foden med bølgede border. Låget har under den støbte blomst graveret bladrosen.
Under foden prikn.: JNS / KHD / 1816.
Stemplet på fodens overside indvendig i gemmet.
Privateje Jylland.

Snusdåser

- Der kendes 5 snusdåser, de 4 i lige knækket arbejde og en udfærdiget af en porcelænssnegl med sølvlæg monteret.
- 145 Snusdåse
Højde 2,2 cm
Længde 7,1 cm
Bredde 5,0 cm
Vægt 60 g
Illustration p. 273
- Ovalt lige knækket korpus med glatte sider.
Spor efter indvendig forgyldning.
Lågets overside med indgraverede rocailler.
Prikn. på frontsiden: Zidsel Calrige
Sörens/Datter Traberg 1795.
Stemplet på korpusfalsen under låget.
Privateje Jylland.

- 146 Snusdåse
 Højde 2,8 cm
 Længde 6,8 cm
 Bredde 3,5 cm
 Vægt 60 g
Illustration p. 274
- Ovalt lige knækket korpus med glatte sider.
 Indvendig forgyldt.
 Lågets overside indgraveret med rocailler.
 Stemplet på korpusfalsen under låget.
 Privateje Sjælland.
- 147 Snusdåse
- Lige knækket korpus. Låget graveret med rocailler og blade.
 ABR 253/1216 (1970).
- 148 Snusdåse
 Højde 3,2 cm
 Længde 7,2 cm
 Bredde 5,3 cm
Illustration p. 274
- Firekantet korpus med karnichformede sider.
 Indvendig forgyldt.
 Sider og låg rigt dekoreret med rocailler.
 På frontsiden en putti med bue og pil og på bagsiden en fugl.
 På låget reliefbillede af Kristus i Getsemane.
 Stemplet på korpusfalsen under låget.
 Privateje Jylland.
- 149 Snusdåse
 Højde af låg 1,6 cm
 Længde 9,3 cm
 Bredde 7,3 cm
 Vægt incl. musling 118 g
Illustration p. 274
- Cypræa- porcelænssnegl med søvlåg.
 Charniet usynligt og 7-leddet. Beslaget over sneglen er forsynet med 37 graverede tunger.
 Låget er udsmykket med rocailler, der danner en kartouche, hvori er graveret et billede af Holstebro gamle sognekirke.
 Låget indvendigt forgyldt.
 Stemplet på lågholderens front under låget.
 Litt.: Bramsen: Nordiske snusdåser på europæisk baggrund 1965 p, 244, 541.
 Privateje Sjælland.

Knapper

Kan opdeles i 2 typer:

A: firkantede med affasede hjørner med bred afrundet kant og på midten opdrevet firkantet felt.

B: halvkugleformede, graveret med blomst eller stjerne.

Begge typer har ringformet øsken.

Stemplet på undersiden.

150 Knap

Højde 0,4 cm

Længde 1,5 cm

Bredde 1,5 cm

Illustration p. 275

Type A

Udført efter model af Villads Lund, guldsmed i Holstebro 1730-46, og derefter til sin død 1750 i Lemvig.

Holstebro museum nr. 15.120.

151-153 3 knapper

Højde 1,7 cm

Dia. 2,0 cm

Vægt 3 g

Type B

Graveret på oversiden med en blomst.

Privateje Sjælland.

Illustration p. 275.

154-172 19 knapper

Højde 0,8 cm

Dia. 1,5 cm

Type B

Graveret på oversiden med en stjerne.

10 stk. privateje Jylland, 9 stk. privateje Sjælland.

173-175 3 ben

På en lige knækket senbarok tekande udført af Johannes Isachsen Lindschou, guldsmed i Holstebro 1728-1745, er senere påloddet 3 svejfede rokokoben, støbt med rocailler, der ud fra form og ornamentik må tilskrives Weller.

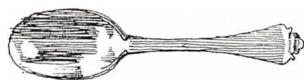
Privateje Sjælland.

BESTIK OG
SERVERINGS
BESTIK

Initialer og navne med årstal er på bestik og serveringsbestik er normalt graveret på skaftendens bagside, hvor graveringen er anbragt andet sted, er det anført.

Skeer og serveringsbestik er normalt stemplet på bagsiden af skaftets nedre parti, og kun stemplet een gang. Afvigelser herfra anføres.

*Ske med trefliget
skaftende*

176 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 40 g

Ægformet laf, fladt rektangulært skaft, hvis bredere skaftende har flig på hver side af den brede midtflig. Laffet har på bagsiden graveret akantusblad. Laflængde varierer fra 7,2-7,4 cm. og lafbredde fra 4,5-4,6 cm.

Laffets overside har en konturstreg, der afsluttes i overgangen til skaftet og går 1/3 ned på laffet. Prikn.: PNSB / MJDS / 1768
Privateje Fyn.
Skeen danner sammen med kat. nr. 177 et skepar.

177 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 40 g

Beskrivelse som Kat. nr. 176.

178 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 38 g

Skaftende længere udtunget end de to foregående skeer. Prikn.: JDM / AND
Privateje Sjælland.

*Ske med spadeformet
skaftende*

179 Ske
Længde 18,9 cm
Vægt 50 g

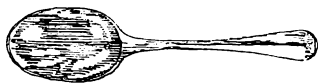
Ægformet laf, fladt rektangulært skaft, hvis brede skaftende er spadeformet. Skaftendens forløb på bagsiden af laffet har kvadrang med midtryg. Streggraveret: HL / KNB / 1733 flankeret af forneden overlagte grene. Foroven en femfliget krone. Figur 63.

Illustration p. 276

Skeen er udført som kopi (evt. supp. til) en ske udført af Villads Lauridsen Lund, guldsmed i Holstebro ca. 1730-1746 jfr. Bøje p. 253. Begge skeer i samme eje. Privateje Jylland.

Ske med ryg mod den afrundende skaftende

Ægformet laf. Skaftet har på forsiden en „ryg“ på skaftendens bredere parti, der er afrundet og opbøjet. Skaftendens forløb på bagsiden af laffet har kvadrang med midtryg. Typen findes som A: med halvrundt træsnit af skaftet, B: med rektangulært træsnit af skaftet. Laflængde varierer fra 7,0 – 7,8 cm. og lafbredde fra 4,3 – 4,9 cm.

180 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 51 g

Streggr.: T L i et spejlmonogram / 1757
Jordfund fra Neder Kærsholm.
Thorning museum.

181 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 50 g

Prikn.: JH / MCH / 1762
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 182 et skepar.

182 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 50 g

Beskrivelse som katalog nr. 181.

183 Ske
Længde 21,7 cm
Vægt 52 g

Prikn.: GAF / EØ / 1774
Varde museum nr. 2802.
Danner sammen med katalog nr. 184 et skepar.

184 Ske
Længde 21,7 cm
Vægt 55 g

Beskrivelse som katalog nr. 183.

- 185 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 50 g
Prikn.: HCZ / 1775
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 186 et skepar.
- 186 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 50 g
Beskrivelse som katalog nr. 185.
- 187 Ske
Længde 19,4 cm
Vægt 61 g
Prikn.: CMSW / ESDW / 1777
Privateje Jylland.
- 188 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 53 g
Prikn.: SR / 1786
Danner sammen med katalog nr. 189 et skepar.
Privateje Sjælland.
- 189 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 52 g
Beskrivelse som katalog nr. 188.
- 190 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 56 g
Prikn.: RCSB / ATDB / 1788
Privateje Jylland.
- 191 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 52 g
Prikn.: JØ / MD / 1802
Privateje Jylland.
Er samhörrende med katalog nr. 192 og 193.
- 192 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 53 g
Beskrivelse som katalog nr. 191.
- 193 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 51 g
Beskrivelse som katalog nr. 191.

- 194 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 47 g
Prikn.: L H
Er samhörrende med katalog nr. 195, 196, 197 og 198.
Privateje Jylland.
- 195 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 48 g
Beskrivelse som katalog nr. 194.
- 196 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 46 g
Beskrivelse som katalog nr. 194.
- 197 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 47 g
Beskrivelse som katalog nr. 194.
- 198 Ske
Længde 19,0 cm
Vægt 46 g
Beskrivelse som katalog nr. 194.
- 199 Ske
Længde 20,4 cm
Vægt 54 g
Prikn.: H B. På skaftets forside prikn.: O, med en prik i midten af O-et.
Privateje Jylland.
Er samhörrende med katalog nr. 200, 201, 202 og 203.
- 200 Ske
Længde 20,4 cm
Vægt 54 g
Beskrives som katalog nr. 199.
- 201 Ske
Længde 20,4 cm
Vægt 53 g
Beskrives som katalog nr. 199.
- 202 Ske
Længde 21,2 cm
Vægt 60 g
Beskrives som katalog nr. 199.
Privateje Sjælland.

- 203 Ske
Længde 20,7 cm
Vægt 58 g
Beskrives som katalog nr. 199.
- 204 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 49 g
Streggr.: N 15 / Esaias
Privateje Fyn.
Skeen danner sammen med katalog nr. 205 et skepar.
Litt.: (Erik Lassen) Dansk Sølv 1550-1950.
Katalog 1953 s. 59 nr. 401.
- 205 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 47 g
Streggr.: N 16 / Jeremias.
Formentlig hidrørende fra et sæt på 16 skeer,
de 4 store og de 12 små profeter.
Begge skeer i samme eje.
- 206 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 51 g
Prikn.: P Houe / K Houe / Koldgrd. 1840 (yngre
indskrift).
Thisted museum C 773.
Danner sammen med katalog nr. 207 et skepar.
- 207 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 51 g
Beskrives som katalog nr. 206.
- 208 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 54 g
Prikn.: P M
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 209 et skepar.
- 209 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 58 g
Beskrives som katalog nr. 208.
Illustration p. 276.
- 210 Ske
Længde 21,2 cm
Vægt 62 g
Prikn. PD / MQ / 1745
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 211 et skepar.

- 211 Ske
Længde 21,1 cm
Vægt 60 g
Beskrivelse som katalog nr. 210.
- 212 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 49 g
Prikn.: M A K
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 213 et skepar.
- 213 Ske
Længde 19,4 cm
Vægt 49 g
Beskrivelse som katalog nr. 212.
- 214 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 46 g
Streggr.: EPS
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 215 et skepar.
- 215 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 44 g
Beskrivelse som katalog nr. 214.
- 216 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 50 g
Streggr.: Chr. Christensen de Lindes våben og Iver
Vinds våben omgivet af to rocailler der afsluttes
med en krone.
Under våbnene indprikn. JL
Achen: Danske adelsvåbener 1973 p. 368 g p. 86.
- 217 Ske
Længde 19,4 cm
Vægt 52 g
Privateje Jylland.
- 218 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 54 g
Privateje Jylland.
- 219 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 47 g
Privateje Sjælland.

Ske med „violinformet“
skaftende

Ægformet laf, skaftet har på forsiden en ryg på skaftendens bredeste parti, der er violinformet og afsluttet opbøjet.

Skaftendens forløb på bagsiden af laffet har en kvadring med midtryk.

Typen forefindes som:

A: med halvrundt træsnit af skaftet.

B: med rektangulært træsnit af skaftet.

Laflængde varierer fra 7,3 – 8,0 cm. og

lafbredde fra 4,5 – 4,8 cm.

220 Ske

Længde 20,3 cm

Vægt 50 g

Prikn.: HB / KMØ / 1771

Privateje Sjælland.

Danner sammen med katalog nr. 221 et skepar.

221 Ske

Længde 20,3 cm

Vægt 50 g

Beskrivelse som katalog nr. 220.

222 Ske

Længde 20,5 cm

Vægt 55 g

Prikn.: HB / KMØ / 1771

(Hans Mathiasen Borch g.m. Kirstine Øllgaard, får i 1771 en datter Maren Borch).

Privateje Sjælland.

223 Ske

Længde 20,1 cm

Vægt 50 g

Prikn.: E / 1790

Privateje Jylland.

Danner sammen med katalog nr. 224 et skepar.

224 Ske

Længde 20,2 cm

Vægt 54 g

Beskrivelse som katalog nr. 223.

Illustration p. 276.

225 Ske

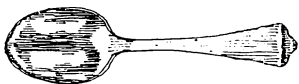
Længde 19,2 cm

Vægt 50 g

Prikn.: CL / 1799

Jordfund fra Lergrav

Privateje Jylland.

- 226 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 46 g
- 227 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 47 g
- 228 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 56 g
- 229 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 52 g
- Ske med bred entunget
skaftende*
-
- 230 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 38 g
- 231 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 40 g
- Streggr. Chr. Christensen de Lindes våben.
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 227 et skepar.
- Beskrivelse som katalog nr. 226.
- Prikn.: JMSJg / ANJD.
Streggr. en rocaille dels på laffets bagside ved overgangen til skaftet og dels på skaftets bagside ved den brede ende over prikningen.
Privateje Fyn.
- Privateje Jylland.
- Ægformet laf, skaftet har glat overside med bred skaftende, der er entunget afsluttet.
Skaftendens bagside forløber løst over i laffet.
Laffet har på bagsiden akantusblad.
Typen forefindes som
A: med halvrund træsnit.
B: med rektangulært træsnit.
Laflængden varierer fra 6,0 – 7,7 cm. og lafbredde fra 4,3 – 4,8 cm.
- Prikn. JNSS / BPDS / 1756
Privateje Sjælland.
Er samhörende med katalog nr. 231, 232, 233, 234 og 235.
- Beskrivelse som katalog nr. 230.

- 232 Ske Beskrivelse som katalog nr. 230.
Længde 19,4 cm
Vægt 39 g
- 233 Ske Beskrivelse som katalog nr. 230.
Længde 19,4 cm
Vægt 40 g
- 234 Ske Beskrivelse som katalog nr. 230.
Længde 19,2 cm
Vægt 38 g
- 235 Ske Beskrivelse som katalog nr. 230.
Længde 19,4 cm
Vægt 40 g
- 236 Ske Prikn.: CCSSt / AAD / 1766
Længde 19,6 cm Privateje Sjælland.
Vægt 44 g Er samhörørende med katalog nr. 237, 238 og 239.
- 237 Ske Beskrivelse som katalog nr. 236.
Længde 19,8 cm
Vægt 44 g
- 238 Ske Beskrivelse som katalog nr. 236.
Længde 19,6 cm
Vægt 42 g
- 239 Ske Beskrivelse som katalog nr. 236.
Længde 20,1 cm
Vægt 42 g
- 240 Ske Prikn.: LCSS / 1766
Længde 20,6 cm Privateje Jylland.
Vægt 44 g Er samhörørende med katalog nr. 241.

- 241 Ske
Længde 20,7 cm
Vægt 47 g
Beskrivelse som katalog nr. 240.
- 242 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 40 g
Prikn.: PMSD / 1766
Privateje Jylland.
Er samhörrende med katalog nr. 243.
- 243 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 44 g
Prikn.: PMSD / 1766, samt på bagsiden af skaftet
streggr.: Alle 6 Wog 18 lod.
Privateje Sjælland.
- 244 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 242.
Privateje Sjælland.
- 245 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 242.
- 246 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 38 g
Prikn.: CJSB / AJDB / 1767
Privateje Jylland.
Er samhörrende med katalog nr. 247, 248 og 249.
- 247 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 36 g
Beskrivelse som katalog nr. 246.
- 248 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 246.
- 249 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 35 g
Beskrivelse som katalog nr. 246.

- 250 Ske
Længde 19,1 cm
Vægt 40 g
Prikn.: SJy / ACH / 1769
Privateje Jylland.
Er samhörrende med katalog nr. 243, 244 og 245.
254 og 255.
- 251 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 250.
- 252 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 250.
- 253 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 250.
- 254 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 250.
- 254 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 250.
- 256 Ske
Længde 20 cm
Vægt 38 g
Prikn.: JPSH / AMCD / 1775
Privateje Jylland.
Er samhörrende med katalog nr. 257, 258 og 259.
- 257 Ske
Længde 20 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 256.
Skeen stemplet to gange på bagsiden af skaftet.
- 258 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 39 g
Beskrivelse som katalog nr. 256.

- 259 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 256.
- 260 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 38 g
Illustration p. 277
Prikn.: MPW / KCL / 1788
(Mikkel Pedersen Wejvad g.m. Karen Christendatter Lysgaard). De boede i Sdr. Wejvad. Karen Christendatter Lysgaard havde to søstre der ligeledes hver fik 6 skeer i 1788.
Privateje Jylland.
Samhørende med katalog nr. 261, 262, 263, 264 og 265.
- 261 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 39 g
Beskrivelse som katalog nr. 260.
- 262 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 260.
- 263 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 260.
- 264 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 260.
- 265 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 39 g
Beskrivelse som katalog nr. 260.
- 266 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 37 g
Prikn.: JMDR / 1788
(Inge Madsdatter Refsgaard).
Privateje Jylland.
Samhørende med katalog nr. 267, 268 og 269.

- 267 Ske
Længde 19,0 cm
Vægt 37 g
Beskrivelse som katalog nr. 266.
- 268 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 43 g
Beskrivelse som katalog nr. 266.
- 269 Ske
Længde 19,4 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 266.
- 270 Ske
Længde 19,1 cm
Vægt 42 g
Prikn.: PW / MKO / 1789
Privateje Jylland.
Samhørende med katalog nr. 271 og 272.
- 271 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 270.
- 272 Ske
Længde 19,4 cm
Vægt 46 g
Beskrivelse som katalog nr. 270.
- 273 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 38 g
Prikn.: NMS / MCLD / 1800
Privateje Jylland.
Samhørende med katalog nr. 274, 275, 276 og 277.
- 274 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 41 g
Beskrivelse som katalog nr. 273.
- 275 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 43 g
Beskrivelse som katalog nr. 273.

- 276 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 36 g
Beskrivelse som katalog nr. 273.
- 277 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 273.
- 278 Ske
Længde 20,7 cm
Vægt 43 g
Prikn.: PPST / KLD T / 1800
Privateje Jylland.
Samhørende med katalog nr. 279, 280 og 281.
- 279 Ske
Længde 20,5 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 278.
- 280 Ske
Længde 20,6 cm
Vægt 49 g
Beskrivelse som katalog nr. 278.
- 281 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 43 g
Beskrivelse som katalog nr. 278.
- 282 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 48 g
Prikn.:
Samhørende med katalog nr. 283, 284, 285, 286, 287,
288, 289, 290 og 291.
- 283 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 48 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 284 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 48 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.

- 285 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 49 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 286 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 47 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 287 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 47 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 288 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 48 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 289 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 48 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 290 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 48 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 291 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 47 g
Beskrivelse som katalog nr. 282.
- 292 Ske
Længde 21,6 cm
Vægt 51 g
Prikn.: JJH / MMK / 1796
Privateje Sjælland.
Samhørende med katalog nr. 293, 294 og 295.
- 293 Ske
Længde 21,5 cm
Vægt 50 g
Beskrivelse som katalog nr. 292.

- 294 Ske
Længde 21,5 cm
Vægt 50 g
Beskrivelse som katalog nr. 292.
- 295 Ske
Længde 21,6 cm
Vægt 50 g
Beskrivelse som katalog nr. 292.
- 296 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 65 g
Forlængelsen af skaftet nedover laffet udformet som en „rottehal“.
Privateje Sjælland.
Samhørende med katalog nr. 297, 298 og 299.
- 297 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 70 g
Beskrivelse som katalog nr. 296.
- 298 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 68 g
Beskrivelse som katalog nr. 296.
- 299 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 65 g
Beskrivelse som katalog nr. 296.
- 300 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 41 g
På forside af skaftende prikn.: CASKd
Samhørende med katalog nr. 301.
Privateje Jylland.
- 301 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 47 g
Beskrivelse som katalog nr. 300.
- 302 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 49 g
Prikn.: PASHG
Privateje Jylland.

- 303 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 40 g
Prikn.: PKS / MAD / 1755
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 304 et skepar.
- 304 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 41 g
Beskrivelse som katalog nr. 303.
- 305 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 42 g
Prikn.: ONS / KJD / 1756
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 306 et skepar.
- 306 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 305.
- 307 Ske
Længde 19,4 cm
Vægt 41 g
Prikn.: AND / 1757
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 308 et skepar.
- 308 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 307.
- 309 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 46 g
Prikn.: CLS / 1758
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 310 et skepar.
- 310 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 46 g
Beskrivelse som katalog nr. 309.
Illustration p. 278.
- 311 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 40 g
Prikn.: JKS / EDD / 1759
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 312 et skepar.

- 312 Ske
Længde 18,9 cm
Vægt 39 g
Beskrivelse som katalog nr. 311.
- 313 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 45 g
Prikn.: JJS / MPD / 1760
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 314 et skepar.
- 314 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 45 g
Beskrivelse som katalog nr. 313.
- 315 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 45 g
Prikn.: LCS / AMCD / 1761
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 316 et skepar.
- 316 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 315.
- 317 Ske
Vægt 43 g
Længde 20,4 cm
Prikn.: SGSM / BJDB / 1765
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 318 et skepar.
- 318 Ske
Vægt 40 g
Længde 20,3 cm
Beskrivelse som katalog nr. 317.
- 319 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 41 g
Prikn.: PHS / APD / 1766
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 320 et skepar.
- 320 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 44 g
Beskrivelse som katalog nr. 319.

- 321 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 41 g
Prikn.: CCSS / AAD / 1766
Privateje Jylland.
- 322 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 44 g
Beskrivelse som katalog nr. 321.
- 323 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 38 g
På forside af skaftende prikn.: PCS / MSD / TBG
På bagsiden prikn.: ? CSTBG / 1767
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 324 et skepar.
- 324 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 33 g
På forsiden af skaftende prikn.: PCS / MSD / TBG
På bagsiden prikn.: SMS TB / MWD TB
- 325 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 42 g
Prikn.: CCS TB G / 1767
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 326 et skepar.
- 326 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 325.
- 327 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 42 g
Prikn.: JKS / 1767
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 328 et skepar.
- 328 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 327.
- 329 Ske
Længde 18,5 cm
Vægt 34 g
Prikn.: GPSS / 1767
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 330 et skepar.

- 330 Ske
Længde 18,5 cm
Vægt 30 g
Beskrivelse som katalog nr. 329.
- 331 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 44 g
Prikn.: EJD / 1769
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 332 et skepar.
- 332 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 43 g
Beskrivelse som katalog nr. 331.
- 333 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 39 g
Prikn.: JOSB / MLDS / 1779
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 334 et skepar.
- 334 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 333.
- 335 Ske
Længde 20,5 cm
Vægt 42 g
Prikn.: JASØ / 1779
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 336 et skepar.
- 336 Ske
Længde 20,5 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 335.
- 337 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 38 g
Prikn.: ACST / KMDM / 1780
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 338 et skepar.
- 338 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 38 g
Beskrivelse som katalog nr. 337.

- 339 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 38 g
Prikn.: JLSR / KWDB / 1781
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 340 et skepar.
- 340 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 39 g
Beskrivelse som katalog nr. 339.
- 341 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 43 g
Prikn.: KH F / AMsF / 1781
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 342 et skepar.
- 342 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 341.
- 343 Ske
Længde 20,6 cm
Vægt 42 g
Prikn.: ASSØ / KFCD / 1790
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 344 et skepar.
- 344 Ske
Længde 20,5 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 343.
- 345 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 50 g
Prikn.: ANSHB / AJDHB / 1794
Stemplet 4 gange på bagsiden af skaftet.
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 346 et skepar.
- 346 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 50 g
Beskrivelse som katalog nr. 345.
Illustration p. 278.
- 347 Ske
Længde 18,5 cm
Vægt 40 g
Prikn.: CJSS / MGCD / 1794
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 348 et skepar.

- 348 Ske
Længde 18,5 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 347.
- 349 Ske
Længde 19,0 cm
Vægt 42 g
Prikn.: CJSS / MGCD / 1794
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 350 et skepar.
- 350 Ske
Længde 19,2 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 349.
- 351 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 44 g
Prikn.: NASK / EMCDB / 1797
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 352 et skepar.
- 352 Ske
Længde 19,4 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 351.
- 353 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 44 g
Prikn.: JJSH / KCDH / 1799
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 354 et skepar.
- 354 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 42 g
Beskrivelse som katalog nr. 353.
- 355 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 46 g
Danner sammen med katalog nr. 356 et skepar.
Privateje Jylland.
- 356 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 43 g
Beskrivelse som katalog nr. 355.

- 357 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 37 g
Prikn.: MCDH
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 358 et skepar.
- 358 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 357.
- 359 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 40 g
Prikn.: NA
Privateje Jylland.
Danner sammen med katalog nr. 360 et skepar.
- 360 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 40 g
Beskrivelse som katalog nr. 359.
- 361 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 43 g
Prikn.: PMS / KCD
Privateje Sjælland.
Danner sammen med katalog nr. 362 et skepar.
- 362 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 43 g
Beskrivelse som katalog nr. 361.
- 363 Ske
Længde 19,9 cm
Vægt 42 g
Prikn.: PCSM / AJDB / 1752
Privateje Jylland.
- 364 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 42 g
Prikn.: JJSMB / 1754
Privateje Jylland.
- 365 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 40 g
Prikn.: NMS / ACD / 1756
Privateje Jylland.

- 366 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 44 g
Prikn.: APST / MSDB / 1757
Privateje Sjælland.
- 367 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 42 g
Prikn.: CFSD / KPDD / 1757
Lemvig museum nr. 303.
- 368 Ske
Længde 20,4 cm
Vægt 34 g
Prikn.: OCS / MBD / 1757
Privateje Jylland.
- 369 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 45 g
Prikn.: MgJDK / 1760
Privateje Jylland.
- 370 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 30 g
Prikn.: MGJDK / 1760
Privateje Jylland.
- 371 Ske
Længde 19,7 cm
Vægt 40 g
Prikn.: CJS / AJD / 1760
Privateje Jylland.
- 372 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 30 g
Prikn.: MCL / ECNLg / 1764
Mads Christensen Lund g.m. Else Catrine
(Mads Christensen Lund g.m. Else Catrine
Nielsdatter Lægaard i 1764).
Privateje Jylland.
- 373 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 41 g
Prikn.: ACJD / 1764
Privateje Jylland.
- 374 Ske
Længde 20,1 cm
Vægt 34 g
Prikn.: OCSS / MBD / 1764
Privateje Jylland.

- 375 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 45 g
Prikn.: ACJDM / 1764
Privateje Jylland.
- 376 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 45 g
Prikn.: ? / 1765
Privateje Jylland.
- 377 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 42 g
Prikn.: PSSH / ABD / 1765
Privateje Sjælland.
- 378 Ske
Længde 20,9 cm
Vægt 40 g
Prikn.: SCSM / BJDB / 1765
Privateje Jylland.
- 379 Ske
Længde 20,7 cm
Vægt 41 g
Prikn.: CASW / AJDM / 1766
Privateje Jylland.
- 380 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 40 g
Prikn.: PASS / JJDS / 1766
Privateje Sjælland.
- 381 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 35 g
Prikn.: AJSM / KMHDM / 1767
Privateje Sjælland.
- 382 Ske
Længde 19,3 cm
Vægt 35 g
Prikn.: E / PJS / ACD / 1768
Holstebro museum nr. 4105
- 383 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 39 g
Prikn.: JPSB / JrMDB / 1770
Privateje Sjælland.

- 384 Ske Prikn.: KNSB / NLND / 1770
Længde 19,3 cm Privateje Jylland.
Vægt 37 g
- 385 Ske Prikn.: L ? ? ? ? / JLD / 1770
Længde 19,8 cm Privateje Jylland.
Vægt 40 g
- 386 Ske Prikn.: MCSK / AKPDB / 1775
Længde 20,5 cm (Mads Kristensen Kirk g.m. Ane Kirstine Peders-
Datter Birk. Fik i bryllupsgave 1775 12 sølvskeer
dateret 1775).
Privateje Jylland.
- 387 Ske Prikn.: MCSK / AKPDB / 1775
Længde 20,5 cm Privateje Sjælland.
Vægt 43 g
- 388 Ske Prikn.: CMSK / ACDK / 1775
Længde 20,8 cm Privateje Jylland.
Vægt 36 g
- 389 Ske Prikn.: JHSP / 1776
Længde 20,4 cm Privateje Jylland.
Vægt 40 g
- 390 Ske Prikn.: JNSK / JCDM / 1777
Længde 20,8 cm Privateje Jylland.
Vægt 39 g
- 391 Ske Prikn.: OCS / MBD / 1777
Længde 20,6 cm Privateje Jylland.
Vægt 42 g
- 392 Ske Prikn.: ? / 1777
Længde 20,2 cm Privateje Jylland.
Vægt 40 g

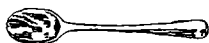
- 393 Ske
Længde 20,5 cm
Vægt 39 g
Prikn.: NNSL / K ? MCD / 1778
Holstebro museum nr. 4079
- 394 Ske
Længde 19,6 cm
Vægt 42 g
Prikn.: JCSB / MJDS / 1781
Privateje Jylland.
- 395 Ske
Længde 20,3 cm
Vægt 33 g
Prikn.: PSB / MAB / 1782
Privateje Sjælland.
- 396 Ske
Længde 18,8 cm
Vægt 39 g
Prikn.: CPSS / JS DS / 1787
Privateje Jylland.
- 397 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 38 g
Prikn.: CAS / MAD / 1788
Privateje Jylland.
- 398 Ske
Længde 20,2 cm
Vægt 42 g
Prikn.: AESB / APDB / 1788
Privateje Jylland.
- 399 Ske
Længde 19,8 cm
Vægt 43 g
Prikn.: L ? ? ? / LS ? B / 1788
Privateje Jylland.
- 400 Ske
Længde 20,0 cm
Vægt 58 g
Prikn.: MM / 1793
Privateje Jylland.
- 401 Ske
Længde 19,5 cm
Vægt 30 g
Prikn.: CMSF / MWDTB
Holstebro museum nr. 4105.

402 Ske	Holstebro museum nr. 4105.
Længde 19,6 cm	
Vægt 35 g	
403 Ske	Privateje Jylland.
Længde 18,7 cm	
Vægt 34 g	
404 Ske	Privateje Jylland.
Længde 19,8 cm	
Vægt 45 g	
405 Ske	Privateje Jylland.
Længde 19,5 cm	
Vægt 38 g	
406 Ske	Prikn.: CS / AM
Længde 19,5 cm	Privateje Fyn.
Vægt 45 g	
407 Ske	Privateje Jylland.
Længde 19,7 cm	
Vægt 43 g	
408 Ske	Prikn.: JB / MP
Længde 20,0 cm	Privateje Jylland.
Vægt 38 g	
409 Ske	Privateje Jylland.
Længde 19,2 cm	
Vægt 42 g	
410 Ske	Prikn.: JHG
Længde 19,2 cm	Privateje Jylland.
Vægt 38 g	

411 Ske Længde 19,5 cm Vægt 36 g	Prikn.: SMSTB / MWDTB Privateje Fyn.
412 Ske Længde 19,8 cm Vægt 42 g	Prikn.: ØD / JKC Privateje Sjælland.
413 Ske Længde 19,9 cm Vægt 42 g	Prikn.: MNB Privateje Jylland.
414 Ske Længde 20,2 cm Vægt 40 g	Prikn.: L Privateje Jylland.
415 Ske Længde 20,5 cm Vægt 48 g	Prikn.: PASK / MJDS Privateje Sjælland.
416 Ske Længde 20,1 cm Vægt 47 g	Prikn.: OPN / EEN Privateje Jylland.
417 Ske	ABR 138/ 1384 (1961).
418 Ske	ABR 152/ 972 (1963). På bagsiden graveret med kronede initialer.
419 Ske	ABR 198/ 662 (1966). Med graveret rottehal, ejerinitialer og årstal 1778.
420 Ske	ABR 202/ 1054 (1966).
421 Ske	ABR 244/ 945 (1970).
422 Ske	ABR 244/ 945 (1970).

- 423 Ske ABR 244/ 945 (1970).
- 424 Ske ABR 314/ 1309 (1974). Med indprikket ejernavn:
Backe Jensen 1795.
- 425 Ske ABR 314/ 1275 (1974). Thomas Feldborg 1762.
Skeen var tilskrevet Jens Jensen Winge, Fredericia,
men er udført af Weller.
- 426 Ske ABR 205/ 1035 (1967).
- 427 Ske ABR 205/ 1035 (1967).
- 428 Ske ABR 205/ 1035 (1967).
- 429 Ske Rokoko. Uset ved denne registrering, men noteret af
C. A. Bøje i dennes seddelregister.

Teskeer

Ægformet laf. Det lange skaft har på forsiden en ryg på skaftendens brede parti, der er afrundet og ophøjet.

Skaftendens forløb på bagsiden af laffet har en kvadrang med midtryk.

Stemplets plads er afvigende fra skeerne, idet det her er indslået på skaftendens forside.

Da samtlige skifter jfr. p. 131 kun benytter betegnelsen teskeer, er denne anvendt.

Laflængde varierer fra 3,3 – 3,7 cm. og lafbredde fra 2,1 – 2,5 cm.

- 430 Teske
Længde 12,4 cm
Vægt 5 g

Prikn.: OM / DM / 1786
Privateje Sjælland.

- 431 Teske
Længde 12,5 cm
Vægt 9 g
Prikn.: PM / DM / 1786
Privateje Sjælland.
Samhørende med katalog nr. 432.
- 432 Teske
Længde 12,5 cm
Vægt 9 g
Beskrivelse som katalog nr. 431.
Illustration p. 278.
- 433 Teske
Længde 13,2 cm
Vægt 12 g
Prikn.: MA / BM / 1787
Privateje Jylland.
Samhørende med katalog nr. 434 og 435.
- 434 Teske
Længde 13,2 cm
Vægt 12 g
Beskrivelse som katalog nr. 433.
- 435 Teske
Længde 13,0 cm
Vægt 12 g
Beskrivelse som katalog nr. 433.
- 436 Teske
Længde 12,7 cm
Vægt 9 g
Samhørende med katalog nr. 437, 438 og 439.
Privateje Jylland.
- 437 Teske
Længde 12,7 cm
Vægt 10 g
Beskrivelse som katalog nr. 436.
- 438 Teske
Længde 12,7 cm
Vægt 9 g
Beskrivelse som katalog nr. 436.
- 439 Teske
Længde 12,6 cm
Vægt 10 g
Beskrivelse som katalog nr. 436.

- 440 Teske
Længde 13,5 cm
Vægt 9 g
Prikn. på forside af skaft: MPS / BG
Lemvig museum nr. 327.
Samhørende med katalog nr. 441 og 442.
- 441 Teske
Længde 13,4 cm
Vægt 8 g
Beskrivelse som katalog nr. 440.
- 442 Teske
Længde 13,5 cm
Vægt 9 g
Beskrivelse som katalog nr. 440.
- 443 Teske
Længde 13,7 cm
Vægt 10 g
Holstebro museum nr. 15.066-1.
- 444 Teske
Længde 13,7 cm
Vægt 10 g
Holstebro museum nr. 15.066.
- 445 Teske
Længde 13,4 cm
Vægt 6 g
Prikn.: KLD
Privateje Jylland.
Samhørende med katalog nr. 446.
- 446 Teske
Længde 13,4 cm
Vægt 6 g
Beskrivelse som katalog nr. 445.
- 447 Teske
Længde 12,5 cm
Vægt 10 g
„Violinformet skaft“. På skaftendens overside
prikn.: PT
Privateje Jylland.
- 448 Teske
ABR 205/ 1033 (1967).
- 449 Teske
ABR 205/ 1033 (1967).
- 450 Teske
ABR 205/ 1033 (1967).

Potageskeer

Ægformet dybt laf. Skaftet er langt og let svunget med „violinformed“ skaftende. Skaftets tværsnit er halvrundt. Skaftendens forløb på bagsiden af laffet har en kvadrang med midtryk- langs kvadrangens kant er rifling.

Laflængde varierer fra 11,8 – 12,7 cm. og lafbredde fra 7,3 – 7,8 cm.

451 Potageske
Længde 34,9 cm
Vægt 190 g	Prikn.: CD / AMS / 1777
Privateje Falster.
452 Potageske
Længde 35,7 cm
Vægt 220 g	Prikn.: CH / 1782
Privateje Jylland.
453 Potageske
Længde 34,0 cm
Vægt 138 g	Streggr. på laffets bagside med volutter og rocailler afsluttede i et akantusblad ved overgang til skaftet.
Prikn.: EC / ASW / 1797
Privateje Jylland.
454 Potageske
Længde 35,0 cm
Vægt 200 g	Prikn.: RM
Privateje Sjælland.
455 Potageske
Længde 35,7 cm
Vægt 240 g	Prikn.: HJL
Privateje Jylland.
<i>Illustration p. 280.</i>
456 Potageske
Længde 35,4 cm
Vægt 150 g	Privateje Sjælland.

Flødeske

Findes i to typer:

A: Ovalt lige knækket laf med plan bund, tværstillet på skaftet, der har graveret rocailleornamentik på oversiden.

B: Halvkugleformet laf med violinformet skaft. Begge typer har krog på skaftets bagside beregnet til ophængning i flødeskålen.

457 Flødeske

Længde 17,2 cm

Vægt 40 g

Laf. dia. 5,3 cm

Illustration p. 279

Laffet har kantprofil og på bagsiden forløber skaftenden glat over på laffet med dyb gravering af rocaille og blade.

På skaftendens bagside en dobbelt volut forløbende i blad.

Krogens overside er kvadret. Laffet indvendigt forgyldt.

Prikn.: NW / OEW / 1795

Varde museum nr. 158.

458 Flødeske

Længde 19,2 cm

Vægt 54 g

Laf, dia. 5,1 cm

Laffet har på bagsiden ved overgangen til skaftet to graverede rocaille. Laffet er forsynet med næb og er indvendigt forgyldt.

På bagsiden ved skaftenden er indgraveret en rocaille. Skaftet påloddet en kvadret krog.

Ikke stemplet, men tilskrives Weller på grund af form og ornamentik.

Privateje Sjælland.

459 Flødeske

Længde 15,5 cm

Vægt 35 g

Laf. dia. 5,2 cm

Laffet har på bagsiden ved overgangen til skaftet to graverede rocaille. Laffet er forsynet med et næb og er indvendigt forgyldt.

Prikn.: MFS (Mads Fredst Schou, degn i Gjellerup).
Privateje Jylland.

- 460 Flødeske
Længde 15,2 cm
Vægt 60 g
Laf. 8,0 cm x 4,5 cm
Illustration p. 279
- Slankt støbt skaft med rocailler på oversiden, og på bagsiden kun i skaftenden og i overgangen til laffet. Krogen er kvadret.
Stemplet er slået i bundens overside.
Laffet er indvendig forgyldt.
Prikn.: P W A M / 3 lod 3 qt.
Privateje Sjælland.
- 461 Flødeske
Længde 15,6 cm
Vægt 53 g
Laf. 7,4 cm x 4,1 cm
- Slankt, støbt skaft med rocailler på oversiden og på bagsiden ved skaftenden og i overgangen til laffet. Krogen kvadret.
Laffet er indvendigt forgyldt.
Stemplet slået i bundens underside.
Privateje Jylland.
- 462 Sukkerstrøske
Længde 18,0 cm
Vægt 56 g
Laf. dia. 6,8 cm
Illustration p. 279
- Cirkulært, dybt laf med kantprofil. Fladt skaft med affasning mod den violinformede skaftende, der på bagsiden har kraftig rocailler.
Hullerne i laffet er dels bladformede og dels cirkelformede og er placeret i et rigt bladrankeslyng, der er sløjfebundet ud fra skaftet.
Prikn.: E K / 1789
Privateje Jylland.

Sukkertang

Støbt arbejde, bestående af to ens modsvarende dele, der hver har oval fingerring med prydtap, bredt parti for hængselsstiften, langt benparti afsluttet med tværstillede gribeflader.

Findes i to typer:

A: Uden ben.

B: Med ben. Benhøjden afpasset efter gribefladens højde til vandret stilling.

I samtidige gennemgæede skifter på egnen ses ingen „glødetænger“.

Benævnelser „sukkerklemme“ ses hyppigere end „sukkertang“ jfr. skifterne p. 131.

463 Sukkertang

Længde 13,2 cm

Vægt 32 g

Kæber 1,6 x 1,2 cm

Illustration p. 281

Uden ben, med snoede arme, der ender i muslingeformede gribeflader.

På fingerringene prikn. henholdsvis JBR og ACR

Prikn. indvendig på den ene gribeflade: 1767.

Stemplet indvendig på den anden gribeflade.

Privateje Sjælland.

464 Sukkertang

Længde 13,0 cm

Vægt 30 g

Kæber 1,4 x 1,0 cm

Uden ben, med snoede arme, der ender i muslingeformede gribeflader.

Stemplet indvendig på begge gribeflader.

Privateje Jylland.

465 Sukkertang

Længde 13,3 cm

Vægt 53 g

Kæber 1,6 x 1,3 cm

Illustration p. 281

Med ben. Armene stærkt svungne endende i muslingeformede gribeflader.

Prikn. indvendig i den ene kæbe: MS og indvendig i den anden kæbe AF (Mads Skov g.m. Ane Frølund).

Stemplet indvendig i hver kæbe.

Privateje Jylland.

466 Sukkertang

Længde 12,7 cm

W & M 388/ 358 Sukkertang, med svejfede arme med graveret rocailler.

Litt. A. Bøje: Hans Tobiesens sølvsamling (1948) p. 61 nr. 316.

467 Sukkertang

ABR 293/ 731 (1973).

Barok sukkertang med gribere i form af muslinger.

GENSTANDE I
UÆDELTE METAL

Kistepladerne er udført af en legering af tin og bly. Begge kisteplader tilskrives Weller på grund af tekstgraveringen, jfr. p. 108.

468 Kisteplade

Illustration p. 282

Over Jens Wandborg de Stiernhielm til Cabbel, død den 16. august 1778.

Kistepladen findes på dennes kiste i de Stiernhjelske kapel i Nørlem kirke, jfr. katalog nr. 19 og p. 168.

469 Kisteplade

Illustration p. 283

Over Christen de Leth til Nørre Wosborg, død 30. august 1778.

(Christen de Leth køber Nørre Wosborg i 1758). Kistepladen stammer fra dennes kiste, der indtil 1906 stod i den gamle Holstebro kirke. Kistepladen har der efter indtil 1974 ligget i kælderen til den nye sognekirke, men er idag deponeret på Holstebro museum.

Katalog nr. 2

Katalog nr. 10

Katalog nr. 3

Katalog nr. 11

Katalog nr. 5

Katalog nr. 13

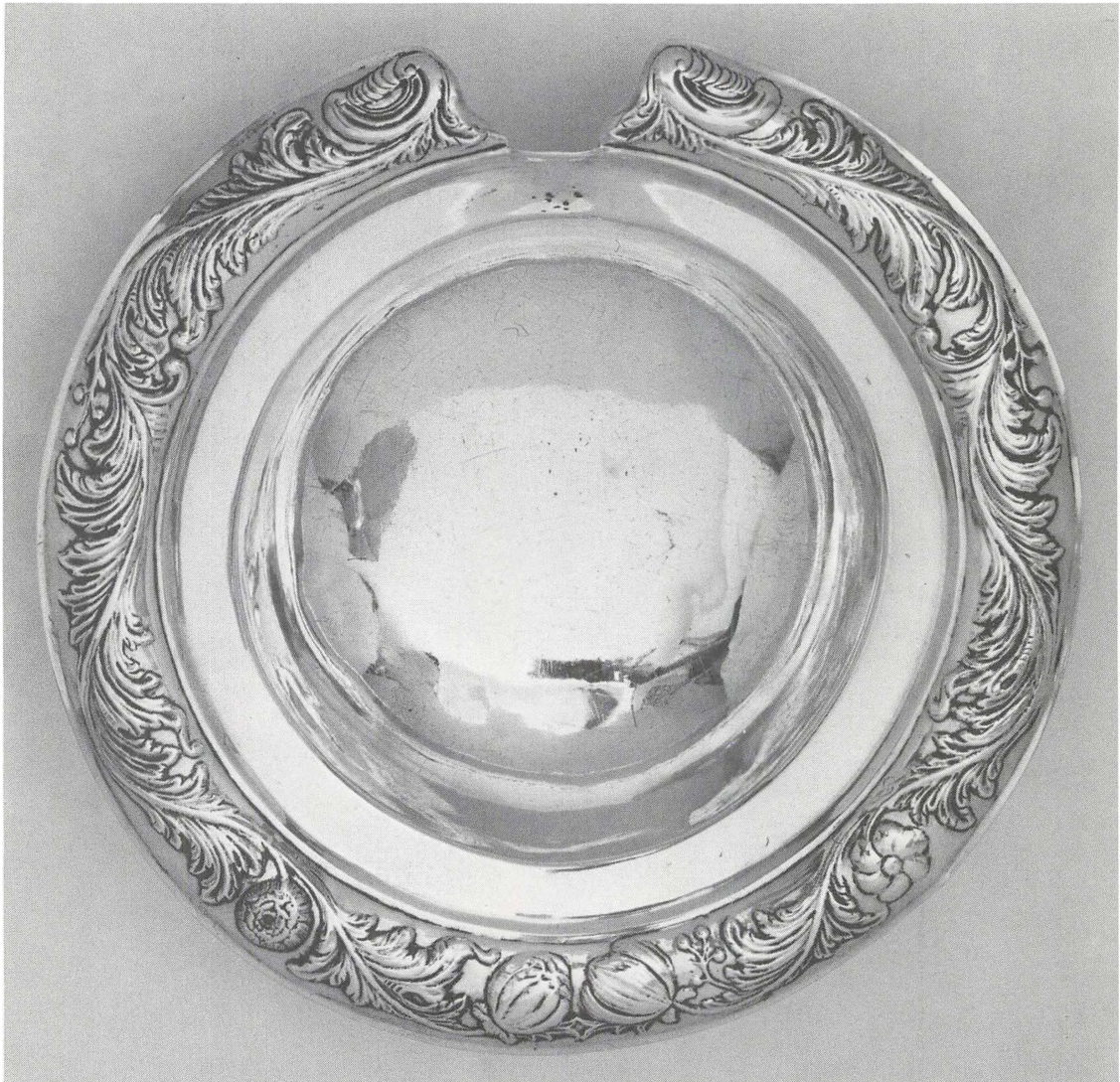
Katalog nr. 7

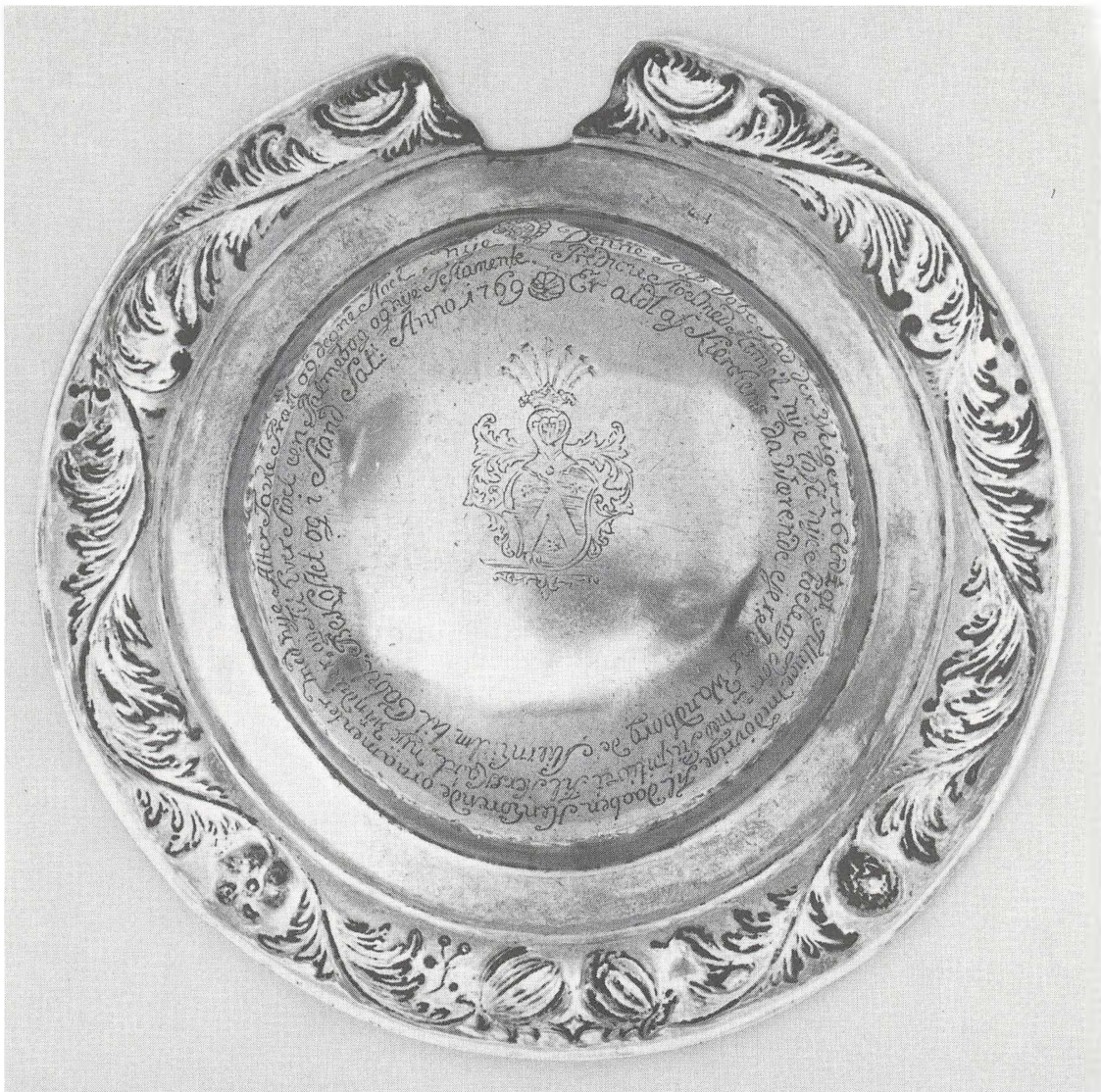
Katalog nr. 15

Katalog nr. 9

Katalog nr. 19

Katalog nr. 19

Katalog nr. 18

246

Katalog nr. 23

Katalog nr. 24

Katalog nr. 22

Katalog nr. 21

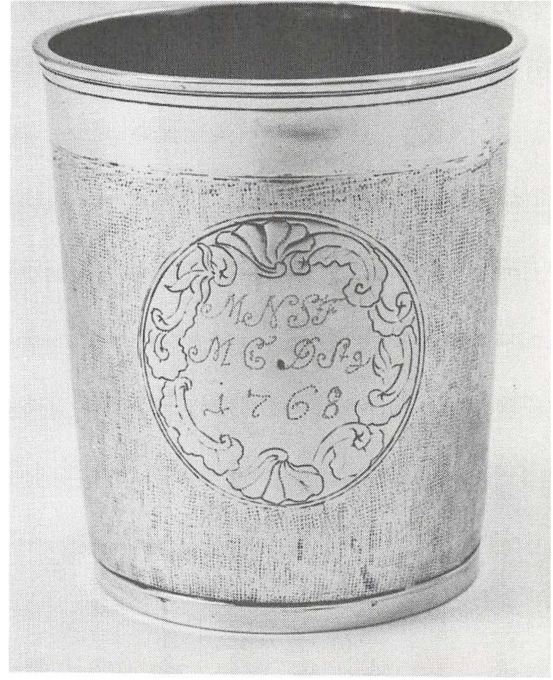
Katalog nr. 25

Katalog nr. 27

Katalog nr. 29

Katalog nr. 32

Katalog nr. 41

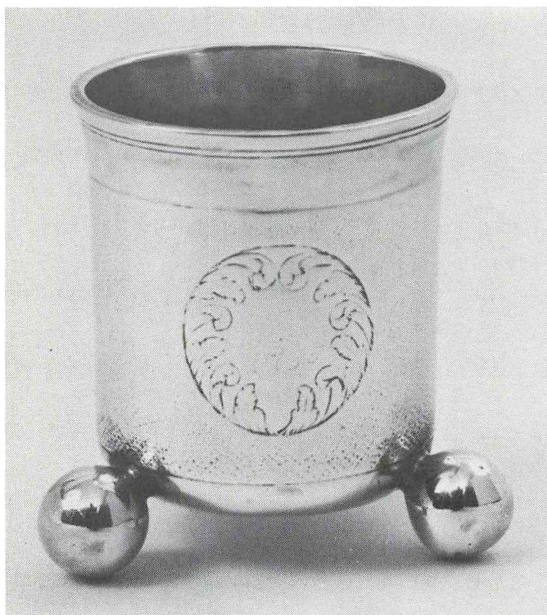
Katalog nr. 42

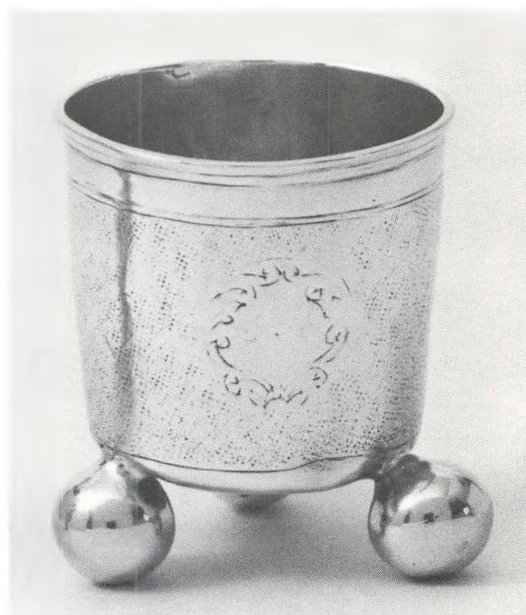
Katalog nr. 49

Katalog nr. 52

Katalog nr. 53

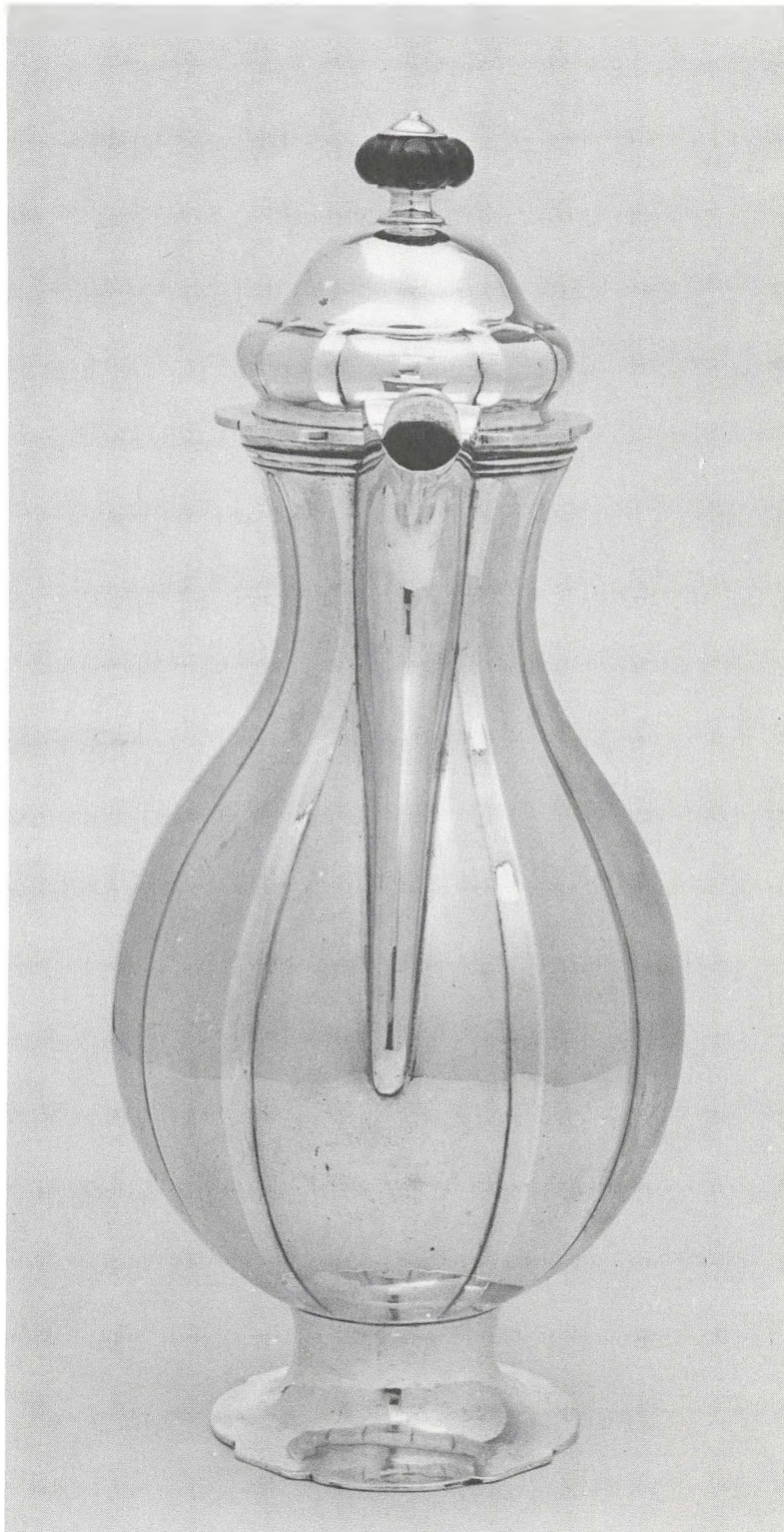
Katalog nr. 55

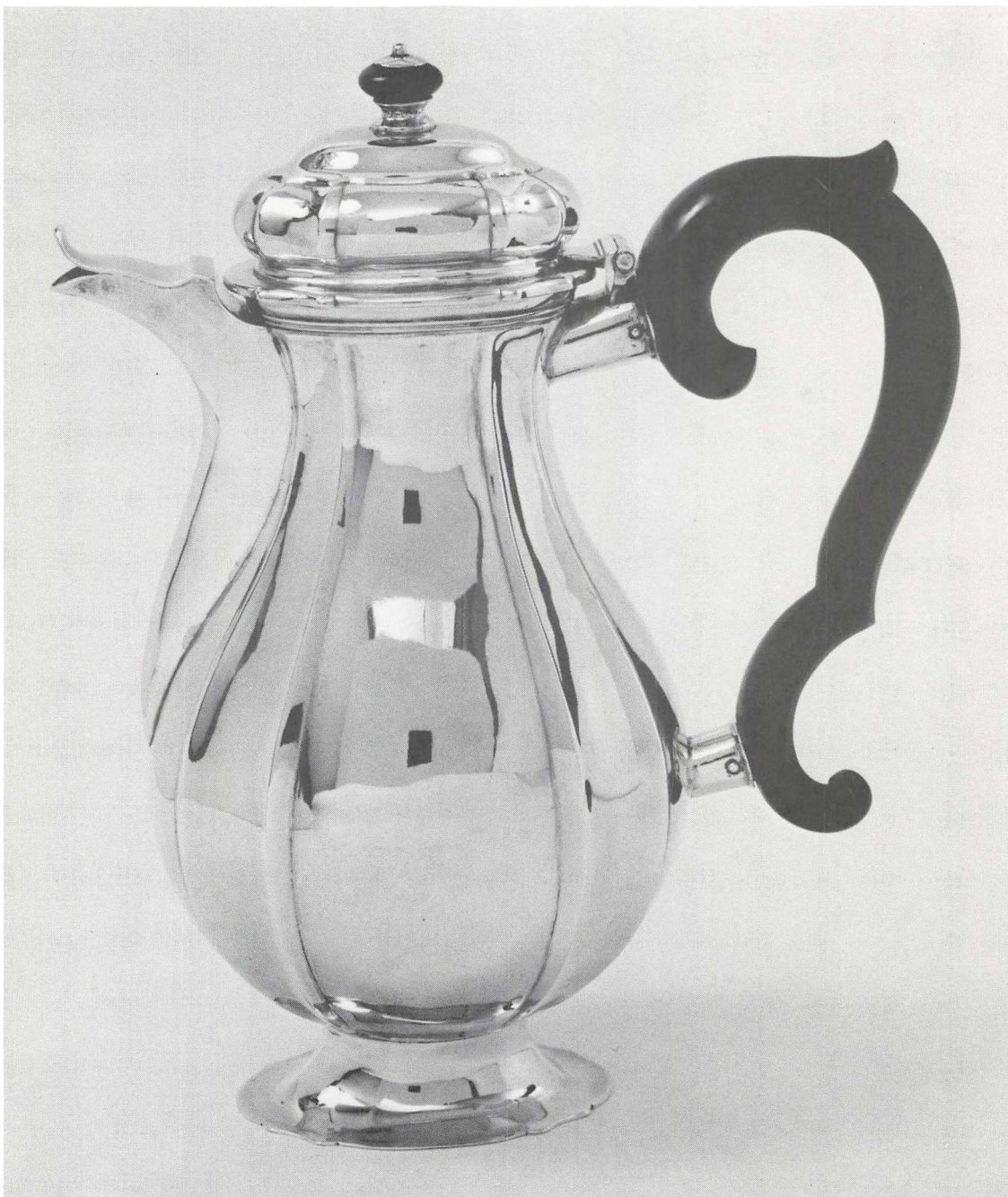

Katalog nr. 57 og 58

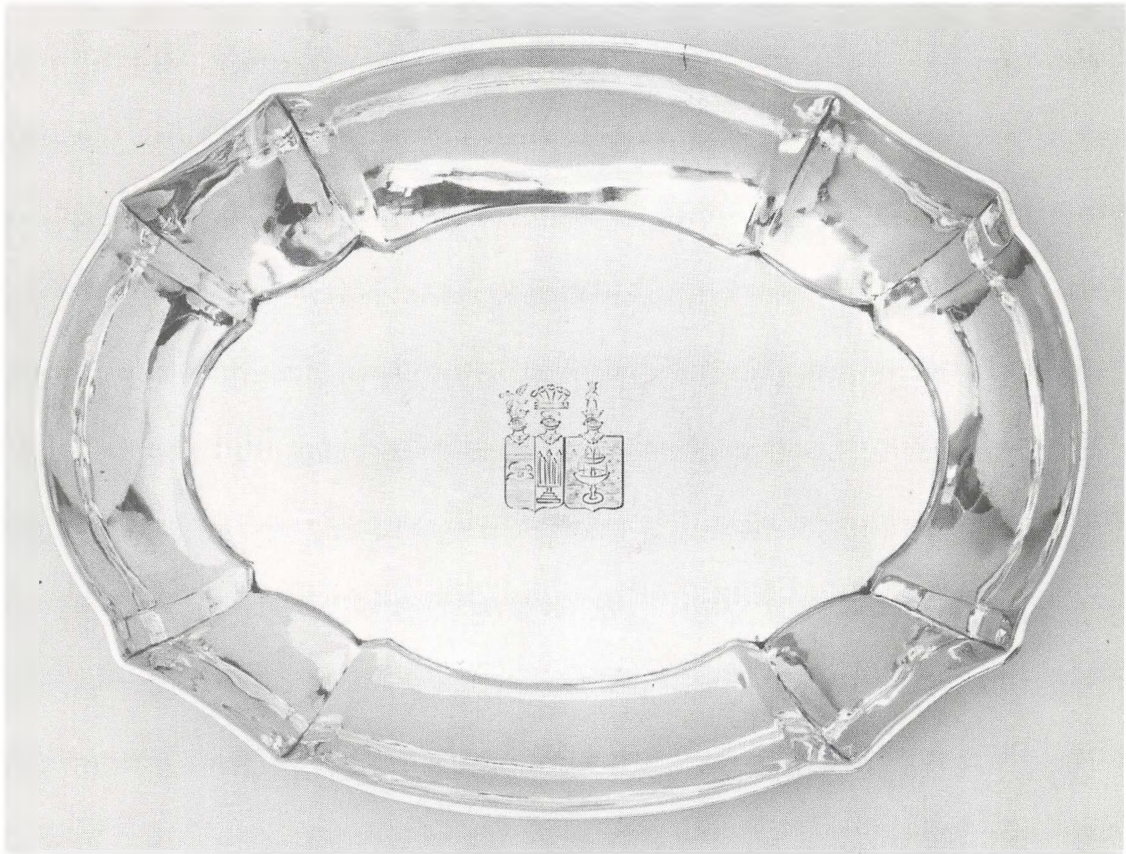

Katalog nr. 59 og 60.

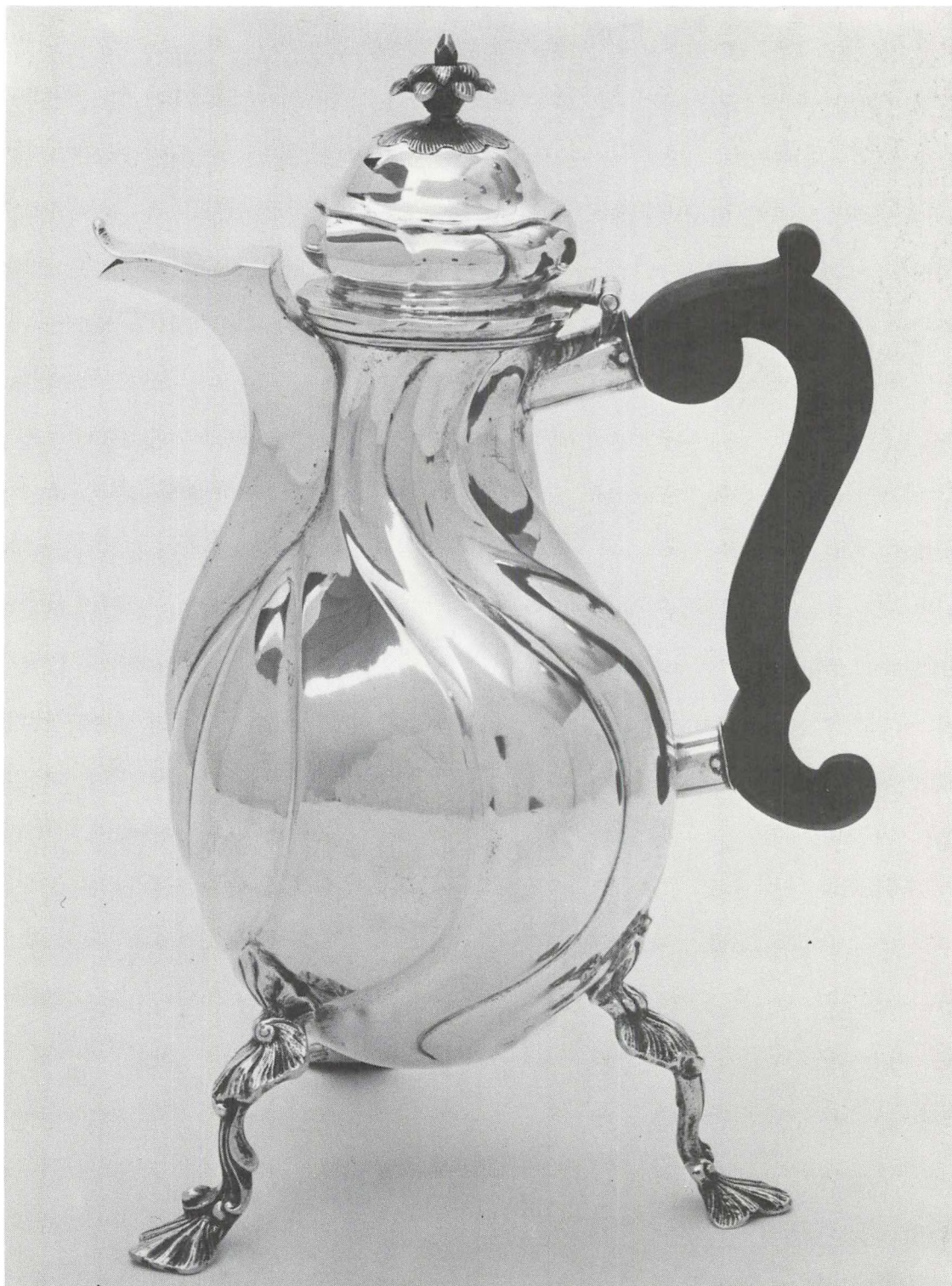

Katalog nr. 61

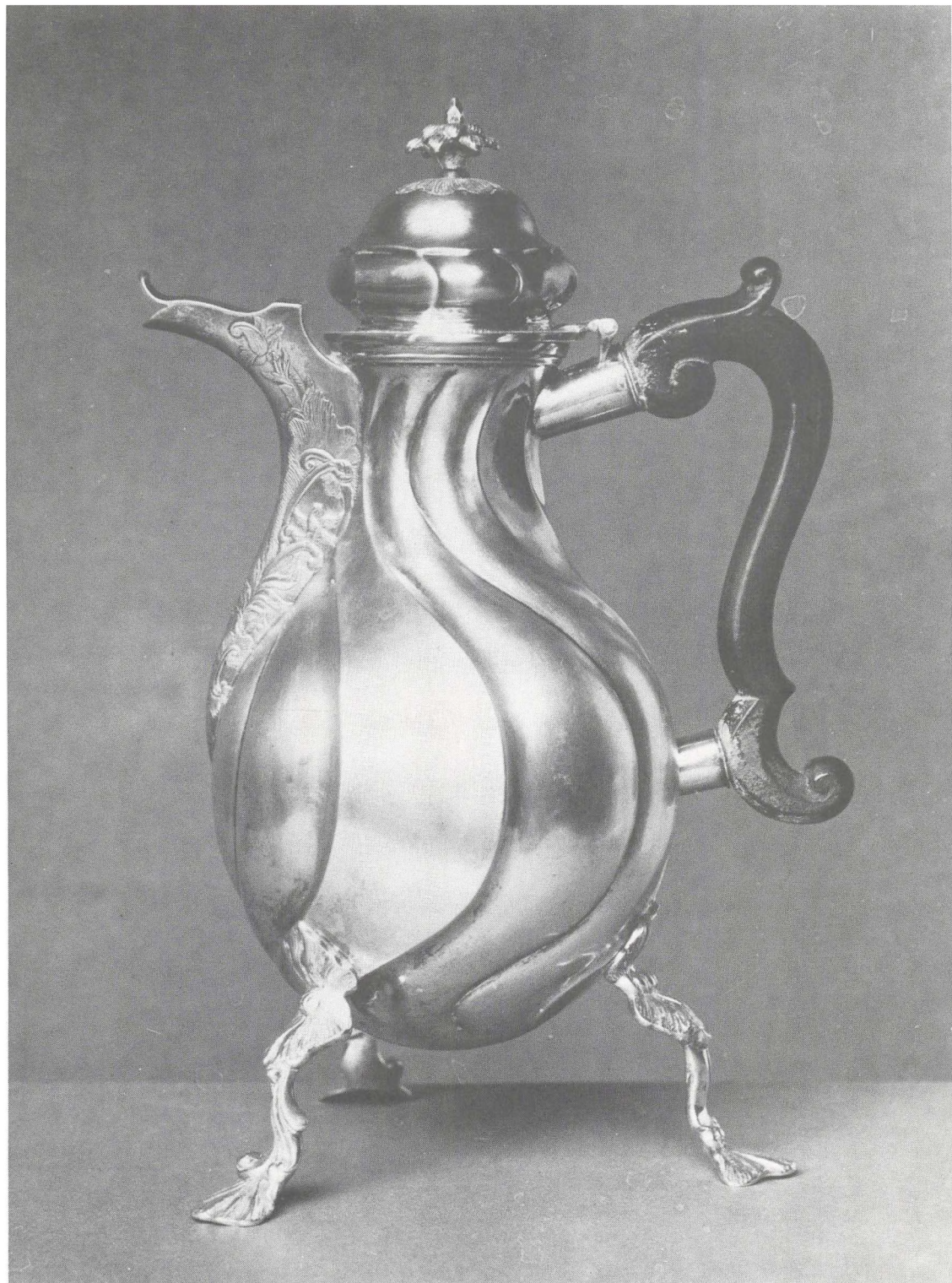

Katalog nr. 65

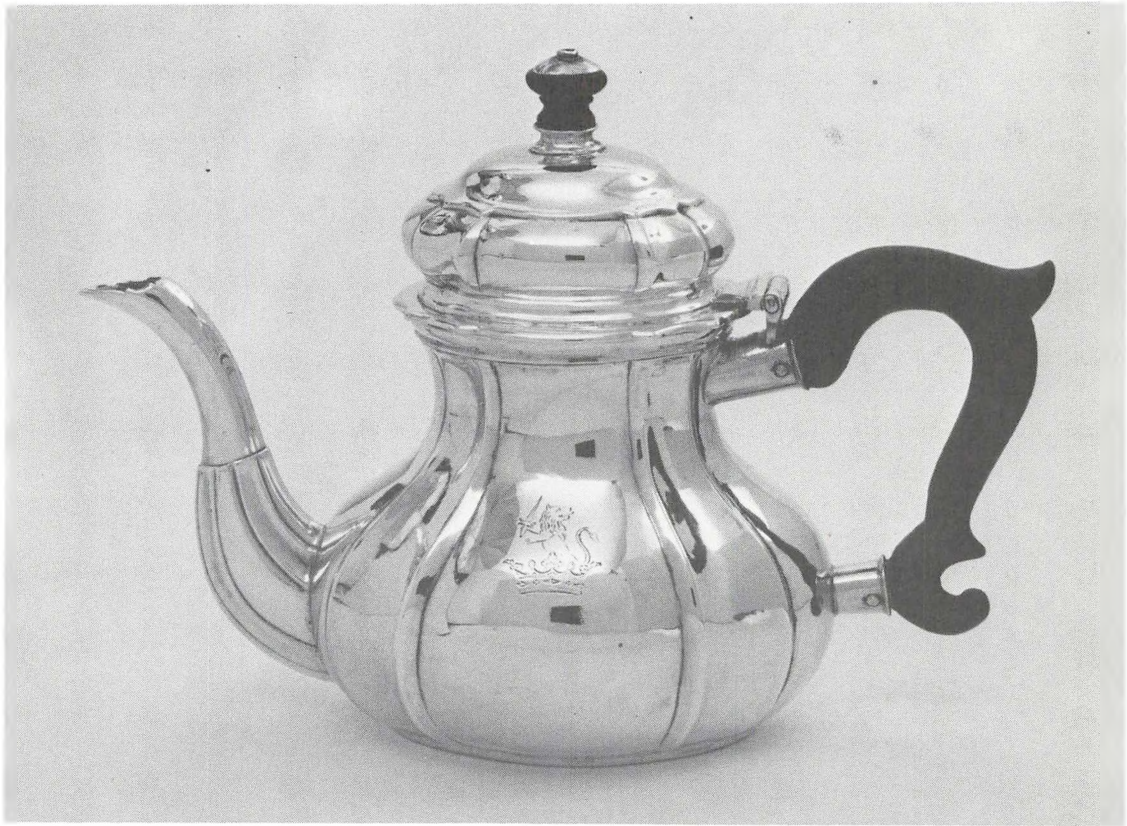

Katalog nr. 66

256

Katalog nr. 67

Katalog nr. 70

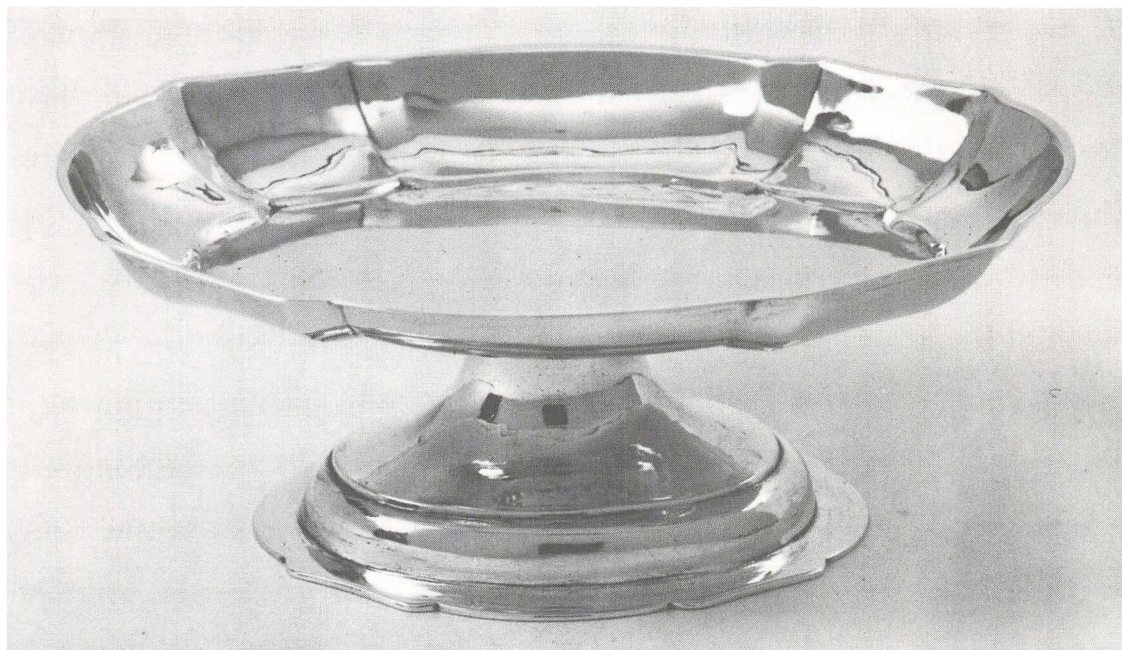
Katalog nr. 68

Katalog nr. 69

Katalog nr. 71

Katalog nr. 72

Katalog nr. 76

Katalog nr. 75

Katalog nr. 81

Katalog nr. 89

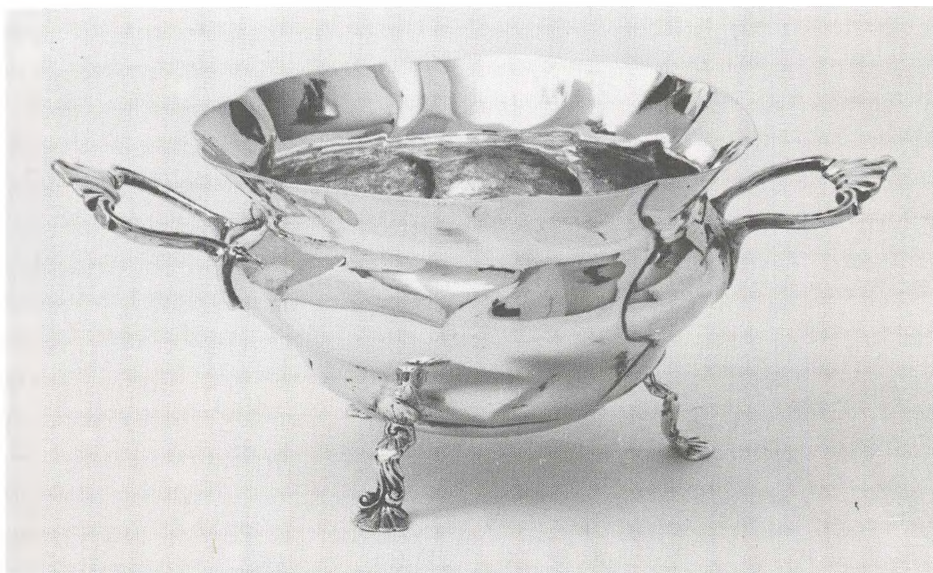
Katalog nr. 86

Katalog nr. 82 og 83

Katalog nr. 87

Katalog nr. 92

Katalog nr. 90

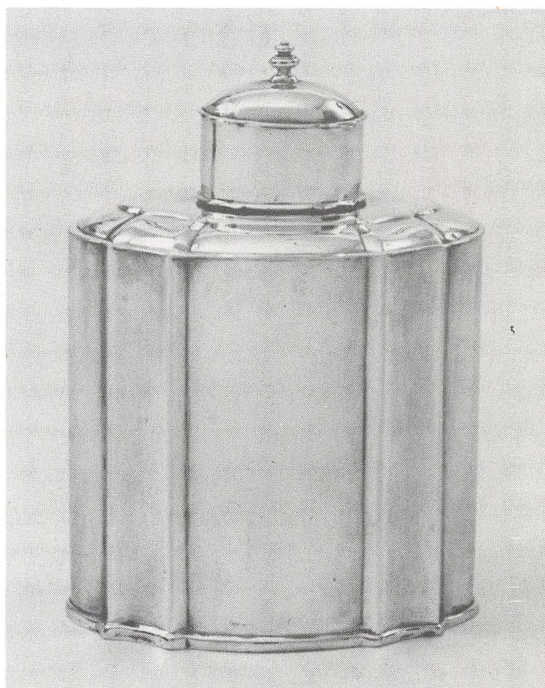

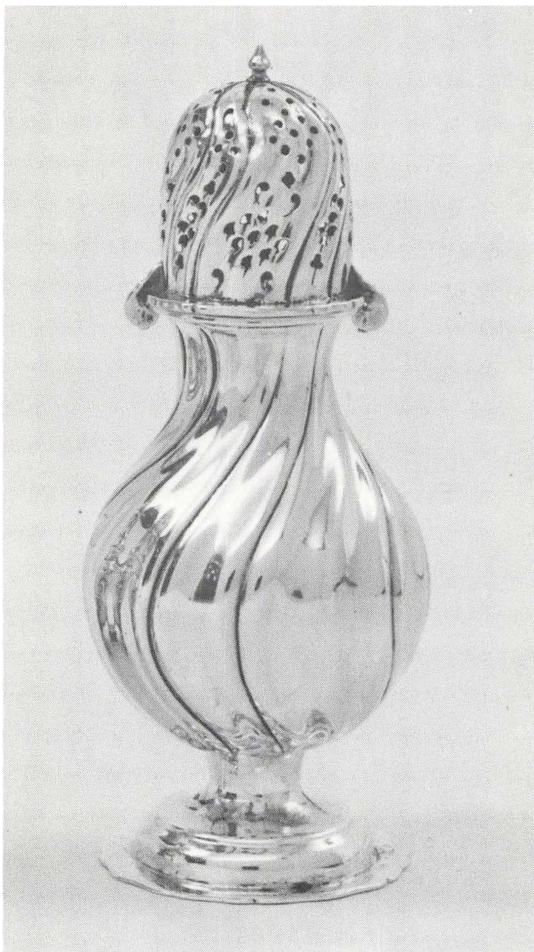
Katalog nr. 91

Katalog nr. 98

Katalog nr. 96

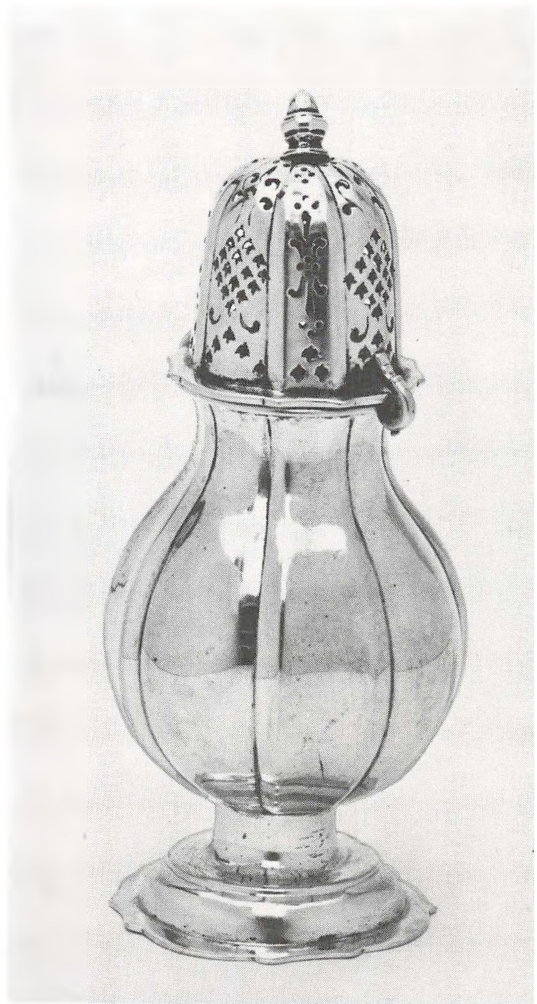
Katalog nr. 114

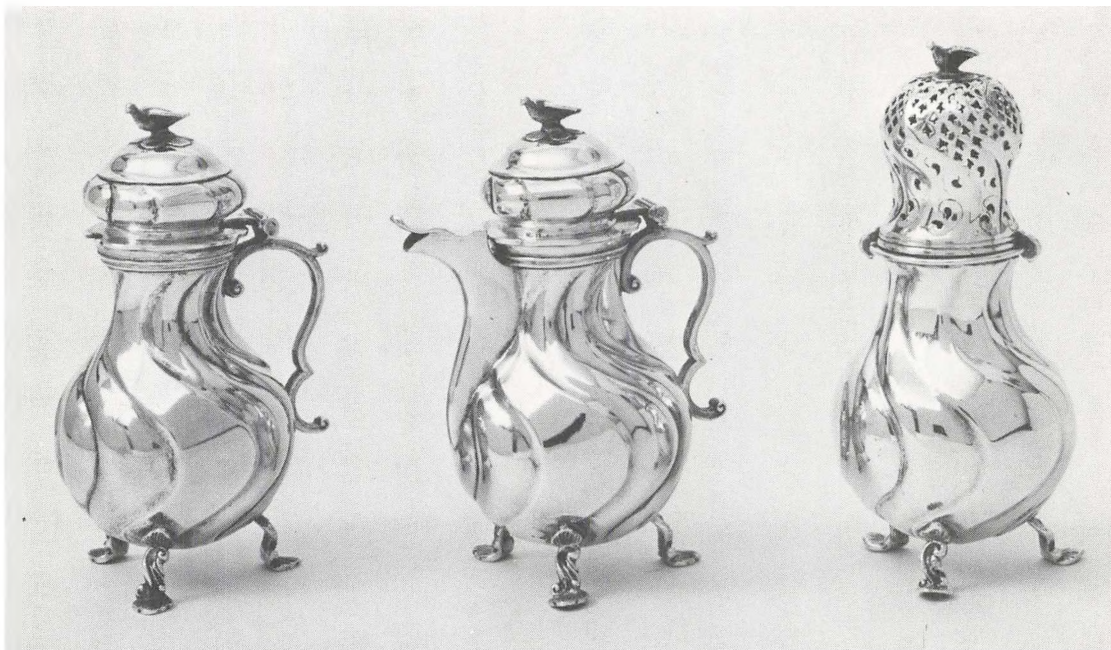
Katalog nr. 100

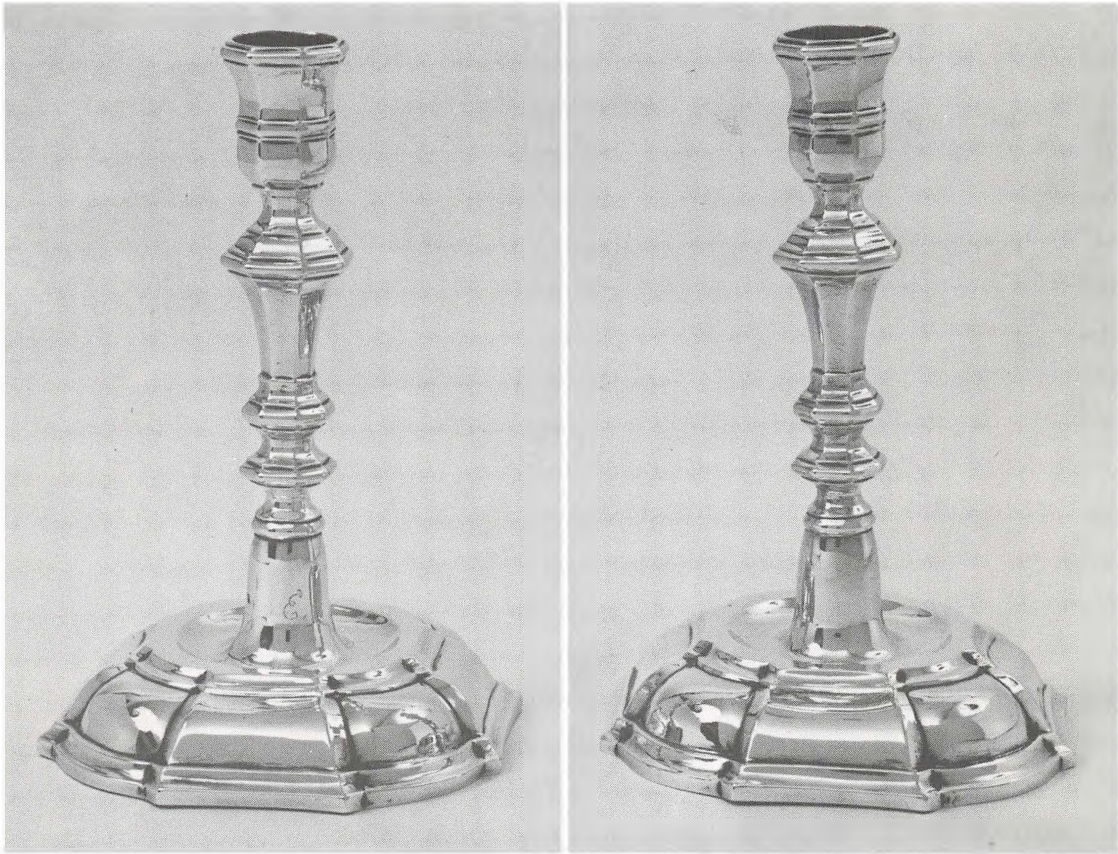
Katalog nr. 101

Katalog nr. 111

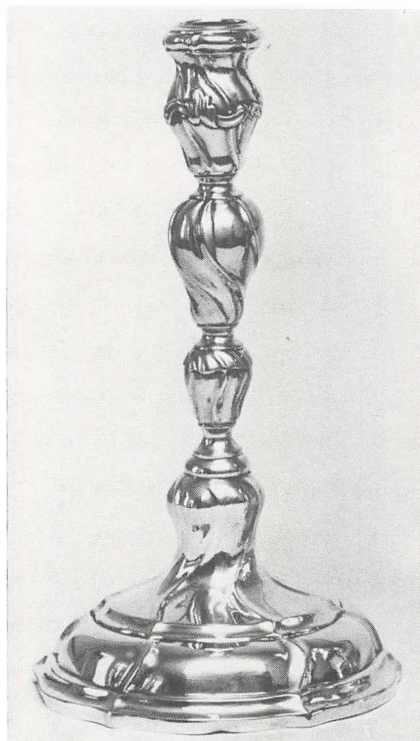
Katalog nr. 121, 119 og 120

Katalog nr. 122 og 123

Katalog nr. 124 og 125

Katalog nr. 126 og 127

Katalog nr. 140, 130 og 138

Katalog nr. 145

Katalog nr. 144

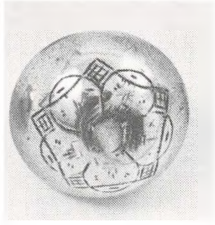
Katalog nr. 146

Katalog nr. 148

Katalog nr. 149

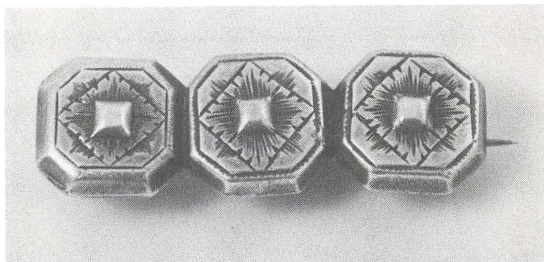

Katalog nr. 151

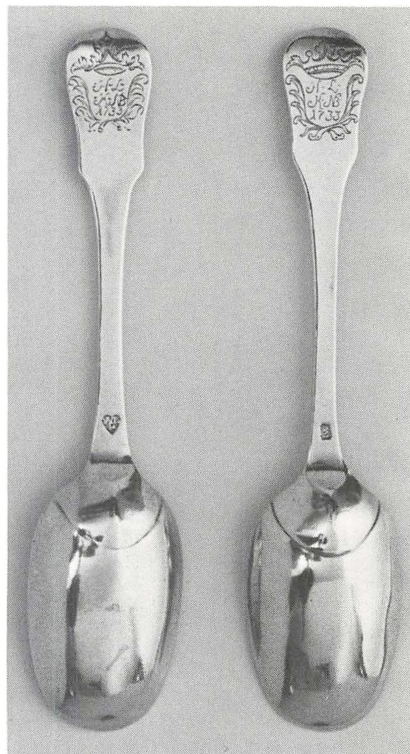
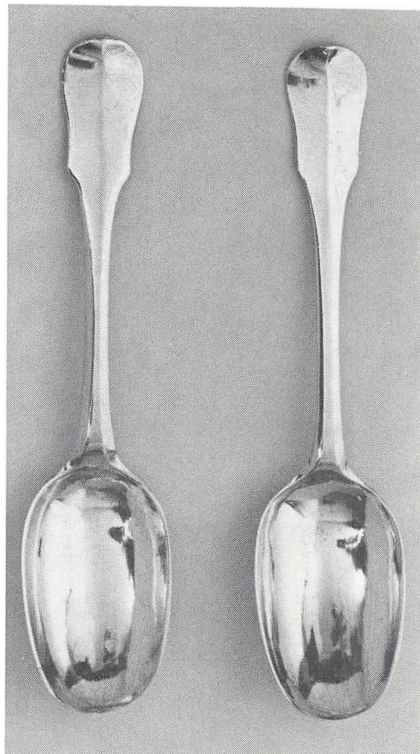

Katalog nr. 128

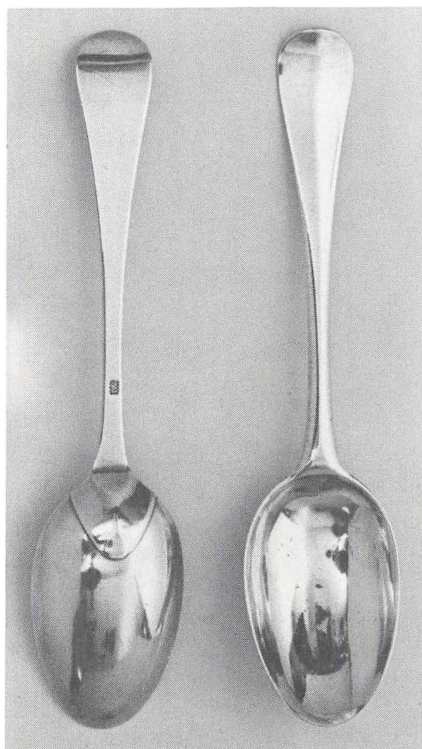

Katalog nr. 150

Katalog nr. 179

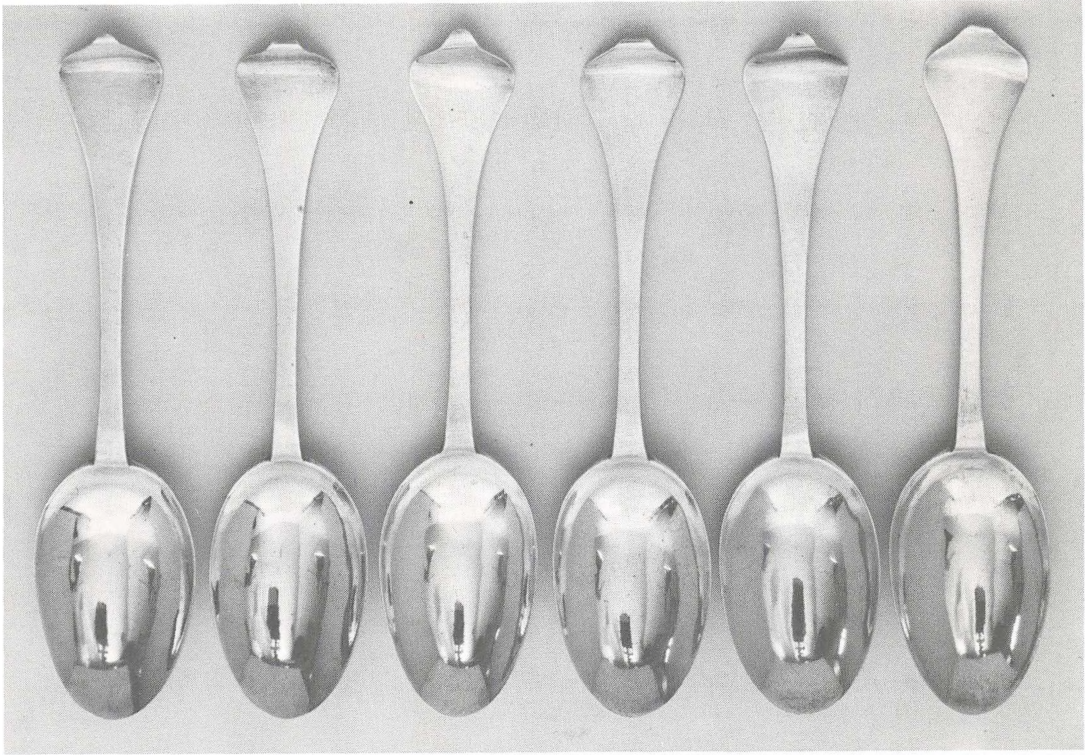

Katalog nr.
208 og 209

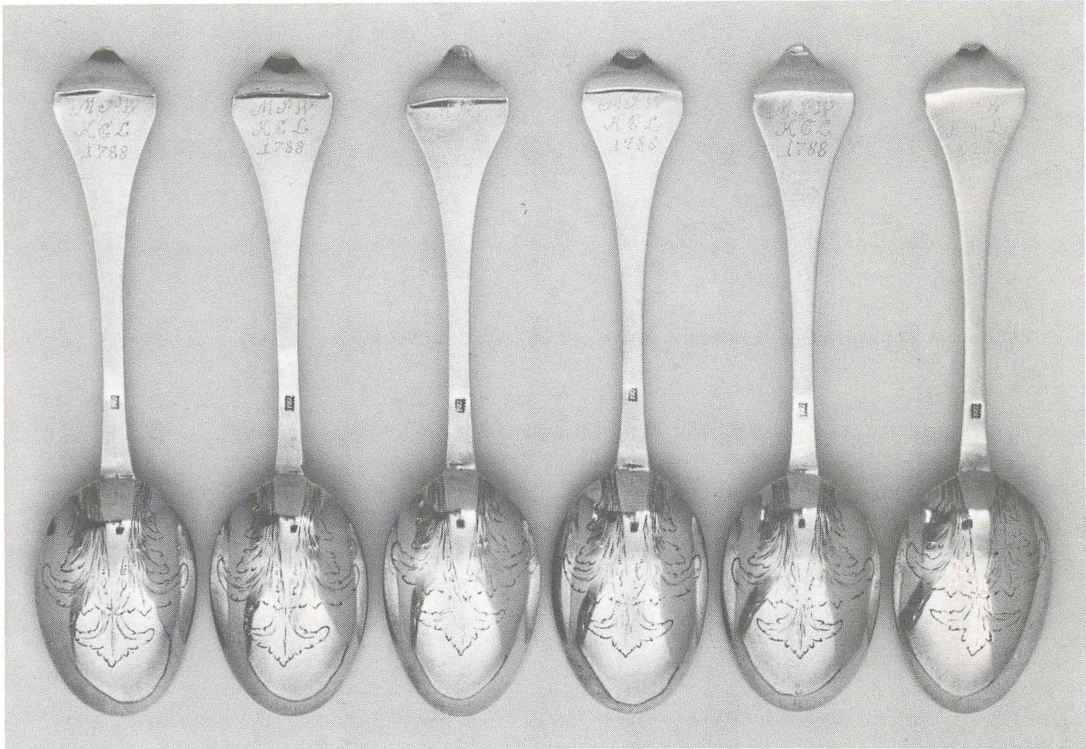

Katalog nr.
223 og 224

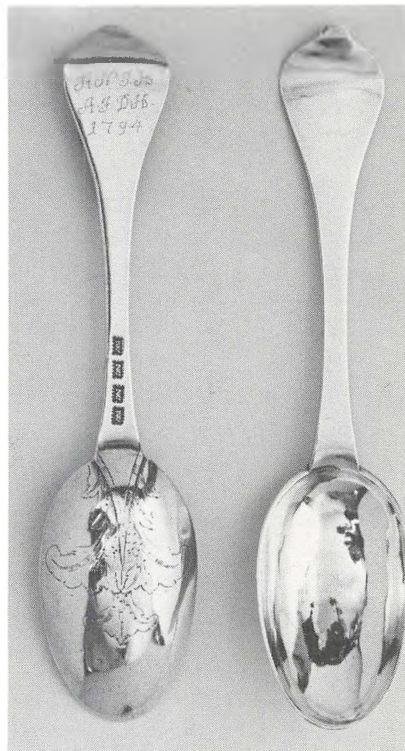
Katalog nr. 260-265

Katalog nr. 260-265

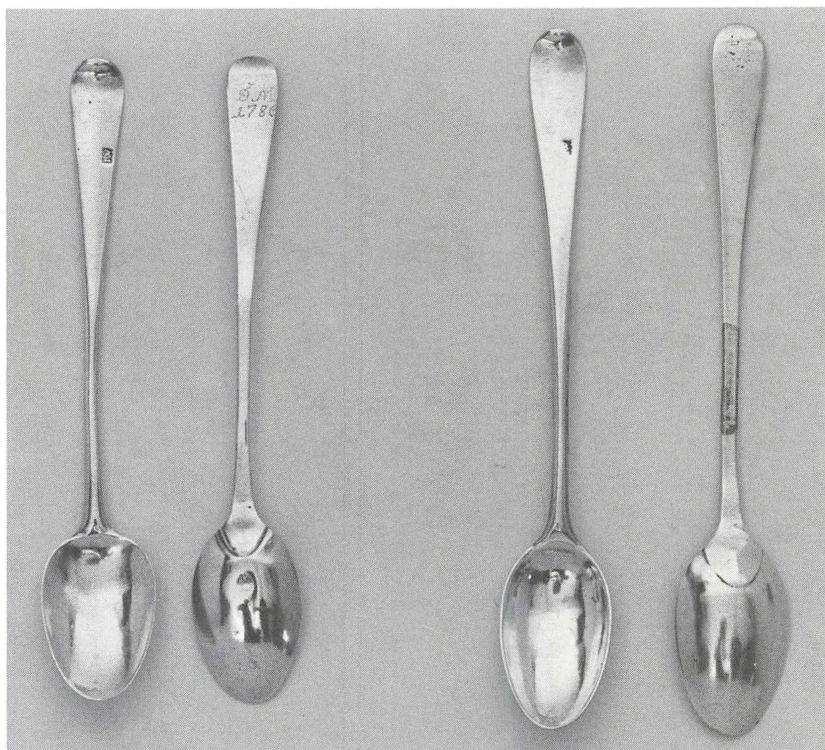

**Katalog nr.
309 og 310**

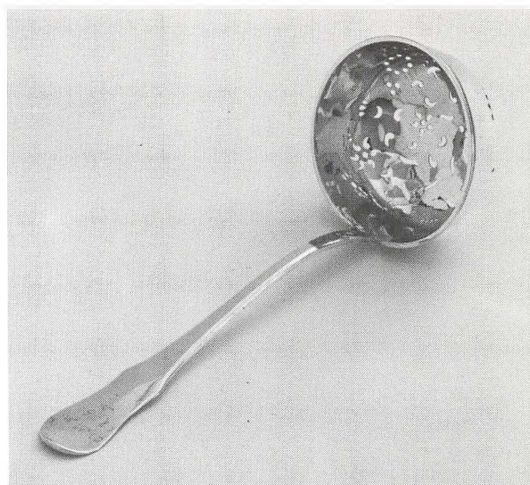
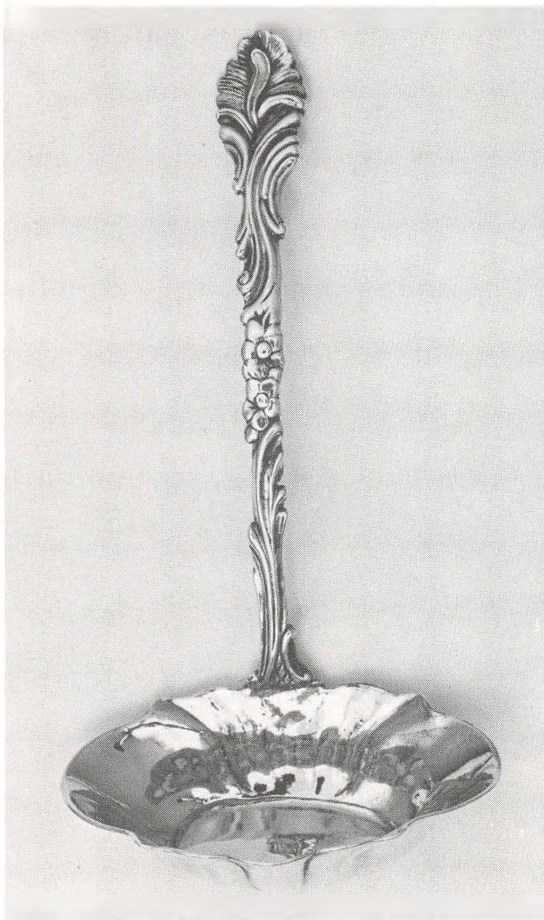

**Katalog nr.
345 og 346**

**Katalog nr.
431 og 432**

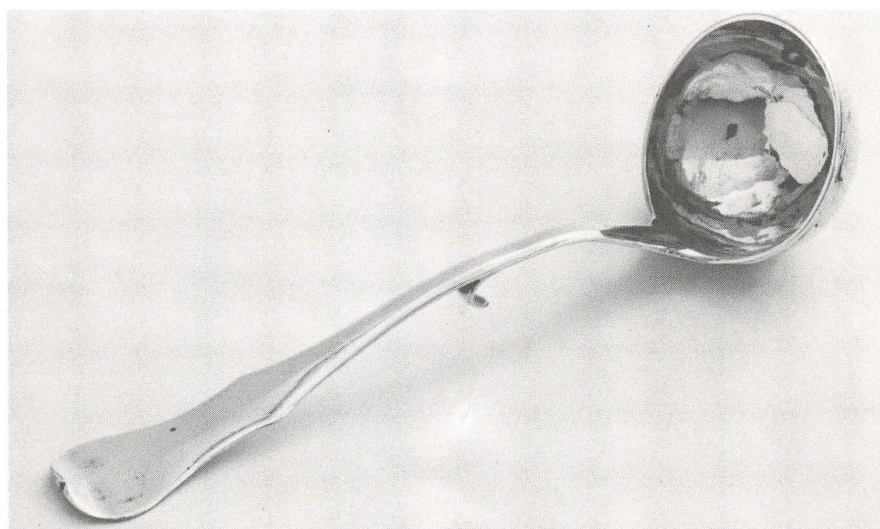

**Katalog nr.
443 og 444**

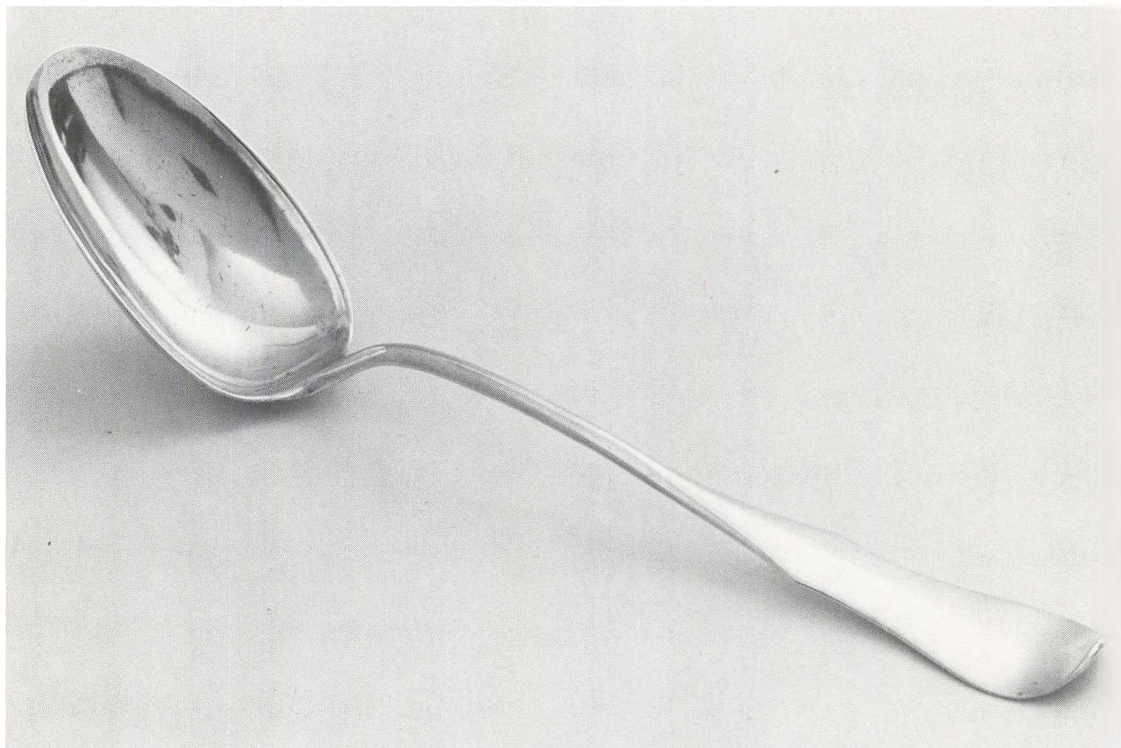

Katalog nr. 462

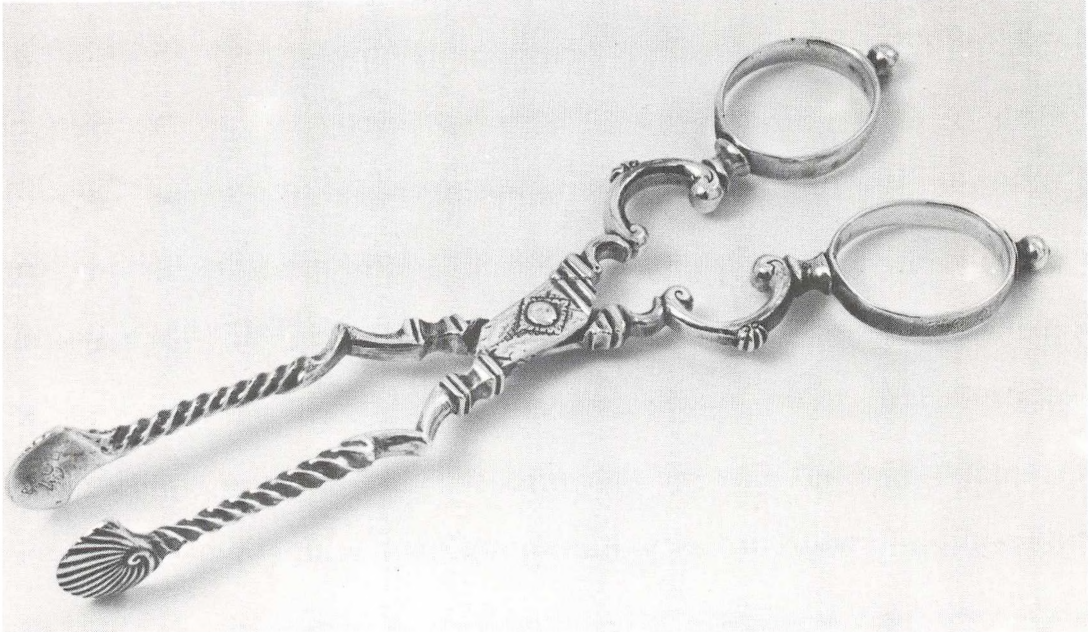
Katalog nr. 460

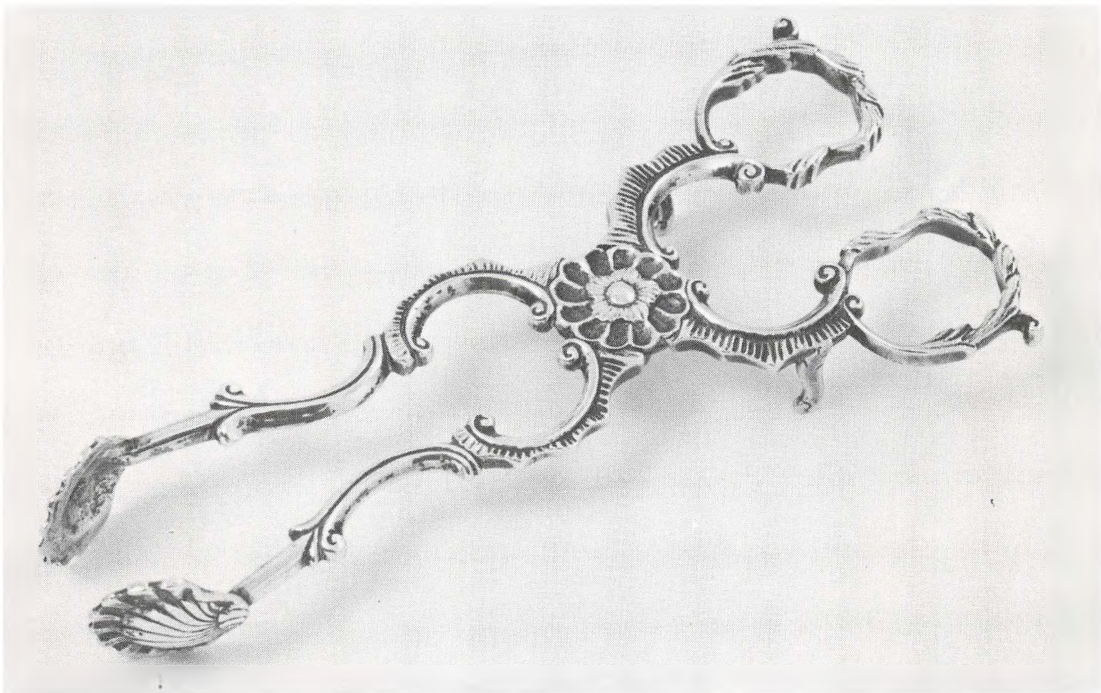
Katalog nr. 457

Katalog nr. 455

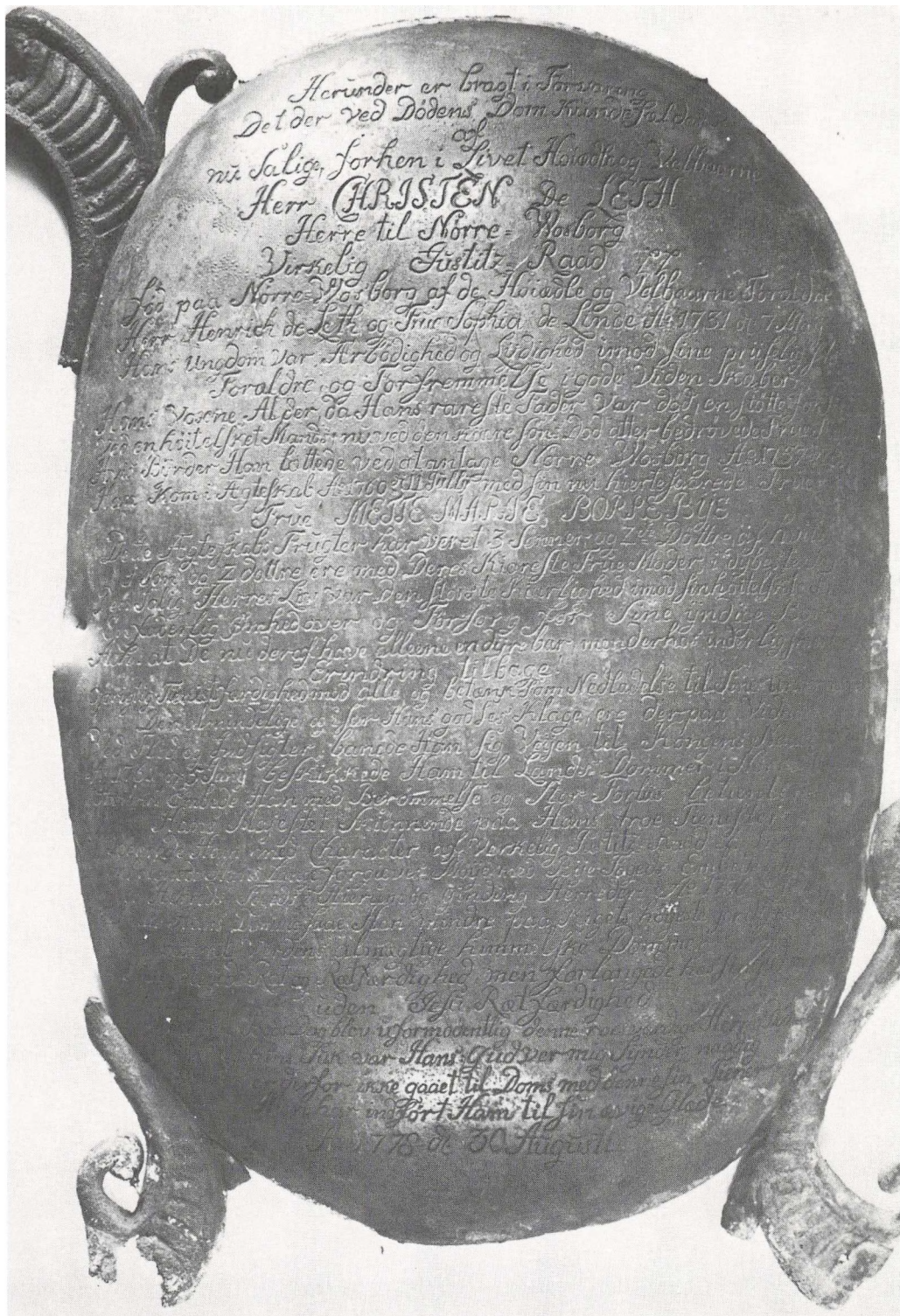

Katalog nr. 463

Katalog nr. 465

I Denne Kiste
 Er medragt de Jødiske Dede
 af Torsten Skov i Sønderjysk Regiment
 Kapt og Hoffdelsmand Melochte
 Hans Niels Jacobsen
 Født 1693 den 23 Junij af Jøderne
 Melochte Hans Jacobsen Madson
 og moderen Melochte Maden Loren Hoffdelsmand
 Indfødt i Sønderjyske Land i 1718 den 17 Junij
 med Hustru Ellen Løkke Enke
 Mad Anne Marie Wandborg
 Som sigte og Sonnes indvandrings og Scholasticus i
 Kjøbenhavn den 17 Junij 1775 og sigte med sin hustru
 Jens Wandborg de Nielsensens Datter Catharina
 aldt sin mod og dage paa en lang Tid i Sønderjysk Land
 og Salig den 16 August 1775 i Havn alder 86 Aar
 Mit Levnets Lige Er Skrevet ind
 Hver Side af det ender med
 Men Guds Gode Barmhjertighed
 I Himmelen For mig som
 I dette Liv har været
 Samt vor daglig Sangsel
 Imens jeg har været
 og har været mig som
 Men min Tid og den som
 Nu har været alle mine Guds
 Der daglig vil det mig
 Jeg har været mig som
 De som har været mig
 I Havn den 17 Junij 1775
 Som Hustru Melochte Maden
 I Havn den 17 Junij 1775
 Mad Anne Marie Wandborg

Katalog nr. 469

FOREWORD

By Torben Skov

Among the things acquired by Holstebro Museum during the latest years there have been silver objects made by Holstebro masters.

In 1976 the museum was offered a tea-pot of silver made by Joachim Weller, goldsmith in Holstebro 1754-1792. A similar pot was some time later mentioned in the press, and as more silver objects by Joachim Weller by and by turned up, it soon became quite a natural task for the Holstebro Museum to have registered the works of this goldsmith. It was possible when the museum in the spring 1975 received a greater testamentary gift, which gave the financial background. In 1974 a committee was appointed consisting of the authors of the book.

By help of the mass media contacts with the owners of Weller silver were established, and in the period from the spring 1974 until the 1st of July 1976, 469 silver objects made by Joachim Weller were registered.

In the light of the great material it was quite natural both to arrange an exhibition of the objects and to elaborate the first greater monograph about a Danish market town goldsmith.

The book and the exhibition have received goodwill and support from many sides, private and public, both with advice and guidance and with financial assistance.

It is the hope of Holstebro Museum that by supplying the book with an abundant collection of pictures and an English resumé it will be possible to bring knowledge of the goldsmith Joachim Weller's works to some of the many people outside Denmark, who have an eye for the distinctive feature of Danish silver among the European – maybe especially in the middle of the 18th century.

LETTERED LIFE

By Rigmor Lillelund

Goldsmith Joachim Weller's parents, Herman Jochumsen and his wife Elisabeth Christensdatter, lived in the first half of the 18th century in Lundum a little north of the market town Horsens. The oldest preserved church register of the parish starts in 1736, so evidence for the time of their three children's christening is missing.

The eldest child, Jochum Hermansen, later known as Joachim Weller, was born about 1724. Of his two sisters, Dorothea and Sophie, the latter later used the name Weller.

The little family had familiar connections to Horsens, and they are met at several occasions in the town. The father, Herman Jochumsen, moved to Horsens, where he died in 1788, 96 years old.

Much indicates that Joachim Weller has learnt the craft of a goldsmith at goldsmith Knud Brandt's in Horsens, and he kept contact with the Brandt family later in his life.

What made the young journeyman leave the mild Eastern Jutland to go to the small Western Jutland market town Holstebro with less than 700 inhabitants? This question must remain open.

In Horsstræde at the church of Holstebro lived a widow, madam Lindschou. Her late husband, goldsmith Johannes Lindschou, had carried on a business in the town from the beginning of the 1730es until his death in 1745. He had been through the great fires of the town in 1733 and 1734, and both times the goldsmith's workshop and dwelling went up in flames. The last workshop Johannes Lindschou worked in was in a rented building in Nørregade, the main street of the town. A couple of years after her husband's death the widow bought in Horsstræde the house, which had earlier been inhabited by a gold-

smith, and which was well suited for the purpose. Here madam Lindschou continued the goldsmith workshop by help of skilled journeymen, one of whom was Joachim Weller.

On the 26th of April 1756 there was a wedding in the goldsmith home in Horsstræde in Holstebro. Pastor (the Reverend) Kynde celebrated the wedding between the journeyman smith Joachim Weller and the widow Elisabeth Lauritsdatter Tørche, called madam Lindschou. The bridal couple got royal permission to the marriage, because the bride had been married before.

Joachim Weller, who was now 30 years old, became stepfather to Elisabeth's three sons, who were 21, 20, and 10 years old.

At the marriage Joachim Weller moved up into the number of the masters of the goldsmiths. He applied for and got in 1755 the exclusive right of licence as goldsmith in Holstebro, a licence which in reality was a party licence, as there could well be more goldsmiths in the town at the same time. It is known from several Danish market towns.

Many and great works were entrusted goldsmith Weller. Among other things he produced a great deal of church silver. Of these works can be mentioned the christening basin in the Holstebro church, made in 1760. Surely the goldsmith has been enjoying this beautiful basin

1. standing as a godfather at the font in the church.
2. standing himself as a godfather.

He was godfather at the christening of 39 Holstebro children.

Like other townsmen Joachim Weller had his established seat in the church, and he took care that his journeyman had a seat in the same stall. His wife and the servant had their fixed seats in the opposite side of the church.

From his workshop in Horsstræde goldsmith Weller could look towards the Middle Ages parish church, built of medieval large bricks and with Gothic windows. He used the subject on silver works – among other things engraved on the cover of a snuffbox made of a cowry.

Goldsmith Joachim Weller took his time to take an active part in the life of the town. For years he was one of the four „eligerede“ (chosen) men, who – with the recorder at the head – worked as a town council. He took so part in taking decision about the townhall and in establishing a new watchman disposition. For many years he was in on the assessment of taxes.

As there were no banks in Holstebro at the time of Weller people had to borrow from the more well-to-do citizens. Many went to the goldsmith in Horsstræde for help, and they did not go in vain. Through the years he lent money to a great number, often people he had had a personal contact with. It was to a stepson, to his journeymen, or to friends, where he had been best man at the wedding and later godfather at christening. The loan activity did not give goldsmith Weller great profit, often quite the opposite. Often he lost money for that occasion. It looks as if he has wanted to help friends out of an oppressive situation.

In spite of scanty records a picture of a very gifted craftsman appears – accepted by the citizens of the town and charitable to the less lucky. Joachim Weller's name is not seen in the Records of the Court of the town, neither as a winner nor as a loser. When he died the parish clerk wrote in the church book, which it was entrusted him to keep – „1792, d. 9de maj, døde vor berømmelige Guld- og Sølvarbejder Hr. Joachim Weller, og blev begravet d. 16de ejus. æt 68 aar.“ (On the 9th of May 1792 our famous gold- and silver worker Mr. Joachim Weller died, and

was buried on the 16th of the same month, 68 years old.)

The goldsmith's widow carried on the business by help of journeymen. In 1802 she gave up house and workshop to the goldsmith journeyman Christian Christensen Sahl. However, she remained living in her old home until her death in 1804. She was 100 years old.

STYLE

By Inge Mejer Antonsen

At the time when Weller served his apprenticeship in the trade – probably about 1740 – the vertical fluting style of silver reached its culmination in Denmark. The style gained a footing in Danish silver shortly after 1720 and held its ground outside Copenhagen up to the middle of the second half of the century, when new ways of expression already had manifested themselves.

After a period with plain types of objects in the beginning of the 1700's, at times decorated with engraved ornaments, the desire arose to accentuate the pearshape of the coffee and tea pots and to raise the radiance of the metal by help of vertical ribbons limited by in and out drawn bends.

The vertical fluting silver style was a common European phenomenon, which has reached to Denmark especially from Germany – partly through royal purchases or gifts and partly through copperprints and drawings brought home by travelling journeymen. There is, however, no place, where the style became as popular as in Denmark – Norway, and just like the threaded cutlery and the blue fluted china, which have been fetched from France and Germany respectively, it has become part of the Danish cultural heritage.

A great part of Joachim Weller's preserved hollow-

ware is in the vertical fluting silver style, but he reaches through his nearly 40 years' work as goldsmith in Holstebro to working as well with the vertical fluting style, which we will describe as the period of the late baroque, as with the curved bends of the rococo, and he finished with a not very engaged meeting with the classicism.

The workshop, where Weller learned his trade, must have been highly occupied with the production of the most used pieces of tableware, coffee and tea pots and what belongs to that. Just in the first half of the 18th century the use of the new drinks: coffee, tea, and chocolate won among people in the towns and to a certain degree in the country as well. The new drinks had come to Denmark in the latter half of the 17th century and became soon daily stimulants for the Court and the nobility. This change of the drinking habits meant that the beautiful old tankards used for beer and wine went out of fashion. So we do not know a single tankard quite of silver from Joachim Weller's hand, but only three silver lids for mounting on tankards of other materials (catalogue no's 25-27 p. 248).

It is attempted to arrange Weller's works in a stylistic line from the plain and earliest style of the coffee pot with dish (catalogue no's 59-60) and corresponding works as the pepperbox, catalogue no. 111, the sugar-dishes p. 261 catalogue no's 72-74, the tea-caddies, dated 1757 and 1759, catalogue no's 96-97, and the candle-sticks catalogue no's 122-123, and more through a transitional style represented by the coffee pot with dish catalogue no's 57-58, dated 1760, where the line is more tight than in the pot with the more plain bending scheme.

The transitional style is characterized by a sharp line between the bends of the ribbon, which may be concave or convex.

To the transitional style belong e.g. the sugar-bowl, catalogue no. 75 and the tankard catalogue no. 27. The stressing of the central part is known as early as in 1722 on a Malmø-work and on some tureens in Det kongelige Sølvkammer (The Royal Plate Room), of which the oldest preserved is from 1741.

When Weller switched over to working along the line of the rococo, it is according to the bending scheme of the transitional forms he curves his hollowware. It is characteristic of Weller that in most of his works he keeps the ribbon effect in his curved fluting objects, while most Danish goldsmiths eliminated it by drawing the convex lines stronger as shown in the drawing figure 5 d. By that one gets impression of a tripartition of the bends.

In case the dotted dating 1757 on catalogue no. 91 is correct, this sugar-bowl with curved fluting is the earliest rococo work known as made by Weller. The sugar-bowl is more in harmony with the work of the time from Copenhagen than the remainder of Weller's production, as it has been outlined above. Here the flat ribbons are turned forward, and the retractions are by the sides.

The separate forms vary only a little. The cast curved legs, which on the rococo works replace the compact foot rim of the baroque, are met with in only two versions: the pawlike (figure 28) which is seen on catalogue no's 81, 88, and 91. No's 81 and 91 are both dated 1757, which indicates that these are the earliest, while the legs cast with rocailles and leaves (figure 27, 29) are by far the most numerous. The latter are possibly an original Weller creation, which may have been inspired by German patterns as e.g. figure 30 by Johan Baur in Augsburg.

It is important to note that the French „genre pittoresque, as the rococo was first called in France, came to Denmark via Germany, where the Danish crafts-

men especially travelled during the period of their training. The publishers in Augsburg and Nurnberg, who published a great amount of prints after French drawings, here played a great role as intermediaries. These prints the craftsmen could bring home, or they could draw from them. If the latter was the case the result was often a simplification of the print, which by and by could become difficult to recognize. It is thus the case with Weller's engravings on the matly punched beakers, which may have had a Johan Conrad Reuttimann print as model.

The lid knobs of Weller's coffee and tea pots are confined to three: the vertical fluting of black painted wood to the vertical fluting pots, and the flower knob, and the bird with the unfolded wings on the rococo pots. The two last mentioned are pure French. The flower bud is met with in France early in the 18th century. Both are placed on a chased rosette on the top of the lid. This is also a pure French trait. The same applies to the thickened parts on the spouts of the tea pots, which are sometimes vertical fluting as on catalogue no's 68-70, sometimes curved as on catalogue no. 71.

Weller's most outstanding work, the oval baptismal basin from Holstebro church, is dated 1760. The retracted edge at one short side is due to the fact the basin was attached to the hand of a hovering angel of wood hanging in a chain. To the bend scheme of the basin and the waving outline parallels can be found in Denmark and in Germany (Augsburg), but this form, too, has French origins. Another baptismal basin by Weller from Nr. Lem church, catalogue no. 19, dated 1769 is retarded in its form with the embossed flower and leaves decoration, but it betrays its time of origin by the two rocailles finishing the pampere at the notch. Also this basin was intended for being held in the hand of a hovering angel.

Weller has repaired and supplied a deal of church silver from the churches of Western Jutland. In some cases he has renewed the bowl and has then strengthened the link between the stem and the bowl with a rosette, at times with drop-shaped curved leaves, which the French call „une rose tournante, and at times with uncurved leaves called „une rose simple“.

When Weller makes original communion vessels he follows the quite traditional ways as e.g. on catalogue no. 5, the communion vessel in Harring church. The small sets of home communion, catalogue no's 21-24 are more characteristic, especially the small wine flask in Hvidbjerg from 1763 with the wafer hiding-place in the bottom. The character of the period has been given by the engraved rocaille vignettes in the inscription.

From Weller's rococo period there also are the many vinaigrettes, the so-called „haneæg“, which must have been a matter of fashion in Holstebro. Much indicates that the type has been created by Weller, maybe from the type transmitted by the goldsmith Anders Jørgensen Graff in Copenhagen.

Weller's snuffboxes are all decorated with engraved rocailles on the lids. He seems to have had a partiality for C-shaped ornaments overlapping each other. A single box, catalogue nr. 148, must have been taken from an imported model.

Only quite few Weller-works in the classical style have been handed down. The extraordinary incense burner at Hobro Museum, catalogue no. 128 connects the form of the rococo with the ornaments of the classicism. The egg-shaped, slightly curved hollowware is finished by the same flower-shaped knob as is on the curved fluting coffee pots, catalogue no's 66-67, and the casters, catalogue no's 99-101, 116-117, but the ornamentation is influenced by the single forms of the classicism. In lid and bottom partly open work,

tongue-shaped gadroons and on the sides medallions suspended by bows are engraved. On the foot a bead rim. On the foot plate there must have been a spirit lamp for heating of the incense or other sort of fragrant substance lying on the grate in the container.

The winding pampre work on the lid is found on a sifter, catalogue no. 462, which is dated 1789. The winding stems, flowers, and leaves form a bouquet, which is kept together by a bow at the bottom of the handle. The fiddle-shaped handle is on the underside decorated with an engraved rocaille. It shows Weller's unwillingness to subject himself to the form of the classicism.

A vase-shaped vinaigrette with bright-cut engraving, which gained a footing in Denmark in the 1790'es through import of English plateware, must have been made in the period, when the widow ran the workshop. Weller died in 1792.

The greatest part of Weller's preserved works are spoons. There are no forks. The explanation is simple. While forks were used by the leading circles in Denmark already in the 17th century, it much later came to the common people. Quite up into the 19th century they ate with their fingers. Was it slops, they used the spoon known ever since the antiquity, and with the knife they cut the food into pieces. No wonder that silver forks are not mentioned in the passage: Administration of a deceased person's estate pag. 131.

There are several types of spoons from Wellers workshop. The most common type is the one with the flat handle with tongue-shaped end of the handle and oval bowl, the back of which is decorated with an engraved acanthus leaf round a stylized „rat-tail“. The earliest examples of „rat-tail“ spoons in Denmark are among the Danish Kings' personal cutlery. Both Frederic III's gold spoon from about 1660 and Frederic IV's from the beginning of the 18th century have rat-

tails. The presentation of the handle ends of the two spoons both the trilobate and the tongue-shaped are met with by Weller. It was a common feature of cutlery in Denmark as in the rest of Europe.

Another common type by Weller is the spoon with the slender handle broadening towards the end and rounding off. It has on the upper side a ridge, catalogue no's 180-219. The same type in a slighter size is used as tea-spoon. The type is met with in Germany, France, and, not least, in England from about 1700. With regard to the form it is one of the most perfect spoons to be found.

A third group is formed by the spoons with the fiddle-shaped handle-end, which derives from the above mentioned forms. It arises in the rococo period. Weller has made a copy of a spoon by an earlier Holstebro master so carefully that he has even repeated the year 1733.

There is no special chronology in the production of the various types of spoons of Weller's manufacture.

In excess of the common tablespoons are registered a few servers, ladles with oval bowl and fiddle-shaped handle, cream-spoons, partly plain, partly with cast handles with rocailles. The last mentioned are common property for the Scandinavian countries and Northern Germany. Only the bowls are differently shaped. The sugar-tongs are all rococo with C-shaped decorations with combings and shell-shaped grips. Here, too, the forms are common property.

Weller also carries out a series of chased beakers, catalogue no's 28-56, the form of which was created in the middle of the 17th century. Also the decoration with the ovals left open has its origin in the 17th century, but has in the course of the years become thin and emaciated.

Joachim Weller was the good, reliable artisan. His scheme of form is restrained, not even in the decora-

tion he makes a somersault. His style is easily recognized.

Of his numerous preserved works a great part is in the vertical fluting style, which must have been the overwhelming style, where he served his apprenticeship. In all probability it has been in Horsens, a market town about 100 kilometres from Holstebro, but only a few kilometres from his early home in Lundum. At the time when Weller was an apprentice about 1740 Horsens was a market town, which counted several considerable goldsmiths. The undisguised joint concerning form with works by Knud Rasmussen Brandt (figure 19, 20 and 22) marks it most likely that it is at his workshop Weller has learnt his trade. Brandt delivered many silver objects to the manors of the neighbourhood, what many emblazoned works bear witness of. Through that he has no doubt received new impulses concerning style.

Whether Weller reached to adopting the form of the rococo from his job as an apprentice or whether he has been travelling in the southern foreign countries and there has become acquainted with it, we do not know. It is enough to say that he has at least from 1757 – three years after he had established himself in Holstebro- carried out works with curved fluting together with works with vertical fluting in the style of transition.

The single works in classicism are only rudiments. It is evident that here he does not feel comfortable. The new style may have been brought to him by the journeymen, who worked at his workshop.

STAMPS

By Sven Fritz

The oldest Danish provision of the fineness of silver is in „Jyske Lov“ from 1241 with sentence for remelting to „false“ silver.

In 1491 stamps are mentioned for the first time in Danish legislation: goldsmiths in the market towns as well as in Copenhagen should set their own mark and the hallmark in every new silver work.

In 1651 the duty to mark is impressed and motivated: that if „false“ work occurs, it can be known who has made it, so that the guilty can be punished.

The background for the marking is clearly juridical. The conception and the use of the mark as a signature of the craftsman belong to a later time. The stamps were made by the goldsmiths themselves of iron – for the goldsmiths of Northern Jutland of Norwegian iron – which the goldsmiths first softened and then cut their marks into and finally hardened to steel. The economy of old days is the reason why no old stamps have been preserved. After the death of a goldsmith or of his widow the stamps have been bought by other goldsmiths, who have cut their own marks into the old tool.

Rigmor Lillelund has proved that there has been only one goldsmith Lindschou in Holstebro, namely Johannes Isachsen Lindschou, who himself wrote Johannes Lindschou and used ILS in his stamps. A newly observed stamp is reproduced. Weller worked as a journeyman for Lindschou and has taken his stamps as a model for his own stamps.

The various stamps used by Weller – on this investigation 24 pieces have been observed – are very much alike in the drawing. Their chronologic order – taken from dated works – is shown in a scheme also showing the overlappings, which prove that stamps were not totally replaced from one day to the next.

Weller's widow carried on the workshop with a journeyman for 10 years until 1802, and legally and correctly works from that widow-period are stamped with Weller's stamps.

Other goldsmiths in Denmark have stamped with the letters IW, but their stamps differ clearly from the Weller stamps.

A series of performed test has proved that however slantingly and wryly a stamp has been driven in its character – and so its unambiguity – will not be altered.

ENGRAVING

By Sven Fritz

The baptismal basin catalogue no. 19 has on its underside a long donation inscription from 1769 engraved in the handwriting, which Weller used on all registered objects. The engraving in the baptismal basin is carried out as a line – engraving like on the rest of Weller's church silver.

In private silver Weller used the handwriting carried out in dotting.

The engraved handwriting is seen to have been a slightly beautified version of Weller's handwriting known from some receipts etc.

Weller's handwriting engraving recurs on the coffin-plates catalogue no. 468 and no. 469, which have been carried out in base metal, and therefore they do not bear Weller's mark, but because of the handwriting engraving they are attributed to him.

Earlier I have proved that two goldsmiths in Ribe have made coffin-plates of base metal, namely in the years 1714, 1736, 1763, and 1764. In the same connection an account is reproduced from a funeral in 1721 with the purchase of a pewter-plate for the plate on the coffin, and payment to goldsmith Jens Friis in

Ringkøbing for shaping the plate and engraving the text in it.

The dotted handwriting engraving is carried out by an awner. In the inscription on the spoon catalogue no. 230 it is seen that Weller has in addition to the single awner also used a double awner.

On several hollowware works Weller has in dotting shown the weight of the object or the pair of objects. „Wog“ (weighs) so and so many „lod“ or „quintin“.

Weller has for cartouche engraving on beer and wine cups used very few models, of which the most frequently used is known from works carried out by Mogens Thommesen Løwenhertz, goldsmith in Horsens 1695-1733.

In the ten years after Weller's death the line engraving was used on private silver, and the handwriting clearly differs.

The communion vessel, catalogue no. 7, is carried out by Gert Clausen, goldsmith in Viborg, but in 1794 the bowl has been replaced from Weller's workshop, and it is with capital types not known from Weller's hand.

Figure 63 shows two spoons, of which one is made by Villads Lund, goldsmith in Holstebro about 1730-1746, and engraved 1733, the other spoon, catalogue no. 179, is made by Weller and evidently ordered as a supplement to the one by Lund.

The same form and the same engraving. The spoons are a very good illustration of the fact that details in the „same“ engraving show differences – characteristic of each goldsmith.

The rather few heraldic engravings known to be by Weller are of indifferent quality, but it may not be because of Weller alone, for in no cases the model is known, which the orderer has given Weller to work from.

SEALS

By Sven Fritz

While in Denmark we have investigations of the seals of the king, of the country, and of some market towns, private seals are till now an unexplored area apart from some medieval seals.

The seals were a juridical supplement to the signature. In Danish archives there are some wax seals from the baroque, and considerably more from the Regency, the rococo, the Louis VI, and the French-Empire styles, after which the use is falling greatly.

The seals have been cut in precious stones, precious and base metals. The engraving of the seals – nowadays carried out by members of the engraving trade – was made by goldsmiths and might have been carried out by pewterers, carvers, painters, and handy unskilled persons as well in the above mentioned period about 1650-1825, when, in the towns at least, proper engravers were hardly to be found as independent artisans.

The passage about gold and silver objects in Holstebro and in the area round Holstebro counts – according to the administration of deceased person's estates – gold seals and silver seals as seals for themselves or as seal rings.

Figure 67 shows the seal of Peder Rasmussen, goldsmith in Holstebro about 1721-1765, and the seal with its baroque influenced presentation is attributed to have been carried out by the goldsmith himself.

Figure 66 shows Weller's seal, and must in the same way be attributed him with its rococo decoration. It is pointed out that the W so typical to Weller and used in hand – writing as well as letter engraving has not been able to be applied to a face – to – face monogram of that size. But the fact that Weller has chosen a centrally placed W enclosed by face – to – face J is

a very fine compromise solution instead of a readable monogram with an unpersonal face – to – face W.

The passage ends by calling attention to some examples of seals from Holstebro and the district round Holstebro from Weller's time and by advancing theories about which of the seals Weller may have cut – and with this it exposes the subject: Danish seals from 1650-1825 should be made the object of a general investigation.

THE ADMINISTRATION OF DECEASED PERSONS ESTATE

By Sven Fritz

In order to get a sensation of what people among Weller's customer connections owned of silver objects, transcripts have been taken from the registration of deceased person's estate in the years 1740-90 in the market town of Holstebro and in the neighbouring town Lemvig, and in the area of the country corresponding to the commercial area of Holstebro – and so the area for Weller's customers.

From the 128 transcripts it is seen that the table silver – and here drinking vessels, drinking cups, spoons have dominated together with buttons. Holstebro was a small market town, only 697 inhabitants. It was in 1769 number 39 among the Danish market towns.

A corresponding investigation at the same time of other market towns has been carried out, but this is compared with an investigation in Odense from the years 1620-70, thus about 100 years earlier, and it covers the market town only and nothing from the countryside, – and Odense was at that time the biggest market town of the country.

Greater importance has the comparison between the silver objects of „The Administration of Deceased

Person's Estate 1740-90" and the silver objects known as being by Weller, the 467 numbers of the catalogue, which show that there have been preserved Weller objects of most of the types mentioned in the administration of deceased person's estate, though not salt-cellars, tumbler cups, snuffers, knee buckles, shoe buckles, and various other buckles and clasps, hooks, pipe mountings, seals, and spurs. It must be supposed that Weller has made such objects as well, but that they have been remelted during the passed 250 years.

The administration of deceased person's estate gives the objects the names of the time and gives a feeling of the greater spreading – at least of the „primary“ silver: cups for beer, spoons, and buttons – since the previous investigation. The silver administrations of deceased person's estate are found – besides among the well – to – do people of the town – with landowners and with grain millers – and as an exception with two sisters, who succeeded each other at the same home farm.

CATALOGUE

*By Sven Fritz
and Torben Skov*

The catalogue holds 469 objects, grouped in the following way:

465 preserved silver objects

2 silver objects, lost but known from documents.

2 coffin-plates of lead with the text engraved by Weller.

The catalogue is divided into:

24 pieces of silver

104 pieces of profane hollowware

47 pieces of vinaigrettes, snuffboxes, and silver for clothes

254 pieces of cutlery

- 17 pieces of serving pieces
- 2 pieces of base metal (the coffin-plates).

The objects, which bear a Weller mark, but are dated in the ten years' period after Weller's death in 1792, when his widow carried on the trade, have been made by her journeyman Christian Sahl, who took trade licence in 1802, and from that time marked his works CS or Sahl.

Of the silver objects 251 are dated, and the distribution from 1754 until 1802 is:

27 objects	1754 – 1760
83 objects	1769 – 1770
40 objects	1770 – 1780
42 objects	1780 – 1790
5 objects	1790 – 1792 (Weller's death)
34 objects	1792 – 1802 (the widow-period with Sahl)

The spreading of the silver objects in the passed 200 years is:

- 274 pieces in Jylland
- 9 pieces on Fyn
- 138 pieces on Sjælland, Lolland-Falster and Bornholm
- 5 pieces in foreign countries (England, Sverige, Norge, USA)
- 39 pieces which cannot be located.

LITTERATURLISTE

- Achen, Sven Tito og Ole Rostock: *Bibliografi over heraldisk Litteratur i Danmark 1589-1969*. Kbh. 1971
- Achen, Sven Tito: *Danske Adelsvåbener*. Kbh. 1973
- Aldal, J.: *Holstebros Historie gennem Tiderne 1274-1939*. Holstebro 1939
- Antonsen, Inge Mejer: *Nogle Nyerhvervelser til „Sølv-Kammeret“*. Budstikken 1959, p. 23-37
- Antonsen, Inge Mejer: *Konsul George Jorck og hustru Emma Jorck's Fond 1963-67*. Et udvalg af gaver og bevillinger fra fondens anden femårsperiode. Kbh. 1969
- Bengtsson, Bengt: *Matsilver förr och nu*. Lund 1963
- Boesen, Gudmund og Chr. A. Bøje: *Gammelt dansk Sølv til Bordbrug*. Kbh. 1948
- Boesen, Gudmund og Erik Lassen: *De danske Dronningers Guldtoilette*. Kbh. 1955
- Boesen, Gudmund: *Noget om Drikkekar og Drikkeskik i Danmark*. Arv og Eje, XVII, 1968, p. 7-68
- Bramsen, Bo: *Nordiske Snusdåser på europæisk Baggrund*. Kbh. 1965.
- Bøje, Chr. A.: *Danske Guld- og Sølvmedemærker før 1870*. Kbh. 1946. Tillæg 1949. Samme Politikens håndbøger nr. 53. Illustreret folkeudgave ved Bo Bramsen, Kbh. 1954
- Bøje, Chr. A.: *Hans Tobiesens Sølvsamling*. Kbh. 1948
- Bøje, Chr. A.: *Balsambøsser og Hovedvandsæg*. Kbh. 1950
- Danmarks Adels Aarbog*. Kbh. 1884 ff.
- Danmarks Kirker*. Kbh. 1945 ff.
- Dansk Sølv 1550-1950*. Det danske Kunstindustrimuseum 1953. Udstillingskatalog med tillæg ved Erik Lassen.

Danske Guldsmedes Jubilæumsudstilling 1429-1929.
Kbh. 1929. Udstillingskatalog.

Dennis, Faith: *Three Centuries of French Domestic Silver.* New York 1959.

Fossberg, Jorunn: *Norske sløvskejer.* Oslo 1974.

Fritz, Johann Michael: *Gestochene Bilder.* Gravierungen auf Deutschen Goldschmiedearbeiten der Spätgotik. 1966.

Fritz, Sven: *Guldsmed Hendrich Böttcher.* Mark og Montre, Ribe 1967, p. 21-41

Fritz, Sven: *Jochum Böttcker, Guldsmed i Ribe 1745-1767.* Arv og Eje, 1973, p. 69-136.

Guldsmedefagets Fællesråd: *Hvad betyder Navnestemplerne?* Navnestempler for arbejder af ædle metaller registreret hos Patent- og Varemærkenævnet. Kbh. 1965

Hallgren, C. J.: *Gottlandska Släkter.* Visby 1926.

Hinnerup, P. R.: *Haandbog for Juvelerere, Guld- og Sølvarbejdere.* Kbh. 1839.

Hvidtfeldt, Johan: *Holstebro Markeder i ældre Tid.* Hardsyssels Årbog, 1936, p. 1-13.

Katalog der Ornamentstichsammlung der Staatlichen Kunstbibliothek Berlin. Berlin u. Leipzig. 1939.

Kongelige Sølvkammer, Det: *Særudstilling paa Rosenborg i 500-Aaret for Kong Christian I's Tronbestigelse.* Kbh. 1948.

Krohn-Hansen, Thv.: *Guldsmedens blomsterbarok.* Vestlandske Kunstindustrimuseum. Årbok. Bergen 1942, p. 29-57.

Krohn-Hansen, Thv. og Robert Kloster: *Bergens gullmedkunst fra Laugstiden.* Bergen 1957.

- Lassen, Erik: *Sølvtoj*. C. L. Davids Samling, Nogle Studier. Kbh. 1948, p. 131-91.
- Lassen, Erik: *Engelsk Sølvtoj og Dansk*. C. L. Davids Samling 3, 1958, p. 179-227.
- Lassen, Erik: *Dansk Sølv*. Kbh. 1964.
- Lassen, Erik: *Ske, Kniv og Gaffel*. Kbh. 1960.
- Lassen, Hans: *Et udvalg af Sølvtoj fra Købstadmuseets Samlinger*. Købstadmuseet „Den gamle By“. Årbog 1968-69.
- Lind, M. og J. Aldal: *Minder om Holstebro*. Hardsysseles Årbog, 1917, p. 45-109.
- Nyrup, C.: *Meddelelser om Dansk Guldsmedekunst*. Kbh. 1885.
- Olrik, Jørgen: *Dansk Guldsmedekunst fra Renaissance til vore Dage*. Tidsskrift for Industri, XII, 1911, p. 185-200 og 221-238.
- Olrik, Jørgen: *Danske Sølvarbejder fra Renaissance til vore Dage*. Kbh. 1915.
- Olrik, Jørgen: *Nyerhvervede Sølv-sager fra Tiden ca. 1700-1775 i Dansk Folkemuseum*. Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1929, p. 41-46.
- Poulsen, Ejnar: *Hardsysseles Degnehistorie*. Viborg 1934.
- Rasmussen, Arne Bruun: *Kunstauktionskataloger*. 1948 ff.
- Scheffler, Wolfgang: *Goldschmiede Niedersachsens*. Berlin 1965.
- Schoubye, Sigurd: *Om Lødighed og Stempling af sønderjysk Sølv*. Arv og Eje, 1958, p. 79-97.
- Schoubye, Sigurd: *Guldsmedehåndværket i Tønder og på Tønderegnet 1550-1900*. Århus 1961.

- Schoubye, Sigurd: *Guldsmedehåndværket i Aabenraa. 1600-1900.* Aabenraa 1962.
- Schoubye, Sigurd: *Anneberg. Gammelt dansk Sølv fra 450 danske Guldsmedeværksteder.* Udstilling af sølv i dansk privateje. Udstillingskatalog. Tønder 1969.
- Secher, V. A.: *Mariesteds (Sæbys) Byret af 1525 og Holstebro's Byret af 1552.* Saml. til jysk Historie og Topografi, 1 rk. bd. 10, 1884-85, p. 168-83.
- Secher, V. A.: *Forordninger, Recesser og andre kongelige Breve Danmarks Lovgivning vedkommende 1558-1660.* Kbh. 1887.
- Trap, J. P.: *Danmark. 5. udg.* Kbh. 1953 ff.
- Waagepetersen, Chr. *Lidt om Kaffe- og Tøjtøj i det 18. Århundrede.* Købstadmuseet „Den gamle By“. Årbog 1954, p. 50-81.
- Winkel & Magnussen: *Kunstauktionskataloger.* Nr. 1-404. 1921-1957.

PERSONREGISTER

- Aars, Niels, Cammer raad 165
Aagaard, Anna 138
Aamodt, J. 130
Abelgaard, Thomas 55
Aheeholdt, Jens 151
Aldal, J., overlærer 24, 25
Alstrup, Lauritz Jacobsen 142
Andersdatter, Ditte 136
Andersdatter, Karen 26
Andersdatter, Mette 142
Andersen, Niels 17, 54, 55, 56
Axelsen, Jørgen 146
- Bager, Jørgen, guldsmed 73
Balle, Niels 68
Bastrup, Niels 68
Baur, Johan 79, 80
Berg, Johanne 138
Beyer, Ingeborg 152
Birk, Ane Kristine Pedersdatter 228
Bloch, H. Fr., byfoged 130
Borch, Hans Mathiasen 209
Borch, Maren 209
Brandt, Knud Rasmussen, guldsmed, 28, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 91, 99
Brandt, Nicolaj, guldsmed 28, 42, 43
Brasch, I. H. 81, 179
Breinholt, Enevold, købmand 55, 139
Breinholt, Jacob Jensen 139
Breith, Willads Andersen 150
Brevig, Thomas Christian 61, 62
Brosbøll, Jørgen Nielsen, guldsmed 118, 123
Brun, Hans Jensen, degn 21
Bryde, Christian, guldsmedesvend 34, 38, 42
Bryde, Rasmus Rasmussen, skoleholder 38
Brøndlund, Johan Henrik, guldsmed 98
Brøllund, Else Margrethe 144
Brøndum, Morten Nielsen 137
Buchholtz, Johan Joachim, chirurg 148
Bundgaard, Mathias Lassen 147
Busch, herredsfoged 140
Busch, Hans, guldsmed 79
Busch, Jens Hvas, købmand 141
Busch, Susanne Jensdatter 35
Busk, Jens Hvas 141
Bøttcker, Jochum, guldsmed 108
- Bønning, Baltzer 151
Bötticher, Hendrik, guldsmed 108
- Cabbel, Ingeborg Marie 35
Cabbel, Jeppe, guldsmed 34, 35, 36, 40, 133
Cabbel, Oluf Peiter 35
Carstensdatter, Margrethe 21
Christian III 94
Christian IV 94
Christian V 95
Christensdatter, Anne Marie 135
Christensdatter, Elisabeth 22, 23
Christensdatter, Karen 143
Christensen, Bent 143
Christensen, Christen, organist 50
Christensen, Christen 137, 140
Christensdatter, Dorothea 23
Christensen, Peder 129
Christensen, Søren 129
Clausen, Gert, guldsmed 125, 166
Clausen, Mathias, guldsmed 133
Clemmensen, Otto, guldsmedesv. 20
Colding, Andreas Thomsen, guldsmed 133
- Damgaard, Svend 137, 144
Drebing, distriktkirurg 40, 44, 46, 47, 48, 49, 50, 58, 60, 61, 63, 67, 68
Dyrekjer, Knud Jensen 142
Døes, Else 40
- Eenholm, Christian Siegfred 120, 127, 168
Eilersdatter, Kiersten 144
Elbech, Peter, købmand 20
Eschelsdatter, Anne 137
- Faber, apoteker 48, 63, 64, 65
Fabritius, Frederik, guardein 102
Farre, Lasine 50
Fastrup, Clæmind 135
Fastrup, Else Rasmusdatter 137
Felbereder, Laurs 64, 66, 67, 68
Feld, A. 69
Feldborg, Thomas 232
Felde, Peder, gørtler 41
Findesen 69
Flensburg, byfoged 32, 33
Flensburg, Cathrine 28
Frandsen, Laurids, konsumtionsforpagter 15, 20
- Frederik III 86, 95
Frederik IV 86, 172
Freberg Z. 198
Frich, Johan Nielsen, forpagter 140
Friedenreich, Chr. Linde 152
Friis, Jacob, guldsmed 134
Friis, Jens Isachsen, guldsmed 108, 133
Frølund, Ane 238
Fürst, Andreas 58, 60, 61, 62
- Geelmand, Johan Michael, guldsmed 98
Gielstrup, Anders, gaardfæster 153
Graff, Anders Jørgensen, guldsmed 85
Grøn, postmester 41
Grøn, A. M. 179
Grøn, Dorothea Lauritsdatter 179
Grøn, Herman Christensen, væver 22, 23, 27
Grøn, Gotfried Andersen 143
Guldsmed, Søren Pedersen, feldbereder 130
- Hagstrøm, S., parykmagermester 27
Halchuu, Ernst 164
Hans, Konge 94
Hansdatter, Edel Margrethe 144
Hansdatter, Else 150
Hansen, Andreas 179
Hansen, Jens 150
Hansen, Stephan 108
Harder, Johan Ludvig 39
Harder, Jørgen Clausen, kattuntrykker 39
Hattens, Jens 69
Hedegaard, Christen 66, 67
Heldom, Jørgen 145
Hellfriedt, von, stiftamtmand 34, 45, 46, 60, 62
Helvad, Nicolai, Cammerraad 140
Heinrichsen, Michel, møller 139
Hermansdatter, Dorothea 22, 23, 26
Hermansdatter, Sophie (Sophie Hermansdatter Weller g. Kragh) 22, 23, 25, 27, 28, 43, 46, 47, 49, 50, 61, 62
Herup, Niels 40
Hiernø, Rasmus 38
Hillersøe, Mads Pedersen 140
Hillerup, Frederich 146

- Hinch, Simone Simonsdatter 141
Hindsel, Gertrud Magdalene 17, 20, 33
Hingeberg, Peder 67
Hjorth, Laurits, købmand 37,38
Hofman, Karen Elisabeth 164
Hofmann, Königskunde 142
Holm, Jeppe 153
Holm, Laurids Thomassen, guldsmed 98
Holst, Jens Ebbesen 141
Hornbech, Christen, byskriver 57, 60, 61, 62
Houe, Lars Christensen 140
Houe, P. 207
Hoyberg, Mogens Christensen 144
Hvidbjerg, Jens Lauritzen, møller 143
Hviid, Lauritz, Commerceraad 146
- lb i Uhr. 65, 66
Iversdatter, Anna Marie, tjenestepige 152
Iversdatter, Johanne 150
- Jachobsön, Niels 108
Jacobi, Elias, byfoged 130
Jacobsdatter, Anne 146
Jacobsen, Cort, byfoged 12, 17, 51, 56, 57
Jacobsen, Niels, købmand 41
Jacobsen, P. 64, 66, 67, 68
Jensdatter, Karen 145
Jensdatter, Maren 136
Jensen, Aanders M. 135
Jensen, Backe 232
Jensen, Eske, møller 137
Jensen, Hans 40
Jensen, Hans, feldbereder 152
Jensen, Jytte Marie 145
Jensen, Peder 138, 145
Jensen, Sören 145
Jensen, Thesmann 138
Jepsen, Peder 151
Jochumsen, Herman 22, 23, 28, 42, 43
Juhl, Johan Harthmann 153
Juul, Maren 149
Jørgensdatter, Maren 139
Jørgensen, Peder 27
Jørgensen, Peder, gaardmand 150
Jørgensen, Jens 140
- Kanneworff, Charlotte 39
Kanneworff, Claus 37
Kielsen, Hartvig, selvejer 129
- Kielsmark, Jens 65
Kingo, enkemadam 148
Kirch, Peder Laursen 144
Kirk, Mads Kristensen 228
Kiældsén, Hartvig, selvejer 151
Kiærgaard, Laurs 66, 67
Klem, Anders Jensen, guldsmed 133
Knudsen, Anders 142
Knudsen, Jakob, herredsfoged 135
Knudsen, Jørgen 27
Knudsen, Niels, ladefoged 143
Knudsen, Thomas, købmand 136
Kragh, Herman Jørgensen 27, 28, 47, 49, 62
Kragh, Jørgen Knudsen 23, 27
Kragh, Sophie Fransiska 23, 27
Krog, Michael 138
Kynde, Ebbe, provst 13, 29
Köll, Jens Christensen 167
Kålund 135
- Lange, Anne Jörgensdatter 149
Larsdatter, Dorte 153
Lauridsdatter, Else 42
Lauridsen, Thue 142
Lauritzen, Lauritz 136
Lauritzen, Peder 136
Laurisdatter, Karen 153
Lemvig, Jacob Madsen 151
Leth, Christen de 110,111,149, 166, 239
Leth, Mathias 183
Liebman, Christian 146
Linde, Chr. Christensen de 120, 208, 210
Lind, M. guldsmed 24, 25
Linde, R. H. 166
Lindschou, Christen/Winther 17, 20, 32, 51
Lindschou, Elisabeth Isachsen g. Velling 20, 49, 50
Lindschou, Else Margrethe 17
Lindschou, Hans 17, 20, 32, 33, 51
Lindschou, Isach, guldsmed 14, 15, 17, 20, 33, 34, 38, 49, 51, 147
Lindschou, Johannes Isachsen, guldsmed 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 51, 55, 73, 75, 97, 98, 202
Lindschou, Lauritz Nicolai 17
Lindschou, Peiter Nicolai 17
Listo, Jens Markussen, guldsmed 21
Listo, Markus 21
Lund, Anna Thomasdatter 14
Lund, Anna Sophie 37
Lund, Gert Jensen, guldsmedesvend 34, 36, 37, 133
- Lund, Hans Christian 51, 56, 57
Lund, Hans Hartvig 141
Lund, Mads Christensen 226
Lund, Thomas 135
Lund, Thomas Thomassen, broforpagter 14
Lund, Villads Lauridsen, guldsmed 14, 20, 21, 87, 106, 122, 202, 204
Lundsgaard, kammerraad 129, 150
Lysgaard, Karen Christensdatter 214
Lægaard, Else Cathrine Nielsdatter 226
Löwenhertz, Mogens Thommesen, guldsmed 117, 118, 123
- Madsdatter, Johanne 136
Madsdatter, Maren 146
Madsdatter, Zidsel 144
Madsen, Bertel 135
Madsen, Lorenz, guldsmed 98
Madsdatter, Mette Marie 149
Madsen, Sören, skrædder 135
Madsdatter, Mette 143
Meier, Anne Dorothea 38, 40
Meldahl, Jens Bircherod, sognepræst, 12
Michelsdatter, Johanne 137
Moeslund, Anders Christensen 148
Mogensdatter, Karen 141
Moldrup, kammerråd, regiments-skriver 32
Mortensen, Jep 141
Munck, Peder 138
Møinichen, J. guldsmed 158
Møller, Anders 66
Møller, Ingeborg 17, 55
Møller, Kristine Margrethe 38
Möller, Cathrine 143
Möller, Henrik 152
- Nagel, Susanne Dorothea 23, 27
Nielsdatter, Karen 151
Nielsen, Hans 138
Nielsen, Jens 143
Nyboe, Catharina Nielsdatter 141
Nyboe, Niels 149, 152
Nyboe, Jens Christian, kræmmer 149
Nyboe, Simon, købmand 152
Nødskov, Chr. 82
Nørgaard, Niels Bertelsen 142
Nørgaard, Mads 141
- Olderloe, Morten, lieutenant 140
Olufsdatter, Else 153
Ombeck, Frantz 142

- Opitz, seign. 16
 Overgaard, Maren Jibsdatter 167
 Overwad, Sören Christian 139
- Paakier, Peder 144
 Pallesen, Christian 67
 Paludan, Anne Hansdatter 143
 Papcke, Anton Herman, guldsmed 133
 Pedersdatter, Anne Marie 139
 Pedersdatter, Christine 152
 Pedersdatter, Ingeborg 35
 Pedersdatter, Maren 153
 Pedersen, Hans J. 130
 Pedersen, Jacob 148
 Pedersen, Niels 136
 Pedersen, Ole 137
 Peter, korporal 27
 Peters, Niels 144
 Petersen, Søren 130
 Pommeren, Erik af 93
 Pouldsdatter, Maren 140
 Poulsen, Christen 139
 Poulson 120
 Poulson, Anna Marie 168
 Povelsen, Frederik 139
 Pårsgård, Søren Jensen, købmand 40
- Quistgaard, K. K. 165
 Qvistgaard, Morten 137
- Raben-Levetzau, von 119, 181
 Rantzau, Frantz 144
 Rasmusdatter, Bodil 37
 Rasmussen, Christen, skrædder 37
 Rasmussen, Christen, skrædder 23, 26
 Rasmussen, Peder, guldsmed 14, 16, 21, 30, 126, 132
 Rathlou, Christian, geheimeraad 73, 76
 Ratterup, Jens Gregersen 138
 Refsgaard, Inge Madsdatter 214
 Riisberg, Peter Andersen 141
 Rimmer, Gregers 64
 Roede, Lauritz Ollufsen, byskriver 136
 Rækbye 64, 65, 66, 67, 68
- Sahl, Christian, guldsmed 16, 34, 38, 47, 48, 49, 50, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 90, 101, 110, 124, 162
 Sahl, Elisabeth Joachim 50
- Schack, Dorothea Sophia Joachimsdatter 73, 76
 Schive, Mette Clausdatter 137
 Schive, Peder Clausen, købmand 29
 Schjøtt, Samuel 143
 Schodsböll, Niels 137
 Schou, Jacob Jepsøn 142
 Schou, Mads Fredst, degn 236
 Schram, Jens 58, 60, 61, 62
 Schree, Niels Thomassen 130, 150
 Schytte, prokurator 106, 126
 Schytte, Samuel, købmand 17, 29, 51, 56, 57
 Simonsdatter, Birgitte 136
 Simonsen, Lauritz Schebye Vedel, professor 23, 27
 Skov, Mads 238
 Skrædder, Jens Mortensen 146
 Skrædder, Gravers Nielsen 21
 Skrædder, Peder Madsen 15
 Smed, Jörgen Christensen 150
 Smed, Christen 150
 Smith, Johan Henrik, guldsmed 98
 Sommerfeldt, Jens Kielsen, guldsmed 74
 Sonius, Jacob, skriver 17, 51, 56, 57, 130
 Sparre, Peder Michael, guldsmed 98
 Spleth, Hans, rektor 17, 20
 Spleth, Madam 56
 Staby, Mads 139
 Staun, S. W. 190
 Stausholm, Christen, guldsmedesvend 20
 Steen, Jens Pedersen 136
 Steen, Peder, skoleholder 136
 Steen 189
 Stiernhielm, Jens Wandborg de 164, 169, 239
 Sørensdatter, Margarethe 22, 23
 Søegaard, Mourids 146
 Sörensdatter, Maren 147
 Sörensdatter, Zidsel Calrige 200
 Sørensen, Jens, møller 146
 Sørensen, Jörgen, byfoged 146
 Sørensen, Lars 145
 Særckier, Niels Jensen 51, 56, 57
- Tang, Mette 186
 Tang, Peter 186
 Tarp, Jacob 147
 Tarp, Jens 130
 Testrup, kasserer 142
 Thomsen, Mads 137
 Thorstinsson, S., guldsmed 158
- Thye, Jens 68
 Thøgersen, Jens, fæster 143
 Tinstøber, Bertel 64, 65, 67
 Tranberg, Jørgen, byfoged 35, 44, 45, 46, 49, 57, 60, 61, 62
 Tvæd, Laurs 152
 Tye, Niels 69
 Tørche, Elisabeth Lauridsdatter (Madam Lindschou – Madam Weller 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 28, 29, 30, 32, 34, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 56, 57, 60, 61, 62, 63, 101, 136
- Ugelberg, forvalter 143
- Vandborg, Anny Marie 151
 Vind, Iver 208
 Voigt, Cammerraad 139
- Wandborg, Anders 64
 Wandborg, Anna Marie 165
 Weide, Else Marie 37, 38
 Weide, Hans 37
 Weide, Rasmus, guldsmedesvend 34, 37, 38, 40, 133
 Wejlgaard, Jens 165
 Wejrums, Christen 148
 Wejvad, Mikkel Pedersen 214
 Weler, Joachim, guldsmed 25
 Westrup, Friederich 165
 Wilcken, Ole Flores, guldsmed 75
 Wilhmeier, Augusta Elisabeth 140
 Willerslef, Peder 64
 Willumsen, Nicolai, guldsmed 98
 Winkel, Jens 145
 Winckel, Morten Pedersen 139
 Winge, Jens Jensen, guldsmed 171, 232
 Winther, Cathrine 20
 Wolstrup, Lauritz 135
 Wormstrup, Christen 65, 66
 Wormstrup, Niels 64
 Wraa, Niels 135
- Zachariasdatter, Zidsel 138
- Øllgaard, Kristine 209
 Ørnæs, Christen Nielsen 170
- Öland, Sören 142
 Ørsted, Karen 151
 Østergaard, Anna Madsdatter 152

STEDREGISTER

- Aabere 164
Aalborg 12, 74, 79, 95, 98
Alstrup 68
Amsterdam 21
Assing 140
Augsburg 78, 79, 80
- Ballegaard 129
Bassedahl 129
Bassumgaard 142
Birchs skolehus 135
Bjerregaard 151
Borbjerg 143, 145
Bording 148
Bornholm 162
Borris 21
Bruunsberg 138
Båstrup 26
- Cabbel 145, 164, 239
- Dybe 129
- Elvedgård 27
England 86, 162
Estvad kirke 171
- Fabjerg 138
Faster 138
Faster Östergaard 138
Finland 24
Fjeldstervang 141
Frankrig 70, 86
Fredericia 171, 232
Fuglbjerg 142
Fyn 162
- Gimsing 68
Gimsinghoved 65
Gjellerup 236
Gotland 24
Graabech 139
Gudum 129, 139, 144, 151
Gudum kirke 164, 167
Gudum kloster 139
- Haalhuus 153
Haderup 151
Halby 136
Hamborg 25
Harboøer 144
Harreschou 136, 140
- Harring kirke 115, 132, 165, 167
Helligkildegaard 170
Helsingborg 24
Helsingfors 24
Herning 132, 137
Herningholm 37, 106, 132
Hierngaard 67
Hjerm 17, 54, 55
Hobro 20, 32, 88
Holland 12
Holm 153
Holstebro kirke 16, 30, 50, 81, 84, 85, 163, 168, 169, 239
Holstebro rådhus 41
Holstebro torv 15
Holsten 25
Horsens 22, 23, 25, 27, 28, 32, 37, 38, 42, 43, 71, 73, 90, 91, 117, 118, 133
Horsstræde 14, 16, 21, 22, 28, 29, 30, 34, 36, 38, 42, 44, 47, 48, 50
Hostergade 42
Husted 140
Husby 138
Hvamgaard 143
Hvidbjerg 83, 132
Hvidbjerg kirke 170
Hygum 135, 139
Hylke 26
Hæstlund 148
Hälby 149
- Idom 66, 137
Ikast 137, 147
- Kaas 64, 67, 69
Kabbel 164, 169
Klap mølle 137
Koldgaard 207
Krogsdal 37
Krogsdahl Hovedgaard 152
Kvederiis mølle 139
København 15, 20, 22, 27, 28, 43, 46, 49, 50, 61, 70, 75, 85, 93, 94, 95, 96, 98, 133
- Landemærket 27
Lautrup 146
Lemvig 14, 35, 38, 39, 122, 132, 133, 134, 136, 138, 146, 202
Lemvig kirke 125, 166, 167
Lergrav 129, 150, 209
- Limfjorden 132
Lind 142
Lindholm 136
Lindtorp 81, 179
Lolland-Falster 162
Lomborg 144
Lou syssel 11
Lundenes 140
Lundsgård 64, 65
Lundum 22, 23, 25, 27, 91
Lyhne 135
Lyngs 15
Lyngs kirke 167
Lönborg 150
- Malmø 24
Marsvinlund 127, 168
Mejrup 69
Meldgaard 136
- Nakskov 98
Navr kirke 166
Neder Kærsholm 204
Nr. Felding 37
Norge 70, 87, 162, 181
Nyegaard 137
Nyköbing 151
Nürnberg 78
Nørlem kirke 69, 239
Nørre Lem 83, 106, 107, 108
Nørregade 14, 15, 16, 17, 21, 41
Nørreport 16
Nørre Wosborg 186, 239
Nörlund 142
Nöbling 145
- Oddum 146
Odense 95, 98, 156
- Qvisgaard 145
Qvistrup 144, 152
Qvistrup mølle 143
- Ramme 138
Randers 32, 36, 133
Ratlousdal 73, 76
Reesdahl 66
Resen 129
Rhinegnen 171
Ribe 34, 35, 95, 127
Rind 135
Ringkøbing 21, 37, 132, 133, 134

- Ringkøbing kirke 133
 Roenborg 140
 Roesgaard 150
 Rom 150
 Rosenborg 86
 Rysensteen 143
 Rårup 27
- Sanderumgaard 183
 Saugmandsgaard 138
 Schierbechs mølle 137
 Sct. Anne Plads 27
 Sdr. Wejvad 214
 Sindinggaard 145
 Sjælland 162
 Skanderborg 32
 Skanderborg ladegaard 20, 32
 Slumstrup 135
 Skidentorv 27
 Skindergade 27, 28
 Skodborggård 129
 Skodborghus 151
 Snejbjerg 140, 142
 Springgade 20
 Staby kirke 164, 167
 Stadil 142
 Stauning 136, 146
 Stoer Bjærre 148
 St. Torv 16
 Storåen 35
 Strellev kirke 97
 Struer 12, 132, 142
 Struerdahl 152
- Stubergaard 137
 Stubbersø 132
 Sundby 136
 Sverige 24, 162
 Sædding 135
 Sønderland 35, 36
 Sønderlandsmarken 35
 Söegaard 150, 152
 Sögaard 108
- Tangsgaard 139
 Tarm mølle 150
 Tarp 147
 Thim 141
 Thornbogade 27
 Tim 140
 Timring kirke 166
 Toustrup 140, 151
 Traberg 200
 Tulstrup 147
 Tved 139
 Tvis 68, 69
 Tvis kloster 165
 Tyskland 70, 78, 81, 86, 87
- Uhre 137
 Ulkier 141
 Ustrup 26
 U.S.A. 162
- Vandborg 144
 Vedersø 164
 Vedersø kirke 167
- Veflinge 27
 Vejle 25, 98, 118
 Vejrum 140, 144
 Velling 137, 141
 Vennergaard 140
 Vester mølle 138
 Vester Toftum 153
 Vester Ölbygaard 148
 Vestergade 38
 Viborg 98, 125, 127, 166
 Vind kirke 167
 Visby 24
 Vorgod 141
- Wedel 25
 Weller, en gård i Roma 24
 Winding kirke 165
 Wittorp 146
 Wolder 143
 Wolfenbüttel 25
 Øland 165
 Østbirk kirke 118
 Østerdøes 67
 Østergaard 135
 Østergade 37
 Østerlund 137
 Ölby 148
 Østergaard 151
- Abenrå 73

BILLEDREGISTER

- Andersen, Thorkil Ry: Vignetter i katalogdelen
 Elswing, Niels: Figur 19, 20, 21, 31, 34, 48, 49, 50, 51, 52, 57, 58, 59, 60, 64 og 65 samt omslag, fortispice og planchedel p. 241-283
 Gross, Preben: Figur 39 og stemplerne p. 100 og 101
 Holstebro Museum: Figur 43 og 63
 Horsens Museum: Figur 53, 54, 55 og 56
- Landsarkivet for Nørrejylland:
 Figur 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 37, 40, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77 og 78
 Lokalhistorisk Arkiv for Holstebro
 Kommune: Figur 1, 2, 3, 7 og 10
 Skov, Hanne: Figur 23, 41 og 42
 Woldbye, Ole: Figur 31

Joachim Weller

© Holstebro Museum 1976

Sat med Linotype Garamond.

Trykt i Thomsens Bogtrykkeri, Holstebro

Reproduktion fra Carlsen Cliché, København

Bogbinderarbejdet udført i Alfred Kristensens

Bogbinderi, Holstebro

Typografien af Erik Ellegaard Frederiksen IDD

ISBN 87-87522-02-0